

Початкове товариство 1

Я Божеє дитя
Для дитячих ясел та дітей
трирічного віку

Початкове товариство 1

Я Божеє дитя

Для навчання дітей віком від 18 місяців до 3 років, включаючи поради щодо використання цього посібника в дитячих яслах

© 2000, 2002 by Intellectual Reserve, Inc.

Усі права застережено

Printed in the USA

Текст англійською мовою затверджено: 5/00

Переклад затверджено: 5/00

Назва оригіналу

Primary 1

I am a Child of God

34969 192

Ukrainian

Зміст

На допомогу вчителів	сторінка
Навчання з допомогою цього посібника	V
Клас для трирічних дітей	V
Підготовка до уроку	VI
Викладання уроків	VII
Музика в класі	VII
Наочні матеріали	VIII
Спеціальні поради для навчання дітей з фізичними або розумовими вадами	VIII
Пристосування цього посібника для використання в дитячих яслах	IX
Ясельний клас	IX
Роль батьків у підготовці дітей до ясельної групи	X
Перелік порад для батьків	XI
Вікові особливості маленьких дітей	XII
Можливі проблеми в ясельній групі та їхнє вирішення	XIII
Вправи та ігри для дітей ясельної групи	XIV
Музика в ясельному класі	XIX

Номер та назва уроку	сторінка
1 Я Божеє дитя	1
2 Небесний Батько має тіло	4
3 План Небесного Батька для нас	7
4 Я можу молитися Небесному Батькові	10
5 Ісус Христос— син Небесного Батька	13
6 Небесний Батько та Ісус люблять мене	15
7 Святий Дух допомагає мені	19
8 Я вдячний за день і за ніч	22
9 Я вдячний за воду	25
10 Я вдячний за дерева, рослини і квіти	28
11 Я вдячний за рибу	31
12 Я вдячний за тварин	35
13 Я вдячний за птахів і комах	38
14 Адама та Єву було сотворено за образом Небесного Батька	42
15 Суботній день— це день поклоніння	45
16 Я маю тіло	48
17 Я вдячний за руки	52
18 Я вдячний за вуха	57

19	Я вдячний за очі	60
20	Я вдячний за те, що відчуваю запах і смак	63
21	Мене наділено почуттями	66
22	Я багато чого здатний зробити	71
23	Я належу до сім'ї	74
24	Я люблю своїх братів і сестер	78
25	Я люблю всю свою родину	81
26	Сім'ї можуть бути разом назавжди	84
27	Молимося всією сім'єю	89
28	Я слухняний	92
29	Я кажу «Пробач мене»	95
30	Я прощаю інших	98
31	Я вдячний за свій дім	101
32	Я вдячний за їжу та одяг	104
33	Я можу бути другом	107
34	Я люблю інших людей	111
35	Я добре ставлюся до тварин	115
36	Я подаю хороший приклад	119
37	Буду чесним	122
38	Буду благоговійним	125
39	Музика робить мене щасливим	129
40	Причастя допомагає мені думати про Ісуса	132
41	Небесний Батько та Ісус дали нам Писання	135
42	Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів	138
43	Ми маємо живого пророка	142
44	Ми всі допомагаємо в Церкві	145
45	Воскресіння Ісуса Христа (Великдень)	148
46	Народження Ісуса Христа (Різдво)	151
	Показчик віршованих вправ і пісень з рухами в підручнику <i>Початкове товариство 1</i>	154
	Пісні для ясельної групи з книги <i>Children's Songbook</i>	155

Навчання з допомогою цього посібника

Цей посібник містить уроки для дітей, яким на 1 січня виповнилося три роки. Вчителі можуть також пристосувати цей посібник для роботи з дітьми віком від вісімнадцяти місяців до трьох років. Якщо Початкове товариство відвідують діти, молодші трьох років, вони повинні бути в ясельному класі окремо від трирічних дітей, навіть якщо приход або філія дуже малі. Якщо в приході або філії більше 8–10 дітей одного віку, то клас треба поділити.

Учителі, які навчають дітей ясельного віку, на додаток до цього розділу повинні ознайомитися з початком розділу «Пристосування цього посібника для використання в дитячих яслах» на сторінці (IX).

Провідники та вчителі повинні з молитвою визначити, як у найкращий спосіб організувати класи і використати уроки та вправи, запропоновані в цьому посібнику, щоб задовольнити потреби дітей їхнього приходу або філії.

Клас для трирічних дітей

Клас для трирічних дітей відвідують ті, кому на 1 січня виповнилося 3 роки.

Призначення класу

Такий клас призначено, щоб допомогти дітям розвинути розуміння і любов до Небесного Батька та Ісуса Христа, зазнавати позитивного впливу Початкового товариства та розвивати почуття власної гідності.

Молитва

Кожна частина навчання в класі має починатися і закінчуватися молитвою дитини. Звичайно, вступну молитву проказують на початку уроку, а заключну молитву—в його кінці. Навчіть дітей коротким і простим молитвам. У разі необхідності надавайте дітям індивідуальну допомогу.

Розклад занять

Мета занять у цьому класі—забезпечити поступовий перехід від ясельного класу до звичайного Початкового товариства. Спочатку, упродовж першої половини року, найкраще виділити трирічним дітям час для спілкування і вправ у власному класі. А починаючи з другої половини року, вони можуть ходити на час спілкування до інших дітей Початкового товариства. Зміна складу класу визначатиметься рівнем підготовки дітей. Спостерігайте за дітьми й консультуйтеся з президентством Початкового товариства, щоб правильно визначити, коли вони готові до зміни складу в класі. Трирічні діти можуть упродовж усього року відвідувати вступні або заключні вправи разом з іншими дітьми Початкового товариства.

Заняття у Початковому товаристві звичайно тривають одну годину і сорок хвилин. Вступні і заключні вправи займають по двадцять хвилин, і п'ять хвилин потрібно дітям на дорогу до свого класу. Якщо трирічні діти мають час спілкування у власному класі, то класний час становитиме сімдесят п'ять хвилин. Далі запропоновано розклад занять. Його можна уточнювати згідно з конкретними потребами:

Вітання:	10–15 хвилин
Урок:	25–30 хвилин
Спілкування і вправи:	20–25 хвилин
Закінчення:	10–15 хвилин

Якщо трирічні діти беруть участь у часі спілкування разом із рештою дітей Початкового товариства, то заняття у класі повинні тривати сорок хвилин і складатися з часу уроку та коротших часових відрізків для вітання й закінчення.

Вітання: Мета вітання—надати дітям можливість розмовляти та спілкуватися з учителем і один з одним в неформальній обстановці. Діти почуватимуться більш спокійними та упевненими щодо перебування в Початковому товаристві, якщо вони матимуть змогу вільно рухатися упродовж цього часу.

Створіть таку обстановку, щоб кожна дитина почувала себе в класі бажаною та задоволеною. Своїми словами й діями виявляйте до дітей любов, щирі прихильність і повагу. Обговорюйте дитячі потреби та інтереси. Далі наведено приклади підходящих тем для обговорення:

- Свіжі враження в дитячому житті, пов'язані, наприклад, з появою в їхньому домі немовляти або сімейною поїздкою.
- Особливі свята.
- Погода.
- Спостереження за природою.
- Виховання навичок поведінки в колективі, таких як вміння слухати, спілкуватися або застосування гарних манер.
- Доброзичливі вчинки.

Упродовж цього часу, щоб подолати невгамовність дітей, слід використовувати ігри з пальцями (декламування коротких віршів, що супроводжується рухами пальців або рук), фізичні вправи та співи.

Урок: Проводячи урок згідно із загальним планом, кожного разу пристосовуйте його до конкретних потреб свого класу. Зосередьтеся на розумінні дитячих інтересів. Підберіть такі історії та вправи, аби з їхньою допомогою найкраще навчити учнів важливих принципів уроку. Підберіть з розділу «Вправи для збагачення» такі вправи, які, на вашу думку, будуть ефетивними та цікавими для дітей саме вашого класу. Використовуйте ці вправи протягом уроку кожного разу, коли захочете. Діти добре вчать шляхом повторення, так що можна використовувати одну й ту саму вправу, пісню, історію або уривок з Писань кілька разів за урок чи на наступних уроках.

Викладайте уроки згідно з визначеним порядком, за винятком уроків 45 і 46 (про Великдень і Різдво).

Спілкування та вправи: Якщо трирічні діти для спілкування в класі мають більше часу, ніж інші діти Початкового товариства, то використовуйте протягом спілкування вправи з уроків та з розділу «Вправи для збагачення». Можна повторювати улюблені дитячі вправи з попередніх уроків. Включайте спів пісень для Початкового товариства (див. розділ «Музика в класі», стор. VII). Заохочуйте дітей до участі в уроці та до висловлювання один одному власних думок.

Після того, як трирічні діти почнуть відвідувати час спілкування разом з іншими дітьми Початкового товариства, може статися, що їх попросять виступити. На цей випадок сплануйте простий евангельський виступ, до якого зможуть підключитися усі діти в класі. Зокрема можна:

- Допомогти дітям обіграти історію або ситуацію одного з уроків.
- Дітям буде легше розповісти історію, якщо вони зможуть використовувати ілюстрації.
- Аби кожна дитина поділилася уривками з Писань або думкою про один з принципів евангелії.
- Нехай діти заспівають пісню, пов'язану з принципом, який вивчається.

Закінчення: Ще раз повторіть основні думки уроку й підсумуйте їх. Спеціально повторіть одну чи дві короткі фрази з Писань, що вивчалися на уроці. Наголосіть на головних ідеях так, щоб діти змогли розповісти про них вдома. Запропонуйте комусь з дітей прочитати заключну молитву.

Підготовка до уроку

Перша необхідна умова успішного навчання маленьких дітей—це знати і любити їх. Знайте імена всіх своїх учнів, і звертайтеся до них за іменами. Спілкуйтеся з кожним з них окремо і дізнавайтеся про їхнє життя. Шукайте шляхи для заохочення їх до участі в уроці, зробіть кожен урок особисто необхідним для них. Демонструйте любов та інтерес до всіх дітей у вашому класі.

Друга необхідна умова успішного уроку—це якісна підготовка до нього. Починайте її щонайменше за тиждень до кожного уроку. Прочитайте весь урок, після чого з молитвою вивчіть його, щоб визначити найкращий шлях викладу принципів саме дітям з вашого класу. Підберіть вправи для збагачення, які доповнять вправи уроку

й підтримають зацікавленість дітей та їхню активність на уроці. Заплануйте декілька різних вправ і під час уроку виявляйте гнучкість у їхньому застосуванні, щоб задовольнити потреби дітей. Засвоюйте матеріал уроку настільки добре, щоб вам не було потрібно читати текст з підручника, і ви якомога більше підтримували зоровий контакт з дітьми. Під час підготовки кожного уроку часто моліться. Шукайте провідництва Духа, готуючись до уроку та проводячи його.

Викладання уроків

Оскільки ви вчите дітей принципів євангелії, потрібно заохочувати дитячу любов до євангелії. Наведені далі поради допоможуть вам викликати в дітей вашого класу інтерес до Початкового товариства:

- Надавайте дітям якомога більше можливостей говорити та брати участь в уроці.
- Вислуховуйте думку дітей і намагайтеся реагувати позитивно, але відповідним чином.
- Будьте сповненими ентузіазму. Якщо вчитель отримує задоволення від Початкового товариства, тоді й діти отримуватимуть задоволення від Початкового товариства.
- Говоріть лагідним голосом.
- Будьте терплячими, добрими та люблячими, особливо коли діти стомлюються або неспокійні.
- Дякуйте за хорошу поведінку та ігноруйте погану поведінку, якщо є така можливість.
- Підготуйте кілька видів вправ і виявляйте гнучкість, використовуючи їх, щоб задовольнити дитячі потреби. Малі діти не можуть концентрувати увагу тривалий час, їм потрібно багато рухатися.
- Коли виникає спірка, намагайтеся змінити напрям дитячої уваги.
- Запам'ятайте, що малі діти отримують задоволення від історій, наочних посібників, музики та руху. Вони люблять часте повторення вправ і співів, найперше тих, які добре знають.

Музика в класі

З метою поліпшення викладання євангелії кожен урок цього підручника включає співи. Зовсім не потрібно бути кваліфікованим музикантом, аби зробити спів класу веселим та багатозначним. Діти ще не можуть оцінити якість вашого співу. Вони тільки знатимуть, що ви отримуєте задоволення від співу. Добре вивчіть слова кожної пісні та попрактикуйтеся у її виконанні. Це частина вашої підготовки до уроку. Якщо ви маєте *Дитячі пісні* на звуковій касеті (музика/слова та музика 52538), це допоможе вам вивчити пісні. Можна також використовувати ці записи на уроці.

Повторний спів є найкращим способом навчити дітей співати. Можна виконувати одну й ту саму пісню кілька разів упродовж уроку. Прості заходи допоможуть залучити маленьких дітей до співів. Якщо діти добре знають пісню й отримують від неї задоволення, співайте її часто протягом уроку, часу спілкування чи виконання вправ.

Щоб навчити дітей нової пісні або вірша, що супроводжує вправи, —

- Вивчіть пісню або вірш, що супроводжує вправу, ще до уроку.
- Спочатку самі заспівайте в класі нову пісню або продекламуйте вірш, що супроводжує вправи. Якщо при цьому пропонуються якісь дії або рухи, підкреслено виконайте їх.
- Після цього запропонуйте дітям заспівати або продекламувати разом з вами. Вони спочатку не знатимуть слів, але якщо ви повторите пісню або вірш, що супроводжує вправи, кілька разів, то вони вивчать слова.
- Навчайте дітей повільно, щоб вони зрозуміли слова та дії.
- Використовуйте принагідні наочні матеріали, щоб представити пісню або вірш, який супроводжує вправи. В такому разі діти стають уважнішими та краще навчаються.
- Скоротіть пісню або вірш, що супроводжує вправи, якщо увага дітей починає розсіюватися. Якщо пісня або вірш, що супроводжує вправи, задовгі, можна запропонувати дітям робити якісь вправи тоді, коли ви співатимете або декламуватимете самі без їхньої допомоги.

Маленькі діти не завжди самі хочуть співати, але отримують задоволення від слухання співу.

Наочні матеріали

При навчанні маленьких дітей важлива роль належить наочним матеріалам. Ілюстрації, аплікації, предмети та інші наочні матеріали захоплюють і утримують дитячу увагу, допомагаючи дітям краще запам'ятовувати урок.

Рекомендовані до уроків ілюстрації та аплікації включено до цього посібника. В розділі «Підготовка» до кожного уроку вміщено перелік назв рекомендованих ілюстрацій та їхні номери в круглих дужках, які ототожнюють кожну ілюстрацію (або їй подібну) у наборі ілюстрацій «Мистецтво вангелії» (34735) та в бібліотеці Дому зборів. У розділі «Підготовка» вміщено також перелік усіх аплікацій за номерами у цьому посібнику і в наборі Primary Visual Aids Cutouts (33239, 33242 – 33250 або 08456), до якого також додано подібні аплікації.

Хорошими наочними матеріалами служать предмети, найбільше знайомі дітям, до яких вони можуть доторкнутися або потримати в руках. Розповідаючи історію з Писань, використовуйте як наочні матеріали ваші власні Писання або Писання з бібліотеки Дому зборів.

Спеціальні поради для навчання дітей з фізичними або розумовими вадами

Спаситель показав приклад співчуття до людей з фізичними або розумовими вадами. Відвідавши нефійців після свого воскресіння, він сказав:

«Чи маєте хворих серед вас? Приведіть їх сюди. Чи маєте ви кривих, або сліпих, або кульгавих, або скалічених, або прокажених, або сухоруких, або глухих, або яких інших страждених? Приведіть їх сюди, і я зцілю їх, бо я маю співчуття до вас; моє нутро сповнене милості» (3 Нефій 17:7).

Як учитель Початкового товариства, ви маєте чудову можливість для виявлення співчуття. У вас може не вистачити знань для професійної допомоги, проте, як учитель ви можете зрозуміти дітей з фізичними або розумовими вадами й допомогти їм навчатися та зростати духовно. Потрібні турбота, розуміння та бажання включити кожну дитину у навчальний процес.

Діти з фізичними або розумовими вадами можуть бути зворушені Духом незалежно від їхнього рівня розуміння. І хоч деякі діти не можуть відвідувати заняття Початкового товариства регулярно, їм, аби відчуті Духа, необхідно відвідувати ці заняття хоч би на короткий час. Бувають такі випадки, коли комусь з таких дітей необхідно мати чутливого до їхніх потреб помічника, який перебуватиме поруч з ними протягом занять Початкового товариства.

Деякі діти мають труднощі, пов'язані з їхньою неспроможністю навчатися, бачити або чути, з інтелектуальними порушеннями, мовними проблемами, проблемами поведінки та спілкування, розумовими хворобами, обмеженням пересування та рухливості або довготривалими проблемами зі здоров'ям. Дехто вважає незнайомою та важкою мовну або культурну обстановку. Незважаючи на індивідуальні обставини, кожна дитина для вивчення євангелії, відчуття Духа, успішної участі в заняттях та служінні іншим має однакову потребу в тому, щоб її любили й приймали.

Наведені далі поради допоможуть вам навчати дітей з фізичними або розумовими вадами:

- Не зосереджуйтеся на вадах, але намагайтеся краще пізнати дитину. Поводьтеся з нею природньо, по-дружньому та з любов'ю.
- Дізнайтеся про особливі сильні сторони та труднощі в житті дітей.
- Добийтеся, щоб кожна дитина зрозуміла свою відповідальність поважати всіх учнів і навчилася цієї відповідальності. Допомога учням з фізичними або розумовими вадами може надати всьому класу навчальний досвід, подібний до Христового.
- Шляхом консультацій з батьками дитини, іншими членами сім'ї та, коли це доречно, з самою дитиною, підберіть найкращі методи навчання.
- Перш ніж запропонувати дитині з вадами молитися або брати участь у вправах, вясніть, чи достатньо добре вона почувається для участі в заняттях. Звертайте увагу на здібності й таланти кожної дитини та шукайте способи забезпечення для неї спокійної та успішної участі в заняттях.
- Пристосуйте матеріали уроку та обстановку в класі до індивідуальних потреб дітей з фізичними або розумовими вадами.

Пристосування цього посібника для використання в дитячих яслах

ЯСЕЛЬНИЙ КЛАС

Хто відвідує

Діти, яким вже виповнилося 18 місяців, але на 1 січня поточного року ще немає 3 років, можуть відвідувати ясельну групу на розсуд батьків. Для кожного ясельного класу повинно бути покликано щонайменше два вчителі. Якщо вчителі не є чоловіком і дружиною, вони повинні бути однієї статі. Обидва вчителі повинні перебувати в класі упродовж усього часу занять у Початковому товаристві.

Призначення ясельного класу

Мета ясельного класу – створити наповнене любов'ю, безпечне й організоване місце, де маленькі діти могли б збільшувати своє розуміння та любов до Небесного Батька і Ісуса Христа, набувати позитивного досвіду перебування в Церковному оточенні і зростати у відчутті власної гідності. Ясельний клас є місцем надбання першого Церковного досвіду, де самих маленьких дітей навчають євангелії і де вони спілкуються з іншими дітьми та дорослими.

Фізичне оточення

Кімната для ясельного класу повинна бути чистою, весело оформленою та привабливою для дітей і повинна розміщуватися, якщо можливо, неподалік кімнати для відпочинку. Кімнату ясел можна було б розділити на окремі частини: для гри (на килимі, якщо можливо), читання або вправ і викладання уроку. Іграшки повинні бути чистими, безпечними та в задовільному стані. Обладнання для лазіння використовуватися не повинно.

Розклад занять

Ясельна група звичайно збирається на 1 годину й 40 хвилин. Цей час повинен бути поділений на кілька окремих відрізків, кожен з яких підсилює мету уроку.

Намагайтеся планувати уроки з однаковим часовим розкладом протягом тижнів. Діти почуваються безпечніше, коли існує постійний заведений порядок і знайомі переходи від однієї вправи до іншої. Далі наведено примірний розклад уроку, що його можна уточнювати згідно з конкретними потребами:

Привітання	
Ігри:	35 хвилин
Збирання:	10 хвилин
Музичний час:	10 хвилин
Закуска:	10 хвилин
Урок:	10 хвилин
Вправи	15 хвилин
Заклучна частина	10 хвилин

Діти ясельної групи не відвідують спільний захід, або вступні чи заключні вправи.

Привітання: Коли діти приходять до ясельної групи, привітайте кожного по імені. Допоможіть кожній дитині відчути вашу любов і любов Небесного Батька. Приємна музика може створити благоговійну, привабливу атмосферу. Записи пісень з *Children's Songbook* знаходяться на аудіокасеті (50428) і компактдиску (52428).

Ігри: Надайте дітям можливість вільно грати з іграшками, головоломками, ілюстраціями або книжками. Заохочуйте кожну дитину вибирати для гри тільки один предмет і перед вибором нового предмета повертати старий на своє місце. Не примушуйте дитину ділитися своєю іграшкою (книгою, головоломкою тощо) з кимось без її бажання. Багато хто з дітей цього віку не готовий ділитися емоційно або суспільно. Будьте корисними для дітей, але не втручайтеся забагато в їхні ігри. Наприкінці ігор допоможіть дітям покласти іграшки на місце.

Певні заходи можна провести протягом цього проміжку часу (див. розділ «Вправи та ігри для дітей ясельної групи», XIV–XVII), але не обов'язково вимагати, щоб усі діти брали в них участь.

Збирання: Зберіть дітей, щоб заспівати пісень і підготуватися до молитви. Перелік можливих молитовних пісень знаходиться на сторінці 310 *Children's Songbook*. Попросіть якусь дитину помолитися. Навчайте дітей промовляти короткі, прості молитви. Допомогайте їм, якщо необхідно. Після молитви запропонуйте дітям порозмовляти і поспілкуватися з учителями та один з одним в неформальній атмосфері. Виявляйте своїми словами і діями любов, тепло і повагу. Будьте чутливими і гнучкими. Обговорюйте дитячі потреби та інтереси. Відповідні теми обговорення могли б включати:

- Нещодавні події в житті дітей, наприклад, новонароджене немовля в домі або сімейну поїздку.
- Особливі свята.
- Погоду.
- Спостереження за природою.
- Уміння спілкуватися, наприклад, слухати, ділитися або застосовувати хороші манери.
- Доброзичливі вчинки.

Протягом цього часу, щоб допомогти дітям подолати невгамовність, можна також застосовувати віршовані вправи, вправи на згинання і розтягання та співи.

Музичний час: Музика може використовуватися в ясельній групі протягом всього уроку, щоб створити щасливе, доброзичливе оточення, навчати послань евангелії і дозволити дітям змінити вид діяльності (див. «Музика в ясельному класі», XVII–XIX). Діти отримують задоволення від співу одних і тих самих пісень кожного тижня. Провідники ясельної групи і вчителі повинні мати примірник *Children's Songbook*. Аби допомогти з музикою в ясельній групі, можна запросити ще когось.

Закуска: Встановлюйте розклад закуски таким чином, щоб задовольняти потреби дітей. Гроші на закуски повинні надходити з бюджету Початкового товариства. Через те, що діти мають закуски в ясельній групі кожного тижня, вчителі повинні дізнатися в батьків, яку їжу не треба давати дітям (див. *Збірник інструкцій Церкви, Книга 2: Провідники священства й допоміжних організацій* [1998], 229). Перед закускою, допоможіть якій-небудь дитині благословити їжу.

Урок: Тексти уроків цього посібника розраховано на трирічних дітей, але багато заходів на уроках і в розділах вправ для збагачення підходять і для молодших дітей. У кожному уроці вміщено також розділ «Додаткові вправи для молодших дітей» (зверніть увагу на те, що матеріали та поради для підготовки, потрібні для додаткових вправ, не перераховуються в розділі «Підготовка» кожного уроку. Уважно прочитайте опис кожної вправи, перш ніж її використовувати, аби переконатися, що ви маєте все необхідне для проведення цієї вправи).

Приклади, яким чином уроки цього посібника можуть бути пристосовані для ясельної групи, можна знайти на сторінках XIX–XX. Коли пристосовуватимете уроки, пам'ятайте про необхідність з молитвою враховувати розуміння та інтереси дітей. Вправи повинні бути короткими і різноманітними тому, що діти цього віку можуть сконцентрувати свою увагу тільки на короткий проміжок часу. Діти навчаються шляхом повторення, отже ви можете повторювати вправу на цьому уроці або на наступних уроках. Для додаткової допомоги по навчанню молодших дітей дивіться розділи «Підготовка до уроку», «Викладання уроків», «Музика в класі» та «Наочні матеріали» на сторінках VI–VIII.

Вправи: Застосовуйте такі вправи, як розфарбовування, виготовлення предметів з тіста для гри, ігри за ролями, інші ігри і т.д. (Див. «Вправи та ігри для дітей ясельної групи», XIV–XVII), які підтримуватимуть послання евангелії, сприятимуть спілкуванню і надаватимуть творчий досвід. Не хвилюйтеся, якщо молодші діти побажають повернутися до гри.

Заключна частина: Допоможіть дітям покласти на місце всі іграшки та матеріали, а потім стисло повторіть і підсумуйте послання евангелії, що вивчалось на уроці. Нехай з вашою допомогою хтось з дітей прочитає заключну молитву.

ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ ДО ЯСЕЛЬНОЇ ГРУПИ

За кілька тижнів перед приходом дитини до ясельної групи перший радник у президентстві Початкового товариства повинен дати батькам копію переліку порад для батьків, вміщеного на хі сторінці, та домовитися про зустріч між батьками та вчителями ясел.

Перелік для батьків

Дитина здійснює свої перші відвідини ясельної групи із задоволенням або побоюванням, усмішкою або сльозами. Готуючи свою дитину до ясел заздалегідь, батьки можуть зробити її ясельний досвід приємним. Якщо діти знають, куди вони йдуть і чого їм очікувати, то звичайно відвідують ясла із задоволенням. Ті, кому надали мало або недостатньо пояснень, можуть боятися і противитися перебуванню в групі. Підготуйте свою дитину до приходу в ясельну групу, виконавши якомога більше з наведених далі порад:

- _____ 1. Навчіть свою дитину про ясельну групу принаймні за два тижні до того, як вона туди піде.
- _____ 2. Організуйте зустріч дитини з учителями ясельної групи принаймні за один або два тижні до першого її приходу в групу.
- _____ 3. Організуйте зустріч своєї дитини з кількома іншими дітьми з ясел.
- _____ 4. Упродовж останнього тижня перед відвідинами ясел розповідайте гарні речі про ясельну групу.
- _____ 5. Приведіть свою дитину до ясельної кімнати, коли там ще нікого немає, щоб вона вільно її оглянула.
- _____ 6. Напередодні нагадайте дитині про завтрашній похід до ясельної групи.
- _____ 7. Вранці, у день відвідин ясельної групи, виділіть дитині достатньо часу для підготовки до Церкви. Не поспішайте.
- _____ 8. Залиште всі іграшки своєї дитини вдома.
- _____ 9. Перед тим, як вести дитину до ясельної групи, потурбуйтеся про місце її відпочинку та годування. Дитину, яка потребує заміни пелюшок, несуть до батьків.
- _____ 10. Приходьте до ясельної групи швидко.
- _____ 11. Запевніть свою дитину, що ви невдовзі повернетесь. Забирайте дитину одразу після закінчення занять у ясельній групі.
- _____ 12. Якщо ваша дитина не хоче бути без вас, залишайтеся з нею в ясельній групі кілька перших занять.
- _____ 13. Скажіть учителям ясел, які саме класи ви відвідуватимете упродовж часу ясельних занять, щоб у разі потреби, вони могли привести вашу дитину до вас.
- _____ 14. Інформуйте вчителів ясел про особливості вашої дитини, наприклад, про алергію на певні види харчів.
- _____ 15. Обговорюйте з дитиною події, що відбуваються в яслах, упевнено і з теплотою. Завжди говоріть про ясельний клас і вчителів тільки хороше.
- _____ 16. Запам'ятайте, що завдяки любові та терпінню ваша дитина набуде в яслах хорошого досвіду.

Прохання не приводити дитину до ясельної групи, якщо вона має якийсь з наведених далі симптомів хвороби:

- Лихоманка
- Виділення з носа
- Кашель
- Підвищена подразливість або дратівливість
- Блювання
- Пронос
- Висипка
- Виділення з очей
- Чесотка
- Хвороба або інфекція, які ви лікували з допомогою антибіотиків упродовж останніх 48 годин.
- Виражена дитяча хвороба в інфекційному періоді:
  - віспа (упродовж семи днів)
  - кір (поки не зникне висипка)
  - скарлатина (поки не зникне висипка)
  - свинка (поки не спав опух, звичайно сім днів)
  - шкіряна висипка

Якщо ваша дитина має алергію, яка викликає виділення з носа, кашель або висипку, поясніть учителям ясел, що ці симптоми у вашої дитини не є інфекційною хворобою.

ОСОБЛИВОСТІ МАЛЕНЬКИХ ДІТЕЙ

Вивчення наведених далі особливостей маленьких дітей допоможе вам краще зрозуміти, чому діти у вашому класі поведуться саме таким чином, а не інакше. Використуйте ці знання у підготовці та викладанні уроків та при спілкуванні з дітьми. Запам'ятайте, що це загальні поради. Діти не розвиваються з однаковою швидкістю, тому однолітки не поведуться однаково. Для одержання додаткової інформації стосовно особливостей маленьких дітей дивіться *Навчати – немає покликання величнішого* (110–111).

Розумові особливості маленької дитини

- Думає просто і буквально. Не розуміє абстрактних ідей.
- Може концентрувати увагу на якомусь предметі тільки протягом короткого часу (від однієї до трьох хвилин).
- Часто ставить запитання або робить зауваження, не пов'язані з темою розмови.
- Дуже жадібна до знань і допитлива.
- З зацікавленням навчається та випробовує усе нове.
- Отримує задоволення від повторення.
- Може робити простий вибір.

Фізичні особливості маленької дитини

- Взагалі, дуже активна.
- Полюбить марширувати, стрибати й грукати.
- Легко втрачає спокій, дратується і швидко стомлюється.
- Для них легше щось схопити чи зламати, ніж покласти на місце чи зібрати.

Соціальні особливості маленької дитини

- Довірлива.
- Взагалі, отримує задоволення від гри наодинці.
- Часто абсолютно егоїстична й думає тільки про себе.
- З незадоволенням ділиться своїми речами, не любить робити щось по черзі.
- Часто сперечається за іграшки.

Емоційні особливості маленької дитини

- Звичайно палко бажає любити й бути любимою.
- Має часті емоційні спалахи.
- Часто й легко плаче.
- У неї часто змінюється настрій.

Духовні особливості маленької дитини

- Любить молитися, але потребує для цього допомоги.
- З нею можна вже вивчати значення благоговіння.
- Чутлива до Духа.
- Розуміє, що Небесний Батько та Ісус люблять нас.
- Розуміє основні духовні поняття.

МОЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ В ЯСЕЛЬНІЙ ГРУПІ ТА ЇХНЕ ВИРІШЕННЯ

Навіть у найкращих яслах, діти часом погано поводяться. Далі наведено деякі загальні проблеми дитячої поведінки та поради щодо їхнього вирішення.

Проблема

Батько або мати говорить вам, що дитина не хоче відвідувати ясельну групу. Коли батьки намагаються залишити її в яслах, вона верещить і плаче.

Здається, що дитина боїться вас або інших дітей, безцільно блукає кімнатою й ні з ким не розмовляє.

Упродовж всього часу перебування в ясельній групі дитина тримається вас або намагається сісти вам на коліна.

Упродовж уроку дитина встає і відходить ще до закінчення вправ.

Дитина не хоче спокійно сидіти й слухати. Вона штовхається і смикає дітей навколо себе.

Діти починають битися за іграшку. Одна дитина, щоб отримати її брикається, штовхається або кусається.

Дитина починає гратися грубо – розмахує іграшкою, б'є або кидає її. Потім відбігає у протилежний бік кімнати.

Дитина бере з полиці одну іграшку за другою, відмовляючись класти їх на місце.

Дитина починає скиглити й плакати. У відповідь на ваше намагання заспокоїти її каже – Я не люблю тебе – і виривається.

Дитина питає: «Коли прийде моя мама? Я хочу додому».

Можливе рішення

Порадьте батькам готувати дітей до ясельної групи заздалегідь (див. розділ «Підготовка дітей до ясельної групи», стор. X–XI). Запропонуйте одному з батьків залишатися в групі доки дитина не заспокоїться і не почуватиметься зручно. У разі можливості варто запросити інших дорослих людей, щоб вони взяли на руки дітей, які плачуть, і допомогли їм почуватися впевненіше.

Будьте терплячими, не тисніть на дитину. Дайте їй час для знайомства з вами, іншими дітьми та оточенням. Заспокойте дитину і запропонуйте їй спробувати виконати одну або дві вправи. Допоможіть дитині набути певного позитивного досвіду.

Маленьким дітям потрібні любов і увага. Візьміть дитину на хвилинку на руки, скажіть їй кілька слів, – цього, зазвичай, буває досить, аби заспокоїти її. Після цього запропонуйте дитині виконати разом з усіма вправи.

Будьте пильними та обізнаними в усіх дитячих потребах, інтересах і виявах уваги. Стежте за ознаками нудьги або невгамовності так, щоб для задоволення дитячої цікавості ви могли своєчасно застосувати конкретну вправу. Не примушуйте дитину брати участь у вправах. Якщо хтось з дітей хоче повернутися до іграшок, дозвольте їм це зробити.

Другий вчитель може привернути дитячу увагу до вправи, яку проводить перший вчитель. Дайте дитині що-небудь потримати, щоб вона активно підключилася до уроку або вправи.

Інколи діти можуть вирішувати непорозуміння самотужки, але ви повинні припиняти бійки чи суперечки, щоб запобігти заподіянню ними взаємної шкоди або псуванню майна. Пропонуйте дітям шляхи для вирішення їхніх проблем.

Вам потрібно припинити таку поведінку. Поясніть дитині, чому не слід поводитися таким чином, потім запропонуйте їй іншу вправу.

Ніжно, але непохитно повторіть, як треба поводитися. Покажіть дитині, як саме слід прибирати іграшки. Заохочуйте дитину класти кожен іграшку на місце перед тим, як взяти іншу.

Зазвичай, маленькі діти легко впадають у такий стан. Покажіть дитині якусь окрему особливу іграшку й запропонуйте погратися з нею. Якщо це не допомагає, спробуйте розповісти історію або почитати книгу. Інколи вдається зупинити сльози, витираючи дитині очі. Якщо дитина продовжує плакати, відведіть її до батьків.

Запевніть дитину, що її батьки повернуться. Говоріть про речі, які відбудуться перед тим, як настане час іти додому.

Використовуйте на власний розсуд вправи цього розділу під час ігор або вправ у ясельній групі. Можна також використовувати на уроці в ясельній групі будь-які вправи цього розділу, які відповідають темі вашого уроку. Вправи для уроків також можна використовувати під час ігор у ясельній групі. Під час ігор робіть вправи доступними для усіх дітей, але не вимагайте, щоб вони обов'язково брали в них участь. Деякі діти можуть побажати самостійно бавитися з іграшками протягом усього часу ігор.

Художня творчість

Заняття мистецтвом приносять дітям насолоду й допомагають розвивати впевненість у собі, творчі здібності, вправність рук, мануально-зорову координацію та обізнаність у власних почуттях. Ці заняття можуть також стати справжнім і радісним шляхом вираження індивідуальності. При плануванні доступних творчих завдань для свого класу використовуйте власну уяву та творчі здібності.

Наведені далі поради допоможуть вам добре спланувати гарні творчі завдання.

- Слідкуйте, щоб завдання були простими.
- Підготуйтеся заздалегідь. Підберіть усі необхідні матеріали і знайте самі, як виконати завдання.
- Будьте готовими до змін у завданні. Тоді вас не збентежить відхилення від плану завдання. Пам'ятайте, що часто діти більше зацікавлені в експериментуванні з наданими матеріалами, ніж у виконанні конкретного завдання.
- Будьте веселими і виявляйте зацікавленість у тому, що роблять діти, щиро хваліть їх.
- Урізноманітнюйте завдання. Плануйте їх такими, щоб діти щотижня могли застосовувати для їхнього виконання нові й різноманітні матеріали та методи.
- Будьте тактовними. Маленькі діти не завжди можуть створити в уяві предмет творчого завдання. Вони просто отримують задоволення від експериментування з наданими матеріалами. Якщо ви хочете зауважити щось про роботу дитини, скажіть: «Розкажи мені про свій малюнок», замість того, щоб запитувати: «Що це?».
- Надавайте допомогу в разі потреби, дозволяючи дітям якомога більше самостійності в роботі.

Розфарбовування під музику

Необхідні матеріали: Музичний запис або музичні інструменти, папір і пастелі або кольорові олівці.

Поки діти розфарбовують, увімкніть музичний запис. Нехай вони розфарбовують згідно з відчуттями, що їх викликала музика.

Колаж

Колаж – це малюнок, зроблений шляхом наклеювання шматочків паперу, фотографій або інших матеріалів.

Необхідні матеріали: в колажі можна використовувати практично будь-які матеріали, огортковий або цигарковий папір, шматки шпалер, листя, пісок і макаронні вироби. Кожній дитині також знадобиться клей та шматок цупкого паперу або інший предмет з плоскою поверхнею, щоб служити основою колажа.

Дозвольте дітям вибрати матеріали для наклеювання на основу колажа. Нехай вони реалізують будь-який власний задум.

Нанизування макаронів

Необхідні матеріали: великі сирі макарони (або шматочки соломи чи будь-якого іншого матеріалу, який легко нанизується), велика мотузка або прядиво для кожної дитини і клей або віск.

Занурте один кінець кожного шматка мотузки або пряжі в клей чи віск. Після висихання він стане жорстким, що полегшить нанизування. Зав'яжіть вузол на іншому кінці мотузки, щоб макарони не зісковзували. Нехай діти нанижуть макарони. Після закінчення, зв'яжіть кінці кожної мотузки.

Тісто для ліплення

Необхідні матеріали:

2 чашки борошна
1 чашка солі
1 столова ложка олії
3/4 чашки води
харчовий фарбник (якщо є)

Змішайте борошно з сіллю. Додайте олію та достатню кількість води для досягнення глеєподібної консистенції суміші. Додавайте воду невеликими порціями, щоб не пропустити момент, коли з суміші легко ліпити, але вона ще не прилипає до пальців. Перемішайте та злегка промісіть суміш. (Для фарбування тіста розчиніть у воді харчовий фарбник перед тим, як додавати цю воду до борошна з сіллю).

Виготовте тісто для ліплення вдома, безпосередньо перед його використанням в яслах. Краще зберігати його герметично закритим. Принесіть папір (найкраще підходить вощений папір), щоб закрити ним столи, на яких будуть ліпити діти.

Ігри та віршовані вправи

Дітям подобається все пов'язане з рухом, наприклад, прості ігри або дії що супроводжують вірші чи пісні. В уроки включено багато віршованих вправ. Далі описано також деякі прості ігри. Якщо діти отримують задоволення від якоїсь вправи, її можна використовувати протягом року багато разів, а не тільки на уроках, в яких вона згадується.

Ці поради допоможуть вам навчити дітей нових віршованих вправ:

- Безпосередньо перед заняттям самі вивчіть віршовану вправу.
- Спершу самі промовте дітям слова та виконайте дії що демонструють слова. Потім запропонуйте дітям промовляти слова та виконувати дії разом з вами.
- Робіть усе повільно, щоб діти зрозуміли слова та дії.
- Для допомоги в представленні віршованої вправи використовуйте наочні матеріали. Це допомагає дітям уважніше й краще навчатися вправі.
- Якщо увага дітей починає розсіюватися, скоротіть віршовану вправу. Якщо віршована вправа довга, запропонуйте дітям виконати супровідні дії, а самі в цей час декламуйте слова.

Вірші благоговіння

Використовуйте наступні вірші, якщо діти неспокійні і потребують допомоги, щоб стати шанобливими. Використання будь-якого з них кожного тижня в один і той же час може допомогти дітям відчувати, що настав час для вступної або заключної молитви. Допомагайте дітям промовляти слова та виконувати дії що відповідають цим словам.

Стиснули їх, випростали (йдеться про пальці рук)

Стиснули їх, випростали;
Стиснули їх, випростали;
Назустріч полетіли (в цей момент треба плеснути в долоні).
Стиснули їх, випростали;
Стиснули їх, випростали;
І на коліна сіли (покласти долоні на коліна).

Я трясу кистями (рук)

Я трясу кистями.
Я кручу кистями (обертати кисті одна навколо іншої).
У долоні плесь.
Руки піднімаю,
Руки опускаю –
По колінах плесь (покласти долоні на коліна).

Ніжки заспокоїлися,
Служняно завмерли.
На стільці тихенько спочиваю.
Голівка схилилася,
Очі затулилися,
На молитву спокійно чекаю.

Я часом великий, а часом маленький

Використовуйте наведену далі віршовану вправу у випадках, якщо дітям потрібно порухатися після тривалого сидіння. Повторюйте її в разі необхідності.

Я часом великий – великий-превеликий (*поступово піднятися на весь зріст, потім стати навшпиньки*).

Я часом маленький – маленький-премаленький (*опуститися, присісти якомога нижче*).

Часом великий, часом маленький (*піднятися, потім опуститися*).

Який я тепер? (*піднятися або опуститися; нехай діти скажуть, великі вони чи малі*).

Маленька насінина

Розкажіть дітям про те, як висівають насіння у ґрунт і допоможіть їм уявити, що вони – проростаюче насіння. Скажіть: «Давайте уявимо, що кожен з нас є маленькою насінною» (*присядьте донизу або скрутяться клубочком і закрийте очі*). Сонце встало і зігріло землю. Потім полився дощик і сказав: «Прокинься, маленька насінина» (*розкрийте очі й почніть випростовуватися*). Пробивайся крізь ґрунт, маленька насінина, ти можеш рости (*встаньте й підніміть руки над головою*). Маленька насінина, ти перетворилася на чудову квітку [або високе дерево]».

Їдемо до бабусі [або до дідуся]

Скажіть: «Давайте поїдемо до бабусі [або до дідуся]. Спершу нам слід одягтися (*зобразіть одягнення*). Давайте сядемо в автомобіль [або в автобус] (*зіграйте відкриття дверей та їзду автомобілем чи автобусом*). Ох, ця дорога вибоїста (*робіть рухи, що відповідають їзді по вибоїнах*). Дивіться, ось стоїть міліціонер, давайте привітаємо його (*помахайте рукою*). Ось ми приїхали. Нас зустрічає бабуся [або дідусь]. Давайте міцно-міцно обіймемо її [або його] (*зробіть вигляд, що ви міцно обіймаєте бабуся або дідуся*)».

Допомога батькам

Направляйте дітей в імітації дій, що означають допомогу їхнім батькам. Можна, наприклад, запропонувати: «Давайте підметемо підлогу». Діти розігрують підмітання підлоги. Далі можна, наприклад, зобразити прибирання ліжка, миття вікна, витирання пилу, згрібання листя, копання ґрунту в саду, миття автомобіля та інші вправи для дітей ясельної групи.

Перекочування м'яча

Необхідне знаряддя: м'яч.

Діти розміщуються півколом. Учитель сідає перед ними, котить м'яч до однієї дитини й називає при цьому її ім'я або запитує щось, пов'язане з уроком. Дитина котить м'яч назад до вчителя і називає його ім'я або відповідає на запитання. Переконайтеся, що ви котили м'яч кожній дитині щонайменше один раз. Можна також грати стоячи, передаючи м'яч один одному.

Відповідність форм

Необхідні матеріали: кольоровий папір і ножиці.

Зробіть з кольорового паперу по дві вирізки – одну велику й одну маленьку, кожної з таких фігур: квадрата, круга, трикутника, серця, восьмикутника й овалу. Розкладіть фігури на підлозі. Кожна дитина, по черзі, має покласти малу фігуру на відповідної форми велику. Для зміни алгоритму виріжте фігури однакової форми з паперу різних кольорів, і запропонуйте дітям замість форми підбирати колір.

Музичні фігури

Необхідні матеріали: різнокольорові круги, вирізані з паперу або тканини, музичний запис або інструменти, клейка стрічка (якщо можливо).

Прикріпіть стрічкою або просто розкладіть на підлозі круги великим колом. Поки грає музика, нехай діти ходять навкруги цього великого кола. Як тільки музика зупиняється, кожна дитина повинна назвати колір круга, біля якого вона зупинилася. Для різноманітності можна використати фігури різної форми, й нехай діти називають колір фігури та її форму.

Кидання торбинки з бобами

Необхідні матеріали: торбинки з бобами; коробка, корзина або мішень (виготовлена шляхом вирізання дірки в листі цупкого паперу, який закріплено на жорсткій основі).

Нехай діти кидають торбинки в коробку, корзину або мішень (можна зробити так, щоб торбинки або мішень відповідали якомусь святу або уроку). Діти можуть також кидати торбинками в кубики або коробки, які встановлено одна на одну.

Статуї

Необхідні матеріали: музичний запис або музичні інструменти.

Запропонуйте дітям рухатися кімнатою під музику. Як тільки музика зупиняється, діти повинні стати нерухомо, подібно статуям. Дітям можна рухатися знову, коли заграє музика, але вони повинні зупинитися кожного разу, коли музику вимикають.

МУЗИКА В ЯСЕЛЬНОМУ КЛАСІ

Музика в ясельному класі створює теплу ніжну атмосферу, перетворюючи Початкове товариство на щасливе місце. Діти ясельного віку готові й палко бажають самі дізнатися про Небесного Батька, Ісуса Христа й про цей прекрасний світ. Важливим шляхом для них є навчання через музику. Діти отримують задоволення від музики багатьма шляхами. Вони можуть співати, грати на інструментах, рухатися під музику й слухати її. Для додаткових порад щодо використання музики у навчанні маленьких дітей дивіться у цьому підручникові розділ «Музика в класі», сторінка VII.

Спів

Маленькі діти не завжди хочуть співати разом з вами (дуже маленькі діти просто ще не вміють співати), але вони отримують задоволення від слухання вашого співу й часто через пісні навчаються важливих принципів. Заохочуйте дітей співати, але не турбуйтеся, якщо вони цього не роблять. В цьому разі діти отримуватимуть задоволення від виконання під час вашого співу простих дій.

Можна виконувати одні й ті самі пісні кожного тижня перед початком певної вправи. Діти, почувши добре знайому мелодію, знатимуть, яка саме вправа починається. Можна також змінювати слова пісні згідно з певними дитячими ситуаціями або вправами. Співайте улюблені дитячі пісні багато разів упродовж року.

Наступні пісні з *Children's Songbook* особливо підходять для використання в ясельній групі. Наведені деякі поради стосовно можливих способів пристосування слів. Ви можете застосовувати додаткові ідеї стосовно шляхів пристосування цих або інших пісень з *Children's Songbook* для використання в ясельній групі.

- «Щаслива сім'я» (стор. 198) (© 1975 Pioneer Music Press, Inc.). Напишіть вірш про ваше щасливе перебування в ясельній групі чи Початковому товаристві. Використайте як привітання: «Я бачу Світланку, а вона мене . . .»
- „Роби, як я» (стор. 276). Використовуйте цю пісню, щоб давати вказівки: «Прибираємо ясельну кімнату; йди, йди за мною! . . .» або «Збирайтеся для співу . . .».
- «Радісно, приємно нам» (стор. 253)
- «Тут ми всі разом» (стор. 261)
- «Якщо щасливі ви» (стор. 266)
- «Сніговик колись був» (стор. 249) (© 1981 Pioneer Music Press, Inc.). Напишіть вірші про природу: «Я бачу зелене дерево . . . високе, високе, високе. В його затінку я відпочивав . . . маленький, маленький, маленький».
- «Навкруги йде дощ» (стор. 241)
- «Співаємо пісню» (стор. 253). Замініть слово «співати» словами, що означають рухи: «Плигай, плигай, плигай» або «Скачи, скачи, скачи». Співайте про одяг кольори або про себе: «Черевики, черевики, черевики; Я люблю свої черевики. Я ношу їх на своїх ногах; черевики, черевики, черевики!».
- «Посмішки» (стор. 267)
- «Попкорн» (стор. 242)

Музичні інструменти

Зробіть самі або отримайте прості музичні інструменти, щоб діти могли на них грати:

Флейта або ріжок: Пробийте кілька дірок в боці картонної трубки (діаметр її має становити кілька сантиметрів, найкраще підійде трубка, що звичайно використовується для намотування пакувального паперу або паперових рушників). Для спеціального ефекту примотайте до одного з кінців трубки целофан. Трубку призначено, щоб грати, дзиччати або свистіти.

Наждачні бруски: Виріжте два дерев'яних бруски товщиною 2.5 см, шириною близько 5 см і довжиною 10 см. Виріжте два менші бруски розмірами близько 2.5 см на 6 см (товщина та ж сама). Зачистіть усі бруски так, щоб вони були гладенькими. Розмістіть менші бруски по центру більших і надійно прибийте їх. Прикріпіть шматок наждачного паперу до низу кожного бруска. Щоб грати, бийте одним наждачним бруском по другому або шкребіть з допомогою поверхонь, покритих наждачним папером.

Шейкери: Насипте кукурудзяних зерен або сушених бобів у металеву банку без гострих країв або в картонну коробку. Нехай діти прикрасять банку чи коробку. Надійно заклейте усі отвори, щоб діти не гралися й не їли вмісту шейкера. Щоб грати, трусіть банку або коробку.

Дзвіночки: Пришійте дзвіночки на стрічку з тканини. Трясіть стрічку, щоб дзвіночки почали дзвеніти.

Рух під музичний акомпанемент

Рух під музичний акомпанемент допомагає дітям конструктивно використовувати свою енергію і розвиває здатності творчого використання розуму. Акомпанементом може служити спів, гра на фортепіано або інших інструментах, музичні записи.

Щоб навчати дітей рухові під музику, ви можете:

- Керувати рухом дітей. Вони можуть бігати, згинатися, ставати навпочіпки, повзати, стрибати або випрямлятися під музику. Дозвольте дітям по черзі керувати діями усієї групи.
- Грати мелодії або співати пісні у різному темпі й добиватися, аби діти рухалися або ходили в такт музиці.
- Запропонувати дітям, рухаючись під музику, махати кольоровими шарфами або паперовими вимпелами.
- Якщо дітям потрібна зміна характеру дій, використовуйте пісні з рухами, під які діти можуть робити певні рухи. Якщо діти сиділи тривалий час, вельми доречними будуть такі пісні, в яких застосовуються рухи великої мускулатури (рук, ніг усього тіла). Якщо ж, навпаки, вони активно рухалися і їм потрібно заспокоїтися, дуже ефективними будуть пісні, супроводжувані рухами, що активізують малі мускули (кистей, голови, очей). Діти можуть виконувати їх сидячи.

Слухання музики

Цей підручник супроводжується звуковою касетою, яку можна використовувати для вправ слухання. Звукова касета містить п'ять розділів:

1. «Спокійна музика» – для виконання в момент, коли діти входять до ясельної групи, або в інших випадках, коли потрібна спокійна атмосфера.
2. «Музична обізнаність» – щоб допомогти дітям бути обізнаними в різних особливостях музики.
3. «Рухи під музику» – щоб грати, коли діти виконують такі рухи, як згинання або розтягання. Слухаючи цю музику і беручи участь у вправах, діти можуть вивільнити енергію і розвинути фізичну і ритмічну майстерність.
4. «Музична експресія» – щоб заохотити дітей слухати і вільно рухатися під музику. Включено дванадцять коротких добірок, з поясненням, яке пропонує способи руху під музику. Використовуйте протягом одного заняття не більше трьох добірок.
5. «Удавати оповідання» – щоб забезпечити дітей вправами. Виконуючи інструкції і уважно слухаючи оповідання, діти беруть участь у пантомімах та інших фізичних вправах. Оповідання називаються: «Прогулянка в лісі», «Візит до зоопарку» та «Іграшки в коробці». Використовуйте протягом одного заняття тільки одне оповідання.

Ви можете також використовувати аудіокасету *Children's Songbook* (тільки музика, 52505; слова та музика, 52428) або компакт-диск (тільки музика, 50505; слова та музика, 50428) в разі їх наявності.

Дітям буває важко сконцентруватися на музиці, тільки слухаючи її. Комбінуйте слухання зі співом, рухами, або якимись вправами, як це запропоновано в наведених прикладах:

- Нехай діти слухають різні види музики, лежачи на підлозі. Зверніть їхню увагу на те, як музика змінює їхні відчуття. Нехай вони самі спробують пояснити свої відчуття.
- Пропонуйте дітям крокувати по кімнаті під маршову музику.
- Нехай діти відбивають ритм під музику.

ПРИКЛАДИ ПРИСТОСУВАННЯ УРОКІВ

Далі наведено приклади того, яким чином два уроки цього посібника можна було б пристосувати для використання в ясельній групі. Коли ви переглядатимете приклади, відмітьте наступне:

Кожний інтервал часу в уроці фокусується на простому посланні євангелії. Вправи і музика повинні допомогти дітям почати розуміти основні принципи і терміни євангелії.

Вибираються тільки деякі частини від основного уроку. Це допомагає проводити заняття просто, активно і відповідно до віку дітей ясельної групи.

Вибрані вправи не завжди застосовуються в тому ж порядку, як вони подані в основному уроці. Вправи протягом уроку треба розташовувати в такому порядку, який найкращим чином допомагатиме дітям у віці ясельної групи зрозуміти послання євангелії.

Урок 6: Небесний Батько та Ісус люблять мене

Привітання

Один із способів встановити благоговійну атмосферу в ясельній групі – послухати музику з аудіокасети до *Children's Songbook*. Щоб ознайомити з посланням євангелії на цьому уроці, можна дати кожній дитині значок з написом „Небесний Батько та Ісус люблять мене» (див. Вправу для збагачення 6, стор. 17).

Ігри

35 хвилин

Протягом ігор знайдіть шляхи, щоб допомогти дітям думати про Небесного Батька та Ісуса Христа. Наприклад, ви могли б навчати дітей, що Небесний Батько та Ісус щасливі, коли ми з добротою ставимося один до одного і що вони нас дуже люблять. Ви могли б також допомогти дітям запам'ятати урок останнього тижня, запитавши їх: «Хто є Сином Небесного Батька?»

Збирання

10 хвилин

Час збирання може також використовуватися для підготовки дітей до уроку. Почніть зі співу молитовної пісні і допоможіть якій-небудь дитині помолитися. Потім допоможіть дітям підготуватися до уроку, запитавши їх, хто дав нам цю прекрасну Землю і євангелію та Церкву (див. вправу на увагу, стор. 15).

Музика

10 хвилин

Музика може бути дуже ефективною при ознайомленні дітей ясельного віку з посланням євангелії. Наприклад, в цьому уроці ви могли б допомогти дітям думати про Небесного Батька та Ісуса заспівавши «Я знаю, мій Батько живий» або «Я відчуваю любов мого Спасителя» (див. вправу для збагачення 2, стор. 17). Якщо дозволяє час, продивіться пісні з попередніх уроків або заспівайте вибрані пісні, наведені на сторінці XVII.

Закуска

10 хвилин

Хоча тут не використовується ніяких вправ, щоб підсилити послання євангелії ви можете нагадати дітям, що Небесний Батько та Ісус люблять нас і що ми повинні дякувати їм за все, включаючи нашу їжу. Потім попросіть яку-небудь дитину благословити їжу.

Урок

10 хвилин

Цей урок має кілька частини, які могли б використовуватися, щоб допомогти дітям ясельного віку зрозуміти, що Небесний Батько та Ісус люблять їх. Наприклад, ви могли б використати наступні частини з уроку 6:

- Небесний Батько та Ісус Христос благословляють нас (стор. 15–16)
- Небесний Батько та Ісус Христос люблять кожного з нас (стор. 16)
- Додаткова вправа 2 (стор. 17)
- Вправа для збагачення 1 (стор. 17)

<i>Вправи</i>	15 хвилин Вправи надають дітям можливість виявити творчі нахили і спрямовувати свою енергію. Якщо можливо, вправи повинні допомагати підсилювати послання евангелії. Наприклад, ви могли б грати у перекочування м'яча (стор. XVI), ставити запитання, щоб підсилити послання евангелії.
<i>Заключна частина</i>	10 хвилин Використайте час заключної частини, щоб нагадати дітям, що Небесний Батько та Ісус люблять кожного з них і знають їхні імена. Поділіться своїми почуттями вдячності за благословення, які Небесний Батько та Ісус Христос дали вам. Потім допоможіть якій-небудь дитині прочитати заключну молитву.
Урок 10: Я Вдячний за дерева, рослини і квіти	
<i>Привітання</i>	Вітайте кожну дитину по імені, коли вона входить в ясельну групу. Під час привітання ознайомлюйте дітей з темою уроку, кажучи, що сьогодні вони дізнаються про рослини, квіти і дерева.
<i>Ігри</i>	35 хвилин Під час ігор підготуйте дітей до уроку, сказавши їм, що багато прекрасних речей в цьому світі Небесний Батько та Ісус Христос створили для нас, щоб ми отримували задоволення.
<i>Збирання</i>	10 хвилин Заспівайте молитовну пісню; потім допоможіть якій-небудь дитині помолитися. На цей урок ви могли б також принести для дітей рослину, щоб подивитися на неї помацати і понюхати. Потім висловіть свою вдячність за рослини, квіти і дерева (див. додаткову вправу 2, стор. 30).
<i>Музика</i>	10 хвилин Заспівайте «У вітах дерева» (див. додаткову вправу 4, стор. 30). Виконання рухів під час пісні допоможе створити щасливе оточення і змінити обстановку. Якщо дозволяє час, ви могли б також переглянути пісні з попередніх уроків.
<i>Закуска</i>	10 хвилин Якщо можливо, почніть закуску з простої вправи, яка має відношення до послання евангелії. Наприклад, в цьому уроці закуска могла б складатися з хліба і фрукта. Поясніть дітям, що ці продукти походять від дерев, рослин і квіток (див. вправу на стор. 29). Потім допоможіть якій-небудь дитині благословити їжу.
<i>Урок</i>	10 хвилин Виберіть частини уроку, які за вашим почуттям допоможуть дітям зрозуміти послання евангелії. Наприклад, ви могли б допомогти їм зрозуміти, як дерева, рослини і квіти зростають, розрізавши плід, щоб діти могли побачити насіння. Поясніть, що повинно статися з насінням, щоб воно виростало і перетворилося на плід (див. вправу для збагачення 4, стор. 30). Потім допоможіть дітям посадити насіння в паперових чашечках, наповнених землею (див. вправу для збагачення 1, стор. 29).
<i>Вправи</i>	15 хвилин Проводячи цей урок, ви могли б грати ніжну музику, поки діти розфарбовують малюнки дерев, рослин і квіток. Вправи можна вибрати з уроків або з переліку вправ на сторінках XIV–XVII. Деякі діти протягом цього часу можуть віддати перевагу розвагам з іграшками. Зробіть вправи придатними, але не вимагайте, щоб діти брали в них участь.
<i>Заключна частина</i>	10 хвилин Час заключної частини використовується, щоб підсумувати послання евангелії і підготувати дітей до молитви. В цьому уроці, щоб нагадати дітям про нашу вдячність за дерева, рослини і квіти, ви можете попросити дітей повторяти за вами слова пісні «Маленьке насіння лягає швидко спати» (див. вправу для збагачення 2, сторінка 29). Потім допоможіть якій-небудь дитині прочитати заключну молитву.

Мета Допомогти кожній дитині зрозуміти, що ми—духовні діти Небесного Батька, який знає й любить нас.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Вихід 2:1–10; Псалми 82:6; Учення і Завіти 138:55–56; Мойсей 1:1–6. Див. також *Gospel Principles* (31110), розділ 2.
2. Дізнайтеся про дві або три прекрасні риси кожної дитини, проконсультувавшись з її батьками.
3. Необхідні матеріали:
  - а. Біблія та Дорогоцінна Перлина.
  - б. Торбинка з бобами або невеликий м'який предмет.
  - в. Ілюстрація 1-1, «Світ»(62196); ілюстрація 106, «Мойсей в очереті» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735).
4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

**Навчальні
вправи**

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Заспівайте разом з дітьми «Я Божеє дитя» (*Гімни і дитячі пісні*, с.58).

Я Божеє дитя,
І з неба я зійшов,
Оселя й батьківську любов
Я на землі знайшов.

За батьками йтиму прямо
На правдивий шлях.
Ви всьому мене навчіть,
Щоб жити в небесах.

Киньте торбинку з бобами або м'який предмет дитині й скажіть при цьому: «Я знаю Божу дитину, яку звуть _____». Нехай дитина назве своє ім'я й поверне вам торбинку з бобами. Повторіть вправу з кожною дитиною.

Ми духовні діти Небесного Батька

- Хто такий Небесний Батько? (На основі дитячих відповідей побудуйте пояснення цієї частини уроку таким чином, щоб діти зрозуміли вас).

Покажіть ілюстрацію 1-1, «Світ». Поясніть, що перед народженням на землі, ми жили на небесах з Небесним Батьком. Ми були там духами. Дух—це те, що перебуває всередині нас і робить нас живими. Коли ми були духами, ми не мали теперішнього нашого тіла й кісток, але виглядали так, як і тепер.

Поясніть, що Небесний Батько є батьком наших духів, а ми його духовні діти. Ми не пам'ятаємо нашого життя з Небесним Батьком перед приходом на землю, але знаємо, що ми його духовні діти, бо прочитали про це в Писаннях.

Покажіть Біблію та прочитайте Псалми 82:6. Поясніть, що *Всевишній* означає Небесний Батько. Наголосіть, що кожна людина на землі є дитиною Небесного Батька.

Пісня

Заспівайте «Я Божеє дитя» ще раз. Поясніть, що Бог—це ще одне ім'я Небесного Батька.

Небесний Батько знає і любить нас

Поясніть, що Небесний Батько дуже міцно любить кожного з нас, бо ми його діти. Він знає, як нас звуть і все інше про нас. Він знає, що саме робить нас щасливими і що засмучує. Він знає, що є найкращим для кожного з нас.

Вправи	<p>Продекламуйте разом з дітьми наведений далі вірш, супроводжуючи його вказаними діями:</p> <p>Небесний Батько знає мене Небесний Батько знає мене <i>(показати на себе)</i> Й усе, що люблю робити, Де я живу, як звати мене <i>(зробити над головою дах, торкаючись пальцями рук)</i>, Від чого я можу тужити <i>(піднести пальці до насупленого рота)</i>! Він щастя і долі бажає мені <i>(піднести пальці до усміхненого рота)</i> І завжди мене розуміє <i>(схрестити руки і покласти долоні на власні плечі)</i>, Щасливішим хоче зробити мене <i>(показати на себе)</i> — Я дуже від цього радію!</p> <p>Попросіть кого-небудь з дітей вийти перед класом. Використовуючи інформацію, надану батьками дитини, скажіть, що Небесний Батько знає про чудові риси її характеру. Наприклад, повідомте таке: «Небесний Батько знає, що Міла дуже ніжна дочка, вона допомагає своїй матері піклуватися про молодшу сестричку й завжди бадьора й усміхнена». Продовжуйте, поки не поспілкуєтеся з кожною дитиною.</p> <p>Поясніть, що поводячись з добротою і ніжністю, ми уподібнюємося Небесному Батькові.</p>
	<p>Ми можемо бути схожими на Небесного Батька</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як називається дитина собаки? • Хто виросте з цього щеняти? • Як називається дитина курки? • Хто виросте з цього курчати? <p>Поясніть, що так само як тварини, виростаючи, стають схожими на своїх батьків, так і ми виростемо, щоб стати подібними до наших батьків. Небесний Батько є батьком наших духів, так що ми виростаємо, аби стати подібними до нього. Небесний Батько ніжний, доброзичливий і добрий, Він хоче допомогти нам. Якщо ми ніжні, доброзичливі й добрі, то подібні до Небесного Батька. Поясніть, що кожного дня ми повинні намагатися стати все більше подібними до Небесного Батька.</p>
Оповідання	<p>Небесний Батько має для нас важливу роботу</p> <p>Покажіть ілюстрацію 106, «Мойсей в очереті» і розкажіть оповідання про те, як фараонова дочка врятувала Мойсея у дитинстві від небезпеки, як це подано у Вихід 2:1–10.</p> <p>Поясніть, що Мойсей виріс, щоб стати одним із значних помічників Небесного Батька й пророком. Небесний Батько сказав Мойсеєві, що той є Його сином (див. Мойсей 1:4, 6) і, що Він має для Мойсея важливу роботу. Прочитайте дітям першу фразу Мойсей 1:6. Мойсей зробив цю роботу, коли вивів євреїв із єгипетської землі, де з ними поводитися дуже жорстоко, в іншу землю, де Мойсей навчив їх заповідям Небесного Батька.</p> <p>Нехай діти по одному виходять наперед і з допомогою всього класу повторюють першу фразу Мойсей 1:6, підставляючи власне ім'я: «Я маю роботу для тебе (ім'я дитини), мій сину (моя дочко)».</p> <p>Поясніть, що Небесний Батько має для нас важливі завдання, які треба виконати, поки ми живемо на землі, наприклад, стати матір'ю або батьком, місіонером, учителем, помічником у Церкві або помічником у суспільстві.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Яку саме важливу роботу Небесний Батько хотів би доручити вам?
Вправи	<p>Нехай діти покажуть з допомогою пантоміми, ким би вони хотіли стати, коли виростуть, наприклад, матір'ю або батьком, які нянчать немовля, місіонером, який ходить по домівках, або вчителем, який навчає дітей.</p>
Свідчення	<p>Скажіть дітям, що їм слід назавжди запам'ятати те, що вони є духовними дітьми Небесного Батька й що він знає й любить їх. Допоможіть їм зрозуміти, що вони можуть стати дуже схожими на Небесного Батька і що вони мають виконати важливу роботу на цій землі. Добре було б розповісти їм про ваш досвід, з допомогою якого ви зрозуміли, що Небесний Батько знає й любить вас.</p>

Вправи для збагачення

Підберіть деякі з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Покажіть дітям кілька портретів або назвіть імена кількох знайомих їм людей і запитайте: «Чи є ця людина Божою дитиною?» Наприклад, «Чи є єпископ Божою дитиною?» «Чи є поліцейський Божою дитиною?» «Чи є твій сусід Божою дитиною?» і так далі. Допоможіть дітям зрозуміти, що кожна людина є Божою дитиною.
2. Щоб наголосити на тому, що Небесний Батько знає й піклується про кожну свою дитину, нехай діти закінчать речення, як це пропонується у наведених далі прикладах: «Небесний Батько знає, що я сумний, коли _____», «Небесний Батько знає, що я щасливий, коли _____», «Небесний Батько знає, що я люблю робити таке: _____», «Небесний Батько знає, що я люблю приходити до Початкового товариства тому, що _____» і так далі.
3. Поясніть, що Небесний Батько є Царем Небес і землі. Ми його діти, тому ми є принцями та принцесами. Зробіть для кожної дитини паперову корону з написом *Я Божєє дитя*. Нехай кожна дитина розфарбує свою корону.
4. Разом із дітьми проспівайте або продекламуйте обидва куплети з «Я знаю, мій Батько живий» (*Children's Songbook*).

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Попросіть дітей думати про щось приємне (ви можете заздалегідь отримати відповідну інформацію від їхніх батьків). Спитайте кожну дитину, що їй подобається, і скажіть, що Небесний Батько знає про це, наприклад, наступним чином: «Небесний Батько знає, що Ліля любить собак».
2. Організуйте дітей на виконання дій під час такої віршованої вправи:

Ти високий-превисокий (*витягнутися й підняти руки догори*),
В Церкві місце є для тебе.
Ти маленький-премаленький (*присісти*),
В Церкві місце є для тебе.

Високих (*витягнутися*),
Малих (*присісти*),
Високих (*витягнутися*),
Малих (*присісти*)—
Батько Небесний любить усіх.
3. Допоможіть дітям виконувати дії до наступного вірша, поки ви промовлятимете слова:

Немовля Мойсей

Малого Мойсея у човен поклали (*скласти долоню однієї руки човником і вкласти в неї вказівний палець другої руки*),

З трави, заховавшись, дивилась сестра (*дивитись крізь пальці руки, піднятої до очей*).

Принцеса, знайшовши дитину (*нахиліться вперед, дивлячись вниз*), сказала (*удайте, що піднімаєте дитину*)—

«Візьму його далі від зла, для добра» (*удавайте, що колихаєте дитину*).

(З книги *Fascinating Finger Fun* Елеонори Доун. © 1951. Використано з дозволу автора).

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Небесний Батько є реальною особою з досконалим тілом із плоті й кісток, і що нас створено за Його образом.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Іоанн 14:9; Учення і Завіти 130:22; Мойсей 2:27; Джозеф Сміт—Історія 1:14–17. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 1. 2. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія та Дорогоцінна Перлина. б. Папір та кольорові олівці для кожної дитини. в. Маленьке дзеркальце. г. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 403, «Перше Видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Роздайте папір і кольорові олівці й запропонуйте дітям намалювати самих себе. Коли вони закінчать, попросіть їх підняти вгору малюнки й запитайте, які діти справжні—ті, які намальовані, чи ті, які тримають малюнки. Запитайте, звідкіля вони знають відповідь.</p> <p>Поясніть, що вони таки справжні, бо мають тіла. Небесний Батько справжній, і Він має тіло. Ми бачимо ілюстрації з зображенням Небесного Батька, але Небесний Батько на них несправжній. Справжній Небесний Батько має тіло з плоті й кісток.</p> <p>Ісус Христос схожий на Небесного Батька</p> <p>Спитайте дітей, чи казав їм коли-небудь хтось, що вони схожі на своїх батьків. Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос», і поясніть, що Ісус Христос є сином Небесного Батька. Писання розповідають нам, що Ісус схожий на Небесного Батька. Покажіть дітям Біблію й поясніть вірш Іоанн 14:9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • На кого схожий Ісус?
Вправи	<p>Нехай діти встануть. Допоможіть їм завчити напам'ять перше Уложення віри: «Ми віримо в Бога, Вічного Батька, та Його Сина, Ісуса Христа».</p> <p>Ми схожі на Небесного Батька та Ісуса</p> <p>Поясніть, що ми є духовними дітьми Небесного Батька і також схожі на Нього. Ми маємо такі ж самі тіла, як і в Нього. Поясніть дітям зміст вірша Мойсей 2:27. Поясніть, що бути створеним за образом Небесного Батька означає бути схожим на Нього.</p>
Вправи	<p>Нехай діти по черзі подивляться в дзеркальце або глянуть один на одного. Нехай кожна дитина назве одну з частин тіла, які вона бачить, —руки, ноги, очі або вуха. Поясніть, що Небесний Батько та Ісус мають такі ж самі частини тіла.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи маєш ти тіло, схоже на тіла Небесного Батька й Ісуса? <p>Поясніть, що ми знаємо про схожість Небесного Батька й Ісуса тому, що деякі пророки (провідники Церкви) бачили Небесного Батька й Ісуса й написали про них у Писаннях.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 403, «Перше Видіння». Перекажіть оповідання про Перше Видіння, вміщене у <i>Джозеф Сміт—Історія</i> 1:14–17.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Звідкіля Джозеф Сміт знав, як виглядають Небесний Батько та Ісус? • Які тіла мають Ісус і Небесний Батько?

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Нехай діти встануть і кілька разів прокажуть наведену далі віршовану вправу, супроводжуючи її описаними діями.

Я маю чудове тіло

Це тіло чудове, наповнене духом (*торкнутися рукою грудей*),

Дав Батько Небесний, як я народився.

Він дав мені вуха, щоб ними я слухав (*прикласти долоню чашечкою до вуха*),

Він дав мені очі, щоб ними дивився (*показати на очі*).

У мене є руки, щоб ними плескати (*плеснути в долоні*),

І ноги швидкі, щоб як дзига крутитись (*повернутися навколо себе*),

Я можу згинатись, іти, присідати,

Я можу за пальчики ніг ухопитись (*зігнути й торкнутися пальців ніг*).

Що власне, я думаю, саме корисне (*прикласти пальця до голови*),

Найліпше у тілі моєму з усього (*швидко сісти*)?

Це Батько Небесний найкраще замислив—

Щоб тіло моє було схожим на Його!

2. Разом з дітьми проспівайте пісню «Руки, ноги, голова...» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова. Нагадайте дітям, що Небесний Батько дав нам тіла, схожі на Його тіло, і що ці чудові тіла вміють робити багато чого.
3. Нехай діти, використовуючи ілюстрацію 403, «Перше Видіння», по черзі розкажуть історію Першого Видіння решті класу.
4. Розкажіть оповідання про Марка та його родинні справи:

Батько Марка помер, коли той був ще дитиною. Марко часто замислювався над тим, яким був його батько. Одного разу Марко разом з матір'ю мав відвідати у родинних справах своїх тіточок і дядечків, які добре знали його батька.

Коли вони прийшли, дядько Іван вийшов привітати їх. Він подивився на Марка й сказав: «Я б упізнав тебе де завгодно. У тебе батькові очі». Тітонька Ліза сказала: «Знаєш, Марку, ти маєш батькового носа». Тітонька Марія сказала: «Марку, твоя посмішка нагадує мені посмішку твого батька».

По дорозі додому, Марко сказав матері: «Сьогодні я утішився! Я багато чого дізнався про батька, наприклад те, що схожий на нього, і від цього я щасливий! Тепер, дивлячись у дзеркало, я буду згадувати, як він виглядає, і не забуду його». Мати Марка, нахилившись, поплескала його по руці і сказала: «З тобою поряд я теж не забуду його».

Скажіть дітям, що подібно до Марка, котрий дізнався про свою схожість на батька, навіть не бачивши його, ми знаємо, що схожі на Небесного Батька, навіть якщо не можемо побачити Його.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покажіть ілюстрацію 403, «Перше Видіння». Перекажіть спрощений варіант оповідання про Перше Видіння. Наголосіть, що Небесний Батько та Ісус Христос— реальні люди, і що вони чують наші молитви.
2. Використайте ілюстрацію 403, «Перше Видіння», щоб показати схожість наших тіл з тілами Небесного Батька та Ісуса. В той час, коли ви вказуєте на якусь частину тіла на ілюстрації, нехай діти показують її на собі. Наприклад, якщо ви вказуєте на руку Небесного Батька, діти повинні вказати на свою власну руку.
3. Продекламуйте рядки віршованої вправи, організувавши дітей на виконання супровідних дій:

В лісі, серед дерев, Джозеф став на коліна (*стати на коліна й скласти руки*)
І в молитві до Бога звертався (*торкнутися губ кінчиком пальця*).

Раптом в сяйві побачив там Батька й Сина (*озирнутися навколо з під долоні*)
І уважно до них прислухався (*піднесіть до вуха складену чашечкою долоню*).

4. Покажіть на свій рот і скажіть: «Це мій рот». Потім спитайте: «А ви можете показати мені свій рот»? Допоможіть дітям вказати на власний рот. Спитайте: «Чи Небесний Батько має рота»? Повторіть те ж саме для очей, носа, вух, рук і ніг. Потім показуйте на кожну частину тіла, а діти нехай самі називають її.

План Небесного Батька для нас

Урок
3

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що перед приходом на землю ми жили разом з Небесним Батьком як Його духовні діти, і що ми знову зможемо жити з Ним після цього життя.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Авраам 3:22–27. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 2. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Комплект Писань. б. Лялька або паперова фігура людини. в. Ілюстрація 1-1, «Світ»; ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 1-6, «Сімейний домашній вечір» (62521); ілюстрація 1-7, «Любляча родина»; ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-9, «Ранкова молитва» (62310); ілюстрація 1-10, «Сімейна молитва» (62275); ілюстрація 1-11, «Хрищення хлопчика» (62018); ілюстрація 1-12, «Конфірмація дівчинки» (62020); ілюстрація 400, »Джозеф Сміт» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	<p>Покладіть ляльку або паперову фігуру людини на одному з стільців поряд з дітьми. Попросіть, щоб кожна дитина встала, повернулася навколо себе й знову сіла.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому не встала лялька? • Чому ви змогли встати? <p>Поговоріть про різницю між дітьми та лялькою. Допоможіть дітям зрозуміти, що вони живі. Кожен з них має всередині свого тіла духа, що робить їх живими, так що вони можуть бачити, слухати, стояти, рухатися, думати й розмовляти.</p>
	<p>Ми духовні діти Небесного Батька</p> <p>Розкажіть дітям про наше життя з Небесним Батьком як його духовних дітей перед народженням на землі. Ми були щасливими, нам подобалося жити з Небесним Батьком. У нас не було теперішніх фізичних тіл, але ми мали духа. Поясніть, що дух має вигляд фізичного тіла, але не має плоті й кісток.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Де ви жили перед тим, як народитися на землі?
Пісня	<p>Заспівайте разом з дітьми «Я Божеє дитя» (<i>Гімни і дитячі пісні</i>, с.58). Нагадайте дітям, що Бог—це інше ім'я Небесного Батька.</p> <p>Я Божеє дитя, І з неба я зійшов, Оселю й батьківську любов Я на землі знайшов.</p> <p>За батьками йтиму прямо На правдивий шлях. Ви всьому мене навчіть, Щоб жити в небесах.</p>
Вправа	Нехай діти стануть коло вас. Називаючи ім'я дитини, поясніть, що перед народженням на землі вона жила з Небесним Батьком і що вона є духовною дитиною, яку любить Небесний Батько. Обговоріть це з кожною дитиною.

Поясніть, що завдяки любові до нас Небесний Батько має для нас план. Перед створенням землі Небесний Батько скликав разом усіх своїх дітей, щоб пояснити свій план. Усі ми, наші батьки, наші брати і сестри, були там.

Небесний Батько послав нас жити на землю

Покажіть ілюстрацію 1-1, «Світ». Поясніть, що життя на землі є частиною плану Небесного Батька. Ісус Христос сотворив її для нас під провідництвом Небесного Батька. Нас послали сюди народитися й отримати фізичне тіло.

Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям». Нехай діти обговорять зображене на цій ілюстрації. Повідомте їх, що ми були схвильовані приходом на землю й можливістю навчатися й зростати. Ми прийшли сюди малятами в сім'ї, які люблять і піклуються про нас.

Скажіть дітям, що на землі нам було дано фізичні тіла зі шкірою, м'язами, кров'ю й кістками. Нехай діти помацають власні руки.

- Чи можете ви намацати кістку всередині вашої руки?
- Чи бачите ви й відчуваєте власну шкіру?
- Чи відчуваєте ви власні м'язи?

Нагадайте дітям, що духи всередині наших тіл дають нам життя, але ми не можемо побачити або торкнутися наших духів. Можна побачити та торкнутися наших фізичних тіл. Скажіть дітям, що це величезне благословення—мати фізичне тіло.

Вправа

Продекламуйте разом із дітьми наведений далі вірш. Вкажіть на кожну частину тіла, що згадується.

Я вдячний Небесному Батьку за очі

Я вдячний Небесному Батьку за очі,

За рот і за ніс, та за вуха, що чують,

За кисті та руки, до праці охочі,

За пальці, за ноги й ступні, що танцюють.

(Адаптовано з вірша Люсі Пікко)

Поясніть, що поки ми знаходимося на землі, ми зростаємо і навчаємося багато чому. Навчаючись поступати правильно, ми маємо можливість все більше уподібнюватися до Небесного Батька та Ісуса. Це ще одна частина плану Небесного Батька.

Небесний Батько хоче, аби одного дня ми повернулися до нього

Висловіть свою любов до Небесного Батька. Скажіть дітям, що одного дня ви хочете повернутися до Небесного Батька, щоб знову бачити його і бути з ним. Поясніть, що це також є частиною плану Небесного Батька. Він хоче, щоб кожен з нас після закінчення земного життя повернувся жити до Нього. Він хоче, щоб ми, наші батьки й усі наші сім'ї були з Ним знову.

Поясніть, що для майбутнього спільного життя з Небесним Батьком та Ісусом ми повинні бути охрищені та виконувати усі заповіді. Покажіть комплект Писань.

Поясніть, що Писання вчать нас про Небесного Батька та Ісуса, а також про те, що саме згідно з їхнім бажанням ми маємо робити.

Використовуючи ілюстрації, названі в розділі «Підготовка», розкажіть про те, чого саме Небесний Батько хоче, аби ми вчилися, і що саме робили тут, на землі. Він бажає, щоб ми любили наші сім'ї, були безкорисливими, ходили до Церкви, приймали причастя, молилися вранці і ввечері, мали сімейну молитву та домашній сімейний вечір, були охрищені, конфірмовані та отримали Святого Духа, одружилися в храмі, дізналися про пророків та були схожими на Небесного Батька та Ісуса.

Свідчення

Висловіть свою вдячність Небесному Батькові за його план для нас. Заохотьте дітей завжди робити те, що вони вважають необхідним для того, аби одного дня повернутися жити до Небесного Батька та Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Роздайте дітям аркуші паперу з написом *Я Божеє дитя*. Нехай кожна дитина намалює себе і покаже свій малюнок решті класу. Під час показу малюнку заохотьте дитину розповісти про себе щось гарне.

2. Допоможіть дітям продекламувати наведений далі вірш і виконати вказані супровідні дії:

Божі творіння

Небесний Батько місяць створив *(зробити коло руками)*

І зірки, що ночами мигтять *(кілька разів випрямити пальці, а потім стиснути їх в кулак),*

У небі повісив *(потягтися догори),*

Ще й сонце зробив *(зробити руками коло над головою),*

Дерева *(випрямити руки догори)*

І квіти *(скласти кисті лодочкою),*

Й пташок, що летять *(махати руками як крилами).*

(3 Fascinating Finger Fun Елеонори Доун. © 1951. Використано з дозволу автора).

3. Напишіть наведені далі питання на окремих аркушах паперу. Нагадайте дітям зміст уроку й роздайте їм аркуші з запитаннями. Прочитайте запитання і надайте кожній дитині можливість відповісти. В разі необхідності повторяйте запитання, аби кожна дитина могла взяти участь у відповідях.
- Хто є Божим дітям? (Я; кожна людина).
  - Де ми жили перед тим, як народитися на землі? (На небесах з Небесним Батьком та Ісусом).
  - Чому Небесний Батько попросив Ісуса створити для нас землю? (Щоб ми мали фізичне тіло й дізналися, що нам треба робити, аби повернутися до життя з Небесним Батьком та Ісусом).
  - Що нам треба зробити, щоб знову жити з Небесним Батьком та Ісусом? (Слухатися заповідей, бути безкорисливими, бути охрищеними, відвідувати храм і так далі. Коли діти відповідатимуть на ці запитання, нехай вони показують відповідні ілюстрації).
  - З ким ми житимемо після того, як закінчимо наше земне життя? (З Небесним Батьком та Ісусом, а також з нашими сім'ями).

Додаткові вправи для молодших дітей

- За схваленням президента Початкового товариства, запропонуйте комусь з батьків прийти разом зі своєю дитиною у клас. Розкажіть про батьків та їхню любов до своїх дітей. Скажіть дітям, що вони мають двох батьків, які люблять їх: їхнього батька тут, на землі, та їхнього Небесного Батька. Перед своїм народженням на землі діти жили з Небесним Батьком. (Зверніть увагу: Будьте чутливими до ситуації в сім'ях, у яких немає батька).
- Принесіть у клас одну або більше пар чоловічих черевиків. Розкажіть, хто носить ці великі черевики. Запропонуйте дітям порівняти свої черевики або ноги з цими великими черевиками. Нехай кожна дитина, по черзі, спробує походити в них.
- Проспівайте або продекламуйте перші два рядки гімну «Я жив на Небесах» (*Children's Songbook*).
Я колись в Небесах разом з іншими жив,
Поряд з тими людьми, кого знав і любив.
(© 1987 by Janeen Jacobs Brady. Використано з дозволу автора).
• Разом з ким ми жили на Небесах? (З Небесним Батьком, Ісусом і всіма людьми).
- Допоможіть дітям виконувати рухи наступної віршованої вправи, поки ви промовлятимете її слова. Повторюйте скільки завгодно разів.
Усі встаньте в коло, тримаючись за руки. Не відпускайте рук упродовж усієї вправи.
Ми з Батьком Небесним раніше жили *(усі сходяться ближче, підносячи руки до центру кола),*
Він послав нас на землю чудову *(розійтися у велике коло).*
Щоб для щастя й любові з нами сім'ї були *(знову зійтися ближче),*
Щоб навчили нас жити з Ним знову *(знову розійтися у велике коло).*

Я можу молитися Небесному Батькові

Мета	Допомогти кожній дитині навчитися молитися Небесному Батькові й знати, до чого саме їй треба прислухатися.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 3 молитвою вивчіть Даниїл 6. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 8. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Ілюстрація 1-9, «Ранкова молитва» (62310); ілюстрація 1-10, «Сімейна молитва» (62275); ілюстрація 117, «Даниїл у клітці левів» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-15, «Благословення їжі». Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Нехай дитина, яка прочитала вступну молитву, залишається стояти перед класом. Нагадайте дітям, що на останньому уроці вони вивчали, що до народження ми жили з Небесним Батьком. Він послав нас сюди, на землю.</p> <ul style="list-style-type: none"> У який спосіб ми можемо розмовляти з Небесним Батьком, перебуваючи на землі? Хто розмовляє з Небесним Батьком (дитина, яка прочитала молитву), коли молився? <p>Поясніть дітям, що молячись, ми насправді розмовляємо з Небесним Батьком.</p> <p>Ми можемо молитися Небесному Батькові</p> <p>Свідчіть про те, що навіть якщо ми не бачимо Його, ми можемо молитися Небесному Батькові, й Він слухатиме наші молитви.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-9, «Ранкова молитва».</p> <ul style="list-style-type: none"> Що робить ця дівчинка? З ким вона розмовляє? Що, на вашу думку, ця дівчинка каже Небесному Батькові? <p>Коли обговорюватимете з дітьми питання про час, що відводиться для нашої молитви, використайте ілюстрацію 1-9, «Ранкова молитва», ілюстрацію 1-10, «Сімейна молитва» та ілюстрацію 1-15, «Благословення їжі». Поясніть, що молитися Небесному Батькові можна тоді, коли побажаємо. Найбільш прийнятним для цього є час вранці, одразу після сну, або ввечері, перед тим, як лягти спати, перед прийомом їжі та коли потребуємо особливої допомоги. Нехай діти демонструють відповідні ілюстрації під час обговорення.</p> <p>Ісус Христос учив нас молитися Небесному Батькові</p> <p>Поясніть, що Ісус вчить нас супроводжувати молитву певними речами. Коли ми готові молитися, то думаємо про Небесного Батька.</p> <ul style="list-style-type: none"> Що ми робимо зі своїми руками, коли молимося? Що ми робимо зі своєю головою й очима, коли молимося?
Вправа	Покажіть дітям, як саме треба готуватися до молитви, складіть руки, нахиліть голову й закрийте очі, а діти нехай повторюють ваші дії. Після цього запропонуйте комусь з дітей продемонструвати, як треба готуватися до молитви, а інші нехай повторюють його (її) дії.

Вправа	<p>Разом з дітьми продекламуйте кілька разів слова «Молитовної пісні» (<i>Children's Songbook</i>). Виконуйте рухи, керуючись словами пісні.</p> <p>Ми голови схиляємо в молитві І наші руки лагідно складаємо, Заплющуємо очі та в молитві З Небесним Батьком тихо розмовляємо.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що ще слід робити, аби підготуватися до молитви? <p>Поясніть, що вдома, молячись наодинці або в сімейному колі, ми не тільки складаємо руки, схиляємо голову і заплющуємо очі, але й часто стаємо на коліна.</p>
Пісня	<p>Поясніть, що коли ми молимося, ми говоримо деякі особливі слова. Продекламуйте кілька разів другий куплет пісні «Я молюсь з вірою» (<i>Children's Songbook</i>). Нехай діти піднімають по одному пальцеві на кожний з чотирьох особливих моментів, про які ми говоримо, коли молимося.</p> <p>«Любий Небесний Батьку», — кажу на початку молитви, Дякую за благословення, що він надсилає, Смиренно прошу про те, чого потребую, «В ім'я Ісуса Христа, амінь» в кінці промовляю.</p> <p>(© 1987 by Janice Kapp Perry. Використано з дозволу автора).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ми починаємо молитви? • За що ми дякуємо Небесному Батькові? • Що слід просити у Небесного Батька? • Як слід закінчувати молитви?
Оповідання	<p>Небесний Батько слухає нас, коли ми молимося</p> <p>Покажіть ілюстрацію 117, «Даниїл у клітці левів». Розкажіть оповідання із Даниїла 6. Прочитайте вголос вірш 22, щоб пояснити, чому Даниїл залишився неушкодженим, коли перебував у лев'ячій ямі.</p> <p>Поясніть, що Даниїл прагнув молитися тому, що це було заповіддю Небесного Батька, а ще тому, що він хотів подякувати Небесному Батькові за його благословення.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що зробив цар, коли дізнався, що Даниїл молився? (Див. Даниїл 6:16). • Що сталося з Даниїлом у лев'ячій ямі? (Див. Даниїл 6:22). • Звідки ви знаєте, що Небесний Батько почув Даниїлову молитву? (Див. Даниїл 6:23).
Свідчення	<p>Розкажіть про випадки, коли Небесний Батько чув ваші молитви. Попросіть дітей розповісти про їхній досвід молитви.</p> <p>Розкажіть дітям про свою вдячність за можливість молитися Небесному Батькові, та заповніть їх, що Небесний Батько слухає нас, коли ми молимося.</p> <p>Перед тим як попросити когось з дітей прочитати заключну молитву, повторіть, як саме треба готуватися до молитви.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Яку позу треба прийняти перед початком молитви? (Скласти руки, нахилити голову й заплющити очі). • З чого саме має почати свою молитву (назвати ім'я дитини)? • За що (назвати ім'я дитини) може дякувати Небесному Батькові? • Що (назвати ім'я дитини) може попросити у Небесного Батька? • Як саме (назвати ім'я дитини) повинен (повинна) закінчувати молитву?

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Кидайте дітям який-небудь м'який предмет або м'яч. Після того, як дитина зловить предмет, попросіть її закінчити речення: «Коли я молюся, я можу дякувати Небесному Батькові за _____». Дитина може відповісти: «Мою сім'ю». Після того, як кожна дитина відповість, повторіть вправу, і нехай діти скажуть, що вони можуть під час молитви просити у Небесного Батька. Щоб допомогти їм обдумувати варіанти, варто показати ілюстрації.

2. Прорекламуйте слова «Пісні подяки» (*Children's Songbook*), повторюючи рухи, вказані далі:
 Ми вдячні тобі за прекрасний світ (*щоб представити світ, зробіть руками коло*),
 За їжу, що день несе (*удати, ніби кладемо їжу до рота*),
 За вітру спів і птахів приліт (*зібрати усі пальці руки разом, щоб імітувати дзьоб*),
 Ми вдячні, Боже, за все (*широко розвести руки!*)
 (З *First Year Music*, Холліс і Ден. © 1957 D. C. Heath and Company. Передруковано з дозволу).
3. Прорекламуйте вірш «Я вдячний Небесному Батьку за очі», вказуючи на кожен частину тіла, про яку згадується у вірші.
 Я вдячний Небесному Батьку за очі,
 За рот і за ніс, та за вуха, що чують,
 За кисти та руки, до праці охочі,
 За пальці, за ноги й ступні, що танцюють.
 (Адаптовано з вірша Люсі Пікко)
4. Нехай діти інсценують оповідання про Даниїла в лев'ячій ямі. Для цього можна використати прості костюми. Не обов'язково розігрувати усе оповідання, можна тільки запропонувати дітям прикинутися рикаючими левами, які потім закриють свої паші, ніби ангел позамикав їх.
5. Проспівайте або прорекламуйте слова пісні «Дяка нашому Батькові» (*Children's Songbook*) або «Ми схиляємо голови» (*Children's Songbook*).
6. Нехай діти зобразять на малюнку те, за що вони дякують Небесному Батькові під час молитви. На кожному малюнку напишіть: «Коли я молюся, я можу дякувати Небесному Батькові за:»

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Нагадайте дітям, що під час молитви ми розмовляємо з Небесним Батьком, який любить і слухає нас. Розучіть з дітьми такий вірш:
 Батька Небесного я люблю,
 В молитві голову схиляю,
 Небесний Батько любить мене,
 І знає, про що я прохаю.
2. Разом з дітьми прокажіть один з наведених далі віршів, супроводжуючи декламацію відповідними рухами.
 Руки складаємо, голову схиляємо,
 Заплющуємо очі, молитву починаємо.
 Ми руки складаємо, ми голову схиляємо
 Й слухаємо, як молитву промовляють.
3. Обведіть на аркуші паперу руку кожної дитини. Розкажіть, що ми повинні робити з нашими кистями та руками під час молитви. Нехай кожна дитина розфарбує контур своєї руки. Під кожним малюнком напишіть ім'я дитини.

Ісус Христос — син Небесного Батька

Урок
5

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Ісус Христос є сином Небесного Батька.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Матвій 3:13–17 та Лука 1:26–35; 2:1–7, 41–52. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 3. 2. За погодженням з президентом Початкового товариства запропонуйте батькові когось з дітей прийти до класу й розповісти про свою дитину, коли та була ще немовлям. Попросіть його принести її фотографії та улюблену іграшку. Запропонуйте йому висловити любов до своєї дитини. 3. Необхідні матеріали<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 201, «Народження» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 205, «Отрок Ісус у храмі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 208, «Іоанн Христитель хрестить Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Упродовж усього цього уроку, ведучи бесіду про батьків, будьте дуже чутливими з дітьми, які їх не мають. Наголосіть, що ми усі маємо Небесного Батька, який любить нас. Якщо хтось з дітей у класі має вітчима, поясніть, що вітчима також люблять своїх дітей та піклуються про них.</p>
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Запитайте дітей, чи знайомі вони з гостем, який завітав на урок. Запропонуйте синові чи доньці цього гостя представити його класові. Нехай батько розповість дітям про свою дитину. Запропонуйте кожній дитині розказати щось про свого батька, наприклад, про колір його волосся або про рід його занять.</p> <p>Ісус Христос є сином Небесного Батька</p> <p>Розкажіть дітям, що кожен з них має двох батьків: земного батька та Небесного Батька. Земний батько є батьком нашого фізичного тіла. Небесний Батько є батьком духів, які перебувають всередині наших тіл. Ісус має тільки одного Батька, оскільки Небесний Батько є водночас і батьком його духа, і фізичного тіла. Ось чому Ісуса називають Сином Божим.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 201, «Народження», та розкажіть історію народження Ісуса, як це описано в Лука 1:26–35 і 2:1–7. Зверніть увагу дітей на те, що ангел попередив Марію, що її дитина буде Сином Божим. Коли ставитимете наведені далі запитання, посилайтеся на ілюстрацію.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто є матір'ю Ісуса? • Як її звать? (Див. Лука 1:27.) • Хто цей чоловік на ілюстрації? (Див. Лука 1:27.) • Хто є батьком Ісуса? (Небесний Батько. Йосип був добрим чоловіком, якого обрав Небесний Батько, аби той піклувався про Марію та Ісуса).
Пісня	<p>Запропонуйте дітям встати і проспівати або продекламувати слова пісні «Далеко у яслах» (<i>Children's Songbook</i>). Імпровізуйте, рухаючи кистями та руками згідно зі словами пісні.</p> <p>Далеко у яслах без ковдр-покривал, Маленький Ісус голівку поклав. Дивились зірки на Ісуса, що спав. На сіні маленький Ісус спочивав. Там спав, там спав, там спав Спаситель у хліву Там спав, там спав, там спав Господь Ісус.</p>

Ісус любить Небесного Батька та слухається Його

Оповідання	Покажіть ілюстрацію 205, «Отрок Ісус у храмі», і розкажіть історію про Ісуса в храмі, вміщену в Лука 2:41–52. Зверніть увагу дітей на те, що Ісус прийшов до храму, бо любив Небесного Батька й хотів навчати про Нього людей. <ul style="list-style-type: none"> • Що Ісус робив у храмі? (Див. Лука 2:46).
Вправа	Нехай діти встануть і кілька разів виконають наведену далі віршовану вправу: До храму прийшов молодий Ісус (<i>йти на місці</i>), Великим і сильним Він стати не встиг (<i>випростати руки догори</i>). Він Батькову справу робити мав (<i>розвести руки</i>) Тому, що любить Він нас усіх (<i>міцно обійняти себе</i>).
Оповідання	Покажіть ілюстрацію 208, «Іоанн Хреститель хрестить Ісуса» й розкажіть історію хрещення Ісуса, як це описано в євангелії від Матвія 3:13–17. Поясніть, що Ісус хрестився тому, що любив Небесного Батька і хотів слухатися Його. Ісус хотів також служити нам хорошим прикладом. Прочитайте вголос вірш 17 (починаючи зі слів <i>Це син мій улюблений</i>) і поясніть, що це слова Небесного Батька. Небесному Батькові сподобалося, що Ісус був охрищений. <ul style="list-style-type: none"> • Ви бачили, як когось хрестять? Поясніть, що єдиний шлях для дітей бути послухними Небесному Батькові та виявити Йому свою любов—це хреститися, коли їм виповниться вісім років.
Свідчення	Свідчіть, що Ісус Христос є сином Небесного Батька. Розкажіть про свою любов і вдячність до Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Покладіть три ілюстрації, підібрані для цього уроку, собі на коліна або на стіл зображеннями донизу. Запропонуйте комусь з дітей вибрати одну з ілюстрацій. Покажіть її класові та розкажіть історію, відображену на ній. Те ж саме зробіть з іншими двома ілюстраціями.
2. Нехай діти проспівують або продекламують слова першого куплету пісні «Розкажи мені про Ісуса» (*Children's Songbook*).
3. Запропонуйте дітям інсценувати історію народження Ісуса з допомогою ляльки, шалі та шарфів.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покажіть ілюстрацію 201, «Народження», і запитайте у дітей, яку саме дитину зображено на ілюстрації. Розкажіть їм про народження Ісуса.
Поясніть, що тепер Ісус уже не дитина. Він—доросла людина, найголовніший помічник Небесного Батька. Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос», і розкажіть дітям, що Ісус любить нас і всіляко допомагає нам.
2. Нехай діти встануть і заспівають пісню «Сніговик колись був» (*Children's Songbook*). Упродовж першого куплету треба присідати, а другого—поступово підніматися.
Сніговик колись був,
Сніговик був.
Сніговик колись був високим.

Він на сонці таяв,
Таяв, таяв,
Він на сонці таяв,
став низьким.
3. Заздалегідь домовтеся з батьками дітей вашої групи, щоб вони принесли фотографії своїх дітей, коли ті були немовлятами, або іграшки, якими вони любили гратися. Покажіть це класові. Визначте дитину на кожній фотографії або власника іграшки. Поясніть, що раніше, коли діти були немовлятами, вони виглядали саме такими, як на фотографіях, і гралися саме такими іграшками.

Небесний Батько та Ісус люблять мене

Урок
6

Мета	Допомогти кожній дитині відчувати, що Небесний Батько та Ісус Христос люблять кожного з нас.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Марк 10:13–16; Іоанн 3:16 та 3 Нефій 17:11–12, 21–24. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія та Книга Мормона. б. Маленьке дзеркало. в. Ілюстрація 1-1, «Світ» (62196); ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 403, «Перше видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 216, «Христос і діти» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-20, «Ісус благословляє нефійських дітей». 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Потисніть кожній дитині руку. Зверніться до кожної з них на ім'я і скажіть про те, що вам у ній подобається. Попросіть кожну дитину назвати ім'я людини, яка любить її, і розповісти, чому дитина відчуває, що ця людина любить її. Поясніть, що цей урок про двох осіб, які люблять нас усіх. Вони подарували нам цю прекрасну землю, євангелію та Церкву.
Оповідання	<ul style="list-style-type: none"> • Хто ці дві особи, які люблять усіх? (Небесний Батько та Ісус Христос). Покажіть ілюстрацію 403, «Перше видіння». Разом з дітьми розкажіть історію, сюжет якої відображено на цій ілюстрації. Нехай діти дадуть відповідь на наведені далі питання. <ul style="list-style-type: none"> • Чи знаєте ви, яких людей зображено на цій ілюстрації? • Що вони роблять? Небесний Батько та Ісус Христос благословляють нас Нагадайте дітям, що до приходу на землю ми жили разом з Небесним Батьком та Ісусом Христом. Вони спланували, що ми підемо на землю, щоб навчатися й зростати. Вони знають нас і піклуються про нас. Продемонструйте ілюстрацію 1-1, «Світ». <ul style="list-style-type: none"> • Що саме Небесний Батько попросив, аби Ісус Христос зробив для нас? Поясніть, що Небесний Батько наказав Ісусові створити землю й усе, що на ній. Допоможіть дітям зрозуміти, що Небесний Батько та Ісус спланували створення усього необхідного для всіх людей, щоб вони могли жити та бути щасливими. Це свідчить про їхню любов до нас. <ul style="list-style-type: none"> • Що нагадує вам про любов до вас Небесного Батька та Ісуса? (Відповідаючи, діти можуть говорити про сім'ю, друзів, Церкву, про рослини та тварин).
Пісня	Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Небесний мій Батько любить мене» (<i>Children's Songbook</i>), супроводжуючи спів або декламацію описаними далі рухами. Після цього запропонуйте дітям встати й повторити всю вправу разом з вами. Постійно, як чую (<i>піднести руки до вух</i>) птаха спів (<i>розвести й скласти пальці наче пташиний дзьоб</i>),

Небес (*подивитися догори*) як бачу блакить (*підняти руки, утворивши арку*),
Відчую, як дощ лице умив (*імітувати рухом пальців краплі дощу*),
Та відчую, як вітер мчить (*рухати обома руками назад і вперед*);
Коли пройду між бужка кущів (*удати, що торкаєтесь або нюхаєте квіти*),
Торкну оксамит троянд (*іти на місці*),
Радію, що Батько Небесний створив
Дивосвіт цей. Живу в нім я (*широко розвести руки та пальці*).

Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос».

- Хто це?
- Хто є батьком Ісуса?

Прочитайте першу частину вірша Іоанн 3:16 (до слова *Сина* включно) і поясніть, що найвеличнішим з благословень, які Небесний Батько коли-небудь надавав нам, є відправлення Ісуса Христа на землю.

Ісус виявив свою любов до дітей

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 216, «Христос і діти». Розкажіть історію про благословення Ісусом діток, як це описано в євангелії від Марка 10:13–16. Підкресліть, що Ісус знайшов час для виявлення любові та благословення дітей, хоча деякі з його послідовників вважали, що діти не повинні Його турбувати.

- Що зробив Ісус, коли прийшли діти? (Див. Марк 10:16.)
- Як саме, на ваш погляд, ставилися діти до Ісуса?

Пісня

Разом з дітьми продекламуйте слова з пісні «Ісус діточок любив малих» (*Children's Songbook*).

Ісус діточок любив малих,
Звичайних, як всяка дитина,
Благословляв і пестив їх
І часто садив собі на коліна.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 1-20, «Ісус благословляє нефійських дітей». Поясніть, що після своєї смерті й воскресіння Ісус відвідав Америку. Америка розташована дуже далеко від того місця на землі, де жив Ісус.

Розкажіть, як Ісус благословляв нефійських дітей згідно з 3 Нефій 17:11–12, 21–24. Поясніть, що Ісус благословив кожную дитину окремо.

- Як саме Ісус виявляв свою любов до дітей?
- Звідки ви знаєте, що Ісус любить вас?

Вправа

Разом з дітьми кілька разів повторіть віршовану вправу, супроводжуючи текст вказаними рухами:

Любить Ісус дітей усіх

Любить Ісус дітей усіх (*широко розвести руки*) —
І тих, що до ясел пішли (*показати рукою зріст дитини до вашого коліна*),
І немовлят у колисці малих (*скласти долоню колискою*),
І тих, що вже зовсім зросли (*підняти руки високо над головою*).

(3 *Finger fun for little folk* Ті Кенон. © 1949 by the Standard Publishing Company, Цинциннаті, штат Огайо. Використано з дозволу).

Небесний Батько та Ісус Христос люблять кожного з нас

Допоможіть дітям зрозуміти наскільки важливим є кожен з них для Небесного Батька та Ісуса. Поясніть, що Небесний Батько та Ісус люблять кожного з нас і знають на ім'я.

Вправа

Виставте дзеркало, й запропонуйте дітям по одному підходити до нього. Про кожную дитину, яка підходить до дзеркала й дивиться в нього, скажіть: «Це (назвіть ім'я дитини), Небесний Батько та Ісус люблять (повторіть ім'я дитини) дуже сильно».

Свідчення

Свідчіть, що Небесний Батько та Ісус Христос живі й люблять кожного з нас. Висловіть свої почуття вдячності за ту велику кількість благословень, що їх Небесний Батько та Ісус надали вам.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Є Ісус наш вірний друг» (*Children's Songbook*). В кінці уроку дайте кожній дитині примірник тексту «Є Ісус наш вірний друг», і нехай кожна дитина розфарбує свій примірник.
2. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Я знаю, мій Батько живий» (*Children's Songbook*) або «Я відчуваю любов мого Спасителя» (*Children's Songbook*).
3. Покажіть зображення того, що Небесний Батько та Ісус дали нам, — храм, тварини, квіти, сім'я, їжа, друзі, домівки, Дім зборів або Писання (ілюстрації можна отримати в бібліотеці Дому зборів або вибрати з набору ілюстрацій «Мистецтво Євангелії» чи з Церковних журналів). Поясніть дітям, що Небесний Батько та Ісус дали нам усе це, бо люблять нас.
4. Принесіть який-небудь предмет, скажімо, пусту пляшку з-під напою, яку можна покрутити як вказівник. Посадіть дітей на підлозі в коло й покладіть пляшку боком на підлогу посередині кола. Покрутіть пляшку. Дитина, на яку вкаже пляшка, повинна назвати щось з того, що нам дали Небесний Батько та Ісус, і що свідчить про їхню любов до нас. Допомагайте кожній дитині обдумувати відповідь, коли настане її черга. Після того, як дитина відповість, дозвольте їй покрутити пляшку.
5. Вкладіть в ящик або в сумку щось з того, що необхідне нам для життя на землі, — якусь їжу, воду або одяг. Поясніть, що Небесний Батько та Ісус спланували цю землю для нашого життя. Скажіть, що в ящику (або в сумці) вміщено тільки дещо з того, що потрібне нам для життя на землі. Запропонуйте дітям вгадати, що ж вкладено в ящик і допомагайте їм, поки вони не вгадають. Кожного разу вгаданий предмет виймайте з ящика або сумки. Продовжуйте гру, поки діти не вгадають усі предмети.
6. Зробіть для кожної дитини значок з написом *Небесний Батько та Ісус люблять мене*, щоб вона могла носити його і взяти додому. Можна прикріпити значок на одяг кожної дитини, або прив'язати значки до цупкої нитки і одягти їх на шию дітям. Найкраще ще до початку занять сховати значки під дитячими стільцями, аби діти самі знайшли їх.

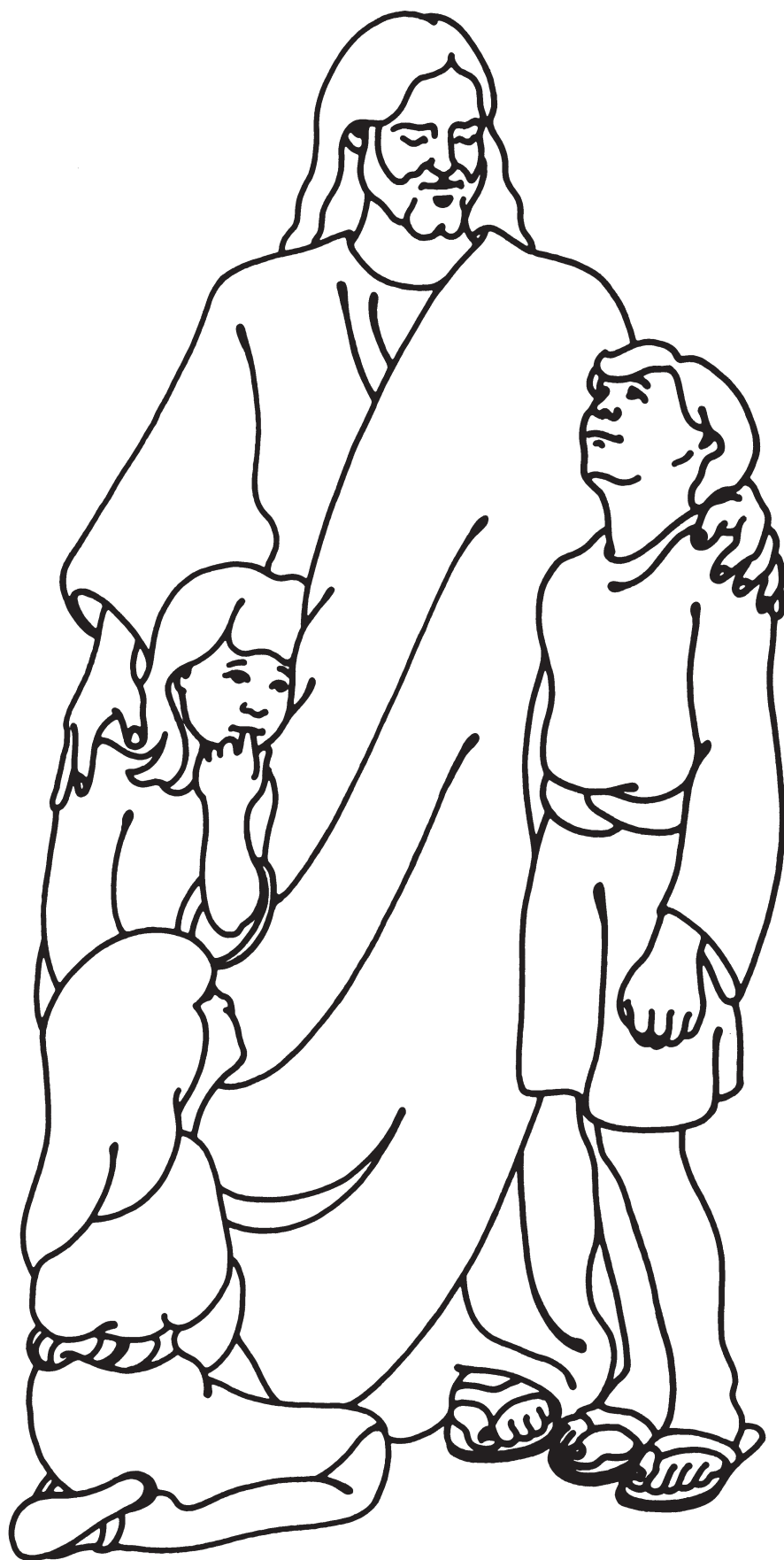
Додаткові вправи для молодших дітей

1. Разом з дітьми продекламуйте наведений далі вірш, супроводжуючи слова визначеними рухами:

Ти високий-превисокий (*вистягнутися й підняти руки догори*),
 В Церкві місце є для тебе.
 Ти маленький-премаленький (*присісти*),
 В Церкві місце є для тебе.

Високих (*вистягнутися*),
 Малих (*присісти*),
 Високих (*вистягнутися*),
 Малих (*присісти*)—
 Батько Небесний любить усіх.
2. Прорекламуйте наступний вірш і допоможіть дітям виконувати вказані рухи:

Небесний Батько знає мене
 Небесний Батько знає мене (*показати на себе*)
 Й усе, що люблю робити,
 Де я живу, як моє ім'я (*зробити над головою дах, торкаючись пальцями рук*),
 Від чого я можу тужити (*піднести пальці до насупленого рота*)!
 Він щастя і долі бажає мені (*піднести пальці до усміхненого рота*)
 І завжди мене розуміє (*схрестити руки і покласти долоні на власні плечі*),
 Щасливішим хоче зробити мене (*показати на себе*)—
 Я дуже від цього радію!

Исус наш любимый друг

Мета	Домогтися, щоб кожна дитина зрозуміла, що Святий Дух допомагає нам.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 3 молитвою вивчіть Іоанн 14:16–17; 2 Нефій 32:5; Мороній 10:4–5 та Учення і Завіти 39:23; 130:22. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 7. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія та примірник книги Учення і Завіти. Якийсь відомий предмет у непрозорій торбинці, щоб дітям його не було видно. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 403, «Перше видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Нехай хтось з дітей підійде до вас. Прошепотіть їй на вухо щось про Святого Духа, наприклад, — «Святий Дух допомагає Небесному Батькові та Ісусу». Зробіть так по черзі з кожною дитиною в класі (ви можете сказати всім однакову фразу). Після цього запитайте дітей, чи вони знають, про кого саме ви будете сьогодні розповідати. Скажіть, що збираєтеся розповідати про помічника Небесного Батька та Ісуса — Святого Духа.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 403, «Перше видіння». Зверніть увагу на Небесного Батька та Ісуса і поясніть, що вони мають фізичні тіла, які нічим не відрізняються від наших. Розкажіть, що Святий Дух багато в чому схожий на Небесного Батька та Ісуса. Але Він не має фізичного тіла, яке мають Небесний Батько та Ісус. Він дух, тому може спокійно вкладати думки в наші голови та створювати у нас відчуття щастя й втіхи.</p> <p>Святий дух надає нам втіху й допомогу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Якщо вас хтось образив або засмутив, то що роблять ваші мати або батько, аби утішити вас і добитися, аби ви почувалися краще? <p>Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос». Розкажіть дітям: Ісус знав, що Його апостоли, помічники, будуть засмучені через Його смерть. Тому він сказав їм, що прохатиме Небесного Батька надіслати Утішителя, аби той допоміг їм не почуватися так сумно (див. Іоанн 14:16–17).</p> <p>Скажіть дітям, що цей Утішитель — Святий Дух, і він втішатиме й нас також. Поясніть, що якщо ми будемо сумні або схвильовані, Небесний Батько допоможе, надіславши до нас Святого Духа для утішення.</p>
Оповідання	<p>Поясніть, що Святий Дух може також застерігати нас і вести, коли ми потребуємо допомоги. Перекажіть своїми словами наведену далі історію про молодого Гарольда Б. Лі, який згодом став одинадцятим Президентом Церкви.</p> <p>«Мені було десь вісім років, або й менше, коли батько взяв мене з собою на віддалену ферму. Поки батько працював, я займався справами, що тоді зацікавили мене. День був спекотним і курним, і я грався на дворі, поки не стомився. За огорожею я побачив старий напівзруйнований сарай, який надзвичайно зацікавив мене. В моїй уяві цей напівзруйнований сарай вимальовувався замком, який неодмінно слід було дослідити. Тому я підійшов до огорожі і почав перелазити через неї, аби потрапити до того сараю. Раптом я почув голос, який серйозно попередив мене: «Гарольде, не йди туди». Я роззірнувся довкола, аби побачити того, хто назвав моє ім'я. Мій батько був далеко, на протилежному кінці поля. Він не міг бачити того, що я роблю. У полі зору не було нікого, хто б міг говорити. Тоді я зрозумів, що до мене звернувся хтось невидимий, і він</p>

попереджав мене про небезпеку. Я вже ніколи не дізнаюся, що було в тому сараї, але ще маленькою дитиною я зрозумів, що є особистості, яких ми не можемо бачити, але які можуть розмовляти з нами» (у Conference Report, Mexico City Mexico Area Conference 1972, стор. 48–49).

Поясніть, що іноді Святий Дух шепоче вслух, як він це зробив з Президентом Лі, але частіше він просто створює у нас відчуття того, що ми повинні робити, а чого—ні.

Святий Дух допомагає нам дізнатися, що є правильним

Поясніть, що Святий Дух любить нас і допомагає робити правильний вибір. Нехай діти згадають свої правильні вчинки, наприклад, — вони слухалися батьків, допомагали іншим, молилися.

- Як ви почуваетесь, коли поступаєте правильно?
- Як ви почуваетесь, коли поступаєте неправильно?

Поясніть, що Святий Дух допомагає нам відчуті різницю між правильними і неправильними вчинками й діями шляхом надання нам хорошого, теплого відчуття, коли ми робимо щось правильно, і—сумного відчуття, коли ми робимо щось неправильно.

Нехай діти розкажуть про випадки, коли у них було хороше, тепле відчуття тому, що вони зробили правильний вибір або допомогли комусь. Допомагайте їм вчитися розпізнавати вплив Святого Духа.

Пісня

Разом з дітьми продекламуйте наведені далі рядки з віршів до пісні «Слухай, слухай» (*Children's Songbook*).

Слухай цей голос тихий!
Він тебе приведе до втіхи.
Він вестиме тебе завжди.

Святий Дух допомагає нам дізнатися, що Небесний Батько та Ісус Христос насправді існують

Поясніть, що Святий Дух допомагає нам визначити, чи є щось правильним і справжнім. Покажіть дітям торбинку, в якій сховано таємничий предмет. Скажіть, що всередині щось є, але не показуйте їм, що саме.

- Чи є щось у цій торбинці?

Поясніть, що навіть якщо діти не бачать предмет через торбинку, вони знають, що він там є, бо ви їм про це сказали. Навіть якщо мало хто за всі часи бачив Небесного Батька та Ісуса, Святий Дух допомагає нам дізнатися, що Небесний Батько та Ісус—це реальні особи, і що вони люблять нас. Поясніть, що таке знання називають свідченням. Іноді люди свідчать на зборах у Церкві й кажуть, що вони знають, що Ісус живий. Дізнатися про те, що це правда, їм допоміг Святий Дух.

Ми можемо отримати дар Святого Духа

Розкажіть про власний досвід, пов'язаний з вашим хрищенням і конфірмацією. Розкажіть, як ви почувалися, коли чоловіки, які мали священство, поклали руки на вашу голову й дали вам дар Святого Духа.

Прочитайте вголос Учення і Завіти 39:23 до слів *дар Святого Духа* включно. Поясніть, що після того як дітям виповнюється вісім років і їх христять і конфірмають, вони стають здатними отримати дар Святого Духа. Цей дар Святого Духа допомагатиме їм виконувати свої обіцянки, дані під час хрищення.

Свідчення

Висловіть свою вдячність Святому Духові та розкажіть дітям, як Святий Дух утішає вас і допомагає дізнатися, що є правильним.

Вправи для збагачення

Підберіть одну з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова пісні «Святий Дух» (*Children's Songbook*).
2. Покажіть малюнки з зображенням людей, які роблять хороші справи, наприклад, діляться з іншими, допомагають один одному. Наведіть дітям приклади хороших

і поганих вчинків людей, наприклад, вони допомагають своїм матерям, б'ються зі своїми братами, дозволяють іншим дітям погратися зі своїми іграшками, не слухаються своїх батьків. Нехай діти посміхаються, коли слухають про хороший вчинок, та насуплюються, коли вчинок поганий.

3. Скажіть тихим голосом: «Кожен, хто чує мій голос, покладіть свого пальця собі на ніс. Кожен, хто чує мій голос, покладіть руку собі на голову». Продовжуйте, називаючи інші частини тіла, поки всі діти не слухатимуть ваш тихий голос. Поясніть, що хоч ви говорили тихо, але, якщо діти прислухалися, вони чули ваш голос і виконували ваші настанови. Скажіть, що Святий Дух розмовляє з нами тихим голосом. Якщо ми слухатимемо уважно, він скаже нам щось дуже важливе.
4. Перекажіть своїми словами наведену далі історію про Президента Уілфорда Вудрафа, четвертого Президента Церкви.

Одного вечора, під час подорожі Президента Вудрафа і його дружини з чотирма дітьми, вони зупинилися на ночівлю у своїх друзів. Троє дітей лягли спати в будинку, а Президент Вудраф, його дружина та одна дитина пішли спати надвір, в екіпажі. Президент Вудраф розповідав: «Щойно я ліг, коли почув голос, який сказав мені: «Встань і пересунь екіпаж». Я не чув грому, не бачив блискавки, не відчував землетрусу, але почув спокійний і слабкий голос Духа Господа—Святого Духа . . . Я встав і пересунув екіпаж . . . , поставивши його поблизу будинку. Однак як тільки я ліг, той самий Дух сказав мені: «Відведи мулів від дуба» . . . Я відвів їх у ліщиновий гайок і прив'язав там. Потім знову ліг. Через півгодини смерч вирвав дерево, до якого нещодавно були прив'язані мули, протягнув його близько сотні метрів, зламавши на шляху дві огорожі, і кинув його . . . де раніше стояв мій екіпаж . . . Послухавшись одкровення Духа Господнього, даного мені, я врятував власне життя, життя моєї дружини, одного з дітей і своїх тварин» ("Leaves from My Journal," *Millennial Star*, 12 Грудня 1881, стор. 790–91).

Додаткові вправи для молодших дітей

1. За тиждень до уроку попросіть батьків дозволити кожній дитині принести до класу річ, яка втішає її. Це може бути шерстяна ковдра, або іграшка, або якась особлива пісня. Принесіть до класу зо дві речі на випадок, якщо хтось забуде принести свою. У класі обговоріть з дітьми те, чому завдяки цим речам вони почуваються у безпеці й любові. Поясніть, що один дуже важливий помічник Небесного Батька та Ісуса може зробити так, що ми почуватимемося у безпеці й любові. Цю особу іноді називають Утішителем тому, що Небесний Батько послав його бути з нами тоді, коли ми відчуваємо смуток та неспокій. Ця особа є Святий Дух, чудовий друг!
2. Прорекламуйте останні рядки з пісні «Тихий, лагідний голос» (*Children's Songbook*), організувавши дітей на виконання вказаних рухів.
Слухай, слухай (скласти долоню чашечкою біля вуха),
Як Святий Дух шепоче (прикласти вказівного пальця до губ).
Слухай, слухай (скласти долоню чашечкою біля вуха),
Цей тихий і лагідний голос (прикласти руку до серця).

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що згідно з планом Небесного Батька, Ісус Христос сотворив день, щоб ми могли працювати й гратися, і ніч, щоб ми могли відпочивати.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Буття 1:1, 3–5, 14–18; Геламан 14:1–13 і 3 Нефій 1:15–23. 2. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія і Книга Мормона. б. Аплікація 1-1, сонце; аплікація 1-2, місяць; аплікація 1-3, зорі (схожий набір аплікацій можна також знайти у Primary Visual Aids Cutouts, набір 3). в. Ілюстрація 314, «Самуїл ламанійський на стіні» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Скажіть дітям, що ось зараз ви думаєте про щось, заплановане Небесним Батьком і створене Ісусом Христом. Попросіть їх здогадатися, про що ви думаєте. Кожного разу давайте одну з наведених далі підказок:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Воно гріє. 2. Воно кругле й жовте. 3. Воно на небі. 4. Іноді здається, що воно ховається за хмарою або за горою. <p>Коли діти скажуть «сонце», покажіть їм аплікацію сонця.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто сотворив сонце?
Оповідання	<p>Ми працюємо й граємося упродовж дня</p> <p>Розкажіть дітям історію сотворіння дня і ночі з Буття 1:1, 3–5 та сотворіння сонця, місяця і зірок з Буття 1:14–18.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто сотворив день і ніч? • Що саме Небесний Батько доручив Ісусові розмістити на небі, аби показати нам, коли настає день? <p>Скажіть дітям, що сонце дає нам світло, яке освітлює все навкруги нас. Сонце також усе зігріває й допомагає рослинам рости. Ми не змогли б жити на землі без сонця.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ми називаємо ту частину доби, коли сонце видно на небі? (День). <p>Поясніть, що протягом дня ми багато чого робимо. Ми працюємо, граємося й допомагаємо іншим.</p>
Вправа	<p>Нехай діти розкажуть, що вони роблять удень, наприклад, — їдять, граються в ігри або мують підлогу. Нехай вони встануть і інсценують дещо зі сказаного. Ви можете приєднатися до них.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як саме ви можете допомогти кому-небудь протягом дня? (Відповідь може включати прибирання іграшок, миття тарілок або гри з маленьким братиком чи сестричкою). <p>Ми відпочиваємо вночі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи бачимо ми сонце цілодобово? <p>Поясніть, що кожного вечора сонце ховається і небо стає темним. Ми не можемо бачити сонце вночі.</p>

- Як ми називаємо той період доби, коли темно? (Ніч).
- Що саме Небесний Батько доручив Ісусові розмістити на небі, щоб освітлювати ніч? (Місяць і зорі).

Нехай діти покладуть аплікації місяця й зірок поряд з аплікацією сонця.

Вправа

Нехай діти зобразять з допомогою рухів або розкажуть про те, що вони роблять уночі, наприклад, промовляють вечірню молитву, слухають оповідання, чистять зуби або сплять.

Поясніть, що деякі люди, такі як лікарі, медичні сестри та пожежники, працюють уночі, проте більшість з нас використовує ніч для сну. Багато тварин уночі також спить.

- Чому ми спимо?

Допоможіть дітям зрозуміти, що сон корисний для нашого тіла, а Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми піклувалися про своє тіло. Якщо ми достатньо спатимемо, то краще почуватимемося й будемо здоровішими. Якщо ж ми спатимемо замало, то будемо стомленими й роздратованими.

Якщо у вашій місцевості тривалість дня протягом року помітно змінюється, поясніть, що однієї пори року ніч може бути довшою, а іншої пори—коротшою. Наші батьки допомагають нам дізнатися, коли треба лягати спати, а коли—прокидатися і займатися справами.

Вправа

Нехай діти встануть зі своїх місць і прокажуть слова вірша, супроводжуючи його грою з пальцями.

Цей хлопчик маленький

Цей хлопчик маленький до ліжка іде (*підняти одного пальця*),

На подушку тихенько голівку кладе (*покласти цього пальця на іншу долоню*),

Вкритий ковдрою, щільно затулені очі (*охопити пальцями покладений палець*),

Він під ковдрою спатиме упродовж ночі.

Тільки ранок настане, очі він відкриває,

Одним рухом швидким з себе ковдру скидає (*розжати й випростати пальці*).

Ще не встиг після сну на підлогу він стати (*підняти пальця догори*)—

Вже готовий стрибати, сміятися й грати.

Небесний Батько використав день і ніч, щоб оголосити про народження Христа

Оповідання

Розкажіть дітям, що Небесний Батько використав день і ніч, щоб підтвердити пророчу розповідь про народження Ісуса. Покажіть ілюстрацію 314, «Самуїл ламанійський на стіні», й поясніть, що саме на ній зображено. Поясніть, що пророк Самуїл сказав нефійцям, що повинно статися на небі у час народження Ісуса. Сонце мало сісти, проте небо не повинно було стати темним. Розкажіть, що багато людей не повірили Самуїлові, але обіцяне ним справдилося (див. Геламан 14:1–13 та 3 Нефій 1:15–23).

Поясніть дітям, що народження Ісуса було настільки важливим, що далеко в Америці, де жили нефійці та ламанійці, Небесний Батько зробив ніч народження Ісуса яскравою, як день.

- Про які саме важливі події Самуїл Ламанієць розповідав народу?
- Що побачили нефійці у нічному небі в час народження Ісуса?

Свідчення

Свідчіть про те, що Небесний Батько та Ісус Христос створили день і ніч, аби допомогти нам. Заохочуйте дітей дякувати Небесному Батькові і за день, і за ніч.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Приготуйте для кожної дитини аркуш білого паперу та половину аркуша чорного або темно-синього кольору. Щоб створити сцену дня й ночі, приклейте до верхньої частини білого аркуша половинку темного. Виріжте маленькі паперові кружечки, що зображають сонце й місяць, і допоможіть дітям приклеїти їх у належному місці. Для довершення сцени ночі використайте намазані клеєм або клейкі з одного боку аплікації паперових зірок. Напишіть на аркуші кожної дитини *Я вдячний за день і за ніч*.

2. Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова пісні «Світ такий чудовий» (*Children's Songbook*) або другий куплет пісні «Такий неосяжний світ» (*Children's Songbook*). Виконуйте рухи під «Такий неосяжний світ», як описано далі.
Такий неосяжний світ (*замкнути руки у велике коло*).
Творінь в нім Божих є цілий світ.
Гори, долини, лани, моря (*випрямити пальці й ворушити ними*),
Звіри, птахи, небесна зоря (*замкнути руки у велике коло*).
Такий неосяжний Білий світ.
Всіх любить Бог і благословить (*руками міцно обійняти себе*).
3. Заспівайте пісню «Радісно, приємно нам» (*Children's Songbook*), використовуючи поради для дітей у куплетах. Перед співом кожного куплету запитайте в дітей, коли саме відбувається дія в кожному куплеті—вдень чи вночі. Імпровізуйте з діями згідно зі словами пісні.
4. Складіть історію про брата й сестру, які надвечір гралися у дворі. Використовуйте імена й ситуації, знайомі дітям вашого класу. Опишіть, що саме діти робили наприкінці дня. Розкажіть про те, що сонце почало сідати за обрій, і мати покликала дітей додому, та про те, як діти виконували щоденну роботу, —прибирали, готувалися до вечері, допомагали мити посуд, готувалися спати, слухали перед сном оповідання та промовляли вечірні молитви. Опишіть, як саме брат і сестра, інші люди, а також птахи, комахи й тварини заспокоюються та лягають спати.
Допоможіть дітям зрозуміти, що вночі ми повинні спати, щоб бути здоровими й міцними. Це є частиною плану Небесного Батька для нас.
Проілюструйте оповідання з допомогою апікацій, або розділіть між дітьми ролі й нехай вони інсценують оповідання.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покажіть апікації сонця, місяця й зірок. Поставте такі запитання:
  - Де ми бачимо їх?
  - Чи бачимо ми сонце вночі?
  - Чи бачимо ми зірки вдень?
 Поясніть, що Небесний Батько доручив Ісусові створити сонце, щоб дати нам світло та зігрівати нас протягом дня, а також місяць і зорі, щоб дати нам світло вночі.
2. Допоможіть дітям рухатись за наступним віршем, поки ви промовлятимете слова:
Божі творіння
Небесний Батько місяць створив (*зробити коло руками*)
І зірки, що ночами мигтять (*випрямити пальці й стиснути їх в кулак*),
У небі повісив (*потягтися догори*),
Ще й сонце зробив (*зробити руками коло над головою*),
Дерева (*випрямити руки догори*)
І квіти (*скласти кисті лодочкою*),
Й пташок, що летять (*гойдати руками*).
(З *Fascinating Finger Fun* Елеонори Доун. © 1951. Використано з дозволу автора).
3. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Я схожий на зірку» (*Children's Songbook*) чи «Ісус хоче, щоб я був променем сонця» (*Children's Songbook*).

Мета	Допомогти кожній дитині відчути вдячність Небесному Батькові та Ісусу Христу за воду.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Буття 1:9–10; Вихід 17:1–6; та Матвій 3:13–17. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія. Якщо можливо, дістаньте ілюстрації різних водних джерел, таких як, наприклад, озера, ріки та океани. Ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-11, «Хрищення хлопчика» (62018); ілюстрація 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Попросіть когось з дітей вийти наперед. Назвіть йому (або їй) на вухо будь-яку дію, що пов'язана з водою, наприклад, чищення зубів, миття рук або поливання квітів. Нехай дитина інсценує цю дію, а інші тим часом намагатимуться відгадати, що вона зображає (можливо вам буде необхідно показати дітям, як треба розігрувати кожну ситуацію). Нехай кожна дитина по черзі інсценує якусь дію.</p> <p>Підкресліть, що кожна розіграна дія потребує води. Скажіть дітям, що ми повинні бути вдячними Небесному Батькові та Ісусу за те, що вони дали нам воду.</p> <p>Вода є важливою частиною сотворіння</p> <p>Прочитайте вголос і поясніть Буття 1:9–10.</p> <ul style="list-style-type: none"> Чому вода є настільки важливою для нас? Звідки береться вода? <p>Поясніть дітям, що вода береться з багатьох джерел, включаючи озера, ріки, океани, а також дощ і сніг. Поясніть, що сніг і льод—це замерзла вода. Покажіть заздалегідь підготовлені ілюстрації з зображенням води і розкажіть звідкіля береться вода у вашій місцевості.</p> <p>Скажіть дітям, що ви вдячні Небесному Батькові за те, що вода є частиною Його плану.</p>
Пісня	<p>Заспівайте «Радісно, приємно нам» (<i>Children's Songbook</i>). Нехай діти розкажуть і покажуть, як саме використовують воду, наприклад, перуть одяг, миються або чистять зуби, використовуючи слова наведеного далі вірша й імпровізовані дії відповідно до його слів.</p> <p>Пісню співати радісно, радісно, приємно нам. Пісню співати радісно, приємно дуже нам.</p> <p>(© 1963 by D. C. Heath and Company. Надруковано з дозволу автора).</p> <p>Вода нам потрібна у багатьох випадках</p> <ul style="list-style-type: none"> Чому нам потрібна вода? Для чого її використовують? <p>Поясніть, що усі живі істоти, включаючи людей, тварин і рослини, потребують для життя воду. Якщо можливо, дайте кожній дитині випити маленьку чашечку води. Розкажіть, як важко нашим тілам жити без питної води.</p>

- Яким чином тварини й рослини отримують потрібну їм воду?

Поясніть, що ми потребуємо води також для інших цілей, таких як миття посуду, прання та приготування їжі.

Ісус дав Мойсеєві та ізраїльтянам воду в пустині

Оповідання

Розкажіть історію про те, як Мойсей отримав воду зі скелі, як це подано у Вихід 17:1–6. Поясніть, що люди перебували у спекотній, висушеній пустині. Там не було води.

- Що сталося б, якщо ізраїльтяни не отримали води?
- Чи відчували ви коли-небудь сильну спрагу? Яким було ваше відчуття, коли ви втамовували спрагу холодною водою?

Вода важлива у Церкві

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса». Розкажіть історію про хрищення Ісуса, як це описано в Матвії 3:13–17.

- Де саме було охрищено Ісуса?
- Як саме Ісуса було охрищено?

Покажіть ілюстрацію 1-11, «Хрищення хлопчика».

- Де саме нас христять, коли нам виповнюється вісім років?
- Чи доводилося вам бачити, як кого-небудь христять?

Надайте дітям можливість поговорити про те, як вони бачили чиесь хрищення. Поясніть, що для хрищення потрібна вода.

Покажіть ілюстрацію 1-8, «Рознесення причастя».

- Як саме використовується вода на причасних зборах?

Висловіть свою вдячність за воду, завдяки якій ми можемо бути охрищені та приймати причастя.

Свідчення

Свідчіть про план Небесного Батька та його любов до нас, завдяки якій він дав нам воду. Скажіть дітям, що ви вдячні Небесному Батькові та Ісусу за цей дивовижний подарунок.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Розкажіть разом з дітьми наведений далі вірш, виконуючи при цьому вказані рухи:
Краплинки дощу
Коли страждають від спраги квіти,
Трава й листя дощу чекають (*розвести руки, а потім підняти їх догори*),
Маленькі веселі краплинки, мов діти,
З високого неба на землю стрибають (*опустити руки, рухаючи пальцями*).
Вони сюди приходять, щоб грати,
Плескатися разом в щасливій грі,
І тільки блиск сонця їх може прогнати (*підняти руки над головою, утворивши коло*),
Щоб знову чекати дощу нагорі (*сховати пальці за спиною*).
2. Разом з дітьми проспівайте або продекламуйте слова пісні «Навкруги падає дощ» (*Children's Songbook*) або «Давай—каже маленький струмок» (*Children's Songbook*).
3. Нехай кожна дитина намалює якесь джерело води, наприклад, озеро, річку, або краплини дощу. Напишіть на аркуші кожної дитини *Я вдячний (вдячна) за воду*.
4. Нехай діти розкажуть або покажуть з допомогою пантоміми, як вони грають з водою, наприклад, плавають, катаються на ковзанах, роблять сніговика або плескаються в калюжах.
5. Допоможіть дітям зрозуміти, що вода допомагає нам підтримувати чистоту. Нехай вони зобразять з допомогою рухів пов'язану з цим дію, наприклад, прання одягу або миття рук.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Щоб допомогти дітям навчитися різним способам використання води, запропонуйте їм виконати наведені далі вправи або деякі з них:
  - а. Дайте кожній дитині випити трошки води. Поки діти п'ють, поясніть, що вода є частиною плану Небесного Батька для землі. Ми п'ємо воду, коли відчуваємо спрагу.
  - б. Налийте в чашу трохи води й допоможіть кожній дитині помити руки. Нагадайте дітям, що Небесний Батько та Ісус планували використання нами води. Поясніть, що ми можемо використовувати воду для миття тіла і прання речей.
  - в. Якщо можливо, виведіть дітей надвір і доручіть кожній дитині полити рослину. Або принесіть рослину в клас і дозвольте кожній дитині трошки полити її. Поясніть, що рослини також потребують води, щоб жити й зростати.
2. Удаючи, що йде дощ (спочатку слабкий, а потім все сильніший), разом з дітьми виконуйте такі дії:
  - а. Вдаряйте пальцями один об одний.
  - б. Плещіть у долоні.
  - в. Бийте руками по колінах, по черзі.
  - г. Тупотіть ногами по підлозі.

Мета	Допомогти кожній дитині відчути вдячність Небесному Батькові та Ісусу Христу за дерева, рослини і квіти.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Буття 1:11–13. 2. Загорніть який-небудь фрукт, овоч або маленьку гілку у серветку або покладіть його у паперовий пакет. 3. Приготуйте маленькі шматочки фруктів, овочів або хліба. Заздалегідь розпитайте батьків, аби впевнитись, що діти не мають алергічної реакції на ці продукти. 4. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Якщо можливо, підберіть зображення місцевих дерев, рослин і квітів й принесіть з дому кілька невеликих дерев'яних речей, наприклад, олівець, ложку або миску. в. Аплікація 1-4, «Квіти» (схожі аплікації можна також знайти в Primary Visual Aids Cutouts, набір 3) г. Ілюстрація 1-22, «Квітуче дерево»; ілюстрація 1-23, «Гніздо з пташенятами». 5. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Нехай діти передадуть один одному закриту торбинку з фруктом, овочем чи гілкою, так щоб вони не побачили, що саме вміщено всередині. Помацавши торбинку, нехай вони здогадаються, що в ній, але не вгадують вголос, поки торбинка не побуває в руках кожного з них. Коли усі зроблять це, нехай вгадають, що там усередині. Вийміть предмет із сумки й розкажіть про його зовнішній вигляд і корисність.</p>
Вправа на увагу	
Оповідання	<p>Дерева, рослини і квіти перетворюють землю на чудове місце проживання</p> <p>Нагадайте дітям, що все на землі було створене згідно з планом Небесного Батька. На третій день сотворіння Ісус створив дерева, рослини і квіти (див. Буття 1:11–13). Поясніть, що Небесний Батько та Ісус хотіли сотворити красиву землю з деревами, рослинами та квітами.</p> <p>Покажіть аплікацію квітів і різні зображення дерев, рослин і квітів. Нехай діти розкажуть якісь власні історії, пов'язані з деревами, рослинами і квітами.</p> <p>Розкажіть оповідання, яке навчає дітей, що дерева, рослини і квіти перетворюють землю на чудове місце для життя. Розкажіть про прекрасні рослини, які ростуть у вашому регіоні. Якщо це підходить для вашої місцевості, можна показати ілюстрацію 1-22, «Квітуче дерево», та скористатися для розповіді наведеною далі історією:</p> <p>У Катрусі є улюблене дерево, під яким вона грається. Одного ранку мама розбудила її й повідомила, що на неї чекає сюрприз. Катрусине улюблене дерево вкрилося чудовими білими квітами, схожими на кукурудзяні баранці. Катруся запитала звідки взялися кукурудзяні баранці на її улюбленому дереві. Мама пояснила важливість цвітіння.</p>
Пісня	<p>Нехай діти встануть і заспівають «Попкорн» (<i>Children's Songbook</i>), супроводжуючі вірші відповідними рухами. Поясніть, що навесні абрикосові дерева вкриваються білими квітами, схожими на кукурудзяні баранці.</p> <p>Гілки абрикосів вкрив раптом попкорн: Диво це побачив я навесні, Вранці подививсь у вікно. То весни сюрприз був мені.</p>

Абрикосів цвіт був там як попкорн.
Бруньки розкрити він швидко встиг.
Була ця дійсність як пречудовий сон.
Жмені квітів я духмяних взяти міг.

Поясніть, що деякі квіти розцвітають на деревах, деякі—на кущах і виноградній лозі, а деякі ростуть прямо з землі. Запропонуйте дітям розповісти про квіти, які вони бачили.

- Як саме з допомогою квітів ми робимо наш світ прекрасним? (Ми вирощуємо їх у квітниках, збираємо у букети, носимо їх у нашому волоссі чи на одязі).
- Чому ми даруємо квіти деяким людям? (З особливої нагоди й щоб зробити їх щасливими).

Рослини і дерева необхідні нам для життя

Оповідання

Поясніть, що рослини і дерева необхідні нам для життя. Покажіть ілюстрацію 1-22, «Квітуче дерево», і розкажіть про різноманітне використання дерев. Розкажіть, як люди використовують дерева у вашій місцевості, або ж візьміть за основу розповіді наведені далі факти:

На деревах в'ють свої гнізда птахи. Вони старанно будують ці свої домівки, і пташка-мама відкладає в гнізді яйця (покажіть ілюстрацію 1-23, «Гніздо з пташенятами»). Коли пташенята вилуплюються з яєць, дерево стає для них гарним прихистком. Воно захищає їх від пекучого сонця, від дощу та тварин, які з землі не можуть їх дістати. Дерево в саду дає фрукти для сім'ї, якій належить цей сад. Діти граються у тіні дерева й прив'язують гойдалку до товстих гілок. Коли частина дерева відмирає, сім'я відрізає її й використовує як дрова, щоб підтримувати тепло в домі.

- Чим дерева важливі для нас? (Вони дають нам їжу, деревину, тінь і місце для ігор).

Покажіть дітям речі з вашого дому або з класу, виготовлені з деревини, й поговоріть про її широке застосування.

- Запропонуйте дітям назвати відомі їм речі, виготовлені з деревини?

Поясніть, що людина винайшла багато способів застосування рослин. Один з найважливіших—це використання їх у їжу.

- Які саме рослини ми використовуємо у їжу?

Добре було б показати дітям зображення місцевих рослин, які використовуються у їжу.

Вправа

Поговоріть з дітьми про хлібні злаки, фрукти та овочі, що зростають у вашій місцевості. Поясніть, що з хлібних злаків виробляють хліб та їжу для сніданку. Попросіть кожну дитину назвати її улюблену їжу рослинного походження. Нехай діти покуштують принесені вами фрукти, овочі та хліб. Розкажіть їм, від якого дерева або рослини походить ця їжа.

Поясніть, що Небесний Батько та Ісус створили багато різноманітних рослин і дерев, щоб наша їжа була багатою і різноманітною.

- У який саме спосіб ми можемо дякувати Небесному Батькові за їжу? (Найкраще складати цю подяку тоді, коли ми благословляємо їжу перед вживанням).

Свідчення

Поділіться власним свідченням про любов Небесного Батька та Ісуса до нас усіх. Нагадайте дітям, що треба пам'ятати про цю любов кожного дня, дивлячись на дерева, рослини та квіти.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Принесіть насіння (наприклад, насіння квітів, квасолі або пшениці) та паперовий стаканчик, наповнений землею, для кожної дитини, аби вони згодом взяли їх з собою додому. Покажіть дітям, як треба сіяти насіння, і нагадайте, що для росту воно потребуватиме води й сонячного світла.
2. Нехай діти повторюють за вами слова пісні «Маленьке насіння лягає швидко спати» (*Children's Songbook*). Нехай діти удадуть з себе маленьке насіння, яке прокидається та розпрямляється, коли ви ще раз співатимете чи промовлятимете слова пісні.

3. Виріжте з кольорового паперу пелюстки, листя та стебла, і нехай кожна дитина приклеїть їх у формі квітки на аркуш паперу. Напишіть на цьому аркуші *Я вдячний (вдячна) за чарівні квіти.*
4. Принесіть фрукт або овоч, всередині якого є насіння. Скажіть дітям, що всередині плоду є сюрприз. Розріжте фрукт або овоч так, щоб діти побачили насіння. Поясніть, що коли насіння висівають у ґрунт і воно отримує воду й сонце, воно виростає й дає багато плодів.
5. Виведіть дітей на природу, щоб подивитися на різноманітні види рослин. Якщо немає такої можливості, діти можуть дивитися у вікно й по черзі розповідати, які рослини вони бачать. Якщо це властиво для вашої місцевості, розкажіть, як саме сезонні зміни впливають на рослини і дерева.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Покажіть ілюстрацію 1-22, «Квітуче дерево». Розкажіть дітям, що Небесний Батько та Ісус Христос створили рослини і дерева (див. Буття 1:11–13). Поясніть, що дерева дають нам деревину й фрукти. Рослини дають фрукти й овочі.
2. Принесіть рослину або частину рослини (наприклад, квітку чи листя), щоб діти могли подивитися на неї, помацати і понюхати. Надайте кожній дитині можливість доторкнутися до рослини або потримати її. Зверніть увагу дітей на її кольор, запах або красу. Висловіть свою вдячність за рослини, квіти і дерева.
3. Розкажіть наведеного далі вірша, супроводжуючи його визначеними рухами. Потім нехай діти роблять рухи разом з вами, поки ви розповідатимете вірша ще раз.

Я копаю

Я копаю, копаю, копаю *(робити рухи наче при копанні)*

І у землю насіння висіваю *(нахилитися й удати, що висіваєте насіння),*

Я граблями її розрівняю *(робити довгі загібаючі рухи)*

І старанно бур'ян вириваю *(нахилитися і робити тягнучі рухи).*

Сонце світить і все зігріває *(утворити руками коло),*

Землю дощик рясний поливає *(опустити руки донизу, рухаючи пальцями),*

Я дивлюся і з радістю бачу,

Що насіння моє проростає *(просувати пальці лівої руки між пальцями правої руки).*

Мета	Допомогти кожній дитині відчути вдячність до Небесного Батька та Ісуса Христа за рибу й тварин, які живуть у воді.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Буття 1:20–23; Йона 1-3; Матвій 14:15–21; та Лука 5:1–11. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія Паперова риба (див. зразок у кінці цього уроку). «Магнітна вудка»—паличка з прив'язаною до одного кінця мотузкою та скріпка для паперу, шматок клейкої стрічки або магніт, прив'язаний до кінця мотузки (збережіть цю вудку для використання на наступних уроках). Посудина, щоб тримати паперову рибу. Якщо можливо, підберіть ілюстрації риб або інших тварин, що живуть у воді. Аплікація 1-5, «Риба» (схожі аплікації можна також знайти в Primary Visual Aids Cutouts, набір 4). Ілюстрація 1-1, «Світ»(62196); ілюстрація 210, «Ісус і ловці риби»(Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-25, «Риба»; ілюстрація 1-26, «Жаба»; ілюстрація 1-27, «Черепашка»; Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Нехай діти зроблять вигляд, що вони стоять на мосту й оглядають ріку або озеро. <ul style="list-style-type: none"> Що ви бачите, коли дивитесь у воду? Нехай діти встануть і вдадуть, що плавають у воді, наче риба.
	Небесний Батько попросив Ісуса Христа створити рибу та інших водяних тварин <p>Покажіть ілюстрацію 1-1, «Світ», і згадайте дещо з того, що Небесний Батько просив Ісуса створити і про що вже йшлося на попередніх уроках. Скажіть дітям, що Ісус створив також рибу (див. Буття 1:20–23). Риба є частиною плану Небесного Батька для землі. Покажіть ілюстрацію 1-25, «Риба», і поговоріть про те, де риба живе.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ви коли-небудь бачили рибу? Нехай діти розкажуть про рибу, яку вони бачили. <p>Покажіть аплікацію 1-5 та ілюстрації риби, які ви підібрали. Поговоріть про інші породи риб, наприклад, про золоту рибку, форель, тунця, акулу або інших риб, про які можуть знати діти у класі.</p> <ul style="list-style-type: none"> Які інші тварини, крім риби, живуть у воді? <p>Покажіть ілюстрацію 1-26, «Жаба» та ілюстрацію 1-27, «Черепашка». Поговоріть про жаб і черепах і про те, де вони живуть. Поговоріть також про китів, крабів, тюленів та інших водяних тварин. Поясніть, що деякі водяні тварини живуть в океані, деякі—в озерах або в річках.</p>
Вправа	Нехай кожна дитина розповість про одну з водяних тварин, а потім покаже, як ця тварина ходить, стрибає і плаває.
Оповідання	Покажіть Біблію та поясніть, що ми можемо читати про риб у Писаннях. Розкажіть історію Йони, як це написано у Йона 1-3. Поясніть, що Ісус підготував велику рибу, щоб та проковтнула Йону, отже, Йона не міг потонути. Ісус мав для Йони роботу. Коли розповідатимете історію, можете прочитати вголос один або два вірші, такі

як Йона 1:17 або Йона 2:1. (Якщо читатимете вірш уголос, поясніть, що Ісуса іноді звать «Господь»).

- Хто послав велику рибу, аби та проковтнула Йону? (Див. Йона 1:17).
- Що робив Йона, коли риба проковтнула його? (Див. Йона 2:1).
- Що зробив Йона, коли вибрався з риби? (Див. Йона 3:1–3).
- Чи повірили люди Йоні та покалися? (Див. Йона 3:5, 10).

Розкажіть дітям, що деякі риби дуже великі, схожі на ту, що проковтнула Йону, а деякі—дуже малі і можуть жити у чашці.

Вправа

Допоможіть дітям виконати описану далі віршовану гру з пальцями:

Золота рибка

Моя чарівна рибка не має ні ніг, а ні рук (*торкнутися пальців ніг*),
Лиш плаває мовчки по колу і носом б'є по склу (*вказати на ніс*).
Вона не може вийти, я ж з нею не можу пливти (*зробити плавальні рухи*).
Коли ж її зву: «Погратись виходь»,
Ніби чую: «Заходь краще ти» (*запрошувальний рух рукою*).

Оповідання

Знову покажіть Біблію, коли розповідатимете історію Симона Петра з Лука 5:1–11. У відповідний момент покажіть ілюстрацію 210, «Ісус і ловці риби».

- Чому Ісус увійшов у човен Симона Петра? (Див. Лука 5:3).
- Що Ісус сказав робити Симону Петру? (Див. Лука 5:4).
- Що Симон Петро спіймав своїм неводом? (Див. Лука 5:6).

Небесний Батько доручив Ісусу Христу створити рибу для нашого користування

Поясніть, що Небесний Батько та Ісус створили рибу та водяних тварин, щоб ми використовували їх у їжу та для інших цілей.

Оповідання

Знову звернувшись до Біблії, розкажіть історію з Матвій 14:15–21. Коли розповідатимете історію, можете прочитати вголос один або два вірші, такі як Матвій 14:16–17.

- Що зробив Ісус, коли люди зголодніли? (Див. Матвій 14:15–16).
- Чим Ісус годував людей? (Див. Матвій 14:19).

Вправа

Покажіть класові магнітну вудку, яку ви підготували, та запропонуйте комусь з дітей зобразити ловлю риби. Покладіть у посудину рибу з прикріпленою до неї скріпкою, шматком клейкої стрічки або магнітом, щоб дитина могла витягти цю рибу, коли опустить у посудину мотузку. Нехай кожна дитина по черзі половить рибу.

Нехай діти поговорять про те, як вони їли або ловили рибу.

Свідчення

Висловіть свою вдячність за рибу та водяних тварин.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Нехай діти розфарбують паперову рибу, яку вони «спіймали» під час вправи з рибною ловлею (за бажанням можна повторити вправу). На зворотньому боці кожної «спійманої» дитьми риби напишіть *Я вдячний (вдячна) за рибу*.
2. Нехай діти сядуть півколом. Покладіть розфарбованих дитьми рибок на підлогу перед ними. Розкажіть разом наведений далі вірш:

Малесенька рибко, хазяйко струмка,
Я можу спіймати тебе без гачка.

Вкажіть на дитину й нехай вона вибере свою рибу з допомогою магнітної вудки або вказавши на неї. Дитина каже: «Я спіймав (спіймала) ___рибу», називаючи колір риби. Після закінчення уроку дитина може забрати рибу додому. Продовжуйте, поки кожна дитина не витягне свою рибу.

3. Заспівайте разом з дітьми «Хвала Тобі, Батьку» (Гімни і дитячі пісні, с. 61).

4. Організуйте дітей на виконання описаної далі віршованої гри з пальцями. Поясніть, що мілька—це маленька рибка.

Маленька черепаха

У мене є маленька черепаха,
Вона в моєму ящику живе (складіть чашкою руки) ,
І лазить по камінню дуже швидко (рухати пальцями вгору наче при лазанні),
А як пустити в воду, то пливе (робіть плавальні рухи) .

Вона схопила мільку (плеснути в долоні),
Вона схопила блоху (плеснути в долоні),
Вона схопила москіта (плеснути в долоні),
Вона схопила мене (плеснути в долоні)!

Вона впіймала мільку (плеснути в долоні),
Вона впіймала блоху (плеснути в долоні),
Вона впіймала москіта (плеснути в долоні),
Та вона не впіймала мене!

(Вачел Ліндсей, з *Collected Poems of Vachel Lindsay*. © 1920 by Macmillan Publishing Co., Inc., поновлено у 1948 Елізабетою К. Ліндсей. Використано з дозволу).

5. Допоможіть дітям проказати слова наступної вправи. Поясніть їм, що струмок—це маленька ріка, а потаємний куток—це місце, де можна сховатися.

П'ять маленьких рибок

Нехай п'ять дітей встануть перед класом, тримаючи кожний паперову рибку.

П'ять маленьких рибок гралася в струмку,
Одна із них сховалась у потаємному кутку (одна дитина «пливе» на своє місце).
Малесенькі рибки швидко пірнають,
Малесенькі рибки сміються і грають.

*Виконуйте слова цієї пісн кілька разів з чотирма, трьома, а потім—двома дітьми.
Кожного разу відпливає одна дитина. Коли залишиться тільки одна дитина,
використайте для гри такого вірша:*

Одна маленька рибка гралася в струмку,
Вона сама сховалась у потаємному кутку.
Малесенька рибка швидко пірнає,
Малесенька рибка сміється і грає.

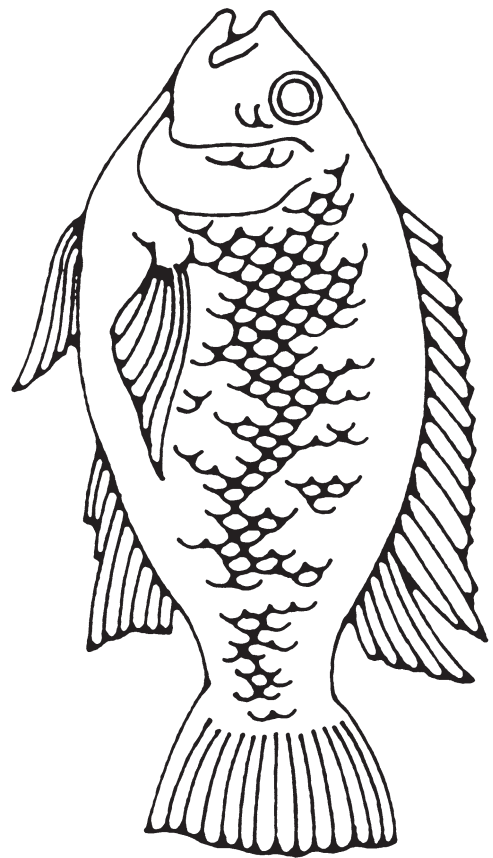
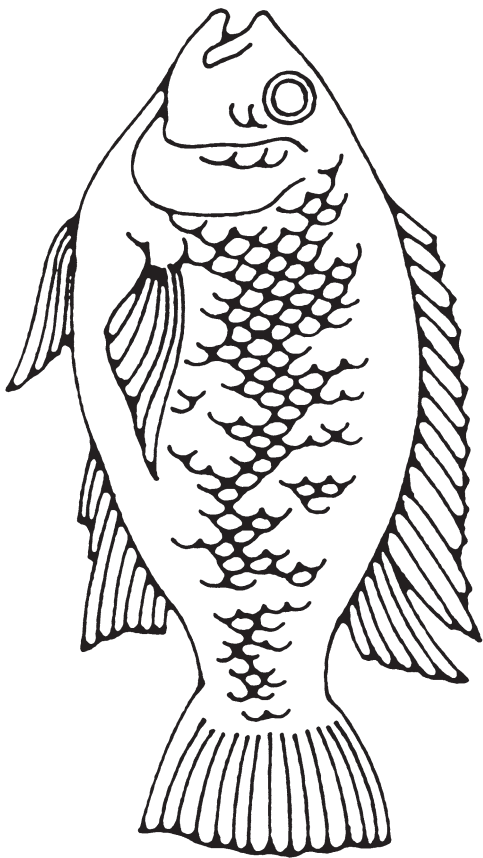
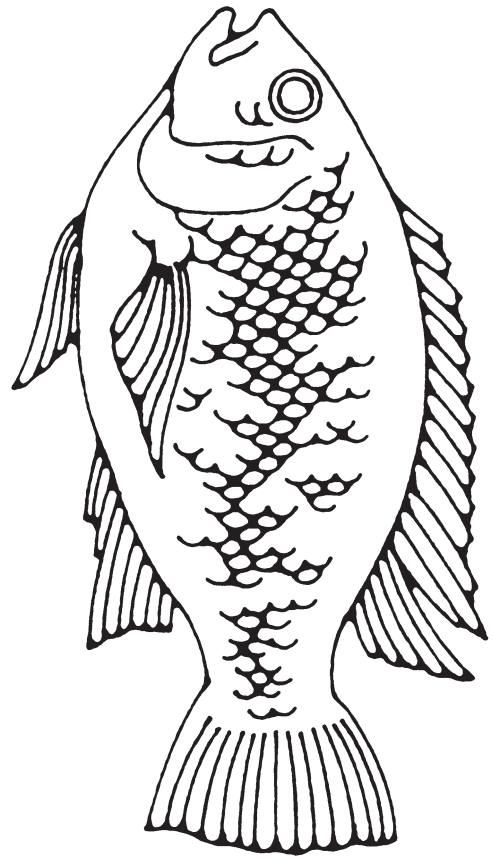
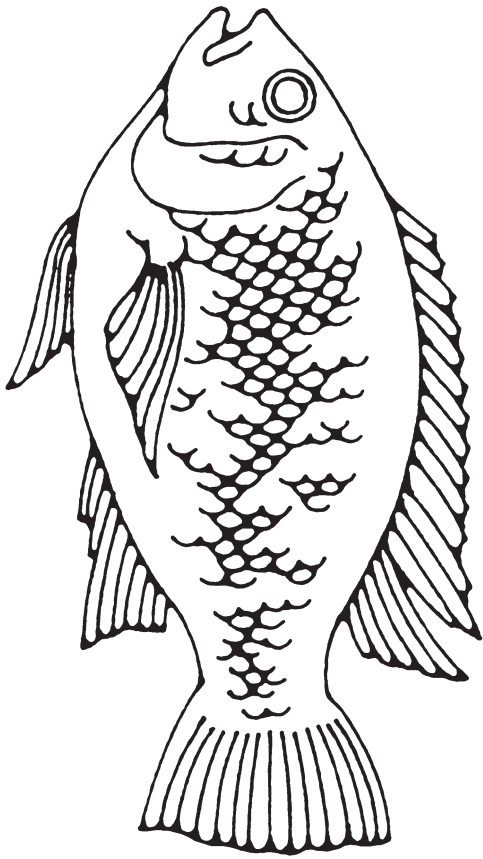

Додаткові вправи для молодших дітей

- Покажіть ілюстрацію 1-25, «Рибка», ілюстрацію 1-26, «Жаба», та ілюстрацію 1-27, «Черепаха». Своїми словами перекажіть історію про створення риби та водяних тварин (див. Буття 1:20–23). Висловіть свою вдячність за рибу та інших водяних тварин.
- Розкажіть дітям, що багато тварин живе у воді або поблизу неї. Нехай діти здогадаються, яку тварину ви маєте на увазі, коли даєте їм наведені підказки:
  - Моя шкіра зелена, гладка та слизька. Я стрибаю. Я живу поблизу озер, струмків та ставків. Ви можете здогадатися, хто я?
(Коли діти здогадаються, що це жаба, покажіть ілюстрацію 1-26, «Жаба» або намалюйте жабу на дошці).
  - Я дуже повільна. Я несу важкий панцир на своїй спині. Коли я лякаюся, то втягую голову, руки та ноги у свій панцир. Хто я?
(Коли діти здогадаються, що це черепаха, покажіть ілюстрацію 1-27, «Черепаха», або намалюйте черепаху на дошці).

На завершення гри запропонуйте дітям пострибати, наче жаби, і поповзати повільно, як черепахи.
- Заспівайте разом з дітьми «О, що ти робиш влітку?» (*Children's Songbook*).

Мета	Допомогти кожній дитині відчути вдячність до Небесного Батька та Ісуса Христа за тварин.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчити з молитвою Буття 1:24–25 та 6:5–8:19. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія. Аплікації з 1– по 1-19, тварини (схожі аплікації можна також знайти в Primary Visual Aids Cutouts, набори 4 та 5). Ілюстрація 100, «Творення—живі істоти» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 102, «Спорудження ковчега» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 103, «Ной та ковчег з тваринами» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Розкладіть аплікації тварин на підлозі або на столі навпроти кожної дитини. Запропонуйте комусь з дітей взяти одну аплікацію, впізнати тварину і показати її класові. Продовжуйте, поки кожна дитина по черзі не зробить це принаймні один раз.</p> <p>Небесний Батько попросив Ісуса Христа створити тварин</p> <p>Розкажіть дітям, що Небесний Батько доручив Ісусу Христу створити нашу чудову землю, разом з днем і ніччю, океанами та сушею, рослинами та деревами. Покажіть дітям Біблію й нагадайте їм, що ми читаємо про сотворіння у цій книзі. Поясніть дітям, що Біблія розповідає нам, що Небесний Батько та Ісус сотворили тварин і помістили їх на землі.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 100, «Творення—живі істоти».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто створив усе те, що ви бачите на цій ілюстрації? • Як називаються тварини на цій ілюстрації? <p>Поясніть, що Ісус створив для життя на землі всі види тварин. Деякі з них живуть на фермах та на подвір'ях наших будинків. Деякі—у лісах, частина—у горах, а також у пустині. Деякі тварини живуть у холодних частинах світу, а інші—у теплих місцях.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Які тварини живуть на фермі? • Які тварини живуть у лісі, горах або пустині? • Яка ваша улюблена тварина? <p>Вправа</p> <p>Нехай діти встануть і зобразять з допомогою пантоміми своїх улюблених тварин.</p> <p>Тварини допомагають нам</p> <p>Поясніть, що Небесний Батько та Ісус помістили тварин на землі, щоб допомогти нам. Ми використовуємо деяких тварин для їжі, деякі працюють на нас, а на деяких цікаво дивитися й гратися з ними.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як тварини допомагають нам? • Від яких тварин ми отримуємо такі продукти, як молоко, яйця або м'ясо? • Від яких тварин ми отримуємо сировину для виготовлення одягу?

- Яких тварин приємно тримати вдома, як улюбленців?
- На яких тваринах можна їздити верхи?

Нехай діти обговорять свої враження щодо різних видів тварин.

Тварин спасли від потопу

Розкажіть історію Ноя і ковчега, як це подано в Буття 6:5–8:19. Покажіть ілюстрацію 102, «Спорудження ковчега», та ілюстрацію 103, «Ной та ковчег з тваринами». Щоб проілюструвати цю розповідь, можна використати аплікації тварин.

- Як Ной та його родина були благословлені за виконання наказів Ісуса?
- Як було спасено тварин?
- Де ми бачимо райдугу, про що вона нам нагадує?

Вправа

Нехай діти встануть і виконають разом з вами рухи, коли ви розповідатимете вірш:
Ной

Ковчега великого Ной збудував (*розвести руки*);
Бо знав, що робити й чому (*піднести пальця до лоба*).
Він міряв, і шив, і цвяхи забивав (*робити відповідні рухи*),
Як Бог заповідав йому (*кивнути головою*).

Покликав родину, бо був не один (*поманити рукою*),
Разом до ковчега зайти (*спокійно йти на місці*),
Взяв пара за парою різних тварин (*підняти два пальці*),
Щоб довго по хвилях пливти (*зробити руками плавальні рухи*).

Ось хмари великі й важкі зібралися (*підняти руки над головою*)
Навколо всієї землі (*ворушити пальцями, імітуючи дощ*),
Бурхливі потоки згори полилися (*зробити рукою змітаючий рух*),
Накривши усе взагалі (*повертати голову зі сторони в сторону*).

Ковчег неушкодженим зливу пройшов (*зробити руками плавальні рухи*),
Дні й ночі впираючись бурі (*скласти руки разом з одного боку обличчя*),
Аж поки з'явилося сонечко знов (*зробити руками коло над головою*)
В яскравій небесній лазурі.

Висихала усяка вода без упину (*схрестити руки на грудях*),
Вітер землю суху обдув (*розвести руки й випростати кисті*),
І складала подяку родина (*схилити голову та скласти руки*),
Що в потопі їх Бог не забув.

(Адаптовано з вірша Беверлі Спенсер).

Свідчення

Розкажіть, про свою вдячність за цей чарівний світ, який сотворив Ісус Христос згідно з планом Небесного Батька. Подякуйте за тварин, яких було дано на цю землю для нашого вживання і задоволення.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Зіграйте у гру «Тварино, тварино, хто ти»? Нехай діти утворюють коло, а одна дитина встане у його центрі й імітує якусь тварину. Інші діти нехай піднімають руки, якщо вгадали, яку саме тварину імітує дитина. Дитина, яка правильно вгадала, іде до центру кола й імітує іншу тварину. Дитина в центрі може пошепки попередити вас, яку саме тварину вона збирається імітувати. Тоді ви будете впевнені, що дитина правильно імітує звуки, вигляд та дії цієї тварини.
2. Зіграйте у гру «Яка це тварина»? Дайте дітям підказки стосовно якої-небудь тварини. Підказки можуть вказувати, де живе тварина, які її розміри, які вона видає звуки, якого вона кольору та як допомагає людям. Запропонуйте дітям піднімати руки, якщо вони здогадалися, про яку тварину йдеться. Повторюйте гру, задумуючи різних тварин, скільки завгодно разів.
3. Разом з дітьми продекламуйте слова пісні «Такий неосяжний світ» (*Children's Songbook*). Виконуйте рухи, які вказано далі.

Такий неповторний, великий світ *(утворити руками широке коло)*,
 І Божі у ньому живуть творіння,
 І гори *(підняти руки над головою у формі гори)*,
 й долини *(покласти руки долонями донизу перед тулубом)*,
 й дерева високі *(випростати руки високо догори)*,
 Великі тварини *(випростатися)*,
 й тварини маленькі *(зіщулитися)*.
 Такий неповторний, чарівний світ *(утворити руками широке коло)*.
 Бог любить і пестить свої творіння *(міцно обійняти себе руками)*.

4. Нехай діти поговорять про тварин, яких вони мають удома або бажали б мати. Обговоріть з дітьми, як саме слід поводитися з нашими улюбленцями і доглядати їх.
5. Роздайте дітям папір і кольорові олівці. Нехай кожна дитина намалює свою улюблену тварину. Напишіть на кожному малюнку *Я вдячний за тварин*.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Покажіть ілюстрацію 100, «Творення—живі істоти». Своїми власними словами перекажіть історію про створення тварин (див. Буття 1:24–25). Висловіть вдячність за тварин.
2. Виберіть кілька тварин, знайомих дітям. Нехай діти імітують кожну з цих тварин. Обговоріть, на що схожі ці тварини, які вони видають звуки та яку приносять користь.

Мета	Допомогти кожній дитині відчути вдячність Небесному Батькові та Ісусу Христу за птахів, комах і плазунів.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Буття 1:20–25 та 1 Царів 16:29–17:6. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Якщо можливо, підберіть ілюстрації птахів, комах та плазунів, звичайних для вашої місцевості. Аплікації з 1-20 по 1-25, птахи і комахи (схожі аплікації можна також знайти в Primary Visual Aids Cutouts, набори 4 і 5). Ілюстрація 1-31, «Круки годують Іллю»; ілюстрація 1-32, «Чудо, яке зробили чайки» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії» 413 і 62603) Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Нехай діти дадуть відповідь на запитання «Хто я?» з допомогою ваших підказок, що їх наведено далі:</p> <ol style="list-style-type: none"> Я маю дзьоба. Я маю пір'я. Я маю крила. Я літаю в повітрі. <p>Після того, як діти вгадали слово «птах», нехай вони, ставши у шеренгу, слідуєть за вами кімнатою та імітують птахів, які літають. Обійшовши коло, нехай діти займуть свої місця.</p> <p>Небесний Батько попросив Ісуса Христа створити птахів</p> <p>Поясніть, що Небесний Батько доручив Ісусові Христу створити для нас птахів, щоб втішити нас і зробити землю чудовим місцем для життя. Покажіть Біблію і повідомте дітям, що вона розповідає нам про створення птахів (див. Буття 1:20–23).</p> <p>Поясніть, що у світі живуть різні види птахів. Покажіть одну з підготовлених вами ілюстрацій птахів, та якусь з аплікацій птахів.</p> <ul style="list-style-type: none"> Це птах? За якими відзнаками це можна визначити? (Він має крила, оперення та дзьоба). <p>Нехай діти розкажуть все, що вони знають про птахів.</p> <p>Птахи допомагають нам</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 1-31, «Круки годують Іллю» та розкажіть історію про цих птахів, які годували пророка Іллю, як це написано в 1 Царів 17:1–6. Допоможіть дітям зрозуміти, що Небесний Батько та Ісус мають владу над усім, у тім числі над птаством. Ісус наказав птахам піклуватися про Іллю, коли той ховався від злого царя Ахава.</p> <ul style="list-style-type: none"> Яким чином круки дізналися, що вони повинні принести їжу для Іллі? (Див 1 Царів 17:4). Яку їжу принесли круки? (Хліб і м'ясо; див 1 Царів 17:4).
Вправа	<p>Призначте когось з дітей на роль Іллі. Нехай інші діти зобразять круків, які приносять пророкові їжу вранці і ввечері.</p>

Оповідання

Перекажіть своїми словами таке оповідання про чайок і сарану:

Коли піонери прибули в долину Солоного озера, вони посіяли пшеницю та інші злаки. Вони потребували зерна, щоб виготовляти хліб та іншу їжу. Пшениця добре вродила. Однак напередодні жнив якась велика хмара закрила небо. Це була не дощова хмара, а неймовірна кількість зголоднілої сарани. Сарана опустила на поле й почала їсти пшеницю.

Піонери робили усе можливе, аби захистити пшеницю від сарани. Вони запалювали вогнища, били сарану мітлами та ковдрами і навіть пробували заливати її водою. Проте сарану це не зупиняло. Піонери боялися, що взимку залишаться без їжі. Вони опустилися в молитві на коліна і просили в Небесного Батька допомоги.

Невдовзі прилетіли великі зграї чайок і почали поїдати сарану (покажіть ілюстрацію 1-32, «Чудо, яке зробили чайки»). Дуже швидко більшість сарани загинула. Піонери дякували Небесному Батькові за те, що він послав чайок і врятував їхній урожай.

- Як чайки допомогли піонерам?

Небесний Батько попросив Ісуса Христа створити комах і плазунів

Скажіть дітям, що Ісус Христос створив також таких комах і плазунів, як павуки і змії. Ці створіння є частиною плану Небесного Батька.

Вправа

Нехай діти вгадають назви комах і плазунів, описаних у наведених далі загадках. Після кожної відгаданої загадки покажіть відповідну аплікацію та обговоріть її зміст.

1. Я жовта і вмію дзиччати,
Від квітки до квітки літати,
Ось меду солодкого вам принесла,
Всі знають, як звати мене, я _____. (Бджола; подзиччіть).
2. Я плету павутину, щоб їжу спіймати,
Й дуже міцно в своїх восьми ніжках тримати.
Мене ж люди без страху не візьмуть до рук,
Бо ви вже здогадались, я звуся _____. (Павук; рухайте пальцями, як ногами).
3. Колись я гусеницею був,
Тепер в небесах літаю веселих,
Чудові крила собі здобув,
І всі називають мене _____. (Метелик; м'яко рухайте пальцями, наче крилами).

- Що ви знаєте про ці створіння?

Поясніть, що комах було створено з багатьох причин. Деякими комахами харчуються птахи, тварини та інші комахи; деякі мають приємний або чудовий вигляд, а деякі видають приємні або цікаві звуки. Бджоли виробляють мед для нашого споживання й допомагають рости фруктам, квітам і овочам.

Вправа

Покажіть аплікацію бджоли та будь-яку ілюстрацію з бджолами або вуликами. Опишіть, як бджоли збирають нектар з квітів, щоб виробити мед. Потім нехай діти зобразять бджіл, що літають від квітки до квітки й збирають нектар.

- Які комахи вам подобаються? Чому?

Покажіть ілюстрації комах. Поясніть, що деякі комахи надокучають нам. Вони їдять нашу їжу й можуть кусати та жалити нас. Нагадайте дітям історію про чайок та сарану. Сарана намагалася з'їсти усю пшеницю піонерів.

Поясніть, що коли комахи завдають шкоди або надокучають нам, насправді вони просто намагаються захистити себе.

Свідчення

Нагадайте дітям, що птахи, комахи і плазуни є важливою частиною життя на нашій землі. Висловіть почуття вдячності за ці створіння.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Зіграйте у гру «Метелик». Нехай діти сядуть у коло. Доручить комусь з них бути метеликом. Ця дитина має ходити поза колом, махаючи над головами дітей паперовим метеликом. Поки дитина обходить коло, розповідайте такого вірша:

Один неслухняний маленький метелик
В компанії промінів сонця веселих
Високо в блакитнеє небо злетів,
Донизу спустився й на тебе присів!

На слова «на тебе присів», дитина, яка є метеликом, опускає на коліна іншої дитини паперового метелика. Тепер метеликом буде ця інша дитина. Повторюйте вірш, доки метеликом не побуває кожна дитина.

2. Розкажіть у доступній формі, як гусениця перетворюється на метелика. Нехай діти зобразять гусениць, які прядуть кокони. Запропонуйте їм сісти на стільці або на підлогу й обхопити руками ноги, удаючи з себе кокона. Скажіть їм, що коли гусениця перетворюється на метелика, її крильця починають рухатися і розпрямлятися. Нехай діти витягнуть руки. Нагадайте дітям, що метелики дуже спокійні, навіть коли рухаються. Нехай діти зобразять метеликів, які літають по кімнаті.

3. Разом з дітьми продекламуйте слова пісні «Такий неосяжний світ» (*Children's Songbook*). Супроводжуйте їх описаними далі рухами.

Такий неповторний, великий світ (*замкнути руки у велике коло*),
І Божі у ньому живуть творіння,
І гори (*підняти руки над головою у формі гори*),
й долини (*покласти руки долонями донизу перед тулубом*),
й дерева високі (*підняти руки високо догори*),
Великі тварини (*випростатися*),
й тварини маленькі (*зіщулитися*).
Такий неповторний, чарівний світ (*замкнути руки у велике коло*).
Бог любить і пестить свої створіння (*міцно обійняти себе руками*).

4. Продекламуйте слова пісні «Усі речі яскраві й чудові» (*Children's Songbook*), виконуючи вказані далі дії:

Усі речі яскраві й чудові (*замкнути руки у велике коло*),
Всі створіння великі й малі (*широко розвести руки, а потім звести їх до купи*),
Все вмістилося в мудромому слові (*вказати пальцем на голову*),
Все Господь сотворив на землі (*скласти руки, як у молитві*).

Для пташок, що співають згори (*скласти пальці руки на зразок пташиного дзьоба*),
Для квіток, що бутони розкрили (*стиснути пальці в кулаки, а потім розпрямити*),
Він яскраві створив кольори (*качати рукою в райдуго-подібному русі*)
І придумав тендітні крила (*замахати руками наче крилами*).

5. Принесіть дітям банку меду, щоб подивитися або покуштувати (заздалегідь виясніть у батьків, чи хтось з дітей не має алергії на мед).

6. Допоможіть дітям провести одну або дві наведені далі гри з пальцями:

Двоє маленьких співучих пташок

Двоє маленьких співучих пташок сіли на паркан (*покласти палець на кожне плече*),
Одну звали Федір (*підняти лівий палець*),
А іншу—Іван (*підняти правий палець*).
Відлітай, Федір (*сховати лівий палець за спиною*),
Відлітай, Іван (*сховати правий палець за спиною*).
Повертайся, Федір (*знову покласти лівий палець на плече*),
Повертайся, Іван (*знову покласти правий палець на плече*).

Вулик

Це вулик (*скласти ліву долоню перевернутою чашкою*).

Де бджоли?

Заховалися добре й ніхто їх не бачить (*сховати долоню із стиснутими пальцями правої руки під чашкою лівої руки*).

Та скоро із вулика всі полетять (*витягти праву руку з-під чашки і випрямляти по одному пальцю під кожен рахунок*).

Один, два, три, чотири, п'ять! Д-З-З-З!

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Покажіть аплікацію або малюнок птаха. Скажіть дітям, що Небесний Батько та Ісус Христос створили птахів (Буття 1:20–23). Висловіть свою вдячність за птахів.
2. Поясніть, що птахи мають дзьоби, якими зручно клювати їжу. Нехай діти складуть пальці біля рота, як дзьоби, й удадуть, що клюють їжу. Поясніть, що птахи мають також крила, щоб літати. Нехай діти плеснуть долонями й удадуть, що літають.
3. Прорекламуйте слова пісні «Птахи на дереві» (*Children's Songbook*), виконуючи наведені далі дії:

Ми знайдем в гілках гніздо (*скласти чашкою долоні*),
 Де дерева явори (*замкнути руки над головою у колі*).
 В нім яєчка. Скільки їх?
 Одне, два, три (*на кожен рахунок піднімати вгору по одному пальцю*).

Мама пташка в нім сидить (*скласти ліву долоню чашкою й накрити правою долонею*),
 Ті яєчка нагріва (*підняти три пальці*).
 Тато птах навкруг летить (*рухати руками як крилами*).
 Він сім'ю оберіга.
4. Разом з дітьми зіграйте у наведену далі гру з пальцями:

Маленький павучок

По трубі прямує вверх маленький павучок (*з допомогою двох пальців однієї руки «прямувати вверх» по другій руці*),
 Дощик припустився, й він наскрізь промок (*підніміть руки над головою; опустіть їх перебираючи пальцями*),
 Виглянуло сонечко, павучок сухий (*замкніть руки в коло над головою*),
 Знов прямує вгору по трубі стрімкій (*повторіть дію першого рядка*).

Адама та Єву було створено за образом Небесного Батька

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Адама і Єву було створено за образом Небесного Батька.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Буття 1; 2:15–25; та 3. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділи 5 та 6. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Аплікації з 1-1 по 1-25 (схожі аплікації вміщено також у Primary Visual Aids Cutouts, набори 3, 4 та 5). Ілюстрація 101, «Адам і Єва» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-34, «Адам і Єва навчають своїх дітей». Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Запросіть усіх, хто є дітьми Небесного Батька, встати. Нагадайте дітям, що всі ми є дітьми Небесного Батька, отже, кожен має встати.
Пісня	<p>Заспівайте разом з дітьми «Я Божее дитя» (<i>Гімни і дитячі пісні</i>, с.58). Підкресліть, що Небесний Батько дав нам земний дім.</p> <p>Я Божее дитя, І з неба я зійшов, Оселю й батьківську любов Я на землі знайшов.</p> <p>За батьками йтиму прямо На правдивий шлях. Ви всьому мене навчіть, Щоб жити в небесах.</p>
	Землю було створено згідно з планом Небесного Батька
Вправа	<p>Розкладіть аплікації на столі або на власних колінах.</p> <ul style="list-style-type: none"> Які з цих речей Ісус створив для землі? <p>Дитина, називаючи кожне із створінь, має показати відповідну аплікацію.</p> <ul style="list-style-type: none"> За які створіння ви вдячні? <p>Допоможіть дітям зрозуміти, що землю та усе на ній було створено для нашого використання і насолоди. Нагадайте дітям, що земля та все на ній є частиною плану Небесного Батька.</p>
Пісня	Ще раз заспівайте разом з дітьми «Я Божее дитя».
	Адам і Єва були частиною плану Небесного Батька
	<p>Нехай діти подивляться на розкладені аплікації.</p> <ul style="list-style-type: none"> Що ще повинно бути на землі? <p>Покажіть ілюстрацію 101, «Адам і Єва». Поясніть, що після створення живої та неживої природи було створено Адама і Єву. Розкажіть про створення людей, як це описано у Буття 1:26–28. Поясніть, що Адам і Єва були першими чоловіком і жінкою, які жили на землі. Вони мали тіла з плоті та кісток, схожі на тіло Небесного Батька.</p>

- Хто був першим чоловіком, який жив на землі?
- Хто був першою жінкою?
- Які тіла мали Адам і Єва?

Оповідання

Нехай діти помацають свої руки. Нагадайте їм, що їхні тіла схожі на тіла Адама та Єви.

Посилаючись на ілюстрацію 101, «Адам і Єва», перекажіть власними словами історію Адама і Єви, включаючи в неї наведені далі положення (див. Буття 2:15–25; 3):

1. Після того як Адам і Єва отримали фізичні тіла, вони жили у чудовому місці, яке називалося Еденським садом.
2. Адам і Єва були одружені на вічність Небесним Батьком.
3. Плоди і квіти вільно зростали в Еденському саді, а всі тварини були ручними.
4. Адам і Єва не знали різниці між добром і злом.
5. Адам і Єва не могли мати дітей.
6. Адам і Єва могли їсти плоди з будь-якого дерева, за винятком одного.
7. Адам і Єва скуштували плоду саме з цього дерева.
8. Адам і Єва повинні були покинути Еденський сад.
9. Змінився весь світ: Адам і Єва мали важко працювати, щоб здобути їжу, почали рости бур'яни, тварини стали дикими.
10. У Адама і Єви з'явилися діти.

Покажіть ілюстрацію 1-34, «Адам і Єва навчають своїх дітей». Поясніть, що Адам і Єва були благословлені багатьма дітьми. Вони були першими батьками на землі. Вони навчили своїх дітей про Небесного Батька та Ісуса. Їхні сім'ї зростали і заселяли землю.

- Що робили Адам і Єва після того, як залишили Еденський сад?

Поясніть, що Адам з Євою та їхні діти використовували рослини й тварин, яких було створено на землі, та насолоджувалися ними.

Вправа

Організуйте дітей на виконання наведеної далі гри з пальцями:

Адам і Єва

Адам і Єва на землі проживали (*скласти долоні чашками і звести їх до купи, щоб представити землю*),

Коли ще вона молодою була,

Багато домашніх тварин доглядали (*пестити однією рукою другу*),

Ростили рослини, щоб їжа була (*прикласти пальці до рота, ніби їдять*).

Багато дітей у них народилось (*підняти разом два пальці*),

Які також мали своїх дітей (*додати до них ще два пальці*),

А в них потім власні нащадки з'явилися (*поворухити всіма пальцями*),

Тому на землі так багато людей (*замкнути руки у широке коло а потім розвести їх у боки*)!

Допоможіть дітям зрозуміти, що завдяки тому, що Адам і Єва були першими батьками на землі, ми всі є частиною їхньої родини.

Небесний Батько та Ісус сказали, що все створене на землі добре

Прочитайте вголос перше речення Буття 1:31. Нехай діти повторять речення разом з вами. Поясніть, що Небесний Батько та Ісус визнали, що усе створене ними—добре. Найважливіше—вони відчують, що ми добрі, і міцно люблять кожного з нас.

Свідчення

Свідчіть про любов Небесного Батька та Ісуса до кожного з нас. Поясніть, що земля й усе на ній створено для нашого користування і насолоди. Кожна квітка, зірка або всіляке створіння нагадують нам, що Небесний Батько та Ісус люблять нас. Висловіть свою вдячність за їхню любов та за землю.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Виберіть деякі вправи, вміщені в 8–13 уроках, такі, наприклад, як «Божі творіння» або «Ной», щоб виконати їх разом з дітьми.

2. Повторіть, що відбулося упродовж кожного дня творіння, при цьому нехай діти рахують ці дні на пальцях.
3. Заспівайте або продекламуйте разом з дітьми слова пісні «Небесний мій Батько любить мене» (*Children's Songbook*).
4. Нехай діти намалюють або розфарбують яйись малюнок, що представляє частину плану Небесного Батька, наприклад, квітку, дерево або сонце. На кожному аркуші зверху напишіть *Я вдячний за землю*.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Разом з дітьми продекламуйте слова пісні «Такий неосяжний світ» (*Children's Songbook*). Нехай діти супроводжують вірші рухами, як це вказано далі.
Такий неповторний, великий світ (*замкнути руки у велике коло*),
І Божі у ньому живуть творіння,
І гори (*підняти руки над головою у формі гори*),
й долини (*покласти руки долонями донизу перед тулубом*),
й дерева високі (*підняти руки високо догори*),
Великі тварини (*випростатися*),
й тварини маленькі (*зіщулитися*).
Зірки ночами нам шлють привіт (*випрямити пальці й ворушити ними*),
І сонце дарує тепло й проміння (*замкнути руки у велике коло*).
Такий неповторний, чарівний світ.
Бог любить і пестить свої створіння (*міцно обійняти себе руками*).
2. Організуйте дітей на виконання рухів наведеної далі гри з пальцями, поки ви проказуватимете слова вірша:
Божі творіння
Небесний Батько місяць створив (*зробити коло руками*)
І зірки, що ночами мигтять (*кілька разів випрямити пальці, а потім стиснути їх в кулак*),
У небі повісив (*потягтися догори*),
Ще й сонце зробив (*зробити руками коло над головою*),
Дерева (*випрямити руки догори*)
І квіти (*скласти кисті лодочкою*),
Й пташок, що летять (*махати руками як крилами*).
(з *Fascinating Finger Fun* Елеонори Доун. © 1951. Використано з дозволу автора).

Суботній день — це день поклоніння

Урок
15

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Суботній день є днем поклоніння і відпочинку.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити з молитвою Буття 2:1–3 та Вихід 16:11–31. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 24. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 1-6, «Домашній сімейний вечір» (62521); ілюстрація 1-7, «Любляча родина»; ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-9, «Ранкова молитва» (62310); ілюстрація 1-10, «Сімейна молитва» (62275); ілюстрація 1-35, «Збирання манни»; ілюстрація 1-36, «Батько і діти читають історію з Писань». 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Організуйте дітей на інсценування подій кожного дня творіння, при цьому нагадуючи їм, що саме було створено того дня (див. Буття 1).</p> <p>День 1. Прикиньтесь сплячими, а потім зімітуйте прокинення, щоб відобразити день і ніч.</p> <p>День 2. Встаньте, зведіть угору очі й широко розведіть руки, щоб зобразити небо.</p> <p>День 3. Зігніться, ніби зриваєте квітку, а потім понюхайте її.</p> <p>День 4. Щоб зобразити сонце, замкніть руки у велике коло. Щоб показати місяць утворіть з допомогою рук менше коло. Щоб представити зорі, які мигтять, рухайте руками й ворухіть пальцями.</p> <p>День 5. Зобразіть птаха, що літає кімнатою, або рибу, яка плаває у морі.</p> <p>День 6. Зімітуйте тварину, яка кілька разів обходить кімнату. На завершення гри нехай усі діти встануть у ряд і кожен скаже: «Моє ім'я (назвати власне ім'я). Я дитина Божа.»</p> <p>Запропонуйте дітям тихенько сісти на місця.</p> <p>Розкажіть дітям, що сьомого дня Небесний Батько та Ісус відпочивали. Вони назвали цей день відпочинку Суботнім днем.</p> <p>Нехай діти повторять слова <i>Суботній день</i> кілька разів.</p> <p>Суботній день — це святий день</p> <p>Прочитайте вголос Буття 2:1–2 та вірш 3 до слова <i>день</i>. Поясніть, що коли Небесний Батько та Ісус закінчили сотворення землі та всього на ній, вони благословили сьомий день. Він став святим днем, на відміну від інших днів тижня. Суботній день — це день, коли ми відпочиваємо від роботи та поклоняємося Небесному Батькові й Ісусу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Який з днів тижня є Суботнім днем? • Що Небесний Батько та Ісус робили в Суботній день? (Див. Буття 2:2.)
Вправа	Нехай діти піднімуть угору сім пальців. Порахуйте разом з ними до семи, рухаючи кожного разу відповідним пальцем. Поясніть, що упродовж шести днів (<i>поворухіть шістьма пальцями</i>) ми працюємо. Сьомого дня (<i>поворухіть сьомим пальцем</i>) ми відпочиваємо від роботи, бо це Суботній день.
Оповідання	Покажіть ілюстрацію 1-35, «Збирання манни», і розкажіть історію про Ізраїльтян і манну, як це написано у Вихід 16:11–31.

Допоможіть дітям зрозуміти чудо манни. Поясніть, що кожного дня ізраїльтяни збирали манни стільки, аби вистачило на один день, але шостого дня вони збирали її на два дні, й вона не псувалася. Якщо ж ізраїльтяни збирали зайву манну в будь-який інший день, окрім шостого дня, то вона псувалася. Сьомого дня, який був Суботнім, манну не збирали. У цей день Ізраїльтяни їли додаткову манну, зібрану шостого дня.

- Яким чином ізраїльтяни отримували їжу?
- Чому вони не збирали манни в Суботній день?

Прочитайте Вихід 16:26 вголос. Поясніть, що ізраїльтян було навчено не працювати в Суботній день. Небесний Батько та Ісус бажають, аби Суботнього дня ми думали не про роботу, але про них. Для Небесного Батька та Ісуса Суботній день є особливим святим днем.

Наголосіть, що Суботній день не є днем для роботи і звичайних справ. Це день поклоніння Небесному Батькові та Ісусу. *Поклонятися* — означає думати про Небесного Батька та Ісуса й всіляко виявляти нашу сильну любов до них.

Суботній день є днем поклоніння

Допоможіть дітям зрозуміти, що Суботній день є щасливим днем тому, що ми можемо поклонятися Небесному Батькові та Ісусу найрізноманітнішими шляхами.

- Що ви зробили сьогодні, аби виявити свою любов до Небесного Батька та Ісуса?

Поясніть, що одним з найважливіших способів служіння Небесному Батькові та Ісусу і виявлення до них своєї любові є прихід до Церкви та прийняття причастя. Покажіть ілюстрацію 1-8, «Рознесення причастя». Небесний Батько та Ісус щасливі, коли ми співаємо і слухаємо, коли ми спокійні й гарно поведимося, так, що чуємо наших учителів і відчуваємо любов Небесного Батька та Ісуса до нас.

Вправа

Організуйте дітей на виконання наведеної далі віршованої гри з пальцями.

Радію, що в Церкву сьогодні прийшов

Радію, що в Церкву сьогодні прийшов (*переплести пальці рук і зобразити шпиль церкви, склавши разом кінчики вказівних пальців*),

Тут вчитимусь слухати (*скласти долоню чашкою біля вуха*)

Й гарно молитись (*скласти руки та нахилити голову*).

Я вчусь у Христа, який в небо пішов (*показати вгору*),

Я мрію про нього й про його любов (*міцно обійняти себе руками*).

Ми також виражаємо любов до Небесного Батька та Ісуса тим, що приходимо до Церкви охайними і чистими. Ми повинні помити свої обличчя та волосся й одягти найкращий одяг.

Вправа

Нехай діти з допомогою пантоміми зобразять підготовку до відвідин Церкви.

- Як саме ми поклоняємося Небесному Батькові та Ісусу в Церкві?
- Як саме ми поклоняємося Небесному Батькові та Ісусу вдома?

Допоможіть дітям зрозуміти, що ми не повинні нічого купувати в Суботній день. Ми не повинні відвідувати спортивні та розважальні заходи у Суботній день. Ми не повинні працювати на подвір'ї, у саду, ловити рибу або полювати у Суботній день.

Поясніть, що вдома багато чого можна робити, аби зберегти Суботній день святим. Під час цього обговорення, у слушні моменти, показуйте ілюстрації з розділу «Підготовка». Можна гратися у спокійні ігри з членами родини, слухати їхнє читання історій з Писань, робити сімейні альбоми, відвідувати рідних або хворих, малювати щось із створеного Богом і за що ми вдячні, ходити на прогулянки з членами родини, молитися, співати пісні та слухати хорошу музику.

Вправа

Нехай діти з допомогою пантоміми зобразять усе те, що їм подобається робити вдома, аби зберегти Суботній день святим.

Свідчення

Скажіть дітям, що Небесний Батько та Ісус щасливі від того, що ми приходимо до Церкви у Суботній день, що ми співаємо, молимося і слухаємо наших учителів. Вони також щасливі, якщо ми поведимося належним чином у Суботній день вдома. Розкажіть про ті благоговійні речі, що ви любите робити у Суботній день, а також розкажіть, яким щасливим (якою щасливою) ви почуваетесь Суботнього дня. Порекомендуйте дітям розповісти у своїх сім'ях усе, про що вони дізналися на цьому уроці.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Використайте наведену далі вправу, складаючи вірша про кожну дитину з класу. Запропонуйте дітям разом з вами виконувати супровідні рухи до віршів.

Тому, що сьогодні неділя

Оберіть когось з дітей класу і використайте ім'я дитини у вірші:

(Ім'я дитини) слухав (слухала) писання сьогодні (*скласти долоню чашечкою біля вуха*).

(Ім'я дитини) слухав (слухала) писання сьогодні, бо неділя сьогодні.

Розкажіть згідно з цією формою вірша про кожну дитину, використовуючи наведені далі пропозиції:

(Ім'я дитини) молився (молилася) у Початковому товаристві сьогодні (*скласти руки, нахилити голову, закрити очі*).

(Ім'я дитини) малював (малювала) сьогодні (*удати, що малює*).

(Ім'я дитини) відвідав (відвідала) когось самотнього сьогодні (*потиснути руку названій дитині*).

(Ім'я дитини) дізнався (дізналася) про сімейну історію сьогодні (*удати, що перегортає сторінки і розглядає малюнки*).

(Ім'я дитини) написав (написала) бабусі й дідусю сьогодні (*рухати рукою, як при писанні*).

(Ім'я дитини) слухав (слухала) оповідання сьогодні (*піднести складену чашечкою долоню до вуха*).

2. Перекажіть дітям таке оповідання:

Піонери подолали багатомильний шлях, щоб дістатися Долини Солоного озера й влаштуватися там на життя. Вони прибули за кілька днів перед Суботнім днем. І хоч вони мали ще будувати будинки і готувати поле під засів, однак вирішили не працювати у Суботній день. Щоб скопати і належним чином обробити землю, вони працювали дуже тяжко й дуже швидко. Земля була надто твердою, тож вони мали зволожувати її, аби зорати плугом. До суботнього вечора вони засадили овочами велике поле. Недільним ранком вони зібралися на збори Суботнього дня і дякували Небесному Батькові за те, що він привів їх жити на нове місце.

3. Нехай діти зобразять на малюнках, як вони виконують якісь справи Суботнього дня і розкажуть один одному про них. Напишіть на кожному малюнку ім'я дитини та її заняття, наприклад: *Вадим співає пісні Початкового товариства в Суботній день*.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова:

Створення

Ісус сказав світити сонцю (*зробити руками велике коло над головою*),

Іти дощу (*втягнути руки перед собою і ворушити пальцями*),

Квіткам зростати (*скласти руки чашками, долонями догори*),

Ісус сказав птахам співати (*розвести та звести пальці як пташиний дзьоб*),

І так було, так мало стати (*скласти руки*).

(Джоні Б. Вуд, у *Sing, Look, Do, Action Songs for Children*, ред. Дороти М. Петерсон [Цинцинаті: Standard Publishing Co., 1965]).

Поясніть, що після закінчення справ творення Небесний Батько та Ісус відпочили. Суботній день є днем, коли ми відпочиваємо та згадуємо Небесного Батька та Ісуса.

2. Скажіть дітям, що виконавши всю необхідну роботу в суботу, легше потім згадувати Ісуса та Небесного Батька у неділю. Заспівайте пісню «Субота» (*Children's Songbook*), імпровізуючи з рухами відповідно до слів.

Мета	Допомогти кожній дитині цінувати і поважати власне фізичне тіло.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Даниїл 1 та Учення і Завіти 89. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 29. 2. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія та примірник книги Учення і Завіти. б. Ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 114, «Даниїл відмовляється від м'яса та вина від царя» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-38, «Діти граються з м'ячем». 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Виявляйте співчуття до тих дітей з вашого класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	<p>Нехай діти встануть. Організуйте їх на виконання пісні «Руки, ноги, голова . . .» (<i>Children's Songbook</i>), супроводжуючи її відповідними рухами. Співайте повільно, щоб встигати вказувати на частини тіла або рухати ними, коли їх називають у вірші. Наприклад, кивати головою, здвигувати плечима, згинати коліна і ставати навшпиньки.</p> <p>Голова, плечі, коліна й пальці, коліна й пальці, коліна й пальці, Голова, плечі, коліна й пальці, очі, вуха, рот і ніс.</p> <p>Поясніть дітям, що вони використовували свої тіла, аби допомогти собі виконувати пісню.</p> <p>Небесний Батько запланував, аби кожний з нас мав фізичне тіло</p> <p>Нагадайте дітям, що коли ми жили на небесах разом з Небесним Батьком та Ісусом Христом, ми не мали фізичних тіл. Ми були духами. Щоб отримати фізичні тіла, нам потрібно було прийти на землю. Небесний Батько запланував для нас народитися на землі й мати земних батьків, які б турбувалися про нас.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кого саме зображено на цій ілюстрації? • Хто запланував, що ми повинні прийти на землю, аби мати фізичні тіла та родини?
Вправа	<p>Нехай діти встануть і повторять ваші дії, коли ви пояснюватимете, що наші тіла починаються від маківки голови (<i>торкнутися голови</i>) і закінчуються кінчиками пальців на ногах (<i>торкнутися пальців</i>). Наше обличчя (<i>посміхнутися</i>) і пальці на руках (<i>поворухити павльцями</i>) також є частинами нашого тіла. Нехай діти обернуться навколо себе один раз і сядуть на місця.</p> <p>Поясніть, що наші тіла багато на що здатні. Кожна частина тіла має своє призначення.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Для чого служать очі? • Для чого служать вуха? • Для чого служить рот? • Для чого служать руки? • Для чого служать ноги?
Вправа	Нехай діти встануть і виконають наведену далі віршовану вправу:

Я маю чудове тіло

Це тіло чудове, наповнене духом (*торкнутися рукою грудей*),

Дав Батько Небесний, як я народився.

Він дав мені вуха, щоб ними я слухав (*прикласти долоню чашечкою до вуха*),

Він дав мені очі, щоб ними дивився (*показати на очі*).

У мене є руки, щоб ними плескати (*плеснути в долоні*),

І ноги швидкі, щоб як дзига крутитись (*повернутися навколо себе*),

Я можу згинатись, іти, присідати,

Я можу за пальчики ніг ухопитись (*зігнути й торкнутися пальців ніг*).

Що власне, я думаю, саме корисне (*прикласти пальця до голови*),

Найліпше у тілі моєму з усього (*швидко сісти*)?

Це Батько Небесний найкраще замислив—

Щоб тіло моє було схожим на Нього!

Небесний Батько та Ісус Христос хочуть, аби ми піклувалися про наші тіла

Поясніть, що наші тіла дуже важливі, через те Небесний Батько та Ісус дали нам настанови як саме слід турбуватися про тіла та зберігати їх міцними і здоровими. Ці настанови називаються Словом мудрості. Покажіть примірник книги Учення і Завіти (або покажіть, де починаються Учення і Завіти у виданні, в якому вміщено всі три книги). Поясніть, що Слово мудрості включено до цієї книги Писань.

Назвіть види їжі, які згідно зі Словом мудрості допомагають нам зберігати свої тіла здоровими, — такі як фрукти, овочі та хлібні злаки. Потім повідомте, що Небесний Батько та Ісус сказали нам не вживати тютюну, алкоголю та кави. Допоможіть дітям зрозуміти, що якщо ми слухаємося Слова мудрості та вживаємо правильну їжу, то Небесний Батько й Ісус задоволені нами й благословляють нас.

Розкажіть історію, вміщену в Даниїл 1, про те, що Даниїл вживав таку їжу, яку наказував йому їсти Небесний Батько. У відповідний момент покажіть ілюстрацію 114, «Даниїл відмовляється від м'яса й вина від царя».

- Що зробив Даниїл, коли цар наказав йому вживати продукти, які не були добрими для нього? (Див. Даниїл 1:8, 12–13).
- Які саме благословення одержали Даниїл та його друзі через слідування настановам Небесного Батька щодо їжі? (Див. Даниїл 1:15, 17, 20).
- Яку саме здорову їжу ви вживаєте?
- Чому слід вживати здорову їжу?
- Як ви почуваєтеся, коли споживаєте здорову їжу?

Поясніть, що нам слід робити ще й багато іншого, аби зберігати наші тіла здоровими й міцними.

Покажіть ілюстрацію 1–38, «Діти граються з м'ячем».

- Що роблять ці діти?
- Чому важливо тренувати тіло?
- Які ще існують способи тренування нашого тіла?

Покладіть складені разом долоні рук збоку під обличчя і закрийте очі, вдаючи, ніби спите.

- Що це я показую?
- Чому важливо спати достатню кількість часу?

Зробіть вигляд, що миєте руки.

- Що це я показую?
- Коли потрібно мити руки?
- Коли слід купатися?
- Коли ми повинні чистити зуби?
- Чому потрібно дотримуватися чистоти?

Оповідання

Обговоріть з дітьми інші важливі правила здоров'я, такі як правильне одягання для кожної погоди, безпечні звички, перебування на свіжому повітрі.

Небесний Батько та Ісус Христос хочуть, щоб ми захищали свої тіла

Поясніть, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми захищали наші тіла від пошкодження і поранення. Використовуючи наведені далі запитання або склавши свої власні, вясніть з дітьми, на яку небезпеку вони можуть наразитися:

- Що може статися за умови необережного поводження з сірниками?
- Що може статися, якщо діти граються на проїжджій частині вулиці або поблизу автомобілів?
- Що чекає на тих, хто необережно поводиться з гострими предметами, такими, як ножі й ножиці?
- Чому, ідучи в автомобілі, слід одягти ремені безпеки?

Поясніть, що наші тіла потребують захисту. Слід знати, що саме становить небезпеку для наших тіл чи може заподіяти їм шкоду, і не робити цього. Поясніть, що Небесний Батько й Ісус хочуть, аби ми були щасливими і почувалися у безпеці. Вони хочуть, щоб ми піклувалися про наші тіла, отже, були здоровими.

Свідчення

Висловіть почуття вдячності за своє фізичне тіло. Висловіть свою вдячність за те, що діти піклуються про власні тіла, так що вони будуть здоровими й міцними.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Заспівайте пісню «Завіси» (*Children's Songbook*), супроводжуючи її відповідними діями. Повідомте дітям, що ви вдячні за тіло, яке може робити так багато корисного.
2. Принесіть у клас зображення різних харчів і питва. Нехай діти вирішать, що з зображеного на малюнках є корисним, а що — шкідливим для їхнього тіла. Поясніть, що дещо з того є корисним, але тільки в тому разі, якщо ми не вживаємо занадто багато. Наприклад, цукерки смачні, але можна захворіти, якщо вживати їх забагато. Покажіть дітям зображення корисних харчів, щоб вони могли подивитися на них.
3. Принесіть у торбинці або коробці деякі речі, які допомагають нам у догляді за тілом. Зокрема, покладіть туди мило, мочалку, маленький рушник, зубну щітку. Додайте щось із корисної їжі, маленьку ковдру, що нагадає про сон, і щось таке, аби представити фізичні вправи, наприклад, маленький м'ячик. Відберіть один предмет і нехай діти з допомогою ваших підказок вгадають його. Покажіть дітям цей предмет, якщо вони вгадали його назву. Продовжуйте доти, доки назви всіх предметів не буде відгадано.
4. Нехай діти встануть і з допомогою пантоміми продемонструють, як саме вони підтримують свої тіла акуратними та чистими. Нехай вони зроблять вигляд, що миють руки, чистять зуби чи розчісують волосся. Потім нехай продемонструють свої улюблені вправи, такі як підскакування, підстрибування, перестрибування або кидання м'яча.
5. Поговоріть з дітьми про те, як деякі люди завдають шкоди своїм тілам. Не слід знущатися з таких людей, вказувати на них або глузувати з них. Поговоріть про те, як потрібно ставитися до людей з фізичними вадами (спілкуватися з ними, ставитися до них нормально, бути їхніми друзями, допомагати їм у разі потреби).
6. Нехай діти намалюють себе. Підпишіть кожен малюнок *Я вдячний (вдячна) за своє тіло*.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям», і запропонуйте дітям обговорити її, відповівши на такі запитання:
  - А ви були колись немовлям?
  - Чи вміють немовлята ходити або розмовляти?

Нагадайте дітям, що колись вони були немовлятами, але тепер їхні тіла виростили і здатність їхніх тіл збільшилася. Коли їхні тіла виростуть ще, вони будуть здатними робити ще більше.

Покажіть ілюстрацію 201, «Народження», і нагадайте дітям, що навіть Ісус колись був немовлям.

2. Вкажіть на свій рот і скажіть: «Це мій рот». Потім запитайте: «Ви можете показати мені свого рота?» і допоможіть дітям вказати на свій рот. Повторіть це для очей, носа, вух, рук і ніг. Потім вкажіть на кожну частину тіла, не називаючи її: нехай це зроблять діти. Після цього ускладніть завдання, запитавши про назви деяких менш відомих дітям частин тіла, таких, наприклад, як лікті, коліна, зап'ястки, щиколотки.
3. Придумайте просте оповідання про маленьку дитину з вашої місцевості. Розкажіть, як дитина просинається вранці, одягається, снідає і про інші її дії протягом дня. Розповідаючи про кожну з цих дій, запитуйте в дітей, які частини свого тіла дитина при цьому використовує.
4. Нехай діти встануть і заспівають пісню «Сніговик колись був» (*Children's Songbook*). Під час виконання першого куплету треба поступово присідати, а другого— підніматися.

Сніговик колись був,
Сніговик був.
Сніговик колись був високим.

Він на сонці таяв,
Таяв, таяв,
Він на сонці таяв,
став низьким.

Мета	Допомогти кожній дитині цінувати свої руки, й те, що з їхньою допомогою можна зробити.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Матвій 19:13–15 та Учення і Завіти 20:70; 35:6; 42:43–44. 2. Підготуйте торбинку або коробку зі знайомими предметами різної будови та форми, такими як камінь, листок, шматок тканини, ложка, гребінець та олівець. Найкраще, аби принаймні один предмет припадав на кожну дитину в класі. 3. Якщо можливо, приготуйте по примірнику мови знаків (що його вміщено в кінці цього уроку) для кожної дитини. 4. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Невеликий предмет, такий як гудзик або монета. в. Ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-11, «Хрищення хлопчика» (62018); ілюстрація 1-12, «Конфірмація дівчинки» (62020); ілюстрація 1-39, «Благословення немовляти»; ілюстрація 1-40, «Благословення хворого» (62342). 5. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Нехай хтось з дітей засуне руку в підготовлену вами торбинку або коробку, не заглядаючи в неї. Попросіть дитину намацати один з предметів, визначити який він на дотик (м'який, твердий, гладенький, шорсткий) і спробувати назвати його. Потім нехай дитина витягне предмет із торбинки або коробки й покаже його класові. Запропонуйте іншій дитині зробити те саме. Продовжуйте, поки кожна дитина не виконає вправу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • З допомогою чого ви зазігли в торбинку (коробку)? • З допомогою чого ви намацали предмет? <p>Поясніть, що наші руки—це велике благословення для нас. Застосування рук дуже різноманітне.</p> <p>З допомогою рук можна зробити багато речей</p> <p>Нехай діти подивляться на свої руки. Поговоріть про те, що діти можуть зробити ними. Можна з допомогою пальців і нігтів щось підняти; можна що-небудь тримати у долонях; можна махати і крутити руками в усіх напрямках.</p> <p>Вправа</p> <p>Нехай діти по черзі спробують без допомоги нігтів підняти такі невеликі предмети, як гудзик або монета. Нагадайте дітям, що кожна окрема частина нашого тіла є дуже важливою.</p> <p>Вправа</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ваші руки допомогли вам підготуватися, аби прийти до Церкви? <p>Нехай діти зобразять з допомогою рухів свої ранкові справи, такі як умивання, одягання, розчісування волосся, снідання і чищення зубів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ваші руки допомагають вам у грі? <p>Нехай діти розіграють пантоміму, аби зобразити, як саме їм допомагають руки в іграх з м'ячем, годуванням ляльки, будівництвом з кубиків або піску, грою на барабані.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Яким чином ваші руки допомагають вам працювати?

Нехай діти розіграють пантоміму, аби показати як саме вони використовують руки для праці, наприклад, щоб зібрати іграшки, накрити на стіл, прибрати ліжко або нагодувати домашніх тварин.

- Чи допомагають вам руки у Церкві?

Нехай діти з допомогою жестів покажуть, як вони використовують руки в Церкві, наприклад, вітаються, тримають ілюстрацію, піднімають руку, аби відповісти на запитання, або беруть причастя.

Допоможіть дітям зрозуміти, що наші руки є для нас великим благословенням, і що Небесний Батько й Ісус хочуть, щоб ми використовували їх для допомоги собі та іншим. Поясніть, що Небесний Батько й Ісус не бажають, щоб ми використовували руки для жорстокого ставлення до інших—били ними когось, щипали, або дряпали. Вони хочуть, щоб ми навчилися використовувати свої руки правильно.

Інші люди використовують свої руки, щоб допомагати нам

- У який саме спосіб ваші батьки та інші члени сім'ї використовують свої руки, щоб допомогти вам?

Поговоріть про те, як члени наших сімей готують їжу, перуть одяг, зашнуровують черевики, граються з нами та роблять для нас багато чого іншого.

Поясніть, що чоловіки, які є носіями священства, можуть благословляти нас через покладання рук. Покажіть по черзі ілюстрації, названі в розділі «Підготовка», і нехай діти визначать різні види благословень, які ми можемо отримати через руки носіїв священства. Допоможіть їм зрозуміти, що нам може бути дано благословення, коли ми ще немовлята; ми можемо бути хрищені, коли нам виповнюється вісім років; ми можемо бути конфірмовані після хрищення й нам можуть дати дар Святого Духа; ми можемо брати хліб і воду, які благословляють та розносять носії священства під час причастя кожного тижня; ми можемо отримати благословення під час хвороби.

Оповідання

Відкрийте у Біблії Матвій 19:13–15 і перекажіть вміщену там історію про те, як Ісус благословляв дітей. Прочитайте вголос першу частину вірша 13 (попередньо помолитись). Поговоріть про те, як Ісус використовував свої руки, щоб благословляти дітей.

Поясніть, що Ісус також використовував свої руки, щоб допомагати людям, благословляючи їх, коли вони були хворі, сліпі або глухі.

Наші руки можуть розмовляти

Помахайте або поманіть руками. Спитайте дітей, що саме ви сказали з допомогою рук.

Поясніть, що деякі глухі люди, які не можуть розмовляти, роблять відповідні знаки руками, що замінюють слова. Вони розмовляють з допомогою рук. Таку мову називають мовою знаків.

Вправа

Використовуючи зразок мови знаків, наведений у кінці уроку, навчіть дітей, як сказати мовою знаків «батько», «мати» та «я тебе люблю». Якщо можливо, дайте кожній дитині копію такого зразка, щоб взяти додому і розповісти там про таку мову.

Свідчення

Підніміть вгору руки і висловіть вдячність за них. Заохочуйте дітей дякувати Небесному Батькові за руки і використовувати їх, щоб допомагати собі та іншим.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Обведіть на аркушах паперу контур руки кожної дитини. На кожному аркуші напишіть *Я вдячний (вдячна) за свої руки*. Доручіть дитині розфарбувати малюнок і взяти його додому.
2. Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова пісні «Я маю дві маленькі руки» (*Children's Songbook*). Слідуючи за її змістом, імпровізуйте з рухами.
3. Якщо дозволяють умови, організуйте дітей на прогулянку, аби вони могли торкнутися різних предметів, наприклад, цегли, штукатурки, кори дерев і трави.

4. Щоб навчити дітей рахувати свої пальці, виконайте з ними таку вправу:

Рахування пальців

Підніміть вгору одну руку і з допомогою пальця другої руки вкажіть на пальці й рахуйте, починаючи з мізинця.

Один, два, три, чотири пальці,
Ще й великий поряд встав,
Разом п'ять буде на цій руці,
Як Батько Небесний запланував.

Поміняйте руки і ще раз повторіть гру.

Один, два, три, чотири пальці,
Ще й великий, щоб поряд встати,
Разом п'ять буде і на цій руці,
Я можу всіх тепер навчати.

Підніміть вгору обидві руки і згинайте кожний палець, коли його рахують.

Порахуємо знов—усього десять.

Один, два, три, чотири, п'ять,
Шість, сім, вісім, дев'ять, десять.
(Випрямити одночасно всі пальці).
Гарні і довгі всі пальці стоять.

5. Проспівайте пісню «Радісно, приємно нам» (*Children's Songbook*) кілька разів. Нехай для кожного вірша діти скажуть щось, що можуть робити їхні руки, наприклад, підбивати м'яча, зривати квітку, гойдати ляльку, грати на піаніно або махати на прощання.
6. Організуйте дітей на виконання наведеної далі віршованої вправи, застосовуючи дії, як про це сказано у вірші:

Я піднімаюся високо

Я піднімаюся високо

І присідаю низько,

І міцно руку потискаю,

Широко пальці розставляю,

А ось тепер кулак стискаю.

Тягнуся вперед,

Тягнуся назад

І плескаю дзвінко в долоні,

Сідаю і руки кладу на коліна.

Нехай відпочинуть спокійно.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова:

Люблю свої руки

Люблю свої руки, вони мої друзі (*скласти руки перед собою і подивитися на них*),

Вони без упину працюють весь час (*зобразити якусь дію рук*).

Я можу їх скласти (*скласти руки*), плеснути в долоні (*плеснути*),

Я ними пишаюся за працю щораз!

2. Нехай діти сядуть у коло. Опишіть їм кілька ситуацій, як це наведено далі, й нехай діти покажуть, що саме повинні робити їхні руки в цій ситуації.

Приклади:

Покажіть мені, що ваші руки повинні робити перед їжею.

Покажіть мені, що ваші руки повинні робити, коли ви слухаєте оповідання.

Покажіть мені, що ваші руки повинні робити, коли вас попросили скласти іграшки.

Покажіть мені, що ваші руки повинні робити, коли ви читаєте молитву.

Поясніть, що ми і наші руки завжди повинні робити те, що правильно.

3. Разом з дітьми продекламуйте наведений далі вірш, супроводжуючи його діями, визначеними словами:

Плесни у долоні

Плесни у долоні, плесни у долоні,
Плесни у долоні, як я.

Торкнися плечей, торкнися плечей,
Торкнися плечей, як я.

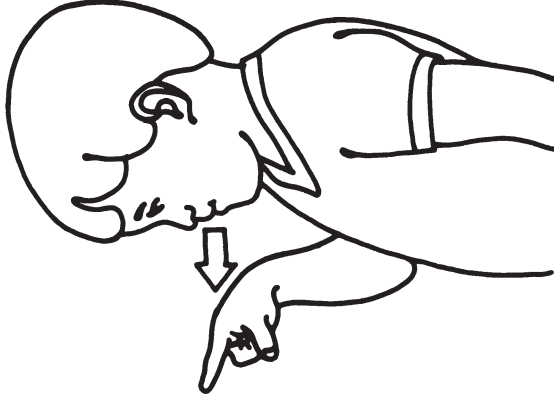
Вдар по колінах, вдар по колінах,
Вдар по колінах, як я.

Кивни головою, кивни головою,
Кивни головою, як я.

Плесни у долоні, плесни у долоні,
А тоді дай рукам спочинок.

Я

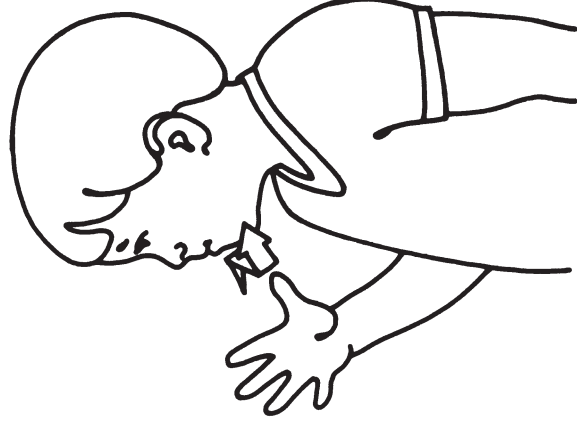
ЛЮБЛЮ

ТЕБЕ

БАТЬКО

МАТИ

Наші руки можуть розмовляти

Мета	Допомогти кожній дитині цінувати свої вуха, й те, що вони можуть робити.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Марк 7:32–35 та Джозеф Сміт—Історія 1:17. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія і Дорогоцінна Перлина. б. Ілюстрація 403, «Перше видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-41, «Дитина зі слуховим апаратом»; фотографія живого пророка. 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Спочатку пошепки:</p> <p>Привітайте кожну дитину, а потім попросіть дітей виконати таке: сісти, підняти руки, опустити руки, показати два пальці.</p> <p>Нормальним голосом запитайте у дітей, чи дізналися вони про ваше завдання, коли ви говорили пошепки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • З допомогою якого саме органу ви дізналися, що я сказав (сказала)? <p>Наші вуха— це наше благословення</p>
Пісня	<p>Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова 1 і 2 куплетів пісні «Дяка нашому Батькові» (<i>Children's Songbook</i>).</p> <p>Дяку Батьку нашому Принесемо ми. За все те, що він нам дав, Дякуємо ми.</p> <p>Очі і вуха, Руки, дві ноги; Одяг, щоб вдягати; Їжу, щоб рости.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що, згідно зі словами цієї пісні, Небесний Батько дав нам? • Які з названих органів допомагають нам слухати? (Вуха). <p>Запропонуйте дітям старанно помацати свої вуха. Поясніть, що вони чують не тією частиною вух, яка розміщена ззовні на голові. Ця частина допомагає звукові потрапляти у вуха, до барабанної перетинки та інших внутрішніх частин вуха, з допомогою яких ми чуємо.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як нам слід дбати про вуха? <p>Поясніть, що необхідно захищати вуха від сильного шуму та від гострих предметів, які можуть пошкодити їх.</p> <p>Поясніть, що з певних причин вуха деяких людей діють не дуже добре, отже, вони не можуть чути усіх звуків, доступних іншим людям. Якщо дітям відома якась людина з порушеннями слуху, можна розповісти про слуховий апарат цієї людини. Під час цього покажіть ілюстрацію 1-41, «Дитина зі слуховим апаратом». Поясніть дітям, що часто люди, які не чують, не можуть добре розмовляти бо людина вчиться говорити, копіюючи звуки, які чує.</p>

Вправа	<p>Скажіть мовою знаків фразу «Я люблю тебе» (див. урок 17).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ви пам'ятаєте, що це означає? <p>Нехай діти повторять ці знаки і скажуть, що вони означають.</p> <p>Нагадайте дітям, що на минулому тижні ви обговорювали, як з допомогою рук можна розмовляти мовою знаків. Поясніть дітям, що люди, які не чують, спілкуються з допомогою мови знаків, пишучи слова та зчитуючи з губ.</p>
Оповідання	<p>Розкажіть історію про Ісуса та глухонімого чоловіка, як це написано у Марк 7:32–35.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що, на вашу думку, відчув глухонімий, коли зрозумів, що чує? <p>Наголосіть, яке це благословення—мати слух.</p> <p>Ми чуємо звуки вухами</p>
Вправа	<p>Скажіть дітям, що зараз вони виконуватимуть вправи на використання вух.</p> <p>Нехай кожна дитина по черзі виходить наперед. Шепніть їй на вухо назву відомої тварини або предмета, що видає звук. Нехай дитина скопіює цей звук для класу, а діти визначать звук. (Це може бути микання корови, гавкіт собаки, телефонний дзвінок або автомобільний гудок).</p> <p>Обговоріть з дітьми значення деяких важливих звуків, наприклад, коли їх кличуть батьки або коли звук попереджає про небезпеку.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Які ваші улюблені звуки? <p>Ми слухаємо навчання Небесного Батька та Ісуса Христа</p> <p>Нехай діти заспокояться і прислухаються.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що ви чуєте? <p>Нехай вони назвуть різні звуки, які почули, наприклад, під час відчинення і зачинення дверей, розмову людей в іншому приміщенні, музику або вітер.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Які інші звуки можна почути в Церкві? <p>Поясніть, що ми чуємо наших учителів, батьків, провідників Початкового товариства, єпископа та інших провідників у Церкві.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому для нас важливо слухати цих людей? <p>Поясніть, що ці люди допомагають нам дізнаватися, чого хочуть від нас Небесний Батько та Ісус.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 403, «Перше видіння», і нехай діти розкажуть вам, що вони запам'ятали в ілюстрації. Відкрийте у Писаннях Дорогоцінну Перлину і прочитайте вголос, що Небесний Батько сказав Джозефові Сміту у Джозеф Сміт—Історія: «Це є Мій Улюблений Син. Слухай Його!»</p> <p>Нехай діти повторять це твердження разом з вами кілька разів. Поясніть, що Небесний Батько хоче, аби ми прислухалися до того, що кажуть Він та Ісус. Допоможіть дітям зрозуміти, що Небесний Батько та Ісус розмовляють не з кожним, але ми маємо слухати наших батьків, учителів та провідників Церкви. Вони ж розкажуть нам те, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми знали. Святий Дух також допомагає нам дізнатися, що саме Небесний Батько та Ісус хочуть від нас.</p> <p>Покажіть портрет з живого пророка.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто це? <p>Поясніть, що Небесний Батько та Ісус розмовляють з нами через наших Церковних провідників, саме через пророка та нашого єпископа. Ці провідники передадуть нам вказівки Небесного Батька та Ісуса щодо нас. Ми повинні уважно прислухатися до них.</p>
Свідчення	<p>Висловіть вдячність за вуха та за дар слуху.</p>

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

- Нехай діти закриють очі і прикриють їх руками. Торкніться голови когось з дітей. Ця дитина повинна сказати: «Я вдячний (вдячна) за свої вуха». Нехай інші діти здогадаються, чий голос вони чули. Продовжуйте, доки кожна дитина не скаже цю фразу.
  - Виконайте разом з дітьми наведені далі віршовані вправи:

Я маю чудове тіло
 Це тіло чудове, наповнене духом (*торкнутися рукою грудей*),
 Дав Батько Небесний, як я народився.
 Він дав мені вуха, щоб ними я слухав (*прикласти долоню чашечкою до вуха*),
 Він дав мені очі, щоб ними дивився (*показати на очі*).

У мене є руки, щоб ними плескати (*плеснути в долоні*),
 І ноги швидкі, щоб як дзига крутитись (*повернутися навколо себе*),
 Я можу згинатись, іти, присідати,
 Я можу за пальчики ніг ухопитись (*зігнути й торкнутися пальців ніг*).

Що власне, я думаю, саме корисне (*прикласти пальця до голови*),
 Найліпше у тілі моєму з усього (*швидко сісти*)?
 Це Батько Небесний найкраще замислив—
 Щоб тіло моє було схожим на Нього!
  - Нехай діти повернуться до вас спиною. Видайте звук руками або з допомогою якогось предмета, і нехай діти здогадаються, з допомогою чого ви його видали. Можна плеснути в долоні, клацнути пальцями або подзвонити у дзвіночок. Нехай діти спробують повторити ці звуки.
  - Запишіть на магнітофон звичайні звуки з нашого оточення, такі як гавкіт собак, спів птахів або сміх. Відтворіть звуки у класі й нехай діти здогадаються про їхнє походження.
  - Навчіть дітей простій пісні або фразі мовою знаків. Якщо ви знаєте когось, хто добре володіє мовою знаків, запросіть його до класу, щоб знаками показувати пісню «Я Божее дитя», поки діти співатимуть.
  - Сядьте разом з дітьми у коло. Нашепчіть на вухо дитині, яка сидить поряд з вами, коротке послання. Нехай ця дитина прошепоче почуте послання своєму сусідові (сусідці) і так далі по колу. Остання дитина промовляє послання вголос. Щоб почути, як воно змінилося, скажіть класу послання, яке ви нашептали першій дитині.
- Після вправи запитайте у дітей, з допомогою чого вони почули послання (вуха). Нагадайте їм про подяку Небесному Батькові за вуха.

Додаткові вправи для молодших дітей

- Якщо можливо, виведіть дітей на вулицю. Запропонуйте їм уважно прислухатися. Які звуки вони чують? Коли повертатиметесь до класу, перерахуйте усі почуті звуки.
- Нехай діти встануть та розкажуть наведений далі вірш, виконуючи супроводжуючі дії, що відповідають словам.

Торкнись до очей
 Торкнись до очей,
 І до носа торкнися,
 Торкнися до вуха,
 Й за пальці візьмися (*на ногах*).

Уверх потягнися
 Руками сильніше,
 До самого неба,
 Щосили і вище.

На голову руки
 Спусти помаленьку,
 А потім присядь
 На стілець потихеньку.

Мета	Допомогти кожній дитині цінити свої очі й те, що вони можуть робити.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Іоанн 9:1–7 та 3 Нефій 11:1–17. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія і Книга Мормона. Котушка з великим отвором та шнурок або шматок мотузки (якщо клас великий, можна принести декілька таких предметів). Шарф або тканина, щоб зав'язати очі. Ілюстрація 213, «Ісус зіцілює сліпого» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 316, «Христос повчає в західній півкулі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Покажіть дітям, як це легко—протягнути шнурок або мотузку крізь отвір котушки, якщо відкриті очі. Потім закрийте очі та спробуйте протягнути шнурок крізь котушку. Нехай кожна дитина по черзі спробує це зробити.
	<p>Наші очі — це наше благословення</p> <p>Поясніть, що завдяки очам ми можемо читати й навчатися, працювати і гратися, бачити прекрасну землю.</p> <p>Обговоріть з дітьми, яким би було їхнє життя, якби вони не могли бачити.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як би ви їли? • Як би ви підібрали потрібний одяг? • Як би ви знаходили дорогу додому?
Вправа	<p>Разом з дітьми продекламуйте слова пісні «Два ока малесеньких» (<i>Children's Songbook</i>).</p> <p>Два ока малесеньких кліпають, Йде погляд з маленьких очей, Голова й плечі, коліна й пальці, Я складаюся з різних речей.</p> <p>Тра-ля-ля, ля-ля-ля, ля-ля-ля, Йде погляд з маленьких очей, Два ока малесеньких кліпають, Я складаюся з різних речей.</p> <p>(З <i>Merrily We Sing</i>, © 1948, 1975 by Pioneer Press, Inc. [підрозділ Jackman Music]. Використано з дозволу).</p>
Вправа	<p>Нехай діти виглянуть у вікно (або подивляться на чудову ілюстрацію) та уявлять ніби оце вперше вони набули здатності бачити. Запропонуйте їм поговорити про те, що вони бачать. Поговоріть про кольори і форми. Допоможіть дітям зрозуміти, що здатність бачити є благословенням.</p> <ul style="list-style-type: none"> • На що саме ви найбільше любите дивитися? <p>Поясніть, що очі деяких людей бачать не дуже добре. Ці люди, щоб краще бачити, носять окуляри або контактні лінзи. Деякі люди сліпі й не бачать нічого.</p>

Вправа	Поговоріть про те, що сліпі люди можуть навчитися самостійно пересуватися з допомогою собаки-поводиря або трості. Зав'яжіть очі комусь з дітей та удайте з себе собаку-поводиря. Тримайте свою руку так, аби дитина могла триматися за неї, як за собаку шворку. Проведіть дитину кімнатою. Нехай діти по черзі удають сліпу людину або собаку-поводиря.
Оповідання	Покажіть ілюстрацію 213, «Ісус зцілює сліпого», й розкажіть історію про те, як Ісус вилікував сліпого чоловіка, вміщену в Іоанн 9:1–7. <ul style="list-style-type: none"> • Що Ісус зробив з грязивом? (Див. Іоанн 9:6). • Що сталося зі сліпим чоловіком, коли він вмився у ставку (див. Іоанн 9:7)? • Що, на вашу думку, відчув сліпий чоловік, коли прозрів? <p>Я вдячний Небесному Батькові за очі</p>
Вправа	Нехай діти встануть і повторять разом з вами наведений далі вірш, вказуючи на кожну частину тіла, яка згадується: <p>Я вдячний Небесному Батьку за очі Я вдячний Небесному Батьку за очі, За рот і за ніс, та за вуха, що чують, За кисті та руки, до праці охочі, За пальці, за ноги й ступні, що танцюють.</p> (Адаптовано з вірша Люсі Пікко).
Оповідання	Нехай кожна дитина розгляне ілюстрацію 316, «Христос повчає в західній півкулі», й по черзі назве щось одне з побаченого на ілюстрації. Розкажіть історію про відвідування Ісусом західної півкулі, як це описано в 3 Нефій 11:1–17. <ul style="list-style-type: none"> • Кого побачили люди? • Як люди почувалися, коли побачили Ісуса? (Див. 3 Нефій 11:16–17). • Якого кольору були Ісусові шати? (Див. 3 Нефій 11:8). Поясніть, що, може, нам і не доведеться особисто побачити Ісуса, як це вдалося народові Нефія, проте коли б ми не бачили цю прекрасну землю, на якій живемо, ми згадуватимемо про Його любов до нас.
Свідчення	Поділіться з дітьми своєю вдячністю за очі. Розкажіть, що прекрасні створіння, яких ви бачите щодня, нагадують про любов до вас Ісуса та Небесного Батька. Нагадайте дітям, що треба дякувати Небесному Батькові за очі.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку

1. Запропонуйте дітям уважно розглянути один у одного очі, повіки, брови і вії. Поясніть, що повіки, брови і вії захищають очі від бруду, пилу й поту.
2. Перед уроком з допомогою гострого предмета, наприклад голки, виколіть на аркуші паперу контури кола і квадрата. В класі, по черзі зав'язуючи очі дітям, запропонуйте їм відчути опуклості на папері й визначити, якої вони форми. Скажіть, що це схоже на азбуку Брайля, з допомогою якої читають сліпі люди.
3. Використовуючи паперові пакети, зробіть для кожної дитини очі, які відкриваються та закриваються (див. малюнок в кінці уроку). Напишіть на кожному паперовому пакеті *Я вдячний за очі*. Нехай діти розфарбують очі та намалюють волосся на своїх паперових пакетах. Використовуючи очі на паперових пакетах, розіграйте з дітьми з допомогою пантоміми ті випадки, коли ми відкриваємо або закриваємо очі, наприклад, коли прокидаємося або лягаємо спати, молимося та коли ми налякані.
4. Якщо можливо, виведіть дітей надвір на прогулянку. Попросіть їх поводитися якомога спокійніше, аби зосередитися на використанні своїх очей. Після повернення у клас запропонуйте їм по черзі розповісти, що вони бачили.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Попкорн» (*Children's Songbook*). Поясніть, що квіти абрикосового дерева схожі на кукурудзяні баранці.

- Якби ви виглянули у вікно, як це сказано у пісні, чи побачили б ви кукурудзяні баранці на абрикосовому дереві? Що ви бачите, дивлячись у вікно?

Нехай діти подивляться у вікно, або ненадовго виведіть їх надвір. Повернувшись у клас, нехай вони пригадають, що бачили.

- З допомогою чого ви побачили ці предмети? (Очі).

Поясніть, що ми повинні бути вдячними Небесному Батькові за очі.

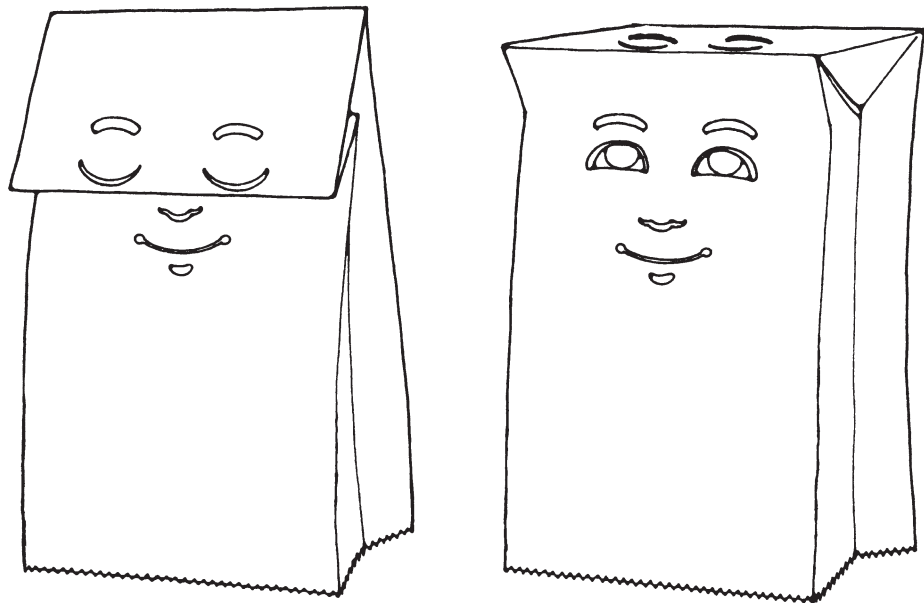
2. Нехай діти встануть і продекламують слова вірша «Торкнись до очей», виконуючи означені дії:

Торкнись до очей,
І до носа торкнися,
Торкнися до вуха,
Й за пальці візьмися (*на ногах*).

Уверх потягнися
Руками сильніше,
До самого неба,
Щосили і вище.

На голову руки
Спусти помаленьку,
А потім присядь
На стілець потихеньку.

3. Покажіть дітям якийсь невеликий предмет. Скажіть, що ви зараз покладете його десь у кімнаті, а вони нехай спробують побачити його. Нехай діти закриють очі, а ви покладіть предмет так, щоб його було видно тільки трохи. Нехай діти відкриють очі й знайдуть очима предмет не встаючи з місць і без шуму. Нагадайте тим, хто знайшов предмет, що треба скласти свої руки, спокійно сидіти й не заважати іншим відшукати предмет очима. Повторюйте гру скільки завгодно разів.

Я вдячний за те, що відчуваю запах і смак

Урок
20

Мета

Допомогти кожній дитині оцінити почуття запаху і смаку.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Вихід 16:11–15, 31 та Учення і Завіти 59:18–19.
2. Необхідні матеріали:
  - а. Біблія і примірник книги Учення і Завіти.
  - б. Приготуйте для кожної дитини щось з фруктів або по невеликому виробові з приємним запахом (такі як хліб, печиво або кукурудзяні баранці). Складіть все у торбинку. Виясніть у батьків, чи не має хтось з дітей алергії на цю їжу.
  - в. Зразки чогось кислого (лимонний сік), солоного (сіль) і солодкого (цукор), щоб діти спробували їх на смак. Виясніть у батьків, чи не має хтось з дітей алергії на ці продукти.
  - г. Ілюстрація 1-35, «Збирання манни».
3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.

Навчальні вправи

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Попросіть дітей закрити очі. Нехай кожна дитина понюхає продукти у торбинці й здогадається, що це за харчі. Поки їхні очі закриті, дайте дітям покуштувати. Нехай діти відкриють очі й покажуть або розкажуть усім, що вони тільки-но їли.

- Чи приємно пахла ця їжа?
- Яка ця їжа на смак?

Скажіть дітям, що вони насолоджувалися їжею, навіть не бачачи її. Вони були здатні робити це тому, що Небесний Батько благословив їх почуттями запаху й смаку.

Кожен з нас має ніс, отже, відчуває запах

- Як ми відчуваємо запахи?

Запропонуйте дітям згадати про запахи, які вони відчули протягом тижня, такі як запахи свіжеприготовленої їжі, свіжого повітря після дощу або квітів. Скажіть дітям, що слід бути вдячними Небесному Батькові за надання нам відчуття запаху.

- Що саме вам подобається нюхати?

Вправа

Разом з дітьми виконайте наведену далі віршовану вправу:

У мене є ніс

У мене є ніс (*вказати на ніс*),

Він живе на обличчі (*покласти руки на щоки*)

Якраз посередині,

В кращому місці (*пальцем обвести уявне коло навкруги носа*).

Він вміє сопіти (*посопіти*)

Та запахи чує (*глибоко вдихнути та видихнути повітря носом*).

Я Господу вдячний (*скласти руки*) —

Ніс гарно працює.

Кожен з нас має язик, отже, відчуває смак

Поясніть, що Небесний Батько благословив кожного з нас язиком, отже ми відчуваємо смак. Нехай діти, за бажанням, спробують кислі, солоні й солодкі продукти чи напої та вкажуть:

- Що було кислим?
- Що було солоним?
- Що було солодким?
- Що саме вам найбільше смакує?

Покажіть примірник книги Учення і Завіти (або титульний аркуш книги Учення і Завіти у виданні всіх трьох Писань). Поясніть, що ця книга Писань учить нас, що ті продукти, які мають хороший запах і смак, створені для нашого використання і втіхи (див. УЗ 59:18–19).

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 1-35, «Збирання манни». Розкажіть історію про манну, як це написано у Вихід 16:11–15, 31.

- Якою манна була на смак? (Див. Вихід 16:31).
- Ви коли-небудь куштували мед?
- Який він на смак?

Поясніть, що існує багато чого, що небезпечно куштувати: деякі ягоди, засоби для прання та чистки, продукти або напої в незнайомих пляшках чи банках, ліки чи пігулки без дозволу дорослих. Вони можуть послужити причиною тяжких захворювань. Наголосіть, що це дуже важливо, — аби діти завжди запитували дорослих, чи можна їсти те, що вони знайшли.

Свідчення

Висловіть свою вдячність за ніс, який відчуває запахи, та за язик, який відчуває смак. Нагадайте дітям, що вони мають дякувати Небесному Батькові за відчуття запаху й смаку.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Принесіть у клас кілька предметів, що мають приємний запах, наприклад, мило, квітку й лимон, і ще кілька, що не пахнуть, наприклад, шматок паперу або іграшку. Запропонуйте дітям відібрати ті речі, запах яких вони відчувають. Нехай кожна дитина по черзі закрийє очі, понюхає один з предметів і вгадає його назву.
2. Запропонуйте дітям подивитися в дзеркало на власний язик. Поясніть, що наш язик має багато спеціальних точок, які допомагають відчувати смак солодких, кислих і солоних страв. Дайте дітям по ковтку води. Поясніть, що язик допомагає також відчутти вологість або температуру їжі.
3. Запропонуйте кожній дитині намалювати свою улюблену їжу. Нехай діти покажуть свої малюнки і розкажуть про неї.
4. Підберіть декілька продуктів, які однаково виглядають, проте мають різний смак, наприклад, сіль і цукор або борошно і крохмаль. Дозвольте кожній дитині спробувати їх на смак. Нехай діти визначають смак кожного продукту. Обговоріть, чому деякі продукти виглядають однаково, але різні на смак. (Виясніть у батьків чи не має хтось з дітей алергії на якийсь з принесених вами продуктів).
5. Заспівайте пісню «Для здоров'я та сили» (*Children's Songbook*).

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Намалюйте на дошці або аркуші паперу овал. Поясніть, що ви окреслили обличчя.
  - Чого не вистачає на малюнку?

Діти називатимуть очі, вуха, ніс та рот, а ви малюйте їх. Потім нехай діти пригадають, яке саме призначення має кожний з цих органів. Висловіть вдячність Небесному Батькові за своє тіло.

2. Вкажіть на свій рот і скажіть: «Це мій рот». Потім запитайте: «Ви можете показати мені свого рота?» і допоможіть дітям зробити це. Повторіть це для очей, носа, вух, рук і ніг. Потім вкажіть на кожну частину тіла, а діти нехай називають її. Після цього можна запитати про назви деяких менш відомих дітям частин тіла, таких, наприклад, як лікті, коліна, зап'ястки, щиколотки.

3. Нехай діти встануть та продекламують наведений далі вірш, виконуючи запропоновані у ньому дії.

Торкнися очей

Торкнися очей,

І до носа торкнися,

Торкнися до вуха,

Й за пальці візьмися *(на ногах)*.

Уверх потягнися

Руками сильніше,

До самого неба,

Щосили і вище.

На голову руки

Спусти помаленьку,

А потім присядь

На стілець потихеньку.

Мета Допомогти кожній дитині розуміти та розпізнавати почуття й навчитися бути щасливим.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Лука 15:11–32.
2. Необхідні матеріали:
  - а. Біблія.
  - б. Зображення посміхненого/похмурого обличчя (див. зразок у кінці уроку).
  - в. Крейда й волога ганчірка.
  - г. Ілюстрація 1-45, «Миття посуду»; ілюстрація 1-46, «Діти дарують мамі квіти»; ілюстрація 1-47, «Діти сперечаються»; ілюстрація 1-48, «Діти граються з кубиками»; ілюстрація 220, «Блудний син» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735).
3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Навчальні вправи

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Покажіть зображення посміхненого/похмурого обличчя. Кілька разів заспівайте або продекламуйте разом з дітьми слова пісні «Посмішки» (*Children's Songbook*). Нехай діти у відповідні моменти посміхаються або роблять своє обличчя похмурим.

Якщо зустрінеш ти похмурість,
Не дозволяй їй залишатись,
Скоріш жени її з обличчя
І швидше починай всміхатись.

Ніхто не любить хмурий погляд,
На посмішку його зміни,
Зробивши світ найкращим місцем.
Геть хмурий погляд прожени!

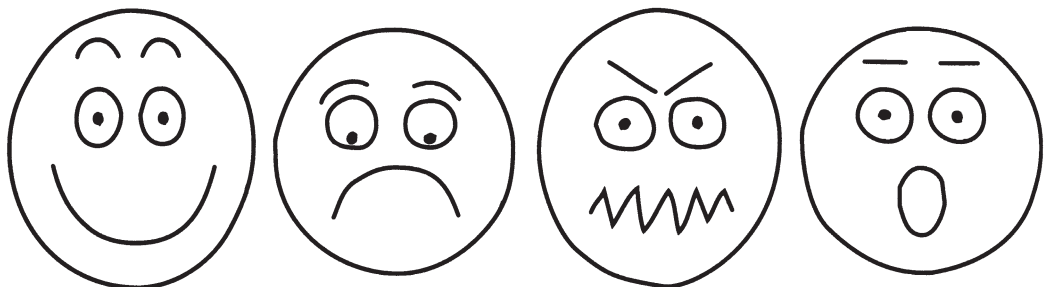
Наші почуття відображаються на обличчі та в діях.

- Як ви відчуваєтеся, коли на вашому обличчі посмішка?
- Як ви відчуваєтеся, коли у вас похмуре обличчя?

Поясніть, що часто люди дізнаються про наше самопочуття з нашого обличчя. Нехай діти продемонструють вам свої щасливі обличчя.

Вправа

Намалюйте на дошці чотири великих овали. Простими рисами зобразіть обличчя, — веселі, сумні, роздратовані або перелякані (див. наведену далі ілюстрацію). Після цього запропонуйте дітям описати відчуття, відображені на кожному з облич, і виразити на власних обличчях щастя, сум, роздратування і переляк.

- Що викликає у вас щасливе почуття?
- Що викликає у вас почуття суму?
- Що викликає у вас почуття роздратування?
- Що викликає у вас почуття переляку?

Розкажіть дітям про випадки, коли ви почувалися сумним, роздратованим або переляканим, а також про випадки, коли ви були щасливим.

Ми можемо контролювати свої почуття

Поясніть, що це добре—демонструвати всю різноманітність власних почуттів, але й потрібно вміти їх контролювати, найбільше—роздратування.

Покажіть ілюстрацію 1-47, «Діти сперечаються».

- Чи подобаються вам почуття цих дітей?
- На вашу думку, що саме вони кажуть один одному?
- Що слід робити, коли ти роздратований?

Поясніть, що в роздратованому стані ми здатні вдарити когось, накричати на нього або заподіяти йому шкоду, однак можна навчитися демонструвати свої почуття чемно і привітно. Коли ми роздратовані, то б'ємося або галасуємо, проте наша чемна поведінка допомагає нам почуватися краще.

Вправа

Дозвольте дітям по черзі розіграти сценку, показану на ілюстрації. Допоможіть їм придумати слова, які діти у тій ситуації могли б сказати один одному замість кричати й битися, наприклад, «Дозволь мені погратися, бо тепер моя черга», «Давай гратися по черзі», «Мені сумно, коли ти обзиваєш мене поганими словами» або «Мені не подобається, коли ти так чиниш».

Покажіть ілюстрацію 1-48, «Діти граються з кубиками». Поясніть, що ці діти чудово граються разом і мають щасливі обличчя тому, що діляться іграшками й привітні у спілкуванні.

- Хто допомагає вам почуватися краще, коли ви сумні, роздратовані або перелякані?

Поясніть, що наша мати, батько або інші люди, які люблять нас, допомагають нам зрозуміти, чому ми відчуваємося саме так. Коли ми молимося Небесному Батькові, Святий Дух допомагає нам почуватися краще. Святий Дух допомагає нам дізнатися, що треба робити, аби знову бути щасливими.

Вправа

Нехай діти встануть і виконають наведену далі віршовану вправу кілька разів:

Мої почуття

Коли я журюся, з обличчя йде сміх *(зробити сумне обличчя)*,
Мене мати стискає в обіймах своїх *(обняти себе й зробити щасливе обличчя)*.

Чи від злоби, коли починаю страждати *(зробити роздратоване обличчя)*,
Я до батька скоріше біжу розмовляти *(іти на місце й кивати голловою, як при розмові)*.

Якщо щось налякає зненацька мене *(зробити налякане обличчя)*,
Я молюся, допоки переляк мине *(скласти руки)*.

Коли потім виходжу на вулицю гратись,
То від щастя бажаю стрибати й сміятись *(зробити щасливе обличчя)*.

Ми щасливі, допомагаючи іншим

Покажіть ілюстрацію 1-46, «Діти дарують мамі квіти».

- Як, на ваш погляд, відчуваються діти, зображені на цій ілюстрації?
- Чому, на ваш погляд, вони відчуваються саме так?
- Як ви відчуваєтеся, даруючи щось кому-небудь?

Покажіть Ілюстрацію 1-45, «Миття посуду».

- Що робить ця дівчинка?
- Як, на ваш погляд, відчувається дівчинка, зображена на цій ілюстрації? Чому?
- Як ви відчуваєтеся, допомагаючи комусь?

Вправа	<p>Допоможіть дітям виконати наведену далі віршовану вправу:</p> <p>Допомагаючи, я щасливий Я люблю помагати матері (<i>удайте, що одягаєте фартух</i>), Бо у неї так справ багато, Помагаю протерти посуд (<i>удайте, що витираєте посуд</i>), А також немовля годувати (<i>удайте, що годуєте з пляшечки немовля</i>).</p> <p>Я люблю помагати татусю (<i>удайте, що одягаєте садові рукавиці</i>), Бо і в нього сімейні турботи (<i>удайте, що підстригаєте кущі й викоплюєте грядку</i>). Я в саду разом з ним працюю (<i>удайте, що поливаєте рослини</i>), Поки вся не скінчиться робота.</p> <p>Від цих справ я стаю щасливим (<i>вказати на посміхнене обличчя</i>) І так гарно себе почуваю (<i>перехрестивши руки, покладіть кисті на плечі й обійміть себе</i>), Бо коли помагаю іншим (<i>широко розвести руки</i>) — Я роблю, що робити маю (<i>кинути головою й скласти руки</i>)!</p> <p>Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми були щасливими</p> <p>Поясніть, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми були щасливими. Вони знають, що ми щасливі, якщо виконуємо їхні вказівки.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 1-49, «Блудний син», і розкажіть історію, описану в Лука 15:11–32. Зверніть увагу на різноманітні почуття, висловлені батьком і його синами. Визначивши кожне почуття, запропонуйте комусь з дітей вказувати на відповідне обличчя на дошці. Розповідайте цю історію приблизно так: один хлопець вирішив залишити свій дім і помандрувати у далекі краї. Після його від'їзду батько <i>засумував</i>. Через деякий час друзі покинули хлопця. Він почувався <i>сумним</i>. Незабаром у нього не стало грошей. Він був <i>наляканим</i>, бо дуже зголоднів, але жодна людина не давала йому ніякої їжі . . . і так далі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що, на вашу думку, відчував син, повернувшись додому? • Чому батько після повернення сина був щасливим? (Див. Лука 15:24). • Чому старший брат так роздратувався, коли повернувся його молодший брат? (Див. Лука 15:28–30). Що саме йому слід було зробити, аби знову стати щасливим?
Свідчення	<p>Запевніть дітей, що кожен часом відчувається щасливим, сумним, роздратованим або наляканим. Ми повинні навчитися правильно виказувати ці почуття. Нагадайте дітям, що Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми були щасливими. Розкажіть дітям наскільки ви відчуваєтеся щасливим (щасливою), виконуючи вказівки Небесного Батька та Ісуса.</p>

Вправи для збагачення

- Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.
1. Нехай діти встануть у коло. Попросіть їх стиснути губи і не посміхатися. Потім посміхніться дитині, яка стоїть поруч, і скажіть таке: «Я дарую посмішку (назвіть ім'я дитини)». Дитина, яку ви назвали, повинна посміхнутися своєму сусідові, назвати його по імені й повторити сказані вами слова. Повторюйте, доки всі діти в колі не посміхатимуться.
Нагадайте дітям, що коли ми посміхаємося іншим людям, вони посміхатимуться нам у відповідь. Важко бути сумним, роздратованим або наляканим, посміхаючись.
  2. Заспівайте пісню «Коли ми допомагаємо» (*Children's Songbook*) або «Я потрібен Ісусу для сонячного променя» (*Children's Songbook*).
  3. Нехай діти обдумають, що можна зробити, щоб бути щасливими. Киньте торбинку з бобами або м'яку іграшку комусь з дітей і скажіть: «(Ім'я дитини) щасливий (щаслива), коли _____». Нехай дитина скаже, що робить її щасливою, і поверне вам торбинку з бобами. Продовжуйте, доки в гру не включаться усі діти.

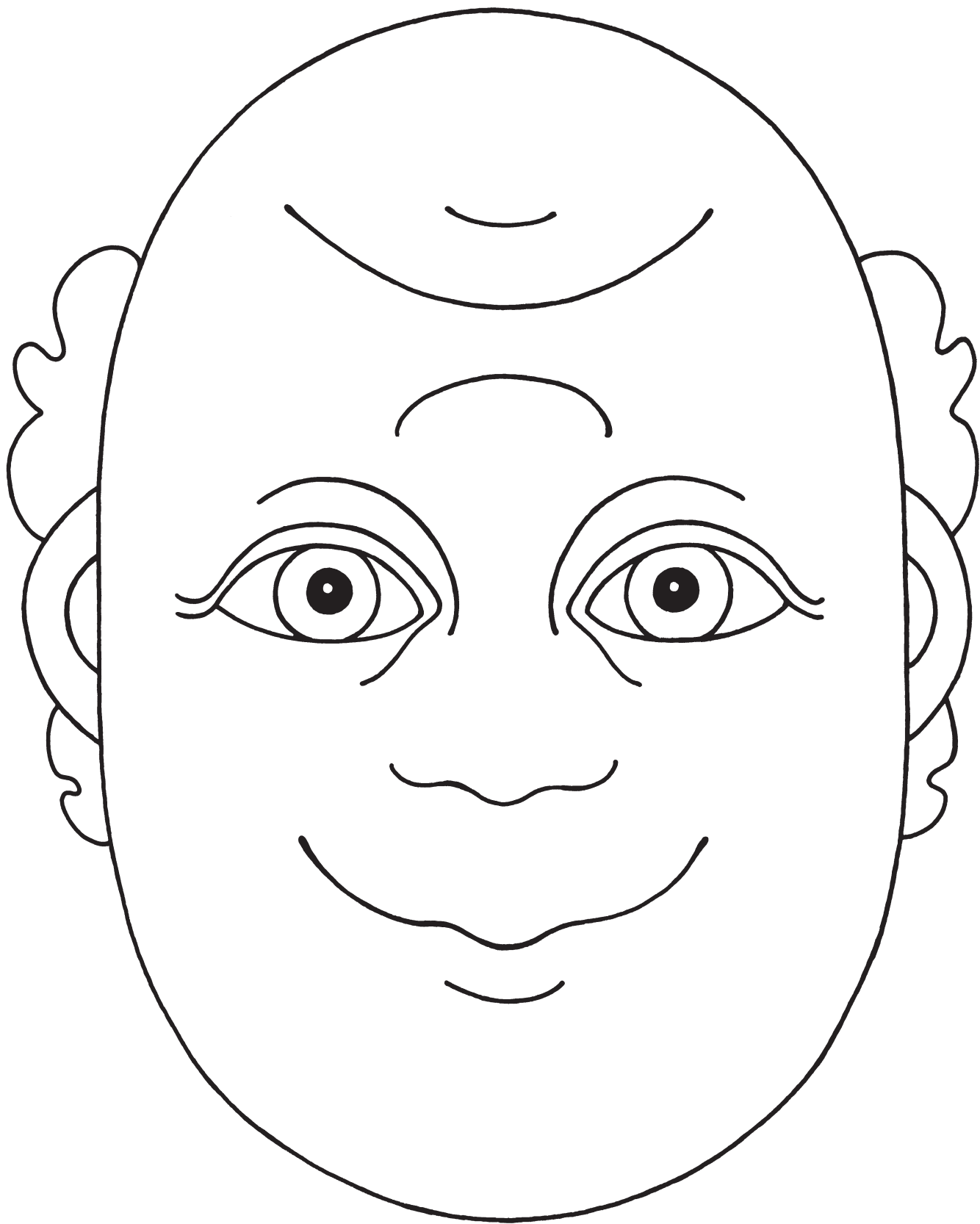

4. Розкажіть історію про дитину, яка зробила щось хороше для своєї мами, наприклад, виконала якусь домашню роботу. Мати не знає, хто це зробив, тому розпитує кожну свою дитину, хто ж саме допоміг їй. Нарешті, коли вона звертається до дитини, яка допомогла їй, то дізнається правду по її широкій посмішці. Дитина почувається щасливою, бо вона поступила хорошою.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Декламуючи наведені далі слова, керуйте дітьми у виконанні дій. Повторіть, якщо у дітей буде бажання.
Що робить мене щасливим
Два ока, щоб в речі чудові вдивлятися (*показати на очі*),
І губи, щоб протягом дня посміхатися (*широко посміхнутися*),
Два вуха, щоб чути, що інші сказали (*скласти долоні чашечками біля вух*),
І рученьки, іграшки щоб прибирали (*удати, що складаєте іграшки*).
Язик, аби гарні слова промовляти (*показати на рот*),
І серце, щоб гратися і працювати (*покласти руки на серце*),
І ноги, що вправно по світу ідуть (*показати на ноги*) —
Для кожного з нас дні щасливі несуть.
2. Заспівайте пісню «Якщо щасливі ви» (*Children's Songbook*), супроводжуючи її рухами, визначеними словами. Продовжуйте з додатковими фразами, запропонованими в кінці сторінки пісенника.
3. Нехай діти відобразять на своїх обличчях щастя, сум, роздратування і втому. Поясніть, що замість плакати та сваритися можна пояснити словами свої почуття. Висловивши їх, ми часто відчуваємося краще.

Я багато чого здатний зробити

Урок
22

Мета	Допомогти дітям зрозуміти, що як діти Небесного Батька ми здатні зробити багато чого.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою 1 Самуїл 17. 2. Поспілкуйтеся з батьками кожної дитини, щоб визначити те, що дитина вже робить добре або вчиться робити. 3. Підготуйте аркуші паперу з записаними на них простими інструкціями, наприклад, з пропозицією плеснути в долоні, порахувати до трьох, обійти кімнату, підстрибнути, намалювати коло (на дошці або аркуші паперу), стати на ноги, скласти руки або вказати на щось блакитне. Підготуйте принаймні стільки аркушів паперу, скільки є дітей у вашому класі. Не забувайте про дітей, які мають фізичні вади, й переконайтеся, що підготували посильні для них інструкції. 4. Напишіть ім'я кожної дитини на окремих аркушах паперу. 5. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Невелика вудка (необов'язково; див. урок 11). в. Посудина для аркушів з іменами (необов'язково). г. Ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 1-10, «Сімейна молитва» (62275); ілюстрація 1-38, «Діти граються з м'ячем»; ілюстрація 1-50, «Я вмю одягатися»; ілюстрація 1-51, «Родина працює разом» (62313); ілюстрація 112, «Давид вбиває Голята» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 6. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p>
Вправа на увагу	<p>Згорніть аркуші паперу з написаними на них дитячими іменами й складіть їх у посудину або на підлогу. Нехай хтось з дітей з допомогою вудки або руки візьме один аркуш паперу. Вияснивши, чиє ім'я написано на аркуші, запропонуйте тій дитині стати поруч з вами. Розкажіть класові про те, що ця дитина може робити добре або вчиться робити. Продовжуйте, доки кожна дитина по черзі не вибере ім'я і ви не розкажете щось про неї. Похваліть дітей за те, що вони можуть робити або вчаться робити.</p>
	<p>Наші тіла здатні зробити багато чого</p>
Пісня	<p>Заспівайте разом з дітьми «Я Божеє дитя» (<i>Гімни і дитячі пісні</i>, с.58).</p> <p>Я Божеє дитя, І з неба я зійшов, Оселю й батьківську любов Я на землі знайшов.</p> <p>За батьками йтиму прямо На правдивий шлях. Ви всьому мене навчіть, Щоб жити в небесах.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто є батьком твого духа?

- Хто послав тебе сюди, на землю, щоб отримати тіло?

Нагадайте дітям, що Небесний Батько запланував наш прихід на землю й отримання тіла. Поясніть, що він бажає, аби наші тіла навчилися робити багато чого, аби ми правильно використовували їх, щоб стати схожими на Нього.

- Що ви можете робити своїми руками? ногами? ротом? очима?

Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям».

- Що, на вашу думку, це немовля може робити?

Поставте наведені далі запитання або схожі на них, щоб підкреслити, скільки всього діти навчилися робити з тих пір, як були немовлятами.

- Чи може немовля ходити?
- Чи може немовля розмовляти?
- Чи може немовля самостійно їсти?
- Чи може немовля самостійно одягатися?
- Чи може немовля перекидатися?
- Чи може немовля співати?
- Чи може немовля їздити на трьохколісному велосипеді?

Поясніть, що діти ростуть, і з часом вони навчаться робити всього набагато більше. По черзі покажіть ілюстрації 1-10, 1-38, 1-50. Нехай одна дитина тримає ілюстрацію, поки інші пояснюють, що на ній зображено. На закінчення похваліть дітей за хороше розуміння того, на що здатні наші тіла.

Вправа

Роздайте дітям аркуші паперу з написаними на них інструкціями. Прочитайте кожній дитині інструкцію вголос і нехай вона виконає завдання. Нехай кожна дитина зробить це по черзі.

- Що саме ви вчитеся робити тепер?
- Що ви хочете навчитися робити, коли станете старшими?

Висловіть перед дітьми вдячність Небесному Батькові за те, що ми маємо тіла, які здатні робити так багато чого корисного.

Небесний Батько допомагає нам у роботі

Скажіть дітям, що іноді нам доводиться виконувати тяжку роботу.

- Чи намагалися ви виконати тяжку роботу?
- Хто допомагає нам навчитися виконувати складні завдання? (Батьки, брати і сестри, вчителі).
- До кого ми звертаємося з молитвою про допомогу у виконанні тяжкої роботи? (До Небесного Батька).

Поясніть, що Ісус Христос теж допомагає нам у цьому.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 112, «Давид вбиває Голіята», й перекажіть історію про Давида та Голіята, як написано в 1 Самуїл 17. Поясніть, що Ісус допоміг Давидові виконати складне завдання.

- Хто налякав ізраїльську армію? (Див. 1 Самуїл 17:4–8).
- На чю допомогу поклався Давид? (Див. 1 Самуїл 17:37).

Свідчення

Висловіть вдячність Небесному Батькові за своє тіло та за все те, що воно здатне робити. Заохочуйте дітей просити у Небесного Батька допомоги у тому, аби їхні тіла робили тільки добре.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Разом з дітьми заспівайте пісню «Радісно, приємно нам» (*Children's Songbook*), супроводжуючи спів відповідними рухами. Нехай діти запропонують рухи для додаткових віршів.

2. Роздайте дітям папір та олівці, й нехай кожна дитина зобразить на малюнку якісь свої вміння чи навички. Напишіть на аркуші кожної дитини *Я можу робити багато чого*.
3. Допоможіть дітям вирішити, що вони допоможуть зробити вдома, наприклад, накриють на стіл, витруть підлогу або нагодують домашню тварину. Доручіть дітям розповісти про це після занятя Початкового товариства своїм батькам, аби ті нагадали їм виконати обіцяне.
4. Повторіть деякі з відповідних до теми цього уроку вправ, які наведено в уроках з 16 по 20.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Нехай діти встануть і заспівають пісню «Сніговик колись був» (*Children's Songbook*). На першому куплеті треба повільно присідати, а на другому—підніматися.
Сніговик колись був, Сніговик був.
Сніговик колись був високим.
Він на сонці таяв, Таяв, таяв,
Він на сонці таяв, став низьким.
Нехай діти розкажуть про те, що саме вони навчилися робити з тих пір, як були немовлятами.
2. Разом з дітьми виконайте якусь дію, наприклад, перестрибніть через щось, плесніть у долоні або підстрибніть і попросіть дітей пояснити, що вони роблять. Потім, нехай діти ще раз виконають ту дію. Дозвольте кожній дитині самостійно продемонструвати якусь дію. Нехай інші діти назвуть цю дію і повторять її.

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Небесний Батько запланував, аби кожен з нас належав до сім'ї, яка потребує і любить нас.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Лука 1:26–35. 2. Познайомтеся з сім'ями дітей вашого класу та дізнайтеся про щось позитивне, що відбулося у кожній з них, наприклад, народження ще однієї дитини, поїздки брата чи сестри на місію або про сімейну прогулянку. 3. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Крейда і ганчірка. в. Ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 1-7, «Любляча родина»; ілюстрація 201, «Народження» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-23, «Гніздо з пташенятами»; ілюстрація 1-51, «Родина працює разом» (62313); ілюстрація 1-53, «Сімейні розваги» (62384). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Поставтеся співчутливо до тих дітей з класу, які мають фізичні вади. Зосереджуйтеся на тому, що вони можуть робити, а не на їхніх недоліках.</p>
Навчальні вправи Вправа на увагу	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-23, «Гніздо з пташенятами». Запропонуйте дітям обговорити зображене на ілюстрації і нехай вони покажуть птахів і гніздо.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто спорудив гніздо для пташенят? • Чому пташенятам потрібна турбота мами й тата? (Щоб годувати їх, зігрівати і захищати від небезпеки). • Хто вчитиме пташенят літати, коли вони трохи підростуть і зміцніють? <p>Поясніть, що пташенята належать до сім'ї, яка турбуватиметься про їхні потреби.</p> <p>Я належу до сім'ї</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи є у вас сім'я? • Чи піклуються інші члени сім'ї про вас? <p>Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям». Нагадайте дітям про план Небесного Батька про те, що кожен з нас прийде на землю й буде членом сім'ї. Поясніть, що коли дитина народжується, вона не може обійти сама себе. Немовля не може самостійно їсти або одягатися. Воно потребує сім'ї, яка б турбувалася про нього.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто турбувався про вас, коли ви народилися? • Що саме робила для вас ваша сім'я, коли ви були немовлям? • Що саме робить для вас ваша сім'я тепер? • Хто спланував, що ви належатимете до сім'ї? <p>Поясніть дітям, яке щастя принесли вони у сім'ї своїм народженням. Наголосіть на тому, як міцно люблять їх батьки та інші члени сім'ї та як вони бажають їм щастя.</p> <p>Пісня Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова пісні «Я Божеє дитя» (<i>Гімни і дитячі пісні</i>, с.58).</p>

Я Божеє дитя,
І з неба я зійшов,
Оселю й батьківську любов
Я на землі знайшов.

За батьками йтиму прямо
На правдивий шлях.
Ви всьому мене навчіть,
Щоб жити в небесах.

Покажіть ілюстрацію 201, «Народження», і поясніть, що Ісус, прийшовши на землю, народився у сім'ї (див. Лука 1:26–35).

- Кого саме зображено на ілюстрації?
- Хто є матір'ю Ісуса?
- Хто є батьком Ісуса? (Нагадайте дітям, що Небесний Батько є батьком Ісуса; Йосип був добрим чоловіком, якого обрав Небесний Батько, щоб турбуватися про Марію та Ісуса).
- Які, на вашу думку, почуття мали Марія та Йосип до Ісуса?
- Як, на вашу думку, Марія та Йосип турбувалися про Ісуса-немовля?
- Хто спланував для Ісуса сім'ю, яка б турбувалася про нього?

Небесний Батько та Ісус люблять кожну сім'ю

Покажіть ілюстрацію 1-7, «Любляча родина». Поясніть, що в деяких сім'ях є і батько, і мати, а в деяких—тільки один з батьків. У деяких сім'ях турбуватися про немовлят допомагає бабуся, дідусь або хтось інший. В деяких сім'ях багато дітей, а в деяких—тільки одна дитина або їх зовсім немає. Поясніть дітям, що всі сім'ї різняться між собою, і що Небесний Батько та Ісус люблять кожну сім'ю.

Вправа

Запропонуйте дітям розповісти про свою сім'ю. Нехай з вашою допомогою кожна дитина по черзі намалює на дошці людські фігури, які б означали членів її сім'ї. Нехай дитина назве їх по іменах, а потім перерахує їх. Після цього ви розкажіть класу те, що ви дізналися про сім'ю цієї дитини.

Небесний Батько та Ісус хочуть, аби члени сім'ї виявляли любов один до одного

Пісня

Разом з дітьми заспівайте або продекламуйте слова пісні «Щаслива сім'я» (*Children's Songbook*).

Маму я свою люблю.
Тата я свого люблю.
Люблять і вони мене.
Дуже щаслива ми сім'я.

(З *Merrily We Sing*, © 1948, 1975 by Pioneer Music Press, Inc. [підрозділ Jackman Music]. Використано з дозволу).

- Звідки ви знаєте, що ваша сім'я любить вас?
- У який спосіб ви самі виявляєте любов до членів своєї сім'ї?

Покажіть ілюстрацію 1-53, «Сімейні розваги».

- Це щаслива сім'я? Звідки ви про це дізналися?
- Що вам подобається робити разом з іншими членами вашої сім'ї?
- Як ви почуваетесь, коли усі ставляться один до одного лагідно?

Покажіть ілюстрацію 1-51, «Родина працює разом».

- Що ця сім'я робить?
- А як саме ви допомагаєте своїй сім'ї?
- Як ви почуваетесь, допомагаючи членам своєї сім'ї?

Вправа

Запропонуйте дітям продумати різні способи, якими вони могли б допомогти своїм сім'ям удома, наприклад, скласти свої іграшки, погратися з немовлям або допомогти

мити посуд. Нехай діти покажуть це у сценках. Заохочуйте дітей допомагати своїм сім'ям протягом тижня.

Свідчення

Висловіть почуття вдячності Небесному Батькові за благословення бути членом сім'ї.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Ще раз заспівайте пісню «Щаслива сім'я». Виберіть чотирьох дітей, аби зобразити сім'ю, про яку йдеться в пісні. Нехай вони тримають картки з написом про те, якого саме члена сім'ї кожен з них представляє. Станьте позаду цих чотирьох дітей і вкажіть на відповідну дитину, коли співатимете або промовлятимете разом з дітьми слова пісні. Повторіть пісню, щоб дати можливість іншим дітям побути членами сім'ї. Продовжуйте, поки всі діти по черзі не візьмуть участі у вправі.
2. Розкажіть дітям про настанови царя Веніямина сім'ям, як це написано у Мосія 4:14–15. Прочитайте вголос другу половину вірша 15. Нехай діти запропонують способи, з допомогою яких члени родини виявлятимуть любов та служитимуть один одному.
3. Організуйте дітей на виконання наведеної далі гри з пальцями:

Моя сім'я

Це моя чудова мама (*показати на вказівний палець*),
А оце сестра моя (*показати на безіменний палець*),
Поряд мій високий тато (*показати на середній палець*),
Але це не вся сім'я.
На руках молодший братик (*показати на мізинець*),
Його любить вся сім'я.
А оце що за людина (*показати на великий палець*)?
Саме так—це саме я.
Один, два, три, чотири, п'ять (*торкнутися кожного пальця, коли рахуєте*),
Всі гарнесенько стоять!

Запропонуйте кожній дитині підняти стільки пальців, скільки є членів у їхній сім'ї (якщо сім'я складається більше ніж з десяти чоловік, то нехай допоможе інша дитина). Нехай кожна дитина повторить два останні рядки вірша, підраховуючи кількість чоловік у її сім'ї, перед тим як сказати: «Всі гарнесенько стоять!».

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покажіть ілюстрацію 1-23, «Гніздо з пташенятами». Організуйте дітей на виконання рухів до пісні «Птахи на дереві» (*Children's Songbook*), поки ви промовлятимете слова або співатимете:
Ми знайдем в гілках гніздо (*скласти чашкою долоні*),
Де дерева явори (*замкнути руки над головою у колі*).
В нім яєчка. Скільки їх?
Одне, два, три (*на кожен рахунок піднімати вгору по одному пальцю*).
Мама пташка в нім сидить (*скласти ліву долоню чашкою й накрити правою долонею*),
Ті яєчка нагріва (*підняти три пальці*).
Тато птах навкруг летить (*рухати руками як крилами*).
Він сім'ю оберіга.
2. Прорекламуйте слова пісні «Ось ми й разом» (*Children's Songbook*).
Ось ми разом, ми разом, ми разом,
Ось ми разом улюбій сім'ї,
Батько, мати, сестричка і братик,
Ось ми разом в ці сонячні дні.

3. Організуйте дітей на виконання рухів наведеного далі вірша, поки ви декламуватимете слова:

Моя сім'я

Як у гарної пташки, що в вітах порхає (*стріпнути руками, наче крилами*),

Є у мене сім'я, що мені помагає (*показати на себе*),

Вона мене годує (*удати, що їсте*)

І гратися вчить (*скакати*),

Так що щастя мене не лишає й на мить (*посміхнутися широкою посмішкою*).

4. Продекламуйте наведені далі слова або заспівайте їх під якусь підходящу мелодію:

Мама тебе любить, мама тебе любить.

Тато любить теж, тато любить теж.

Уся сім'я, уся сім'я

Любить тебе без меж, любить тебе без меж.

Мета	Заохотити кожну дитину виявляти любов до своїх братів і сестер.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Вихід 1:22–2:10. 2. Після схвалення президента Початкового товариства запропонуйте якійсь мамі принести до класу своє немовля. Попросіть її розповісти про те, як вона турбується про немовля, включаючи те, що робить вона і вся родина, аби дитина була у безпеці. Заохотьте її розповісти про любов, яку вона відчуває до дитини. Якщо немає можливості запросити матір з немовлям, запросіть когось з матерів принести фотографії її дитини, коли та була немовлям. 3. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Лялька, яка зображатиме немовля. в. Ілюстрація 106, «Мойсей в очереті» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 400, «Джозеф Сміт» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення. <p>Примітка для вчителя: Викладаючи урок, зі співчуттям поставтеся до дітей з класу, у яких немає жодного братика або сестрички.</p>
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Представте класові матір і запропонуйте їй розповісти про своє немовля. Дозвольте дітям розпитати матір про її дитину. Нехай мати розкаже, як була схвильована сім'я появою немовляти в їхньому домі.</p> <p>Ми любимо своїх братів і сестер</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи має хтось з вас меншого братика або сестричку? <p>Нехай діти, які мають меншого братика або сестричку, розкажуть про них, а також про те, як у їхніх сім'ях готувалися до зустрічі з новим членом сім'ї.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи має хтось з вас старших братів або сестер? <p>Нехай діти упродовж кількох хвилин розкажуть про своїх братів і сестер. Нагадайте їм, що на попередньому уроці ви розповідали про те, що сім'ї відрізняються одна від одної. Деякі люди мають багато братів і сестер, а деякі—небагато, або й зовсім не мають. Однак незалежно від того, багато чи мало у нас братів чи сестер, ми повинні любити їх і бути ніжними з ними.</p> <p>Оповідання</p> <p>Покажіть ілюстрацію 400, «Джозеф Сміт», і поясніть, що пророк Джозеф Сміт, перший Президент Церкви, мав брата Хайрама, якого міцно любив. Хайрам і Джозеф були добрими друзями й допомагали один одному протягом життя. Перекажіть наведену далі історію про те, як у дитинстві Хайрам допомагав Джозефові:</p> <p>Маленьким хлопчиком Джозеф Сміт тяжко захворів. Інфекція, що розвилася в його нозі, завдавала страшного болю. Його мати дуже стомилася, цілодобово доглядаючи його, і потребувала відпочинку. Старший брат Джозефа Хайрам запитав, чи не міг би він замінити її. Хайрамові батьки знали, що можуть цілком довіряти йому піклування про Джозефа, отже, вони погодилися. Хайрам залишався біля ліжка хворого брата майже безвідлучно кілька днів. Він тримав Джозефову ногу у своїх руках, що було єдиним способом втамування страшного болю.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Звідкіля ви знаєте, що Хайрам любив свого брата Джозефа? <p>Поясніть, що єдиний спосіб виявляти любов до братів і сестер—це допомагати їм.</p>

Ми допомагаємо нашим братам і сестрам

- Як саме можна допомагати своїм братам і сестрам?
- Як ваші брати й сестри допомагають вам?

Вправа

Наведіть деякі приклади ставлення дітей до братів і сестер. Нехай діти піднімають великі пальці рук догори, якщо названий приклад допомагає братові або сестрі, і повертають їх униз, якщо якась дія шкодить їм. Ось перелік деяких прикладів:

- Дозволити сестрі гратися зі своєю новою іграшкою.
- Взяти м'яч свого брата, не питаючи у нього дозволу.
- Допомогти сестрі скласти її іграшки.
- Запитати дозволу в брата погратися його м'ячем.
- Відмовитися гратися зі своєю сестрою.
- Бути лагідним зі своїм сумним братом.
- Гратися зі своєю сестрою, коли їй самотньо.

Ми допомагаємо своєму маленькому братові або сестрі

Поясніть, що коли в сім'ї народжується немовля, буває важко, бо воно забирає багато батьківського часу й уваги. Переконайте дітей, що хоч батьки багато часу приділяють немовляті, вони так само люблять усіх своїх інших дітей. Нагадайте дітям, що немовля потребує допомоги майже в усьому, тоді як інші діти (такі, як у вашому класі) можуть робити багато чого для себе та для маленького братика або сестрички.

- Як ви могли б допомогти своїм батькам доглядати за маленьким братиком або сестричкою?

Вправа

Покажіть дітям, як обережно тримати ляльку. Навчіть їх простої коліскової або заспівайте «Я Божеє дитя» (*Гімни і дитячі пісні*, с.58), поки діти по черзі триматимуть ляльку.

Я Божеє дитя,
І з неба я зійшов,
Оселю й батьківську любов
Я на землі знайшов.

За батьками йтиму прямо
На правдивий шлях.
Ви всьому мене навчіть,
Щоб жити в небесах.

Оповідання

Поясніть, що Мойсей мав старшу сестру, яка любила його і доглядала, коли він був немовлям. Використовуючи ілюстрацію 106, «Мойсей в очереті», розкажіть історію про Мойсея, як написано у Вихід 1:22–2:10. Зверніть увагу дітей на те, як Міріам доглядала свого маленького братика.

- Як саме Міріам допомогла маленькому Мойсею?

Свідчення

Поділіться своїми думками про важливість допомоги братам і сестрам та любові один до одного. Якщо можливо, розкажіть дітям про свій дитячий досвід, коли ви та ваші брат або сестра допомагали один одному. Нагадайте дітям, що допомагаючи своїм братам і сестрам, ми виявляємо до них любов. Розкажіть про свою вдячність Небесному Батькові за те, що він дав нам сім'ю.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Роздайте дітям папір та олівці або пензлі з фарбами і нехай вони намалюють своїх братів і сестер. Нехай діти по черзі покажуть свої малюнки й розкажуть про братів і сестер. Заохочуйте дітей розповідати про те, що саме вони люблять робити разом з братами й сестрами.
2. Заздалегідь візьміть у батьків фотографії всіх дітей, коли вони були немовлятами, і нехай діти здогадаються, кого саме на них зображено. (Зробіть усе можливе, аби після уроку повернути фотографії батькам неушкодженими). Нагадайте дітям,

які мають старших братів і сестер, що ці брати й сестри допомагали доглядати їх-немовлят.

3. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Радісно, приємно нам» (*Children's Songbook*), використовуючи такі фрази, як «Немовля гойдять забавно» або «Сестрі допомагають забавно». Імпровізуйте з рухами, які пропонують слова пісні.
4. ПрODEкламуйте або проспівайте слова першого куплету пісні «Коли ми допомагаємо» (*Children's Songbook*), підставляючи *сестра* або *брат* замість *мати*, або заспівайте другий куплет з пісні «Щаслива сім'я» (*Children's Songbook*).
5. Принесіть фотозображення своєї власної сім'ї та розкажіть дітям про своїх братів і сестер. Можна згадати про якісь тогочасні приємні враження.
6. Використовуючи як реквізит такі предмети, як ляльку (замість немовляти), маленького кошика або ящика, ковдру та шарф, допоможіть дітям розіграти історію Міріам і Мойсея-немовляти в очереті.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Покладіть маленьку річ немовляти, яку легко розпізнати, в сумку або велику шкарпетку. Нехай діти засунуть руку всередину й, не дивлячись, спробують вгадати, до якої речі вони торкаються.
2. Заспівайте або продекламуйте слова обох куплетів пісні «Щаслива сім'я» (*Children's Songbook*). Під час співу візьміться за руки і рухайтесь разом з дітьми по колу, або виконуйте прості рухи, що відповідають словам пісні.
3. Організуйте дітей на виконання рухів, відповідних наведеній далі віршованій грі з пальцями, поки ви проказуватимете слова:

Ось що немовлятко робить:

Плесь—плесь—плесь—плесь (*плеснути в долоні!*)

Ось що немовлятко робить:

Ку—ку, ось де ти (*зіграти ку—ку руками!*)

Ось що немовлятко робить:

Топ—топ—топ—топ (*показати пальцями у повітрі, як воно ходить!*)

Ось що немовлятко робить:

Спить—спить—спить—спить (*притулитися щокою до складених долонь*).

4. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви проказуватимете слова:

Немовля Мойсей

Малого Мойсея у човен покладали (*скласти долоню однієї руки човником і вкласти в неї вказівний палець другої руки*),

З трави, заховавшись, дивилась сестра (*дивитись крізь пальці руки, піднятої до очей*).

Принцеса, знайшовши дитину (*нахилиться вперед, дивлячись униз*), сказала (*удайте, що піднімаєте дитину*)—

«Візьму його далі від зла, для добра» (*удайте, що колихаєте дитину*).

(З книги *Fascinating Finger Fun* Елеонори Доун. © 1951. Використано з дозволу автора).

Я люблю всю свою родину

Урок
25

Мета	Допомогти кожній дитині відчувати любов до усіх родичів.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Лука 1:36–44, 56. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 1-7, «Любляча родина»; ілюстрація 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 502, «Храм в Солт-Лейк-Сіті» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735) або зображення місцевого храму. 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Заспівайте разом з дітьми «Щаслива сім'я» (<i>Children's Songbook</i>).</p> <p>Маму я свою люблю. Тата я свого люблю. Люблять і вони мене. Дуже щаслива ми сім'я.</p> <p>Я сестру свою люблю. Брата я свого люблю. Люблять і вони мене. Дуже щаслива ми сім'я.</p> <p>(З <i>Merrily We Sing</i>, © 1948, 1975 by Pioneer Music Press, Inc. [підрозділ Jackman Music]. Використано з дозволу).</p> <p>Надайте дітям можливість розповісти про те, що вони робили спільно всією сім'єю упродовж останнього тижня. Нехай кожна дитина назве по імені когось зі своєї сім'ї, наприклад, батька, матір, брата або сестру.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто ще є членом вашої родини? <p>Дідусі й бабусі, тіточки, дядечки, й двоюрідні брати і сестри є важливими членами наших родин</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-7, «Любляча родина».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чим ця сім'я схожа на вашу? • Чим ця сім'я відрізняється від вашої? • Покажіть на цій ілюстрації бабусь і дідусів? <p>Поясніть, що дідусі та бабусі є батьками наших мам і тат. Ми усі маємо дідусів і бабусь, хоч часом знаємо їх не дуже добре, якщо вони вже померли або живуть далеко.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто з вас знає своїх дідусів і бабусь? • Ваші дідусі й бабусі живуть разом з вами чи далеко? • Що саме вам подобається робити разом з ними?
Пісня	Заспівайте або продекламуйте слова перших двох куплетів пісні «Бабуся» (<i>Children's Songbook</i>), використовуючи наведені далі рухи. Повторіть, якщо є бажання, використовуючи в останньому рядку кожного куплету <i>дідуся</i> замість <i>бабусі</i> .

Цілуєш мене (*покласти пальці на губи; потім забрати їх*),
Ласкаєш мене (*обняти себе руками*),
Мені посміхаєшся ти (*посміхнутися*).
І таку ж бабусю бажаю я (*вказати*)
Іншим дітям на всій землі (*розвести руки*).
Читаєш мені (*зробити вигляд, що тримає книгу*),
Співаєш мені (*розкрити широко рота, як при співі*),
Шепочеш: «Тебе я люблю» (*скласти долоні лодочкою навколо рота*).
І таку ж бабусю бажаю я (*вказати*)
Іншим дітям на всій землі (*розвести руки*).

- Хто ще є у вашій родині? (Тітоньки, дядечки, двоюрідні брати і сестри).

Коротко поясніть суть родинних зв'язків з тітоньками, дядечками, двоюрідними братами і сестрами (наприклад, ваш дядечко є братом вашої мами або тата). Нехай діти розкажуть про своїх тітоньок, дядечків, двоюрідних братів і сестер.

Оповідання

Покажіть Біблію та нагадайте дітям, що в цій книзі написано про життя Ісуса. Відкрийте Лука 1:36–44, 56 і поясніть, що ще до народження Ісуса Марія відвідала свою двоюрідну сестру Єлисавету, яка теж чекала дитину. Сина Єлисавети назвали Іоанном, і він був двоюрідним братом і другом Ісуса. Коли Іоанн та Ісус вирости, Іоанн охрестив Ісуса. Покажіть ілюстрацію 208, «Іоанн Христитель хрестить Ісуса», і нехай діти вкажуть Ісуса та Іоанна.

Члени родини — це є наші хороші друзі

Поясніть, що всі члени нашої родини є нашими хорошими друзями. Якщо ви маєте особливо теплі стосунки з кимось з рідні, розкажіть про це дітям.

- Чому ви любите бувати у родинному колі?

Пісня

Ще раз заспівайте разом з дітьми пісню «Щаслива сім'я». Цього разу включіть куплети про тітку, дядька, двоюрідного брата (або сестру), та бабусю і дідуся.

- Як саме ви спілкуєтеся зі своїми тіткою, дядьком, двоюрідним братом (або сестрою), бабусею та дідузем?

Розкажіть дітям про сімейну вечірку або якусь іншу нагоду, коли ваша сім'я збиралася разом. Нехай діти розкажуть про ті з них, що найбільше запам'яталися.

Поясніть, що Небесний Батько та Ісус Христос спланували так, що ми будемо зі своїми сім'ями назавжди. Покажіть ілюстрацію 502, «Храм в Солт-Лейк-Сіті» або ілюстрацію з зображенням місцевого храму. Поясніть, що якщо ми одружимося в храмі й житимемо праведно, ми зможемо бути з нашими сім'ями назавжди.

Свідчення

Розкажіть дітям про свою любов до членів сім'ї. Наголосіть, що наші сім'ї є нашим благословенням. Заохочуйте дітей ставитися до членів своїх сімей з любов'ю і ніжністю.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Після схвалення президента Початкового товариства запросіть бабусю чи дідуся когось з дітей, або якогось члена приходу, який є дідузем або бабусею, прийти на урок. Нехай гість розповість дітям про свою любов до онуків. (Ви можете також запросити тітку, дядьку або двоюрідного брата чи сестру, щоб поговорити про любов до усіх членів сім'ї).
2. Принесіть одну або кілька фотографій членів вашої родини, найперше тих, на яких зображено дідуся та бабусю, тітоньок, дядечків або двоюрідних братів чи сестер. Запропонуйте дітям упізнати на фотографіях вас і всіх, кого вони знають (наприклад, вашого чоловіка або дружину, дітей). Розкажіть дітям про інших родичів на фотографіях.
3. Роздайте дітям картки з написаними на них назвами членів родини, наприклад, «Мама», «Тато», «Брат», «Сестра», «Бабуся», «Дідусь», «Дядечко», «Тітонька» або «Двоюрідний брат (сестра)». (Якщо у вашому класі всього кілька дітей, використовуйте лише деякі з цих назв; якщо ж у ньому багато дітей, напишіть кілька карток з однаковими назвами). Нехай кожна дитина виходить наперед, коли ви скажете назву на її картці. Поясніть, що сім'ї важливі й призначені для того, щоб ми

були разом. Нехай діти утворять коло й візьмуться за руки. Попросіть їх виконувати певні рухи поки вони тримаються за руки, наприклад, махати руками, ходити по колу й співати пісню «Щаслива сім'я».

4. Нехай кожна дитина намалює своїх дідуся, бабусю або інших родичів. Напишіть на малюнку *Мої дідусь і бабуся* або щось інше, згідно зі змістом малюнка.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Прикріпіть до коробки або торбинки серце, що символізує любов. Виріжте з ілюстрацій фігурки, які зображають близьких і далеких родичів. Запитайте в дітей: «Хто вас любить»? Коли діти відповідатимуть, щоразу кладіть відповідну фігурку в коробку або торбинку. Коли всі ілюстрації опиняться в коробці чи торбинці, підніміть її та скажіть дітям: «Усі ці люди міцно люблять вас».
2. Покладіть вирізані фігурки, що зображають членів родини (див. вправу вище) на стіл або підлогу. Нехай діти відвернуться й закриють очі, поки ви забиратимете якусь одну фігурку. Попросіть дітей вгадати, чиєї фігурки немає. Повторюйте скільки завгодно разів. Покладіть усі фігурки назад у коробку чи торбинку і скажіть дітям, що Небесний Батько хоче, щоб сім'ї були знову разом з ним, без жодного винятку.
3. Заспівайте пісню «Коли ми допомагаємо» (*Children's Songbook*), використовуючи замість *мами* назви далеких родичів. Нехай діти розіграють пантоміму, як саме вони можуть допомагати цим членам сім'ї.

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що храм є священним місцем, де сім'ї можуть бути запечатаними назавжди, та заохочувати кожну дитину підготуватися до відвідування храму.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Учення і Завіти 97:15–17 and 124:37–41. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 36, та «Храм» у <i>Путівнику по Писаннях</i>. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Примірник Учення і Завіти. Ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 1-7, «Любляча родина»; ілюстрація 502, «Храм в Солт-Лейк-Сіті» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735) або ілюстрація з зображенням якогось храму (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії» 505; 62434–62448, 62566–62569, 62583–62601, 62613–62619); аркуш для малювання наприкінці уроку. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Покажіть ілюстрацію 502, «Храм в Солт-Лейк-Сіті», та ілюстрації деяких інших храмів, включаючи храм у вашому храмовому окрузі, якщо можливо. Запропонуйте дітям розповісти те, що вони знають про храми.</p> <ul style="list-style-type: none"> Чи бачили ви коли-небудь храм? Про що ви думаєте, коли дивитися на храм?
Вправа	<p>Поговоріть про красу храмів, звертаючи увагу на їхні шпилі, вікна і двері. Скажіть, що на передній стіні кожного храму написані слова <i>Дім Господній</i>. Члени Церкви ходять до храму, щоб дізнатися про Небесного Батька та Ісуса, а також про їхню любов до нас.</p> <p>Нехай діти складуть руки у себе над головою так, щоб утворити храмовий шпиль. Запропонуйте їм стати струнко й удати, ніби кожен з них є чудовим храмом. Потім попросіть їх спокійно сісти на місце.</p>
Пісня	<p>Храм — це священне місце</p> <p>Поясніть, що храм є священним місцем (див. УЗ 97:15–17). Попросіть дітей повторити слово <i>священний</i>. Це означає, що храм є надзвичайним місцем, де все нагадує нам про Небесного Батька та Ісуса.</p> <p>Скажіть дітям, що якщо вони виконуватимуть заповіді Небесного Батька, то зможуть відвідати храм, коли стануть дорослішими. Поясніть, що в храмі ми даємо особливі обіцянки Небесному Батькові слухатися його заповідей. Ми можемо також одружитися в храмі та бути охрищеними за людей, які не христилися, поки жили на землі.</p> <p>Нехай діти піднімуть вгору три пальці й скажуть три фрази про те, що вони зможуть зробити в храмі, коли стануть старшими:</p> <p>«У храмі я можу дати особливі обіцянки Небесному Батькові»</p> <p>«В храмі я можу одружитися»</p> <p>«В храмі я можу бути охрищеним за інших»</p> <p>Нехай діти встануть і заспівають або продекламують слова першої частини пісні «Люблю дивитися на храм» (<i>Children's Songbook</i>), використовуючи наведені далі дії:</p>

Я часто бачу храм (*переплести пальці й підняти вказівний палець на кожній руці, щоб утворити шпиль*).
Колись я буду там (*іти на місці*).
Щоб чуть Святого Духа (*покласти руку на серце*),
Молитись буду сам (*прикласти долоню до вуха, скласти руки*).
Знаю я: храм—це Бога дім,
Краси дім і любові.
Готувать себе, щоб в храм ввійти,
Я змалку вже готовий.

(© 1980 by Janice Kapp Perry. Використано з дозволу автора).

Поясніть, що храм—це священне місце, всередині якого ми носимо білий одяг. Цей білий одяг нагадує нам, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми були чистими і завжди обирали справедливість.

- Якого кольору одяг ви носите тепер?
- Якого кольору одяг ви носитимете зайшовши в храм?

Поясніть, що храм—це священне місце, тому ми сповнюємося благоговіння, увійшовши туди. Ми розмовляємо тихо або пошепки. Нехай діти прошепочуть: «Я люблю Небесного Батька та Ісуса». Поясніть, що у храмі ми щасливі й спокійні тому, що відчуваємося поряд з Небесним Батьком та Ісусом.

Перекажіть таку історію про Президента Лоренцо Сноу:

Лоренцо Сноу знав, що невдовзі стане пророком Церкви. Він пішов до храму, надів свій білий одяг і став навколішки в спеціальній кімнаті, щоб молитися. Він хотів, аби Небесний Батько сказав йому, як саме потрібно керувати Церквою. Він усе молився, але відповіді не отримував. Коли Президент Сноу вже виходив із кімнати, де молився, йому явився Ісус. Він був у гарних білих шатах і його оточувало таке яскраве сяйво, що Президент Сноу ледве міг на нього дивитися. Складалося враження ніби Ісус стоїть на чистому золоті. Він і розповів те, про що Президент Сноу так палко бажав дізнатися в молитві.

- Чому, на вашу думку, Президент Сноу молився в храмі, а не в якому-небудь іншому місці? (Тому, що всередині храму він почувався ближче до Небесного Батька та Ісуса).

Храми допомагають сім'ям бути разом назавжди

Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям», та ілюстрацію 1-7, «Любляча родина». Поясніть, що храми можуть допомогти сім'ям бути разом назавжди. Якщо чоловік і жінка одружуються в храмі й виконують заповіді, Небесний Батько обіцяє їм, що вони будуть разом один з одним та зі своїми дітьми назавжди. Ми називаємо це—бути запечатаними сім'єю.

- Ким є члени вашої сім'ї?
- Як ви відчуваєтеся, коли перебуваєте в колі сім'ї?
- Як сім'я може залишитися разом назавжди?

Запевніть дітей, що Небесний Батько та Ісус люблять кожну сім'ю і хочуть, аби вона була запечатана разом назавжди. Поясніть, що сім'ї, які не були запечатані в храмі, можуть підготуватися до цього, виконуючи заповіді Небесного Батька. Вони можуть піти до храму, щоб бути запечатаними усією сім'єю.

Кілька разів заспівайте хором або продекламуйте разом з дітьми слова пісні «Сім'ї можуть бути разом навіки» (*Children's Songbook*).

Маю сім'ю я на землі.
Мене любить вся сім'я.
З нею ділити всі мої дні
Хочу вічність я.
«Вічно сім'ї можуть жити».—
План Бог-Отець дав.
Як вічно жити мені у сім'ї?—
Це мені Господь мій показав.
Мені Господь мій показав.

Оповідання

Пісня

Я готуюся, щоб іти до храму

Нагадайте дітям, що кожний, хто виконує заповіді Небесного Батька, може йти до храму. Покажіть дітям малюнки, вміщені в кінці цього уроку, й запропонуйте їм обговорити проілюстровані заповіді. Поясніть, що виконання цих заповідей допоможе дітям стати достойними, аби піти до храму, коли вони стануть старшими.

- Молитися.
- Слухатися батьків.
- Любити один одного.
- Відвідувати Церкву.
- Сплачувати десятину.
- Їсти корисну їжу (виконувати Слово мудрості).
- Бути чесним.

Свідчення

Висловіть свої почуття про важливість того, аби сім'ї були разом назавжди, та про благословення храму. Нагадайте дітям, що послухність власним батькам і виконання заповідей Небесного Батька є дуже важливими для підготовки до відвідин храму.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Допоможіть дітям зрозуміти, що назавжди—це дуже тривалий час. Можна, наприклад, розповісти їм, що це довше, ніж до їхнього наступного дня народження чи наступного свята; це довше, ніж тривалість життя найстарішої людини, яку вони знають; це навіть довше, ніж час від Адама та Єви і дотепер. Поясніть, що *назавжди* означає те, що ніколи не скінчиться.

Організуйте дітей на виконання відповідних рухів, коли ви декламуватимете слова наведеного далі вірша:

Як довго буде назавжди?

Як довго буде назавжди (*вказати на голову, як при мисленні*)—

На місяць, чи на два (*підперти кулаком підборіддя, а ліктем спертися на іншу руку*)?

Це довше, ніж з кінця весни (*підперти іншим кулаком підборіддя, спираючись ліктем на руку*)

Чекати до Різдва.

Як довго буде назавжди (*вказати на голову, як при мисленні*)?

Не довго це якраз (*покивати пальцем уперед і назад*),—

З сім'єю, що так любиш ти (*обійняти себе*),

Проводити весь час.

2. Одержавши схвалення президента Початкового товариства, запросіть до класу батьків когось з дітей, аби вони розповіли про свої почуття стосовно важливості запечатування в храмі.
3. Приготуйте для кожної дитини копію сторінки з малюнками, вміщеними в кінці цього уроку. Запропонуйте їм розфарбувати малюнки.
4. Одержавши схвалення президента Початкового товариства запросіть якусь сім'ю зі свого приходу, яка нещодавно запечатувалась у храмі, розповісти дітям про свої враження.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова:

Я помічник

Тепер, дорослий і високий (*стати навшпиньки та витягнути високо догори руки*),
Я буду гарний помічник.

Помічник татусеві (*підняти першого пальця*),

Він мене навчас,

Зроблю все матусі (*підняти другого пальця*),

Що зробити маю.

Я помічник сестрі (*підняти третього пальця*)

І братові—також (*підняти четвертого пальця*),

Я помічник усім товаришам (*підняти великого пальця*),

Я Господу допомогти стараюсь,

Любити інших намагаюсь (*скласти руки*).

Я людям мрію помагати (*розвести руки широко*),

Дорослим я зумію стати (*стати навшпиньки та підняти руки високо догори*).

2. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова. Повторюйте скільки завгодно разів.

Нехай всі встануть і, тримаючись за руки, утворять коло. Тримайтеся так протягом усієї вправи.

Ми з Батьком Небесним раніше жили (*усі сходяться ближче, підносячи руки до центру кола*),

Він послав нас на землю чудову (*розійтися у велике коло*).

Щоб для щастя й любові з нами сім'ї були (*знову зійтися ближче*),

Щоб навчили нас жити з Ним знову (*знову розійтися у велике коло*).

3. Підготуйте для дітей контурне зображення храму для розфарбовування.

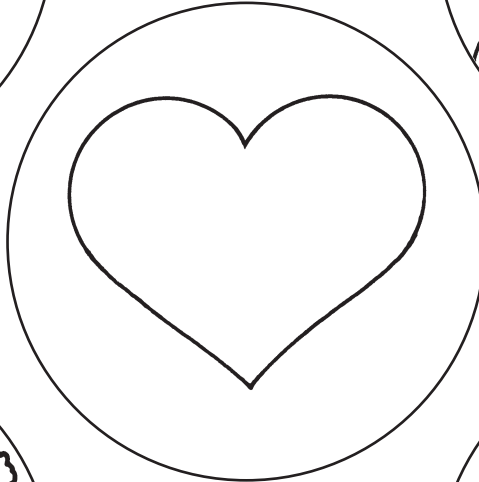
Щоб підготуватися до відвідин храму, мені слід

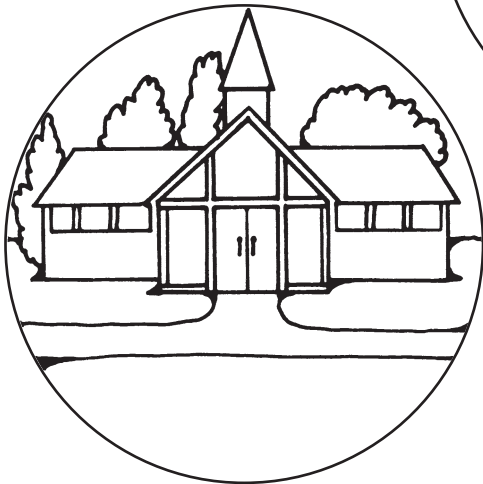
Молитися

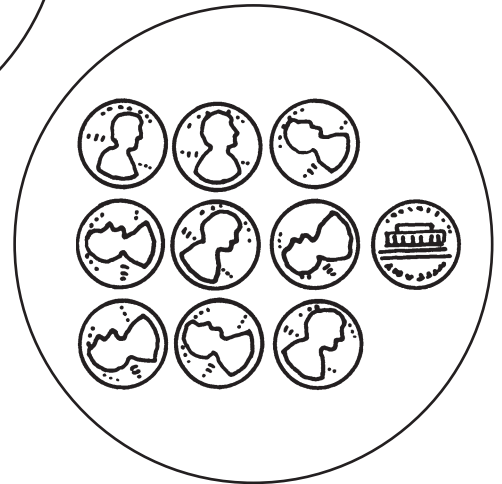
Слухатися батьків

Любити інших

Відвідувати Церкву

Сплачувати десятину

Їсти корисну їжу

Бути чесним

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що регулярна сімейна молитва допомагає сім'ї наблизитися до Небесного Батька та один до одного.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Алма 34:19–27 і 3 Нефій 18:17–21. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 8. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Книга Мормона. б. Аплікація 1-26, «Батько»; аплікація 1-27, «Мати»; аплікація 1-28, «Маленька дівчинка»; аплікація 1-29, «Юнак місіонерського віку» (подібні аплікації можна також знайти в наборі Primary Visual Aids Cutouts). в. Ілюстрація 1-10, «Сімейна молитва» (62275); ілюстрація 1-15, «Благословення їжі»; ілюстрація 316, «Христос повчає в західній півкулі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Попросіть дітей розповісти про щось таке, що вони щоденно роблять разом зі своїми сім'ями. Надайте слово кожній дитині. Потім покажіть ілюстрацію 1-10, «Сімейна молитва». <ul style="list-style-type: none"> • Що робить ця сім'я? Поясніть, що коли ми молимося сім'єю, ми поступаємо саме так, як цього бажають Небесний Батько та Ісус. Спільну молитву всієї сім'ї називають сімейною молитвою.
Оповідання	Небесний Батько та Ісус Христос хочуть, щоб ми молилися разом з сім'ями <p>Покажіть ілюстрацію 316, «Христос повчає в західній півкулі». Розкажіть, що Ісус Христос відвідав нефійців і заповідав їм молитися, як це написано в 3 Нефій 18:17–21. Покажіть дітям Книгу Мормона і прочитайте вголос 3 Нефій 18:21. Поясніть дітям, що Ісус хоче, аби ми молилися разом з сім'ями. Саме так, як нефійські діти були благословлені через сімейну молитву, можемо бути благословлені через сімейну молитву і ми.</p> Молитися сім'єю слід кожного дня <p>Поясніть, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми молилися спільно з сім'ями кожного ранку й кожного вечора. Зазвичай батько або відповідальна людина в сім'ї просить кого-небудь промовити молитву. Кожен член сім'ї може прочитати сімейну молитву.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Коли ми повинні молитися спільно з сім'ями? • Хто може промовляти сімейну молитву?
Пісня	Заспівайте пісню «Сімейна молитва» («Гімни і дитячі пісні», с. 67) або продекламуйте її слова. <p>Станьмо разом на коліна, Молитву прочитать. Спасибі тобі, Батьку, За безмежну благодать.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Про що саме йдеться у сімейних молитвах?

Поясніть, що в сімейних молитвах загалом йдеться про те саме, що і в індивідуальних ранішніх і вечірніх молитвах. Проте в сімейній молитві ми переважно кажемо про те, що стосується всієї сім'ї, а не тільки нас.

Пісня

Те, що ми кажемо, коли молимося, є змістом другого куплету пісні «Я молюсь з вірою» (*Children's Songbook*, с. 14). Проспівайте цей куплет або продекламуйте його слова.

І Небесний Батько почує мене,
Як вдячність за все йому шлю.
Потребу в чим маю, смиренно прошу
В ім'я Ісуса з вірою.

(© 1987 by Janice Kapp Perry. Використано з дозволу автора).

- Як саме слід починати молитву?
- Чим закінчується молитва?
- Що ще повинен робити кожний, коли промовляється молитва?

Поясніть, що «амінь» у кінці молитви означає, що ми погоджуємося з усім сказаним у цій молитві.

Покажіть ілюстрацію 1-15, «Благословення їжі». Поясніть, що в сімейній молитві ми також просимо благословити їжу.

- Про що ми кажемо в сімейній молитві перед прийомом їжі? (Ми дякуємо Небесному Батькові за їжу і просимо благословити її).
- Хто може промовляти молитву, щоб просити Небесного Батька про благословення їжі?

Пісня

Ще раз продекламуйте слова другого куплету пісні «Я молюсь з вірою».

Ми отримуємо багато благословень, коли молимося всією сім'єю

Оповідання

Використовуючи аплікації з 1-26 по 1-29, розкажіть історію про сімейну молитву разом з членом сім'ї, який служить на місії. Можна використати наведений далі сюжет:

Катруся була маленькою дівчинкою. Вона любила свою сім'ю й знала, що сім'я любить її. Іноді її дорослий брат Павлик розповідав їй історії з Біблії та Книги Мормона. Павлик вивчав ці книги тому, що хотів поїхати на місію і вчити інших людей.

Одного дня Павлик отримав листа. Прочитавши його, він дуже схвилювався. «Я їду на місію!»—повідомив він. Кілька тижнів по тому Павлик остаточно підготувався до поїздки. Перед його від'їздом сім'я встала на коліна для сімейної молитви. Катрусин батько подякував Небесному Батькові за ті великі благословення, які отримала їхня родина, та за те, що Павлик міг поїхати на місію. Він попросив Небесного Батька благословити Павлика, берегти його у здоров'ї і допомогти йому бути хорошим місіонером. Від молитви Катруся почувалася щасливою. Вона знала, що Небесний Батько допоможе Павликові на місії. Катруся та її сім'я молилися за Павлика кожен день, поки він був на місії.

Поясніть, що сім'ї можуть молитися разом за когось з хворих, за вирішення сімейних проблем, за місіонера, який потребує допомоги Небесного Батька, та за багато чого іншого. Підкресліть, що молитися можна за все, що є важливим для нас. Щоб допомогти дітям зрозуміти, коли треба молитися, використовуйте Алма 34:19–27.

Знову прочитайте вголос 3 Нефій 18:21. Нагадайте дітям, що Ісус обіцяв нам благословення, якщо будемо звертатися до Нього у сімейній молитві.

Свідчення

Поділіться своїм свідченням про сімейну молитву. Можна розповісти про випадок, коли сімейна молитва зміцнила вашу сім'ю.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Виконайте з дітьми наведену далі віршовану вправу:

Це мама, що вчить мене в м'ячика грати (*підняти першого пальця*),
Це тато, що має весь день працювати (*підняти другого пальця*),
Це братик мій старший, стрункий і високий (*підняти третього пальця*),
Сестричка, що вміє стрибати високо (*підняти четвертого пальця*),

Це я, разом з ними бажаю зустрітись (*відвести великого пальця*)
Аби, усією сім'єю молитись (*стиснути кулак*).

2. Кидайте або передавайте дітям по черзі м'який предмет, такий як торбинка з бобами або м'яч. Нехай дитина піймавши предмет, назве щось з того, за що вона могла б дякувати Небесному Батькові у сімейній молитві. Після закінчення вправи, повторіть її, на цей раз запропонувавши кожній дитині назвати свої прохання, з якими вони звертаються до Небесного Батька у сімейній молитві.
3. Роздайте дітям папір і пастелі або олівці. Нехай діти намалюють сюжет сімейної молитви. Підпишіть кожний малюнок: *Я щасливий, коли моя сім'я молиться разом.*

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Розучіть з дітьми наведений далі вірш:
Ми любимо Батька Небесного,
В молитві Його величаємо.
А Батько Небесний завжди любить нас,
І чує, про що ми прохаємо.
2. Розкажіть дітям про сім'ю, яка разом молиться й отримує потрібну допомогу. Наприклад, сім'я збилася з правильного шляху, а тоді повернулася на нього; вона втратила якусь річ, а після молитви знайшла її; або хтось з сім'ї захворів, а потім — одужав. Скажіть, що крім молитви про допомогу, сім'я не повинна забувати читати молитву вдячності після отримання потрібної допомоги. Нагадайте дітям, що Небесний Батько щасливий, коли ми дякуємо йому за надані благословення.
3. Заспівайте перший і третій куплети пісні «Дяка нашому Батькові» (*Children's Songbook*) або продекламуйте ці вірші.

Мета Зміцнити бажання кожної дитини слухатися Небесного Батька та Ісуса Христа, а також слухатися земних батьків.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Даниїл 3; Іоанн 14:15; Ефесянам 6:1. Див. також *Gospel Principles* (31110), розділ 35.
2. Необхідні матеріали:
  - а. Комплект Писань.
  - б. Ілюстрація 1-5, «Сім'я з немовлям» (62307); ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-9, «Ранкова молитва» (62310); ілюстрація 1-46, «Діти дарують мамі квіти»; ілюстрація 212, «Нагорна Проповідь» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 116, «Три юнаки в огненній печі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735).
3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Навчальні вправи

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Чемно попросіть дітей виконати деякі вправи, наприклад, встати, повернутися навколо себе, потягнутися й сісти. Подякуйте їм за те, що вони виконали ваше прохання. Скажіть їм, що вони були слухняними. Вони слухалися ваших вказівок.

Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми слухалися наших батьків

Покажіть ілюстрацію 1-5, «Сім'я з немовлям».

- Що зображено на цій ілюстрації?

Вкажіть на зображення дитини й нагадайте дітям про те, що кожен з нас прийшов на землю немовлям. Немовлята дуже малі й безпомічні, тому вони потребують турботи когось старшого і більшого.

- Хто турбувався про вас, коли ви були немовлятами?
- Хто турбується про вас тепер?

Поясніть дітям, що люди, які турбуються про них, — їхні батьки та інші члени сім'ї, люблять їх і хочуть, щоб вони були у безпеці та почувалися щасливими.

- Чого ваші батьки вчать вас не робити?

Розкажіть про те, що дітям дозволяється робити і про те, що може зашкодити їм або зробити нещасними: не можна гратися на проїжджій частині вулиці, торкатися до гарячої плити або гострого ножа, збігати зі стрімкого пагорка чи битися зі своїми братами і сестрами.

- Чому ваші батьки не хочуть, щоб ви поступали так?

Розкажіть про те, що діти можуть безпечно і благополучно робити, наприклад, гратися іграшками, відвідувати різні місця разом з батьками і бути лагідними зі своїми братами й сестрами.

- Чому ваші батьки дозволяють вам робити це?
- Чому потрібно слухатися батьків?

Поясніть, що батьки люблять нас і хочуть, щоб ми робили тільки те, що не порушить нашої безпеки і щастя.

Вправа	<p>Нехай діти встануть та виконають наведений далі вірш, супроводжуючи його вказаними рухами:</p> <p>Мої ніжки люблять бігати (<i>швидко бігти на місці</i>), Ручки грають краще всіх (<i>поворушити руками</i>), Та як мама [або тато] кличуть мене (<i>поманити рукою до себе</i>), Я хутчіш біжу до них.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи добре ви почуваетесь, слухаючи батьків і повертаючись, якщо вони вас кличуть? • Як ви почуваетесь, коли робите не те, про що вас просять батьки? <p>Поясніть, що, слухаючись батьків, ми почуваетесь щасливими. Наші батьки теж щасливі від того, що ми слухаємося їх.</p> <p>Скажіть дітям, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми слухалися батьків. Прочитайте і поясніть дітям Ефесянам 6:1.</p>
Пісня	<p>Заспівайте пісню «Слухатимусь я» (<i>Children’s Songbook</i>) або продекламуйте слова всіх трьох куплетів.</p> <p>Як матуся кличе, Слухатимусь я. Робити буду краще все Кожного я дня.</p> <p>Як татусь покличе, Слухатимусь я. Робити буду краще все Кожного я дня.</p> <p>Бог нас завжди любить І благословля. Робити буду краще все Кожного я дня.</p> <p>Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми дотримувалися заповідей</p> <p>Покажіть ілюстрацію 212, «Нагорна Проповідь».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кого зображено на цій ілюстрації? <p>Поясніть, що Ісус, живучи на землі, навчав людей того, що Небесний Батько хоче від них. Ці навчання називають заповідями. Покажіть дітям Писання. Скажіть їм, що заповіді записано в Писаннях.</p>
Вправа	<p>Відкрийте Біблію і прочитайте Іоанн 14:15. Скажіть, що це слова Ісуса. Поясніть, що <i>зберігати</i> означає виконувати. Нехай діти повторять цей вірш з Писань кілька разів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дотримання саме яких заповідей хочуть від нас Небесний Батько та Ісус? <p>Використовуючи наведений далі перелік ілюстрацій, поговоріть про деякі заповіді, що їх слід виконувати дітям:</p> <p>Ілюстрація 1-5, «Сім’я з немовлям»—любити свої сім’ї ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя»—відвідувати церковні збори ілюстрація 1-9, «Ранкова молитва»—молитися Небесному Батькові ілюстрація 1-46, «Діти дарують мамі квіти»—бути лагідними з іншими</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що Небесний Батько робить для нас, коли ми дотримуємося його заповідей?
Оповідання	<p>Небесний Батько благословляє нас, коли ми послухні</p> <p>Коротко перекажіть історію Шадраха, Мешаха та Авед-Него, як це написано в Даниїл 3. У слухний момент покажіть ілюстрацію 116, «Три юнаки в огненній печі». Поясніть, що одна з заповідей Небесного Батька—молитися тільки йому. Ми не молимося іншим людям або зображенням на зразок бовванів. Поясніть, що Шадрах, Мешах та Авед-Него знали заповіді Небесного Батька і бажали дотримуватися їх. Небесний Батько врятував цих юнаків від вогню, бо вони слухалися його. Вогонь не спалив їх.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому вогонь не спалив Шадраха, Мешаха та Авед-Него? • Як, на вашу думку, почувалися Шадрах, Мешах та Авед-Него, коли Небесний Батько захистив їх від вогню?

Висловіть свої почуття щодо того, як важливо бути послухними земним батькам і Небесному Батькові та Ісусу. Розкажіть дітям, як виконання заповідей допомагає нам стати щасливими.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Заспівайте або продекламуйте слова першого куплету пісні «Виконуй заповіді» (*Children's Songbook*) або другого куплету пісні «У мене є дві маленькі руки» (*Children's Songbook*).
2. Нехай кожна дитина по черзі надасть класові певні вказівки, такі як «встаньте» та «покладіть руки на голову». Нехай інші діти слухаються цих вказівок.
3. Використайте вудку, підготовлену ще до уроку 11, та кілька паперових риб з написаними на них простими вказівками, такими як «складіть руки», «повторіть слова Ісуса: якщо Ви Мене любите, —Мої заповіді зберігайте!», «спокійно обійдіть кімнату», «посміхніться іншим дітям» і «допоможіть класу співати «Я Божее дитя». Надайте кожній дитині можливість по черзі спіймати паперову рибу та виконати написану на ній вказівку.
4. Розкажіть історію Ноя, наголосивши на тому, що Ной та його сім'я були спасеними через свій послух заповідям.
5. Роздайте дітям аркуші паперу з намальованими на них щасливими обличчями та з написом: *Я щасливий, коли слухаюся*. Нехай діти розфарбують обличчя.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Організуйте дітей на виконання наведеної далі гри з пальцями:
Малесенькі пальчики (*підняти кулака*),
Хто допоможе нам слухатися?
«Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу»
(*розпрямляти одного пальця з кожним «Я допоможу», доки всі пальці не буде розпрямлено*) —
Кажуть малесенькі пальчики.
2. Принесіть кілька предметів, які захищають тіло, такі, як взуття, капелюхи і рукавички. Запитайте в дітей, що саме захищає кожна з цих речей (наприклад, взуття захищає ноги; капелюхи захищають голови від холоду або очі від сонця). Скажіть дітям, що слухаючись батьків, ми теж стаємо захищеними. Розкажіть про те, як деякі правила захищають нас.
3. Покажіть дітям, як ви рухаєте пальцями рук. Нехай діти також піднімуть руки, порухають пальцями, стиснуть їх у кулак, а потім розіжмуть. Поясніть, що ми можемо рухати тільки своїми руками й пальцями, але нічим більше. Поясніть, що ми можемо примусити свої руки слухатися, якщо хтось просить нас щось зробити. Коли ми так робимо, ми відчуваємося щасливими.
4. Організуйте дітей на виконання відповідних рухів наведеної далі віршованої вправи, поки ви декламуватимете вірш:
Люблю свої руки
Люблю свої руки, вони мої друзі (*скласти руки перед собою і подивитися на них*),
Вони без упину працюють весь час (*удати, що руки щось роблять*).
Я можу їх скласти (*скласти руки*), плеснути в долоні (*плеснути*),
Я ними пишаюсь за працю щораз!

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що вчинивши щось неправильно, слід попросити пробачення і намагатися виправити помилку.
-------------	--

Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Мосія 27:8–37. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Книга Мормона. б. Маленька іграшка, яка може поміститися в кишені. 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
-------------------	--

Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>На початку цього уроку зробіть навмисно якісь помилки у впорядкуванні класу або підготовці до уроку. Наприклад, можна:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кинути щось на підлогу. • Неправильно поставити стілець. • Показати ілюстрацію, перевернувши зображення. • Почати писати щось на дошці або на аркуші паперу, а потім витерти або закреслити написане. <p>Після кожної помилки кажіть: «Пробачте, я помилився». Потім виправляйте помилку. Запропонуйте дітям назвати ваші помилки. Підкресліть, що кожна людина помиляється.</p> <p>Іноді ми чинимо неправильно</p> <p>Поясніть, що зростаючи і навчаючись вибирати, ми іноді робимо помилковий вибір. Це не така проста помилка, як неправильна демонстрація ілюстрації. Помилковий—це такий вибір, який засмучує Небесного Батька та Ісуса, а також наших батьків. Через неправильний вибір стаємо нещасними ми самі та інші люди.</p> <p>Оповідання</p> <p>Перекажіть наведену далі історію, використовуючи для ілюстрації маленьку іграшку:</p> <p>Тарасик і Дмитрик гарно гралися вдома у Дмитрика. Тарасику подобалися Дмитрикові іграшки й він жалкував, що вони не його. Тарасик вирішив позичити деякі з іграшок і поклав їх до своєї кишені, не питаючи дозволу у Дмитрика.</p> <p>Вдома Тарасик грався з цими іграшками, однак вони не радували його. Мама спитала, чому він сумний. Тарасик розповів мамі, що без дозволу позичив Дмитрикові іграшки, і тому почувається погано.</p> <p>Тарасикова мама пояснила, як це погано—брати речі, які належать іншим людям. Вона запитала у Тарасика, чи знає він, як можна виправити цей поганий вчинок. Тарасик хотів повернути іграшки, але боявся Дмитрикового гніву. Однак, — сказала мама, — повернення іграшок це—правильний вчинок і саме так слід вчинити, навіть якщо Дмитрик буде сердитися. Вона також запевнила Тарасика, що відчуття неправильного вчинку зникне, якщо він попросить пробачення у Дмитрика.</p> <p>Тарасик повернув Дмитрикові іграшки. Він попросив пробачення за те, що взяв їх без дозволу й обіцяв ніколи більше так не робити. Дмитрик був задоволений, що Тарасик повернув іграшки. Тарасик радів, що сказав правду і вчинив правильно (адаптовано з Пет Грехем, «TraVIs Repents, » <i>Friend</i>, березень 1987, стор. 40–41).</p> <ul style="list-style-type: none"> • У чому полягав неправильний вчинок Тарасика? • Як почувався Тарасик, взявши Дмитрикові іграшки?
-------------------------	--

Поясніть, що чинячи щось неправильно, ми відчуваємося погано. Це єдиний спосіб, яким Небесний Батько допомагає нам дізнатися, що ми щось зробили неправильно.

- У який спосіб Тарасик позбавився поганого почуття?
- Як почувався Тарасик після того, як повернув Дмитрикові іграшки і попросив пробачення?

Ми повинні просити пробачення

- Як ви відчуваєтеся, коли робите щось неправильно?
- Що можна зробити, аби погані відчуття зникли?

Поясніть дітям, що коли ми відчуваємо, що зробили щось неправильно, слід визнати це. Потім потрібно сказати: «Пробач мене». Також потрібно намагатися виправити помилку та обіцяти не робити так ніколи.

Вправа

Нехай діти встануть і разом з вами виконають наведену далі віршовану вправу:

Коли я вчиняю погано (*покивати пальцем із сторони в сторону*),

«Пробачте мене»—прошу.

Я відчуваюсь нещасливим (*потягнути пальцями кутки рота вниз, щоб обличчя виглядало сумним*),

Бо в собі вину ношу.

І з тих пір не чиню погано (*покласти руки на пояс й кивнути головою зверху вниз*),
З усіх сил бути кращим стараюсь.

Знов стаю, як раніше, щасливим (*посміхнутися*),

Якщо вірно чинить намагаюсь (*скласти руки й кивнути головою*).

Ми повинні робити все від нас залежно, аби виправити наші помилки

Оповідання

Покажіть дітям Книгу Мормона. Розкажіть їм, що в Книзі Мормона вміщено розповідь про одного чоловіка, який дещо робив неправильно.

Відкрийте Книгу Мормона й розкажіть історію Алми, як це написано в Мосія 27:8–37. Поясніть, що Алма не слухався батька. Він не корився Небесному Батькові та Ісусу. Він робив багато поганого, розповідав людям неправду про Церкву. Багато людей повірило йому й не слухало провідників Церкви.

Поясніть, що Алма змінився, перестав чинити погані поступки й почав поступати правильно. Навчаючи людей правди, він намагався виправити те погане, що зробив.

- Як, на вашу думку, почувався Алма, коли зрозумів, що поступає неправильно? (Див. Мосія 27:29).
- Як саме Алма намагався виправити власні помилки? (Див. Мосія 27:32, 35–36).
- Як, на вашу думку, почувався Алма, коли почав навчати людей правди?
- Припускаючись помилок, чому потрібно намагатися виправити їх?

Наведіть дітям звичайний приклад з власного досвіду, коли ви просили пробачення. Розповідайте про свої почуття і намагання виправити зроблену помилку.

Повторіть разом з дітьми, що саме слід зробити, зрозумівши, що у чомусь помилився:

1. Визнати свою помилку.
2. Сказати: «Пробач мене».
3. Пообіцяти більше так не робити.
4. Зробити все від нас залежно для виправлення помилки.

Поясніть, що всі ці кроки звуться покаяттям. Небесний Батько та Ісус щасливі, коли ми каємося за погані вчинки.

Нехай діти обговорять, як саме вони слідуватимуть цими кроками покаяття у таких ситуаціях:

- Що ви повинні робити, якщо взяли щось чуже?
- Що ви повинні робити, якщо когось образили?
- Що ви повинні робити, якщо не сказали своїм батькам правди?
- Що ви повинні робити, якщо штовхнули когось так, що він упав?

Свідчення

Поділіться своїм свідченням про те, що Небесний Батько та Ісус люблять нас, навіть якщо ми чинимо неправильно. Переконайте дітей у тому, що вони будуть щасливими, якщо попросять пробачення за неправильний вчинок і намагатимуться не повторювати помилки.

Вправи для збагачення

Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

1. Забезпечте дітей глиною або тістом для ліплення. Покажіть їм, як з глини або тіста для ліплення виготовити кулю, а потім розплющити її. Допоможіть дітям також виліпити усміхнене обличчя, яке б нагадувало їм, що кажучи «Пробач мене», вони почуватимуться краще. (Рецепт тіста для ліплення вміщено на сторінці xv цього підручника).
2. Дайте кожній дитині аркуш паперу й пастель або олівець. Нехай вона намалює усміхнене обличчя. Підпишіть малюнок *Я буду щасливим (щасливою), якщо проситиму пробачення.*
3. Заспівайте пісню «Я хочу жити за євангелією» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. «Випадково» розсипте олівці або інші дрібні предмети по підлозі. Попросіть у дітей пробачення за це і запитайте їх, що вам слід зробити, аби виправити ситуацію. Підібравши все з підлоги, скажіть дітям, що відчувається краще від того, що підлога охайна й чиста. Попросіть дітей допомогти вам прибирати.
Поясніть, що іноді наші поступки засмучують нас самих або інших людей. У таких випадках ми повинні сказати «Пробач мене» і спробувати виправити свою помилку. Подякуйте дітям за те, що вони допомогли вам прибирати, й нагадайте, що вони відчуваються краще, якщо допомагають іншим.
2. Заспівайте пісню «Всіх любіть»—казав Ісус» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.
3. Нехай діти вимовлять складне слово, наприклад, *гіпопотам*. Скажіть їм, що іноді важко сказати деякі слова. Поясніть, що також буває важко вимовити «Пробач мене» в разі, якщо ми щось зробили неправильно. Але незважаючи на те, що вимовити слова «Пробач мене» важко, вони можуть допомагати перетворити сумні почуття на хороші.
4. Розкажіть історію про двох дітей, які граються разом. Коли одна дитина штовхає іншу, вона каже «Пробач мене» й намагається допомогти їй почуватися краще. Обговоріть, яким чином можна перетворити сумне почуття на щасливе. З цією метою можна використати зображення усміхненого/похмурого обличчя з уроку 21. Нехай діти тримають зображення й перевертають його, щоб продемонструвати почуття дітей в цій історії.

Мета	Заохотити кожну дитину до поблажливості.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Буття 37:12–28; 41:38–43; 42:1–8; 45:1–15; Матвій 18:21–22; та Лука 23:33–34. Підготуйте маленькі аркуші паперу й напишіть на кожному з них твердження, на зразок таких: <ul style="list-style-type: none"> • Хтось ударив і штовхнув вас • Хтось не дозволяє вам гратися • Хтось зламав вашу іграшку • Хтось вас образливо обізвав • Хтось узяв вашу іграшку й не хоче віддавати <p>Кожна дитина в класі має одержати такий аркуш (якщо необхідно, придумайте більше ситуацій). Складіть ці аркуші в невелику скриньку з назвою «Скринька прощення».</p> Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Ілюстрація 1-47, «Дитяча сварка»; ілюстрація 109, «Брати продають Йосипа» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-58, «Йосип об’являється своїм братам»; ілюстрація 230, «Розп’яття» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	<p>Покажіть ілюстрацію 1-47, «Дитяча сварка»;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що ці діти роблять? • Чому, на вашу думку, вони сваряться? • Як, на вашу думку, вони почувуються? • Що саме цим дітям слід сказати один одному, щоб закінчити сварку й почуватися краще? <p>Згадайте з попереднього уроку, як це важливо—сказати «Пробач мене». Поясніть, що після того, як діти попросять пробачення на словах, вони повинні пробачити один одного. Це означає, що вони не повинні ображатися один на одного, але стати друзями. Нагадайте дітям історію про Дмитрика і Тарасика, наведену в попередньому уроці. Дмитрик пробачив Тарасика, який взяв його іграшки. Вони залишилися друзями.</p>
Оповідання	<p>Йосип пробачив своїх братів</p> <p>Покажіть ілюстрацію 109, «Брати продають Йосипа». Розкажіть історію про продаж Йосипа до Єгипту, як це написано в Буття 37:12–28.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як, на вашу думку, почувався Йосип, коли брати продали його до Єгипту? <p>Поясніть, що Йосип став поважною людиною в Єгипті (див. Буття 41:38–43). Через багато років Йосипові брати приїхали до Єгипту за харчами, бо в їхній власній країні почався голод. Вони дізналися, що Йосип живий і став поважною людиною в Єгипті (див. Буття 42:1–8; 45:1–15).</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-58, «Йосип об’являється своїм братам».</p>

- Як, на вашу думку, почувався Йосип, коли знову опинився серед братів? (Див. Буття 45:14–15).
- Чи гнівався Йосип на братів? (Див. Буття 45:5).
- Як, на вашу думку, брати Йосипа ставилися до нього?
- Як Йосип показав, що пробачив братів? (Див. Буття 45:5–15).

Вправа

Доручить комусь з дітей роль Йосипа, а іншим дітям—його братів. Допоможіть дітям інсценувати історію про те, як Йосип зустрівся зі своїми братами і пробачив їх.

Ісус навчав нас бути вибачливими

Підніміть у руці Біблію. Поясніть, що у Біблії Ісус сказав нам бути вибачливими. Один з Ісусових апостолів запитав у нього, скільки разів треба прощати інших (див Матвій 18:21–22). Ісус відповів йому, що ми завжди повинні бути вибачливими. Поясніть, що Біблія розповідає нам, що Ісус був вибачливим.

Покажіть ілюстрацію 230, «Розп'яття». Поясніть, що воїни дуже жорстоко повелися з Ісусом. Вони били його й плювали на нього. Воїни пробіли цвяхами Ісусові руки й ноги та розіп'яли його, залишивши помирати на хресті. Скажіть, що Ісус вибачив їм Він не гнівався на них через їхній вчинок. (Будьте обережними й не дуже драматизуйте цю історію. Деякі діти можуть виявитися дуже чутливими до думки, що люди завдавали шкоди Ісусові).

Поверніться до Лука 23:34 і повідомте дітям, що Ісус сказав у молитві Небесному Батькові вже перед своєю смертю: «Отче, відпусти їм». Нехай діти повторять цю фразу вголос кілька разів.

- Як повівся Ісус, незважаючи на те, що воїни завдали йому болю?
- Якою саме хоче бачити Ісус нашу поведінку тоді, коли хтось дратує нас або ображає?

Вправа

Попросіть дітей повторювати ваші дії. Нехай вони встануть вслід за вами, потягнуться, посміхнуться, сядуть і складуть руки. Поясніть, що повторюючи ваші дії вони наслідували вас. Якщо ви наслідуєте когось, ви робите те саме, що й ця людина. Якщо ми прощаємо інших, ми наслідуємо Ісуса. Ми робимо те, що робив Він. Ісус хоче, аби ми прощали тих, хто засмучує або ображає нас.

Ми прощаємо інших

Вправа

Покажіть «Скриньку прощення» й запропонуйте кожній дитині по черзі вийняти звідти аркуш паперу.

Прочитайте кожне твердження й поставте запитання на зразок наведених далі:

- Таке колись відбувалося з вами?
- Як ви через це почувалися?
- Які саме слова інших людей дратують вас чи ображають?
- Як слід поводитися з людиною, яка була нечемною з вами або образила вас чи роздратовала?

Розкажіть про випадок, коли ви когось пробачили, і про свої почуття у зв'язку з цим. Допоможіть дітям зрозуміти, що Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми пробачали людям.

Пісня

Запропонуйте дітям заспівати пісню «Допомагай мені, любий Батьку» (*Children's Songbook*) або продекламувати її слова.

Помагай мені, Батьку, вільно прощати
Усіх тих, хто до мене недобрий,
Помагай мені, Батьку, молюся до Тебе,
Бути ближче до Тебе, бути ближче до Тебе.

Свідчення

Свідчіть, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми були вибачливими. Заохочуйте дітей молитися й просити у Небесного Батька допомоги, аби прощати інших.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Ще раз розкажіть історію про блудного сина, як це написано в Лука 15:11–32. Використайте ілюстрацію 220, «Блудний син». Поясніть дітям, що батько любив свого сина й простив його.
2. Виконайте наведену далі гру з пальцями. Запропонуйте дітям повторювати рухи разом з вами.

Два маленьких товариша, лівий та правий (*підняти обидві руки зі стиснутими кулаками*),

Посварилися, а потім побилися (*махати кулаками один на одного*).

Не було з ними щастя в їхніх іграх весь день,

Бо як себе вести вже навчилися.

Від сорому перший голівку схилив (*нахилити правий кулак у зап'ястку й відвернути його*),

Його друг зробив так само (*нахилити лівий кулак і теж відвернути*).

І перший сказав—«Пробач мене (*плеснути руками*)».

Я так більше не буду робити».

«Пробач мене також—інший сказав, —

Давай гратися знов і дружити» (*скласти руки й сісти*).

3. Зробіть для кожної дитини простий значок, щоб його носити вдома. Напишіть на кожному значку *Я вибачливий*.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Повторіть історію, вміщену в уроці 29, про двох дітей, які граються разом (див. Додаткові вправи для молодших дітей, вправа 4). Розкажіть про те, як ображена дитина вибачила іншу.
2. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Всіх любіть»—казав Ісус» (*Children's Songbook*) або «Я потрібен Ісусу для сонячного променя» (*Children's Songbook*).
3. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Якщо щасливі ви» (*Children's Songbook*). Поясніть дітям, що, якщо ми вибачатимемо тих, хто недобре повівся з нами, то почуватимемося щасливими.

Мета	Заохотити кожну дитину відчувати вдячність за свій дім та допомагати піклуватися про нього.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою 1 Нефій 2:2–6; 17:7–8; та 18:6, 23. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Книга Мормона. Посудина з водою, посудина із землею і невелика гілка. За бажанням можна підібрати ілюстрації з зображенням озера, землі й дерева. Папір та пастилі або олівці. Ілюстрація 304, «Легій та його народ прибувають до обіцяної землі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 410, «Вихід з Наву, лютий–травень 1846» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	<p>Покажіть дітям посудину з водою або ілюстрацію, на якій зображено воду, й запитайте, які тварини або комахи будують свій дім у воді. Допоможіть дітям пригадати якомога більшу кількість таких створінь. Покажіть землю та гілку й допоможіть дітям назвати тварин і комах, які будують свій дім у землі та на деревах.</p> <ul style="list-style-type: none"> Уявіть собі, що ваш дім міститься у воді. А якби ваш дім був на дереві?
Оповідання	<p>Існує багато різних типів будинків.</p> <p>Поясніть, що тварини й комахи живуть у різноманітних на вигляд будинках. Люди також живуть у будинках різних типів.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 304, «Легій та його народ прибувають до обіцяної землі» і поки розповідатимете про Легія, його родину та різні домівки, в яких вони проживали, демонструйте Книгу Мормона (див. 1 Нефій 2:2–6; 17:7–8; та 18:6, 23). Родина Легія мала зручний будинок в Єрусалимі, проте Господь сказав їм залишити Єрусалим і тому вони пішли в пустиню й жили там у наметах. Через багато років Господь наказав Нефію, синові Легія, побудувати корабель. Легій та його родина жили на цьому кораблі під час подорожі до обіцяної землі, яку Небесний Батько та Ісус приготували для їхнього життя. Після прибуття до обіцяної земі Легій з родиною знову жили в наметах, поки не побудували постійне житло.</p> <ul style="list-style-type: none"> У яких саме домівках жили Легій та його родина?
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 410, «Вихід з Наву, лютий–травень 1846». Розкажіть про перших членів Церкви, які побудували храм у місті під назвою Наву. Вони багато працювали, щоб спорудити собі домівки та чудовий храм. Але людям, які проживали поблизу Наву, не подобалися члени Церкви й вони примусили їх виїхати звідти. Члени Церкви взяли з собою тільки ті пожитки, що змогли вміститися у критих візках. Оскільки ті візки були маленькими, багато хто з дітей мав забути про свої іграшки. Частина людей жила в своїх критих візках та в наметах тривалий час.</p> <ul style="list-style-type: none"> Чому важко жити в критому візку або в наметі?
Вправа	<p>Нехай діти стоячи виконають таку віршовану вправу:</p> <p><i>Діти піонерів йшли й розмовляли (йти на місці); Вони разом гралися й високо стрибали (підстрибувати на місці). Уночі зірки мигтіли й блищали (стиснути й розтиснути пальці рук); У візках тихенько діти засинали (закрити очі й покласти голову на руки).</i></p>

Дім — це місце, де нас люблять

Поясніть, що не так важливо, в якому саме будинкові ми живемо. Можна жити у великому чи маленькому будинку, квартирі, наметі або на кораблі. Важливим є те, що наша домівка — це місце, де живуть члени родини, які люблять один одного. Розкажіть про свій дім і про те, що ви робите для того, аби він переповнився любов'ю.

- Чому вам подобається бути вдома?
- Звідки ви знаєте, що ваша сім'я любить вас?
- Чи доводилося вам колись ночувати поза домівкою?
- Де ви спали?
- Чи раділи ви, повернувшись до власного дому?

Нагадайте дітям, як гарно було повернутися до власної домівки та до власного ліжка.

Вправа

Нехай діти встануть і слухають, як ви декламуєте вірш «Дім» (*Children's Songbook*). Запропонуйте їм обнімати себе руками кожного разу, почувши слово *дім*. Можна повторити вірш разом з дітьми.

Дім там є, де серце,
Де живе любов,
Ніжні де є руки
І всі завжди разом.

(© 1975 by Sonos Music, Orem, Utah. Усі права застережено. Використано з дозволу).

Ми допомагаємо своїм сім'ям піклуватися про наш дім

Поясніть, що наші домівки будуть місцем для життя, якщо ми піклуватимемося про них. Кожен член сім'ї повинен підтримувати домівку в охайності й чистоті.

Вправа

Нехай діти покажуть з допомогою пантоміми, як саме вони допомагають підтримувати домівку в охайності й чистоті, наприклад, прибирають іграшки, витирають підлогу, складають на місця одяг.

Запропонуйте дітям по черзі підходити до вас. Опишіть кожній дитині ситуацію, в якій вона може бути гарним помічником у себе вдома. Запитайте дитину, чим саме вона змогла б допомогти в одній з наведених далі ситуацій. Використайте ці приклади або самі вигадайте ситуації, підходящі для дітей в класі:

- Ви випадково вилили склянку води на підлогу. Що вам треба зробити?
- Ви гралися з кубиками всю післяобідню пору. Настав час вечеряти. Що вам треба зробити зі своїми кубиками?
- Ваша мама поспішає приготувати обід для сім'ї. Їй потрібна чиясь допомога, аби накрити на стіл. Що ви могли б зробити?
- Ваш одяг випрала й охайно склали. Що вам потрібно з ним тепер зробити?
- Ви гралися надворі й забруднили черевики. Що треба зробити перед тим, як зайти в дім?
- Коли ви піднімаєтеся вранці, ваше ліжко неприбране. Що вам треба з ним зробити?

Заохочуйте дітей розповідати про те, як вони допомагають підтримувати чистоту і порядок у домі. Розкажіть дітям, як працюєте ви, щоб підтримувати свій дім в охайності й чистоті.

Вправа

Дайте дітям папір і пастелі або олівці, й нехай кожна дитина намалює те, що вона робитиме протягом тижня, аби допомагати вдома. Підпишіть кожен малюнок *Я вдячний за свій дім*.

Свідчення

Поділіться почуттями про свій дім та висловіть вдячність Небесному Батькові та Ісусу Христу за те, що ви благословлені домівкою.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Принесіть у сумці звичайні домашні речі (принаймні одну для кожної дитини). Дозвольте кожній дитині вибрати річ з сумки й поясніть, як треба використовувати її, коли допомагаєш у домашній роботі. Наприклад, тканиною можна витирати пил

або посуд, ложку можна використати при сервіруванні столу, а іграшку—покласти на місце при прибиранні в кімнаті.

2. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Радісно, приємно нам» (*Children Songbook*), проказуючи такі фрази, як «Прибирати ліжко весело» або «Накривати на стіл весело». Супроводжуйте слова відповідними рухами.
3. Обведіть руку кожної дитини на аркуші паперу. Напишіть на кожному аркуші *Я маю руки, що допомагають*. Поговоріть про те, як саме дитячі руки можуть допомогти. Нехай діти візьмуть ці аркуші додому.
4. Нехай діти уявлять, що їхні стільці—це криті візки. Запропонуйте їм поставити стільці в коло, як це робили вночі піонери, щоб захиститися від вороже настроєних людей і диких тварин. Нехай вони з допомогою пантоміми зобразять, ніби розводять вогнище на стоянці та готують вечерю, співають і танцюють після вечері, а потім влаштовуються у своїх візках (на стільцях) спати.
5. Принесіть у клас малюнки різних типів домівок або намалюйте їх на дошці чи аркуші паперу. Обговоріть з дітьми, з яких матеріалів споруджено кожний дім і чи добре було б жити в ньому. Ви можете розглянути намет, іглу, хатину й будинок на палях.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Заспівайте пісню «Коли ми допомагаємо» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова. Нехай діти зобразять, як саме вони допомагають вдома.
2. Організуйте дітей на виконання наведеної далі гри з пальцями:
Малесенькі пальчики (*підняти кулака*),
Хто допоможе нам слухатися?
«Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу». «Я допоможу»
(*розпрямляти одного пальця з кожним «Я допоможу», доки всі пальці не буде розпрямлено*)—
Кажуть малесенькі пальчики.

Мета Допомогти кожній дитині відчувати та висловлювати вдячність Небесному Батькові за їжу та одяг.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Буття 1:11–12 та 1 Царів 17:8–16.
2. Необхідні матеріали:
  - а. Біблія.
  - б. Фрукт або овоч з насінням всередині.
  - в. Торбинка з бобами або інший м'який предмет.
  - г. Аплікація 1-5, «Риба»; аплікація 1-7, «Свиня»; аплікація 1-8, «Вівця»; аплікація 1-9, «Корова»; аплікація 1-22, «Кури» (схожі аплікації можна також знайти в Primary Visual Aids Cutouts, набір 4); або підберіть ілюстрації тварин, які дають одяг і їжу у вашій місцевості.
  - д. Ілюстрація 1-15, «Благословення їжі»; ілюстрація 1-50, «Я одягаюся».
3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Навчальні вправи

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Вправа на увагу Прочитайте дітям наведені далі вказівки, заповнивши пропущені місця назвами страв, що їх зазвичай вживають на сніданок:

Якщо вам подобається їсти на сніданок _____, підніміть одну руку.

Якщо вам подобається їсти на сніданок _____, підніміть іншу руку.

Якщо вам подобається їсти на сніданок _____, встаньте.

Продовжуйте з іншими рухами, поки не виясните назву принаймні одного виду їжі, що його любить кожна дитина. Потім скажіть: «Якщо ви вдячні Небесному Батькові за надану вам їжу, то сядьте й складіть руки».

Ми вживаємо рослинну й тваринну їжу

- Яку іншу їжу вам подобається вживати?
- Де ми отримуємо їжу?
- Хто створив рослини й тварин, що їх ми споживаємо в їжу?

Виясніть з дітьми звідкіля беруться деякі види їжі. Поясніть, що багато видів їжі має рослинне походження.

Розбийте або розріжте принесений вами фрукт або овоч і покажіть дітям насіння.

- Що це таке?
- Чому рослини мають насіння?

Поясніть, що Небесний Батько спланував, що рослини повинні мати насіння, аби з нього виростали нові рослини для постачання нас їжею (див. Буття 1:11–12). З кожним урожаєм фруктів або овочів утворюється все більше насіння.

Вправа Виконайте з дітьми наведену далі віршовану вправу:

Насіння кинули у землю

Насіння кинули у землю *(нахилитися й торкнутися підлоги руками)*.

В землі воно міцно спить *(покласти одну руку зверху на іншу, долоні разом)*.

Аж раптом яскраво сонце засяяло *(зімкнути руки над головою, щоб утворити сонце)*.

Теплий дощик з небес упав *(хитати пальцями рухаючи їх донизу)*.

Землю вітер почав обдувати *(махати руками над головою)*.

Ось і час насінню проростати *(хитати пальцями догори від підлоги)*.

- Ви коли-небудь допомагали саджати рослини?
- Що ви саджали?
- Яку їжу ми отримуємо від рослин?

Разом з дітьми згадайте назви деяких фруктів, овочів та хлібних злаків. Поясніть, що хліб і кашу готують з перероблених хлібних злаків. Висловіть дітям свою вдячність Небесному Батькові за насіння, з якого виростають овочі, фрукти та хлібні злаки.

Знову покажіть насіння.

- Що потрібно цьому насінню для зростання?

Оповідання

Розкажіть історію про Іллу та вдову із Сарепти, як це написано в 1 Царів 17:8–16. Поясніть дітям, що їжі не вистачало тому, що не було дощу. Без дощу рослини не можуть зростати.

- Як би ви почувалися, якби не мали ніякої їжі для споживання?
- Як була благословлена вдова за те, що поділилася тим малим, що мала, з Іллею? (Див. 1 Царів 17:15–16).

Поясніть, що їжа буває не тільки рослинною.

- Звідки ми маємо молоко?
- Звідки ми маємо яйця?
- Звідки ми маємо м'ясо?

Поговоріть про те, як ми отримуємо деякі види їжі від тварин. Демонструючи відповідні аплікації або ілюстрації, обговоріть, які тварини використовуються для їжі у вашій місцевості.

Ми використовуємо рослини та тварин ще й для виготовлення одягу

Підкресліть, що їжа—це не єдине, що ми отримуємо від рослин і тварин. Покажіть ілюстрацію 1-50, «Я одягаюся».

- Що робить цей хлопчик?
- У що ви одягаєтеся?

Вправа

Нехай діти покажуть з допомогою пантоміми, як вони одягають сорочку, сукню, пальто й шапку, взувають черевики.

- Навіщо нам потрібен одяг? (Щоб прикрити тіло, захистити його, щоб зігрітися, коли прохолодно).
- З чого виготовлено одяг?

Якщо діти зможуть назвати деякі матеріали, з яких виробляють одяг, спитайте, чи не знають вони, звідкіля ці матеріали беруться. Поясніть, що ми беремо матеріали для виготовлення одягу та взуття від рослин і тварин. Розкажіть дітям, які саме рослини або тварини постачають матеріали, що зазвичай використовуються для виготовлення одягу у вашій місцевості. Наприклад, бавовну та льон отримують від рослин, а шовкову нитку—від тутового шовкопряда. Вовну отримують від овець, а шкіру—переважно від корів.

Ми вдячні за їжу та одяг

Вправа

Попросіть дітей згадати назви страв, за які вони вдячні. Кидайте чи передавайте торбинку з бобами або м'який предмет по черзі кожній дитині. Нехай дитина називає страву, за яку вона вдячна, й після цього повертає торбинку з бобами вам. Перед тим як передавати торбинку з бобами іншій дитині, обговоріть звідкіля береться названа їжа. Нагадайте дітям, що кожну рослину або тварину сотворив Ісус під провідництвом Небесного Батька.

Повторіть вправу, запитуючи в кожної дитини не про страви, а про назви предметів одягу.

Покажіть ілюстрацію 1-15, «Благословення їжі».

- Кому ми повинні бути вдячними за їжу?
- Кому ми повинні дякувати за наш одяг?
- Як саме ми можемо дякувати Небесному Батькові за їжу та одяг? (Один із способів—це дякувати за них у щоденних молитвах).

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Дайте кожній дитині аркуш паперу, розділений вертикальною лінією на дві половини, з заголовком *Я вдячний за:*. Нехай кожна дитина намалює їжу з одного боку лінії й предмети одягу—з другого.
2. Допоможіть дітям проспівати перші два куплети пісні «Дяка Нашому Батькові» (*Children's Songbook*) або продекламувати їх.
3. Запропонуйте дітям уявити, що вони насіння. Нехай вони присядуть, неначе були посіяні в землю, а потім повільно піднімаються під яскравим промінням сонця та ласкавим дощем. Дозвольте дітям по черзі бути сонцем і дощем.
4. Принесіть фрукт або овоч і роздайте дітям маленькі шматочки, аби посмакувати його. Опишіть, від якого насіння й рослини він походить. (Заздалегідь переконайтеся у батьків, що ніхто з дітей не має алергії на цю їжу).
5. Запропонуйте дітям здогадатися за вашим описом, про яку їжу ви говорите. Наприклад, скажіть: «Ця їжа ззовні біла або коричнева. Вона має шкаралупу. Вона лежить у гнізді. Що це?» (Яйце). Повторюйте скільки завгодно разів з іншими видами їжі. Можна принести в клас зразки кожної їжі, яку описуєте.
6. Принесіть предмети верхнього одягу, такі як светри, пальта і шапки, й нехай діти приміряють їх, поки ви розповідатимете про одяг, за який вони вдячні Небесному Батькові.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Разом з дітьми заспівайте пісню «Для здоров'я та сили» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.
2. Нехай діти покажуть з допомогою пантоміми процес одягання, поки ви декламуватимете слова наведеної далі віршованої вправи:
Хлоп'ята, одягніть свої штанці, свої штанці, свої штанці.
Хлоп'ята, одягніть свої штанці, один, два, три.
Дівчатка, одягніть-но спіднички, спіднички, спіднички.
Дівчатка, одягніть-но спіднички, один, два, три.
Діти, одягніть-но сорочки, сорочки, сорочки.
Діти, одягніть-но сорочки, один, два, три.
Діти, одягніть шкарпетки, шкарпетки, шкарпетки.
Діти, одягніть шкарпетки, один, два, три.
Діти, одягніть-но черевики, черевики, черевики.
Діти, одягніть-но черевики, один, два, три.
Тепер всі діти одягнуті, усі одягнуті, усі одягнуті (*плеснути в долоні*).
Тепер всі діти одягнуті; підемо гуляти!

Мета	Допомогти кожній дитині у її бажанні стати хорошим другом.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Іоанн 6:1–13, 11:1–7 та 17–44. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Вкажіть на себе й запитайте: «Хто я такий»? Діти можуть назвати ваше ім'я або сказати слово <i>вчитель</i>. Поясніть, що ви також їхній друг, а вони—ваші друзі. Скажіть, що друзями є люди, які подобаються один одному.</p> <p>Станьте з дітьми в коло. Дивлячись по черзі на кожну дитину, скажіть: «(Ім'я дитини) мій друг». Дозвольте кожній дитині зробити це по черзі, переконуючись у тому, що кожного разу згадано всіх дітей.</p> <p>У нас багато друзів</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хто ваші друзі? <p>Дозвольте дітям поговорити про своїх друзів. Підкресліть, що друзями можуть бути люди будь-якого віку. Члени сім'ї—це найкращі друзі. Наголосіть, що всі в класі є друзями. Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос». Поясніть, що той, кого зображено на ілюстрації, є найкращим другом кожної дитини в класі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як звати нашого друга, зображеного на цій ілюстрації? • Звідкіля ви знаєте, що Ісус є вашим другом? <p>Пісня</p> <p>Заспівайте пісню «Є Ісус наш вірний друг» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова.</p> <p>Є Ісус наш вірний друг Завжди поруч Він. Діти цінні всі навкруг. Поведе всіх Він.</p> <p>Оповідання</p> <p>Розкажіть історію про те, як Ісус оживив Лазаря, згідно з описаним в Іоанн 11:1–7, 17–44. Наголосіть, що Лазар і його сестри були друзями Ісуса. Коли Ісус був у Віфанії, він зупинявся в їхньому домі й обідав разом з ними.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ставився Ісус до Лазаря? (Див. Іоанн 11:3, 35–36). • Що Ісус зробив для Лазаря? (Див. Іоанн 11:43–44). • Як, на вашу думку, Лазар, Марія і Марфа ставилися до Ісуса? <p>Ми—хороші друзі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ми повинні ставитися до друзів? <p>Поясніть, що хороші друзі завжди роблять для інших щось добре. Ми піклуємося про наших друзів і зичимо їм щастя. Обговоріть важливість поведінки з іншими так, як ми хочемо, щоб поводитися з нами. Виясніть у дітей, як саме вони могли б виявити себе хорошими друзями в описаних далі ситуаціях:</p>

Пісня	<ul style="list-style-type: none"> • Ви граєтеся разом з вашим другом. Приходить ще одна дитина й хоче гратися з вами. • До класу вперше приходять нова дитина й почувається неспіливо й налякано. • Дитину драгнуть і це її ображає. <p>Заспівайте пісню «Доброта починається з мене» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова.</p> <p>Хочу бути добрим до всіх я, Бо правильно це. «Пам'ятай, — так собі кажу я, — Добрий почин—з мене».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ви почуваєтеся, коли ваші друзі лагідні з вами? • Як, на вашу думку, почуваються ваші друзі, коли ви лагідні з ними? <p>Поясніть дітям, що якщо вони хочуть мати друзів, то самі повинні бути хорошими друзями.</p>
Оповідання	<p>Друзі діляться один з одним</p> <ul style="list-style-type: none"> • Якщо ви граєтеся з (назвіть якусь іграшку або ще щось конкретне) й приходять друг, щоб погратися з вами, що вам слід зробити? <p>Поясніть, що ділитися—означає дозволити комусь іншому гратися з нами або дати якусь свою річ комусь іншому. Іноді, якщо неможливо розділити на частини те, що маємо, потрібно користуватися цим по черзі. Це також називають «ділитися».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Якщо один з ваших друзів голодний, а у вас є їжа, то як вам слід поступити? <p>Покажіть Біблію й, використовуючи Іоанн 6:1–13, розкажіть історію про те, як Ісус нагодував п'ять тисяч людей. Наголосіть, що завдяки тому, що маленький хлопчик поділився своєю їжею, Ісус зміг скористатися своєю владою, щоб зробити достатньо їжі й нагодувати всіх людей.</p> <p>Нагадайте дітям історію Іллі та вдови з Сарепти (її вміщено в уроці 32). Вдова була благословлена тому, що поділилася своєю їжею, хоч у неї її було не дуже багато.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чим ми можемо поділитися зі своїми друзями? • Чим ми можемо поділитися зі своїми сім'ями?
Пісня	<p>Нехай діти встануть і заспівають наведений далі куплет пісні «Радісно, приємно нам» (<i>Children's Songbook</i>), використовуючи фразу «Ділитися своїми (іграшками, книжками або ще чимось, що запропонують діти) весело». Запропонуйте дітям супроводжувати слова відповідними рухами.</p> <p>Пісню співати радісно, радісно, приємно нам. Пісню співати радісно, приємно дуже нам.</p> <p>(© 1963 by D. C. Heath and Company. Передруковано з дозволу).</p> <p>Нагадайте дітям, що друзі завжди допомагають один одному, й заохочуйте їх у разі необхідності допомагати у прибиранні класу.</p>
Свідчення	<p>Поділіться свідченням про те, як це важливо—бути гарним другом. Можна поділитися досвідом щодо когось із своїх друзів. Нагадайте дітям, що Небесний Батько та Ісус є нашими друзями й вони люблять нас. Заохочуйте дітей бути лагідними зі своїми друзями на цьому тижні.</p>

Вправи для збагачення

- Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.
1. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Давай—каже маленький струмок» (*Children's Songbook*) або «Всіх любить»—казав Ісус» (*Children's Songbook*).

2. Нехай діти стоячи виконають віршовану вправу «Дорогий маленький друг»:

Я маю маленького друга (*обійняти себе*)
 І бачу його [або її] кожен день.
 Я люблю свого справжнього друга
 І бавлюся з ним цілий [нею весь] день.
 Ми граємось з ляльками (*удати, що гойдаєте ляльку*),
 Кидаємо м'ячі (*удати, що кидаєте м'яча*),
 Маршируємо мов солдати (*марширувати спокійно на місці*),
 Гойдаємось разом (*удати, що гойдаєтесь*),
 Співаємо пісні,
 Як всі друзі повинні вчиняти (*скласти руки й кивнути головою*).

3. Принесіть для класу маленьке частування (переконайтеся у батьків, що ніхто з дітей не має алергії на цю їжу). Поставте частування так, щоб дітям було видно його. Підкресліть, як воно гарно виглядає, й запитайте в дітей, чи не бажали б вони, щоб ви поділилися з ними. Спитайте дітей, як би вони почувалися, якби ви поділилися частуванням тільки з деякими з них. Обговоріть, як почувуються інші, коли їх обійдено. Поділіться частуванням з усіма дітьми.
4. Нехай діти намалюють, як вони діляться з другом. Підпишіть малюнок *Я ділюся з другом*.
5. Перекажіть своїми словами таку достовірну історію:

Черевики з підбитими міддю носками

Багато хто з піонерів, які приїхали до Юти, були бідними. Вони витратили усі свої гроші, щоб придбати речі для довгої подорожі та інструменти, потрібні їм для спорудження домівок і закладення садів. Оскільки у людей не було достатньо грошей, багато дітей мали тільки одну пару взуття, яку вони взували в неділю. В інші дні тижня вони часто ходили босі.

Одна дівчинка-піонерка по імені Мелінда мала пару важких, потворних черевиків з підбитими міддю носками, які вона носила протягом зими. Влітку її сім'я купила для неї нову пару гарних, зручних недільних черевиків, і вона збиралася взути їх на прогулянку.

Краща подруга Мелінди, Аманда, зовсім не мала взуття. Мелінда дуже співчувала Аманді й отримала дозвіл своєї мами позичити Аманді одну із своїх пар черевиків, щоб та взула її на прогулянку. Коли Мелінда взяла свою стару, важку пару черевиків з підбитими міддю носками, щоб віднести своїй подрузі, її мама сказала: «Якщо ти збираєшся поділитися, то повинна дати те, що бажала б отримати сама».

Мелінда глибоко замислилася на кілька хвилин. Вона думала, чого хотів би від неї Ісус. Вона думала, яку пару черевиків їй краще взути, і зрештою вирішила. Вона віднесла подрузі нові недільні черевики, а сама взулася в старі, потворні черевики з підбитими міддю носками. Але Мелінда почувалася дуже щасливою! Вона знала, що поділилася саме так, як цього бажав від неї Ісус.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Розкладіть іграшки і запропонуйте дітям гратися з ними. Обговоріть важливість слів «будь ласка» та «дякую». Заохочуйте дітей ділитися іграшками під час гри й допомагати один одному класти іграшки на місце, скінчивши гратися.
2. Прорекламуйте наведені далі слова, а дітям запропонуйте супроводжувати їх відповідними діями. Повторіть, якщо діти матимуть бажання.

Що робить мене щасливим

Два ока, щоб в світ цей чудовий вдивлятись (*показати на очі*),
 І губи, щоб протягом дня посміхатись (*широко посміхнутися*),
 Два вуха, щоб чути, що інші сказали (*скласти руки лодочками біля вух*),
 І рученьки, іграшки щоб прибирали (*удайте, що збираєте іграшки і складаєте їх*).

Язик, щоби гарні слова промовляти (*показати на рот*),
І серце, щоби гратися та працювати (*тримати руки на серці*),
І ноги, що вправно по світу ідуть (*показати на ноги*) —
Для кожного з нас дні щасливі несуть.

3. Заспівайте пісню «Я маю дві маленькі руки» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.

Мета	Заохотити кожну дитину виявляти любов до інших з допомогою добрих слів і справ.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Матвій 7:12, Марк 10:13–16, Лука 10:30–37 та Іоанн 13:34. 2. Повторіть історію, вміщену в 19 уроці, про те, як Ісус вилікував сліпого чоловіка (див. Іоанн 9:1–7). 3. Для кожної дитини в класі виріжте паперове серце з написом <i>Я люблю тебе</i>. 4. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 213, «Ісус зцілює сліпого» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-48, «Діти граються з кубиками»; ілюстрація 218, «Добрий самаритянин» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 5. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Покажіть ілюстрацію 1-48, «Діти граються з кубиками». <ul style="list-style-type: none"> • Що роблять ці діти? • Чи вважаєте ви, що ці діти—друзі? • Як друзі ставляться один до одного? Нагадайте дітям, що друзі ставляться один до одного привітно. Коли ми привітно до інших, ми виявляємо їм свою любов.
Пісня	Разом з дітьми заспівайте пісню «Всіх любіть»—казав Ісус» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова, супроводжуючи її визначеними далі рухами. <p>«Всіх любіть, — казав Ісус (<i>широко розвести руки</i>), — Всім добро несіть (<i>підняти голову й опустити</i>). Якщо в серці є любов (<i>покласти руки на серце</i>), Будуть вас любіть» (<i>обійняти себе</i>).</p>
Оповідання	Ісус виявляв любов до інших через власну доброту <p>Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос», і скажіть дітям, що Ісус радив ставитися до інших так, як ми бажали б, аби вони ставилися до нас. Покажіть Біблію й прочитайте Матвій 7:12 до слів <i>те саме чиніть їм і ви</i>. Поясніть, що цей вірш з Писань означає ось що: якщо ми хочемо, аби інші були добрими до нас, ми повинні бути добрими до них.</p>
Оповідання	Покажіть ілюстрацію 213, «Ісус зцілює сліпого» . Разом з дітьми перекажіть історію (див. Іоанн 9:1–7), супроводжуючи її показом ілюстрації. <ul style="list-style-type: none"> • Як саме Ісус виявив доброту до сліпого чоловіка?
Оповідання	Розкажіть історію про те, як Ісус благословляв малих діток, що її вміщено в Марк 10:13–16. <ul style="list-style-type: none"> • Як саме Ісус виявив доброту до діток? Наголосіть, що Ісус провів своє життя, допомагаючи іншим людям. Через доброту Ісус виявляв свою любов до інших. Поясніть, що Ісус заповідав нам любити один одного. Прочитайте дітям Іоанн 13:34. Нехай діти повторять кілька разів: «Любіть один одного! Як Я вас полюбив».

Пісня Разом з дітьми заспівайте пісню «Любіть один одного» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.

Як я любив вас,
Любіть і ви всіх.
Новий Завіт це:
Любіть і ви всіх.
Хай кожен знає:
Учні Мої ви всі,
Хто любов має
До людей всіх.

(© 1961, 1989 by Luacine C. Fox. Використано з дозволу автора).

Ми виявляємо любов до інших через власну доброту

Оповідання Покажіть ілюстрацію 218, «Добрий самаритянин», і розкажіть історію про доброго самаритянина, як це написано в Лука 10:30–37.

- Хто в цій історії виявився насправді добрим?
- Що зробив самаритянин, щоб допомогти пораненому чоловікові?

Запропонуйте дітям обдумати, як саме вони можуть бути добрими до інших? Нехай вони обмінюються між собою думками.

Поясніть, що іноді важко бути добрим до іншої людини, оскільки вона може недружелюбно ставитися до нас або дуже від нас відрізняється. Допоможіть дітям зрозуміти, що кожна людина потребує доброго ставлення. Навіть якщо люди здаються недружелюбними або несхожі на нас (наприклад, якщо вони мають інший колір шкіри або якусь фізичну ваду), ми повинні ставитися до них з лагідністю.

Поговоріть про те, як це важливо—виявляти любов і доброту в наших сім'ях.

- Як саме ви можете виявити любов до свого батька? до своєї матері? до своїх братів і сестер?

Наголосіть, що коли ми з добротою ставимося до членів наших сімей, щасливими є не тільки наші сім'ї, але також Небесний Батько та Ісус.

Скажіть, що іноді немовлята або маленькі діти беруть чи ламають речі, які належать нам. Поясніть, що дуже маленькі діти не завжди розуміють, що роблять. Нам треба ставитися до них з добротою й не сердитися на них. Якщо ми маємо речі, які ламаються, їх слід ховати від маленьких дітей.

- Як саме ми можемо виявляти свою любов до Небесного Батька та Ісуса?

Наголосіть, що любов до Небесного Батька та Ісуса можна виявляти через виконання заповідей, шанобливе поведіння в Церкві та через доброту й допомогу людям, які оточують нас.

Свою любов можна виявляти через лагідну розмову

Вправа Попросіть дітей виконати вказівки, що їх подано далі. Кожного разу, після виконання відповідної дії дякуйте їм.

1. Будь ласка, встаньте.
2. Прошу, сідайте.
3. Будь ласка, встаньте й поверніться навколо себе. Прошу, сідайте. Ще раз, будь ласка, встаньте.
4. Будь ласка, підніміть руки високо над головою.
5. Прошу, спокійно сядьте.

- Які чемні або добрі слова я сказав?
- Чи подобається вам, коли хтось каже «будь ласка» й «дякую»?

Допоможіть дітям зрозуміти, що якщо ми бажаємо, аби інші розмовляли з нами лагідно, ми повинні лагідно розмовляти з ними.

Нагадайте дітям про інші вислови ввічливості, такі як «Перепрошую» та «Пробачте мене, будь ласка», та про ситуації, в яких їх слід використовувати. Сформулюйте запитання до дітей згідно з наведеним далі зразком:

- Як саме у ввічливій формі попросити напитися води?
- Що вам треба сказати тому, хто приніс вам подарунок?
- Як саме слід повестися, якщо ви засмутили когось?
- Що саме потрібно сказати, аби ввічливо привернути чиюсь увагу?

Поясніть, що у відповідь на нелюб'язну поведінку ми повинні відповідати лагідно.

Пісня

Ще раз заспівайте разом з дітьми «Всіх любіть» — казав Ісус»

Свідчення

Похваліть дітей такими самими словами, з допомогою яких вони намагалися виявляти свою доброту. Поясніть, що Небесний Батько та Ісус люблять кожного з нас, тому їм дуже подобається спостерігати наше добре ставлення один до одного. Свідчіть про те, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми були добрими. Дайте кожній дитині паперове серце. Скажіть їм, що означають написані на них слова, й висловіть свою любов до дітей.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Прочитайте наведені далі приклади (або придумайте власні), й нехай діти піднімають паперові серця кожного разу, коли йдеться про доброту або любов. Нехай вони тримають паперові серця у себе на колінах, якщо дія, наведена в прикладі, не є доброю або не свідчить про любов.
  - Гратися в яку-небудь гру по черзі
  - Бути в поганому настрої.
  - Співчувати ображеній дитині.
  - Штовхати того, хто розлютив вас.
  - З благоговійністю йти до Дому зборів.
  - Казати «будь ласка» та «дякую».
  - Притримати відчинені двері, аби пропустити когось уперед.
  - Бути галасливим у Церкві.
  - Допомогати в прибиранні.

Нагадайте дітям: якщо ми добрі до інших, то виявляємо любов, і Небесний Батько та Ісус щасливі разом з нами.
2. Згадайте кілька знайомих ситуацій, під час яких діти мають сприятливу можливість виявити доброту і любов до інших. Опишіть ці ситуації на окремих аркушах паперу і нехай кожна дитина вибере один такий аркуш. Прочитайте опис ситуації й запропонуйте дитині, яка витягла цей аркуш, розповісти, як саме слід діяти в цій ситуації. Можна скористатися наведеними далі прикладами:
  - Під час вашої з другом гри в кімнату зайшла ще одна дитина. Що вам слід зробити?
  - Ви з сестрою хочете гратися однією і тією самою іграшкою. Що вам треба зробити?
  - Ваш маленький братик узяв якусь вашу річ. Що вам треба зробити?
3. Використовуючи відомі приклади з життя вашого приходу або території, обговоріть, яким чином можна виявити доброту й любов до тих, хто має фізичні вади. Допоможіть дітям продумати конкретні способи допомоги людині з фізичними вадами.
  - Як ми можемо виявити любов до незрячих?
  - Як ми можемо виявити любов до глухих?
  - Як ми можемо виявити любов до того, хто користується інвалідною коляскою або милицями?
4. Допоможіть дітям зрозуміти, що хоч деякі люди розмовляють іншими мовами або мають інший колір шкіри, ми всі є дітьми Небесного Батька. Ми всі повинні бути лагідними один з одним. Ми повинні ставитися до інших так, як бажали б, аби ставилися до нас. Поясніть, що кожна людина чимось відрізняється від решти людей.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Заспівайте пісню «Доброта починається з мене» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.
2. Організуйте дітей на виконання наведеної далі віршованої вправи:

Посмішка передається дуже легко (*посміхнутися*),

І коли я почуваюся сумним (*опустити куточки рота вниз, щоб обличчя виглядало сумним*),

То намагаюсь посміхнутися комусь (*посміхнутися*),

Й відразу дуже швидко звеселяюсь (*покласти обидві руки на серце*)!

(Адаптовано з твору Пета Грехема «Feeling Glad», *Friend*, березень 1990, с. 21).

Я добре ставлюся до тварин

Урок
35

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, як важливо добре ставитися до тварин.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Буття 2:19–20; 6–8. 2. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Ілюстрація 100, «Творення—живі істоти» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 103, «Ной та ковчег з тваринами» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Удайте перед дітьми якусь знайому їм тварину. Нехай діти відгадають її. Запропонуйте кожній дитині по черзі удати якусь тварину, а інші в цей час нехай відгадують її.</p> <p>Адам дав ім'я кожній тварині</p> <p>Нагадайте дітям, що Небесний Батько спланував, а Ісус створив на землі усіх тварин, риб, птахів і комах. Покажіть Біблію і поясніть, що Писання розповідають нам, що Адам дав ім'я всім тваринам (див. Буття 2:19–20). Покажіть ілюстрацію 100, «Творення—живі істоти».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назвіть усіх зображених на ілюстрації тварини? (Нехай діти по черзі показують на якусь тварину й називають її). <p>Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми добре ставилися до тварин</p> <p>Оповідання</p> <p>Покажіть ілюстрацію 103, «Ной та ковчег з тваринами» і нагадайте історію Ноя та ковчеза, як написано в Буття 6–8. Наголосіть, що принаймні дві тварини кожного виду були спасені від потопу. Небесний Батько та Ісус люблять тварин і хочуть, щоб вони були на землі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому Ной взяв тварин до ковчезу? • За яких саме тварин, узятих Ноем у ковчег, ви вдячні? • Як, на вашу думку, Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми ставилися до тварин? <p>Оповідання</p> <p>Перекажіть своїми словами наведену далі історію про Президента Спенсера В. Кімбола, дванадцятого Президента Церкви.</p> <p>У дитинстві Президент Спенсер В. Кімбол мав завдання виганяти корів на вигін, віддалений приблизно на півтора кілометри від дому. Одного разу він зробив собі рогачку, іграшку, з допомогою якої стріляв камінчиками по стовпах огорожі й стовбурах дерев. Він добре натренувався і міг влучити у дерево або стовп огорожі з дуже далекої відстані.</p> <p>Взддовж дороги, якою він виганяв корів, росли високі дерева. Спенсер помітив, що на деревах було багато маленьких пташок. Вигляд пташок спокусив його стріляти по них, аби продемонструвати, який він гарний стрілець. Але тієї самої миті він пригадав пісню, яку співав у Початковому товаристві. Там були такі слова—«Не вбивай маленьких пташок... Земля належить Господу й він дає їжу і маленьким, і великим створінням». Спенсер подумав про ті слова з пісні. Він вирішив, що птахи важливі для Небесного Батька й вбивати їх неможна. Отже, він завжди обережно стріляв зі своєї рогачки, щоб не влучити в жодну пташку.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Яким чином Спенсер В. Кімбол виявив доброту до птахів?

	Скажіть дітям, що Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми були добрими з усіма тваринами.
Пісня	Заспівайте пісню «Доброта починається з мене» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова. Хочу бути добрим до всіх я, Бо правильно це. «Пам'ятай, — так собі кажу я, — Добрий почин—з мене».
Вправа	<ul style="list-style-type: none"> • Ви маєте домашніх тварин? Запропонуйте дітям розповісти про своїх домашніх тварин і про те, як вони піклуються про них. Прочитайте дітям наведені далі описи вчинків і нехай вони кожного разу піднімають великого пальця догори, якщо вчинок свідчить про хороше ставлення до тварин, і опускають того пальця донизу, якщо йдеться про погане ставлення до тварин. <ul style="list-style-type: none"> • Годувати їх кожного дня хорошою їжею. • Забувати годувати їх. • Забувати давати їм воду. • Давати їм свіжу воду для пиття. • Влаштовувати їм безпечно й зручне місце для сну. • Замкнути їх на цілий день у жаркому місці. • Дарувати їм любов та увагу.
Свідчення	Нагадайте дітям, що тварин було сотворено Ісусом і вони є частиною плану Небесного Батька. Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми були добрими з тваринами. Розкажіть про своє ставлення до домашніх тварин або тварин взагалі.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Наприкінці уроку виріжте з паперу для кожної дитини фігурку кролика й нехай вони розфарбують ці фігурки. Приклейте бавовняну кульку (ватку) до хвостика кожного кролика, щоб надати йому пухнастого вигляду.
2. Заспівайте пісню «Небесний мій Батько любить мене» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.
3. Використовуючи вудку, виготовлену для уроку 11, та аплікації тварин, які додаються до цього підручника, дозвольте дітям по черзі витягувати вудкою тварин. Після того як усі діти спіймають по тварині, нехай вони по черзі покажуть своїх тварин і розкажуть, що вони про них знають.
4. Зробіть для кожної дитини значок з написом *Я буду добрим з кожною твариною*, щоб вона могла носити його вдома.
5. Організуйте дітей на виконання наведеної далі гри з пальцями.

Моє малесеньке кошеня

На дерево влізло мале кошеня (*«залізити» пальцями правої руки на ліву руку*)

І сіло спочити на гілці (*нехай права рука відпочиває на лівому плечі*).

Я покликав його, й воно злізло вниз (*злізти пальцями назад по руці*),

І з'їло всю їжу в тарілці (*скласти чашечкою ліву долоню; удати, ніби права рука—це кошеня, яке їсть*).

6. Нехай діти встануть і виконають разом з вами відповідні рухи, поки ви розповідатимете наведеного далі вірша:

Ной

Ковчег великого Ной збудував (*розвести руки*);

Бо знав, що робити й чому (*піднести пальця до лоба*).

Він міряв, і шив, і цвяхи забивав (*робити відповідні рухи*),

Як Бог заповідав йому (*кинути головою*).

Покликав родину, бо був не один (*поманити рукою*),
 Разом до ковчега зайти (*спокійно йти на місці*),
 Взяв пара за парою різних тварин (*підняти два пальці*),
 Щоб довго по хвилях пливти (*зробити руками плавальні рухи*).

Ось хмари великі й важкі зібралися (*підняти руки над головою*)
 Навколо всієї землі (*ворушити пальцями, імітуючи дощ*),
 Бурхливі потоки згори полилися (*зробити рукою змітаючий рух*),
 Накривши усе взагалі (*повертати голову зі сторони в сторону*).

Ковчег неушкодженим зливу пройшов (*зробити руками плавальні рухи*),
 Дні й ночі впираючись бурі (*скласти руки разом з одного боку обличчя*),
 Аж поки з'явилося сонечко знов (*зробити руками коло над головою*)
 В яскравій небесній лазурі.

Висихала усяка вода без упину (*схрестити руки на грудях*),
 Вітер землю суху обдуб (*розвести руки й випростати кисті*),
 І складала подяку родина (*схилити голову та скласти руки*),
 Що в потопі їх Бог не забув.

(Адаптовано з вірша Беверлі Спенсер).

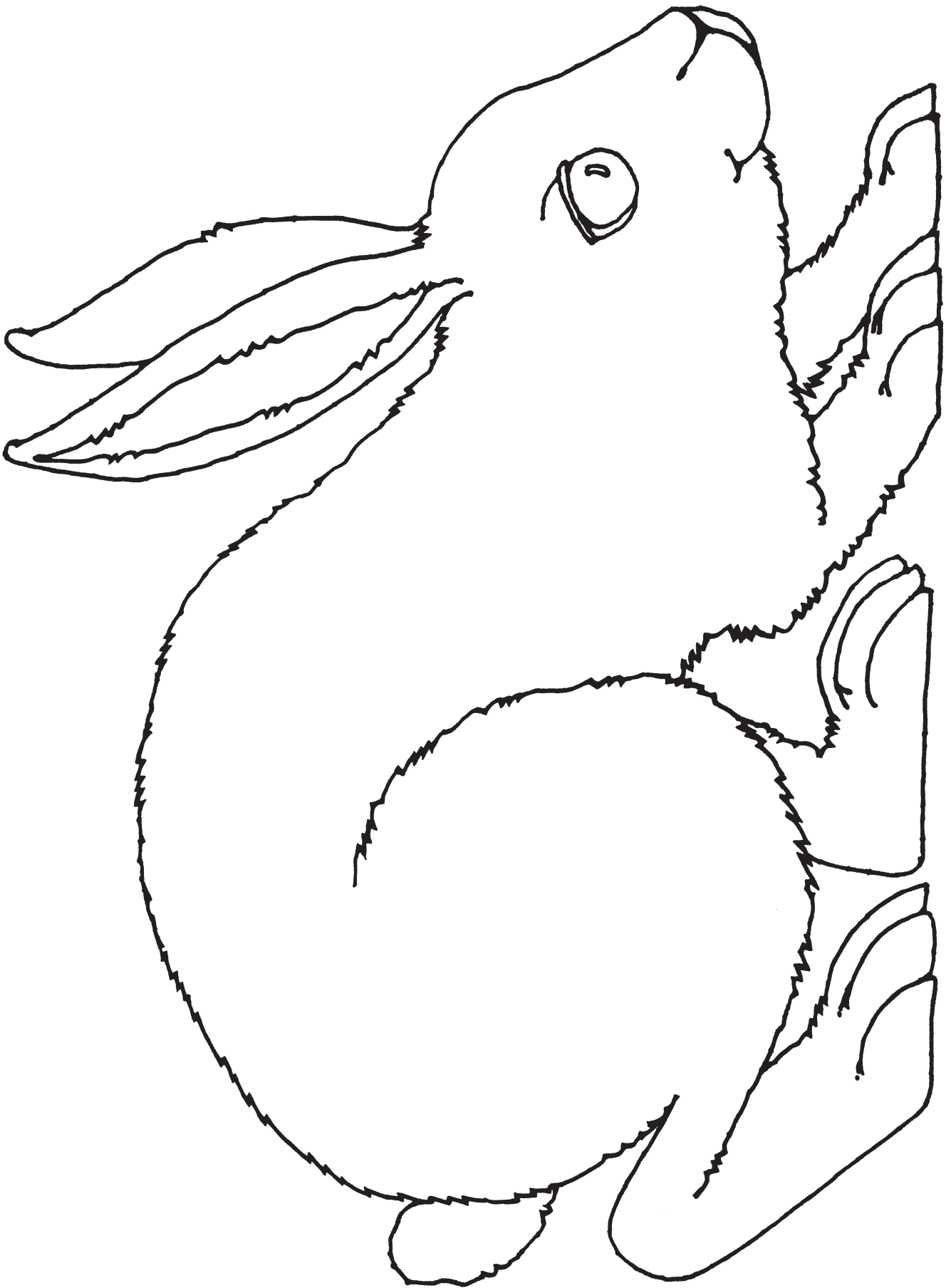
Додаткові вправи для молодших дітей

1. Нехай діти розкажуть про домашніх тварин, яких вони мають або хотіли б мати. Обговоріть з дітьми наше ставлення до домашніх тварин і піклування про них.
2. Проспівайте пісню «Такий неосяжний світ» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова. Виконуйте рухи, які вказано далі.

Такий неповторний, великий світ (*утворити руками широке коло*),
 І Божі у ньому живуть творіння,
 І гори (*підняти руки над головою у формі гори*),
 й долини (*покласти руки долонями донизу перед тулубом*),
 й дерева високі (*випростати руки високо догори*),
 Великі тварини (*випростатися*),
 й тварини маленькі (*зіщулитися*).

Такий неповторний, чарівний світ (*утворити руками широке коло*).
 Бог любить і пестить свої творіння (*міцно обійняти себе руками*).

3. Показати відразу кілька аплікацій тварин і нехай діти розкажуть вам, що вони знають про кожну тварину—де вона живе, як подає голос і що їм у ній подобається.

Я подаю хороший приклад

Урок
36

Мета	Допомогти кожній дитині подавати хороший приклад іншим, слідуючи прикладові Ісуса.
-------------	--

Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчити з молитвою Матвій 4:19; Лука 19:1–10; Іоанн 13:15 та 3 Нефій 17:11–24. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія та Книга Мормона. Кілька вирізаних з паперу відбитків ступень ніг. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-63, «Закхей на дереві»; ілюстрація 1-64, «Ісус молиться з нефійцями» (62542). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
-------------------	---

Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Продекламуйте разом з дітьми слова пісні «Роби, як я» (<i>Children's Songbook</i>). Нехай діти повторюють ваші дії, а ви можете крутити руками, плескати в долоні або махати руками наче крилами.</p> <p>Роби, як треба. Саме так, як я. Роби, як треба. Саме так, як я. Це велике. Це мале. Це широке. Це вузьке. Роби, як треба. Саме так, як я. Роби, як треба. Саме так, як я.</p> <p>(© 1963 by D. C. Heath and Company. Передруковано з дозволу).</p> <p>Поясніть дітям, що повторюючи ваші дії, вони наслідували ваш приклад. Наслідуючи чийсь приклад, ми робимо те саме, що й ця людина. Розкажіть дітям, що Ісус сказав: «Ідіть за мною» (див. Матвій 4:19).</p> <p>Небесний Батько послав Ісуса Христа на землю, щоб він був для нас прикладом</p> <p>Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос». Поясніть, що одна з причин, чому Ісус прийшов на землю, — служити для нас прикладом у житті. Ісус був досконалим. Це означає, що він усе робив правильно. Ми повинні намагатися жити так, як жив він, коли перебував на землі.</p> <p>Відкрийте Біблію й прочитайте Іоанн 13:15. Скажіть дітям, що це слова Ісуса. Наголосіть, що ми хочемо бути схожими на Ісуса й наслідувати його приклад.</p>
-------------------------	--

Пісня	<p>Допоможіть дітям заспівайте першу частину пісні «Я намагаюсь бути як Ісус» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова.</p> <p>Ісусу подібним бути Бажаю я кожен час, Стараюсь я всіх любити, Ісус як любив всіх нас.</p> <p>(© 1980 by Janice Kapp Perry. Використано з дозволу автора).</p> <ul style="list-style-type: none"> Як саме ми повинні поступати, якщо намагаємося бути схожими на Ісуса?
-------	--

Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 1-63, «Закхей на дереві», й розкажіть історію Ісуса й Закхея, як це написано в Лука 19:1–10. Поясніть, що Ісус показав нам хороший приклад, коли був</p>
------------	---

добрим до Закхея. Незважаючи на те, що інші люди не любили Закхея, Ісус побажав відвідати його дім і бути його другом.

- В чому виявилася лагідність Ісуса до Закхея? (Див. Лука 19:5).
- Що, на вашу думку, відчував Закхей, коли Ісус був лагідним до нього?

Пісня

Разом з дітьми заспівайте пісню «Всіх любіть»—казав Ісус» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова, виконуючи вказані далі рухи.

«Всіх любіть, —казав Ісус (*широко розвести руки*), —
Всім добро несіть (*підняти голову й опустити*).
Якщо в серці є любов (*покласти руки на серце*),
Будуть вас любіть» (*обійняти себе*).

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 1-64, «Ісус молиться з нефійцями», й розкажіть історію про те, як Ісус молився за нефійських дітей згідно з написаним в 3 Нефій 17:11–24. Поясніть, що своїм прикладом Ісус показав, як ми повинні молитися за інших.

- За кого молився Ісус? (Див. 3 Нефій 17:21).
- Як, на вашу думку, почувалися діти, коли Ісус молився за них?
- За кого можемо молитися ми?

Обговоріть, що ми можемо молитися за таких людей, як члени сім'ї, хворі, місіонери та провідники Церкви.

Вправа

Поставте ілюстрацію 1-63, «Закхей на дереві», та ілюстрацію 1-64, «Ісус молиться з нефійцями», в протилежних кінцях кімнати й покладіть на підлогу паперові відбитки ступень ніг так, щоб вони прямували до кожної ілюстрації. Коли діти прямуватимуть по відбитках до кожної ілюстрації, нехай вони ще раз заспівають або продекламують слова першої частини пісні «Я намагаюсь бути як Ісус».

Зупиніться біля кожної ілюстрації й нехай діти перекажуть її зміст. Допоможіть їм продумати шляхи, з допомогою яких вони, подібно до Ісуса, можуть послужити хорошим прикладом у кожній ситуації. Наприклад, вони поділяться іграшками або гратимуться з дитиною, якій потрібен друг (Закхей), або вони будуть молитися за хворого чи за людину, яка потребує спеціальної допомоги (молитва за нефійських дітей).

Допоможіть дітям зрозуміти, що ставлячись до інших з любов'ю і лагідністю та молячись за них, вони слідуєть прикладові Ісуса. Й вони також служать хорошим прикладом для інших людей.

Пісня

Заспівайте пісню «Я намагаюсь бути як Ісус» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова, виконуючи описані далі рухи:

Всіх полюбіть, як нас любіть Ісус (*обійняти себе*).

Добрим будьте з людьми у ділах (*удати, що потискуєть руку іншої людини*),
Та приязними у ділах і думках (*удати, що одна рука—це голова тварини, а інша рука пестить її*),

Бо цьому нас учить Ісус (*з'єднати руки долонями догори, зобразивши книгу Писань*).

(© 1980 by Janice Carr Perry. Використано з дозволу автора).

Ми можемо служити хорошим прикладом для інших

Поясніть, що так само, як діти наслідують приклад Ісуса, інші люди дивляться на них і наслідують їхній приклад.

Вправа

Оберіть когось з дітей на роль провідника. Нехай ця дитина керує рухами інших дітей. Вони можуть плескати в долоні, обертатися навколо себе або підскакувати.

Повторюйте цю вправу, щоб дати можливість іншим дітям побувати в ролі провідника.

Поясніть, що існують більш важливі способи бути прикладом для інших, а не тільки копіювання фізичних рухів тіла. Скажіть дітям, що вони будуть хорошим прикладом, якщо належно поводитимуться—будуть казати правду, слухатися маму й тата, ділитися іграшками, будуть шанобливими в Церкві й допомагатимуть своїм сім'ям.

- Як саме можна стати хорошим прикладом для інших?

Нехай кожна дитина продумає, в чому саме вона зможе стати хорошим прикладом, і розповість класові, що вона збирається робити.

Свідчення

Розкажіть про свій досвід наслідування хорошого прикладу. Поділіться почуттями про важливість слідування прикладові Ісуса. Заохочуйте дітей, щоб вони подавали хороший приклад іншим, чинячи подібно до Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Виготовіть з паперу просту корону або капелюх для кожної дитини. На кожній короні або капелюсі напишіть *Я служитиму хорошим прикладом*. Обговоріть, як діти можуть бути хорошим прикладом протягом тижня.
2. Заспівайте одну з пісень «Ісус колись був маленькою дитиною» (*Children's Songbook*), «Я потрібен Ісусу для сонячного променя» (*Children's Songbook*) або «Я схожий на зірку» (*Children's Songbook*).
3. Покажіть електричний ліхтарик або інше маленьке джерело світла. Увімкніть його й обговоріть, яким чином світло від ліхтарика допомагає людям. Прочитайте вголос першу частину вірша З Нефій 12:16. Поясніть дітям, що коли вони подають хороший приклад, то схожі на маленькі ліхтарики тому, що інші люди спостерігають і слідують за ними. Нехай одна дитина, тримаючи ліхтарика, проведе інших кімнатою. Повторюйте, доки кожна дитина, яка хоче бути провідником, не побуває в цій ролі.
4. Нехай діти встануть і виконають рухи наведеної віршованої вправи:

Ісус любить маленьких дітей

Діти бігли вулицею (бігти на місці),

Перебираючи ніжками швидко (вказати на ноги),

Крізь натовп пробиваючись (удати, що пробиваєтесь крізь натовп),

Щоб Ісуса побачити зблизька (стати навшпиньки й подивитися навколо).

Казали дорослі: «Відішлить ї» (зробити застережний жест руками, ніби кажучи «зупинись»).

Він не має часу на дітей» (насупити брови й похитати головою).

Та Ісус відповів: «Нехай підійдуть (поманити руками).

Я люблю всіх маленьких дітей» (обійняти себе).

(Адаптовано з вірша Маргарити Хармон у книзі *Bible Story Finger Plays and Action Rhymes* [Cincinnati: Standard Publishing, 1964], стор. 27).

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Попросіть дітей повторити слово *приклад*. Скажіть, що хороший приклад—це хтось, на кого ви хочете бути схожим, ставши дорослим. Наші батьки можуть бути хорошим прикладом для нас. Запропонуйте дітям розповісти про те, як їхні батьки піклуються про них і намагаються зробити їх щасливими.
2. Нехай діти візьмуться за руки й рухаються по колу, поки ви співаєте або декламуєте слова пісні «Коли ми допомагаємо» (*Children's Songbook*). Повторіть пісню скільки завгодно разів, замінюючи слово *мама* на *батько, брат, сестра, бабуся або дідусь*.
3. Зіграйте з дітьми в гру «Слідуй за провідником». Нехай діти встануть у ряд. Перша дитина в ряду біжить, стрибає, скаче або виконує ще якісь рухи. Інші діти копіюють цю дитину, повторюючи її рухи. Потім перша дитина переходить у кінець ряду, а провідником стає наступна дитина. Продовжуйте, поки кожна дитина по черзі не побуває провідником.

Мета	Зміцнити прагнення кожної дитини бути чесним.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Вихід 20:15–16; Алма 53:16–22; 56:44–57 та Уложення віри 1:13. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 31. 2. Зробіть для кожної дитини з паперової стрічки або тканини просту пов'язку на голову. Напишіть на кожній пов'язці <i>Буду чесним</i>. 3. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія та Книга Мормона. б. Гудзик або інший невеликий предмет. в. Ілюстрація 400, «Джозеф Сміт» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 313, «Дві тисячі молодих воїнів» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Нехай хтось з дітей вийде наперед. Затисніть між долонями гудзик або якийсь інший невеликий предмет. Нехай інші діти замкнуть долоні. Проходьте від дитини до дитини, проводячи своїми долонями поміж їхніми. Опустіть гудзика у долоні когось з дітей. Нехай діти продовжують стискати свої долоні, удаючи ніби гудзик знаходиться в них. Скажіть: «Гудзик, гудзик, хто має гудзика»? Запропонуйте дитині, яка стоїть перед класом, відгадати, в якій дитини є гудзик, питаючи: «(Ім'я), ти маєш гудзика»? Скажіть дітям, що вони повинні відповідати чесно: «Ні, в мене немає гудзика» або «Так, гудзик у мене».</p> <p>Зіграйте в цю гру кілька разів, вибираючи інших дітей для відгадування та передання гудзика. Хваліть дітей за чесність.</p> <p>Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми були чесними</p> <p>Покажіть ілюстрацію 400, «Джозеф Сміт». Скажіть дітям, що пророк Джозеф Сміт написав у тринадцятому уложенні віри: «Ми віримо, що повинні бути чесними». Допоможіть дітям запам'ятати ці слова.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що це означає — бути чесним? <p>Поясніть, що бути чесним означає казати правду, не брати чужих речей і ставитися справедливо до інших людей.</p> <p>Покажіть Біблію й скажіть дітям, що Мойсей приніс своєму народові десять заповідей (див. Вихід 20). Поясніть, що Небесний Батько та Ісус дали Мойсееві дві заповіді стосовно чесності: «Не кради!» та «Не свідкуй неправдиво на свого ближнього!» Прочитайте вголос Вихід 20:15–16.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що це означає — красти? <p>Поясніть, що свідчити неправдиво на свого ближнього означає казати неправду.</p>
Пісня	<p>Прочитайте першу частину пісні «Я вірю, що повинен бути чесним» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова.</p> <p>Я вірю, що повинен бути чесним, І відданим, завжди напоготові, Що щирість починається із мене, У кожному вчинку, справі або слові.</p>

Вправа	<p>Опишіть дітям деякі дії. Нехай діти встають, якщо ці дії є чесними й сідають, якщо вони є нечесними. Використайте наведені далі приклади або придумайте власні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брати якісь харчі, що їх мама просила не зачіпати. • Казати тільки правду. • Брати щось, що не належить вам. • Визнавати, що помилився. • Вчинивши неправильно, сказати, що це зробив хтось інший. • Повернути власникові знайдені гроші або якусь річ. <p>Попросіть дітей розповісти про якийсь їхній чесний вчинок.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ви почуваетесь, вчиняючи чесно? • Як ви почуваетесь, вчиняючи нечесно? • Чому іноді ми побоюємося бути чесними? (Боїмося покарання або не хочемо зробити когось нещасливим). <p>Допоможіть дітям зрозуміти, що найкраще для нас бути чесними, навіть якщо іноді це важко дається.</p> <p>Коли ми чесні, ми благословлені</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію З13, «Дві тисячі молодих воїнів». Розкажіть історію про дві тисячі молодих воїнів, як це написано в Алма 53:16–22 та 56:44–57, найперше в Алма 53:20–21. Поясніть, що однією з причин їхньої популярності була їхня чесність. Прочитайте вголос кінець вірша Алма 53:20 (починаючи зі слів <i>вони були такими людьми, які були вірними</i>). Поясніть, що вірний означає чесний. Тому що молоді воїни були чесними, вони були захищеними в битві. Їх було благословлено за чесність, віру й хоробрість. Ми також одержимо благословення, якщо будемо чесними.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як було благословлено за чесність дві тисячі молодих воїнів? (Див. Алма 56:54–56).
Вправа	<p>Одягніть пов'язки на голови дітей. Нехай вони удадуть, що є тими двома тисячами молодих воїнів і під ваше ритмічне плескання у долоні марширують кімнатою. Нехай вони припинять марширувати, як тільки ви перестанете плескати в долоні. Попросіть когось з дітей розповісти, що треба робити, щоб бути чесним. Знову почніть плескати в долоні й повторюйте вправу доти, доки кожна дитина по черзі не відповість на запитання.</p>
Свідчення	<p>Поділіться власним свідченням про те, що Небесний Батько та Ісус очікують від нас чесності, й що ми почуватимемося щасливими, якщо будемо чесними.</p>

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Перекажіть наведену далі історію Джекоба Хембліна та його сина:

Джекоб Хемблін у числі перших піонерів прибув до південного штату Юта. Він любив індіанців і навчився їхньої мови. Він завжди був чесним з індіанцями й вони навчилися вірити йому. Якось Джекоб послав свого сина до одного з індіанців, щоб обміняти поні на декілька ковдр. Індіанець старанно оглянув поні й виклав купу ковдр. Джекобів син сказав: «Мало». Індіанець ще додав кілька ковдр. Коли Джекобів син вирішив, що одержав достатньо ковдр, він поїхав додому, гордий тим, що отримав за поні так багато. Джекоб, побачивши як багато ковдр його син приніс додому, був незадоволений. Поні не коштував такої кількості ковдр. Джекоб примусив свого сина повернути половину їх індіанцеві. Побачивши хлопчика, індіанець засміявся й сказав: «Я знав, що Джекоб поверне їх» (див. Джекоб Хемблін молодший, зі слів Луїзи Лі Юдолл, у *A Story to Tell* [Солт-Лейк-Сіті: Deseret Book Co., 1945], 359–360).

Поясніть, що індіанець знав про чесність Джекоба Хембліна й про те, що він поверне зайві ковдри. Індіанець довіряв Джекобові тому, що той завжди був чесним. Нехай діти розіграють в особах або перекажуть цю історію.

2. Заспівайте або продекламуйте обидва куплети пісні «Ісус колись був маленькою дитиною» (*Children's Songbook*).

3. З допомогою простих ляльок, зроблених, наприклад, із шкарпеток або паперових пакетів, розіграйте ситуації, в яких хтось повинен обирати— бути чесним або нечесним. Використайте наведені далі приклади або придумайте свої:
- Ви розбили тарілку й ваша мама запитує, хто це зробив.
  - Ви допомагаєте збирати розсіпані гроші, і у вас виникла спокуса взяти собі децицю.
  - Ви з'їли трохи печива, незважаючи на попередження батька не робити цього. Батько питає у вас, чи не їли ви печива.

Нехай діти по черзі користуються ляльками й кажуть, що вони повинні робити в кожній ситуації.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Запитайте в дітей, чи є в кімнаті кінь. Скажіть їм, що навіть якби вони дивилися дуже старанно, вони б не знайшли коня, бо його там немає. Було б нечесно сказати, що в кімнаті є кінь. Запитайте, чи не бачать вони _____ (назвіть щось, що діти можуть легко побачити). Скажіть, що сказати, що цей предмет знаходиться в кімнаті, чесно. Скажіть дітям, що коли вони кажуть щось, що є правильним або реальним, вони є чесними.
2. Попросіть дітей піднімати обидві руки, коли ви кажете щось правильне, й опускати їх, коли ви кажете щось неправильне. Висловлюйтеся просто та ясно, наприклад: «У моєму волоссі квітка», «Я одягнена в сукню», «На Вадимові червоні штани» або «Ви сидите на стільцях».
3. Заспівайте пісню «Наважуюсь робити вірно» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.

Мета	Заохотити кожну дитину виявляти любов до Небесного Батька та Ісуса через благоговіння.
-------------	--

Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчити з молитвою Вихід 3:1–10. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> Біблія. Ілюстрація 216, «Христос і діти» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 107, «Мойсей та палаючий кущ» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-67, «Благоговійний клас». Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
-------------------	---

Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Попросіть дітей скласти руки й спокійно слухати, поки ви з ніжністю в голосі співатимете або декламуватимете слова пісні «Зі смиренням в серцях» (<i>Children's Songbook</i>). Якщо діти знають слова, нехай співають разом з вами.</p> <p>Зі смиренням в серцях Згадуємо ми Тебе. Зі смиренням в серцях Ми співаємо в цей час. Зі смиренням в серцях Молимо Тебе: Хай тепер в серцях у нас Дух Святий живе.</p> <p>На закінчення, подякуйте дітям за те, що вони спокійно сиділи.</p> <p>Нам слід бути благоговійними в Церкві.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-67, «Благоговійний клас».</p> <ul style="list-style-type: none"> Де зібралися ці діти? Що вони роблять? Про що, на вашу думку, вони думають? Як ви поведетеся у Початковому товаристві? <p>Поясніть, що поведінка в Церкві—особлива. Її називають благоговійною.</p> <p>Нехай діти повторять слово <i>благоговійний</i> кілька разів.</p> <ul style="list-style-type: none"> Що, на вашу думку, означає бути благоговійним? <p>Поясніть, що бути благоговійним означає в усьому виявляти любов до Небесного Батька та Ісуса. Виявляти любов до них можна, зокрема, наведеними далі способами (нехай діти інсценують деякі з них, поки ви розповідатимете):</p> <ul style="list-style-type: none"> Спокійно ходити й тихо розмовляти. Спокійно сидіти й слухати молитви та уроки. Піднімати руку, якщо хочеш щось сказати. Скласти руки. Підтримувати чистоту в Домі зборів. <p>Поясніть, що роблячи так, ми засвідчуємо Небесному Батькові та Ісусу свою любов до них і те, що ми щасливі бути в Церкві.</p>
-------------------------	--

Пісня	<p>Заспівайте разом з дітьми пісню «Я хочу бути благоговійним» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламуйте її слова. Якщо треба, повторіть.</p> <p>Я хочу бути благоговійним, Виявляти любов до Тебе. Я буду слухати спокійно Бо починається все з мене.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому потрібно бути благоговійними в Початковому товаристві? <p>Нагадайте дітям, що коли ми благоговійні, то чуємо, що кажуть наші вчителі і дізнаємося про Небесного Батька та Ісуса. Коли ми шанобливі, ми допомагаємо бути шанобливими іншим.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В якому будинку ми тепер перебуваємо? • Чий це дім? <p>Поясніть, що Дім зборів належить Небесному Батькові та Ісусу. Це місце, куди ми приходимо, щоб дізнаватися про них і про те, чого вони хочуть від нас.</p>
Вправа	<p>Виконайте разом з дітьми наведену далі вправу з пальцями. Імпровізуйте, рухаючи руками, щоб показати частини Дому зборів.</p> <p>Дім зборів</p> <p>Це стіни чудового гарного дому, Дзвіниця, що в небо високо злетіла. Щоб світло впускати, є вікна у ньому, І двері широко для всіх відчинили. Люди з любов'ю цей дім збудували, Як місце молитов і співу. Схилимо ж голови й руки складемо (<i>скласти руки й нахилити голови</i>), В подяці за цей дім, за це диво.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що саме вам слід робити в Домі зборів? • Чого не слід робити в Домі зборів? <p>Допоможіть дітям зрозуміти, що в Домі зборів відведено місце і час для біганини й ігор, проте в неділю в більшості приміщень ми повинні бути благоговійними. Поясніть, що крім спокійного сидіння під час занять у Початковому товаристві та в каплиці, ми повинні тихо ходити й розмовляти в коридорах.</p>
Оповідання	<p>Розкажіть історію про те, як діти вашого класу йдуть до Початкового товариства. Розповідайте про те, які вони збуджені, коли біжать, підстрибуючи, дорогою до нього, як спокійно ходять, увійшовши всередину, й що роблять протягом причасних зборів і занять Початкового товариства й пізніше—у коридорі. Наголосіть, якими благоговійними є діти, коли вони приходять до Церкви.</p>
Вправа	<p>Продекламуйте слова пісні «Дві щасливі ноги» (<i>Children's Songbook</i>), поки діти спокійно й обережно, без найменшого шуму, йтимуть кімнатою.</p> <p>Я маю дві ніжки щасливі, Щоб вести мене куди треба. Я бігаю ними й скачу, Й шуму роблю до неба. Та в домі Небесного Батька Вони тупотять тихо й м'яко, Хоча я й ходжу, не чутно мене, І ніжкам за це подяка.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Що ви робите своїми ногами в коридорах Церкви? в каплиці? в класі? • Що ви робите своїми руками? • Для чого ви використовуєте свій голос?
	<p>Ми можемо мати благоговійні почуття</p> <p>Покажіть ілюстрацію 216, «Христос і діти», й висловіть, що ви відчуваєте, коли думаєте про Ісуса Христа й про те, як сильно він нас любить. Поясніть, що ці почуття є благоговійними. Запропонуйте дітям висловити власні почуття про Ісуса.</p>

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 107, «Мойсей та палаючий кущ», і розкажіть історію з Вихід 3:1–10. Наголосіть, що Мойсей мав благоговійні почуття, коли Господь розмовляв з ним з посеред вогняного куща й закликав його вивести дітей Ізраїля з Єгипту. Прочитайте вголос Біблію й поясніть частину вірша 5: «Здійми взуття своє з ніг своїх, бо те місце, на якому стоїш ти, — земля це свята!»

- Чому Мойсей зняв своє взуття?

Поясніть, що це був спосіб виявлення шанобливості. Впевніться, що діти розуміють, що нам не потрібно знімати своє взуття, щоб бути шанобливими. Ми маємо багато інших способів виявлення благоговіння.

- Як виявляти шанобливість?

Слід бути шанобливими вдома

Скажіть дітям, що Дім зборів це не єдине місце, де потрібно бути благоговійними.

- Як ви поведетеся вдома, коли хтось молиться?
- Якою є ваша поведінка під час домашнього сімейного вечора?

Поясніть, що коли ми спокійно поведимося під час молитов та уроків удома, ми також є шанобливими. Це показує Небесному Батькові та Ісусу, що ми любимо їх.

Свідчення

Висловіть свою любов до Небесного Батька та Ісуса Христа і вдячність за те, що ви можете виявити цю любов через благоговіння. Заохочуйте дітей виявляти любов до Небесного Батька та Ісуса через благоговіння під час занять у Початковому товаристві, на причасних зборах та під час молитов і домашніх сімейних вечорів.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Запропонуйте дітям з шанобливістю пройтися Домом зборів. Якщо можливо, підійдіть до каплиці. Повернувшись у клас, похваліть дітей за шанобливу поведінку та обговоріть, яким чином така поведінка допомогла іншим людям у приміщенні бути шанобливими у своїх класах.
2. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Я постараюсь бути шанобливим» (*Children's Songbook*) або «Батьку, я буду шанобливим» (*Children's Songbook*).
3. Обведіть ступні ніг кожної дитини на аркуші паперу, на якому написано вірш «Дві щасливі ноги» (див. стор. 126). Нехай кожна дитина розфарбує ці контури своїх ступень і візьме аркуш додому.
4. Нехай кожна дитина по черзі продемонструє свою шанобливу поведінку в класі, наприклад, тихо посидить, складе руки або підніме руку, щоб щось сказати. Обговоріть, чому ми повинні бути шанобливими в домі Небесного Батька.
5. Організуйте дітей на декламацію одного або обох наведених далі віршів. Імпровізуйте з рухами, як це пропонують слова.

Стиснули їх, випростали (*йдеться пропальці рук*)

Стиснули їх, випростали;

Стиснули їх, випростали;

Назустріч полетіли (*в цей момент треба плеснути в долоні*).

Стиснули їх, випростали;

Стиснули їх, випростали;

І на коліна сіли (*покласти долоні на коліна*).

Я трясу кистями (*рук*)

Я трясу кистями.

Я кручу кистями (*обертати кисті одна навколо іншої*).

У долоні плесь.

Руки піднімаю,

Руки опускаю—

По колінах плесь (*покласти долоні на коліна*).

Ніжки заспокоїлися,
Слухняно завмерли.
На стільці тихенько спочиваю.
Голівка схилилася,
Очі затулилися,
На молитву спокійно чекаю.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

Запропонуйте дітям зажмурити очі. Попросіть їх підняти руки, якщо вони почують падіння монети або гудзика. Киньте монету або гудзик на підлогу або на стіл. Потім загорніть гудзик або монету в носовичок або в шматок тканини. Попросіть дітей і далі тримати свої очі зажмуреними, уважно слухати й підняти руки, якщо вони почують дзвін монети або гудзика на цей раз. Киньте загорнутий гудзик або монету на підлогу чи на стіл. Допоможіть дітям зрозуміти, що можна почути багато цікавих речей, якщо слухати уважно.

Музика робить мене щасливим

Урок
39

Мета Добитися аби кожна дитина зрозуміла, що хороша музика допомагає нам почуватися щасливими й нагадує про Небесного Батька та Ісуса.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою 1 Самуїл 16:19–23, Етер 6:2–12 та Учення і Завіти 25:12.
2. Необхідні матеріали:
  - а. Біблія, Книга Мормона та примірник книги Учення і Завіти.
  - б. Ілюстрація 410, «Вихід з Наву, лютий–травень 1846» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-68, «Давид грає для царя Саула»; ілюстрація 1-69, «Яредійські барки».
3. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Рекомендація вчителів: можна запросити музичного керівника Початкового товариства, щоб допоміг вам у проведенні уроку.

Навчальні вправи

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Нехай діти стануть у коло й проспівують кілька разів пісню «Якщо щасливі ви» (*Children's Songbook*), використовуючи такі фрази, як «плесни в долоні», «топни ногами» та «блимни очима». Імпровізуйте з рухами так, як пропонують слова.

Хлоп руками, хлоп,
Якщо щасливі ви. (Хлоп, хлоп)
Хлоп руками, хлоп,
Якщо щасливі ви. (Хлоп, хлоп)
Якщо ви щасливі всі,
Посміхніться разом всі.
Хлоп руками, хлоп,
Якщо щасливі ви. (Хлоп, хлоп)

- Як ви почувалися, коли співали цю пісню?

Хороша музика допомагає почуватися щасливими

Поясніть, що весела, хороша чи спокійна музика поліпшує наш внутрішній стан. Коли ми сумні, роздратовані або налякані, хороша музика сприяє поверненню щасливих почуттів.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 1-68, «Давид грає для царя Саула». Розкажіть історію про те, як Давид грав на гуслях царю Саулу, коли цар недобре почувався, як це написано в 1 Самуїл 16:19–23.

- Чому, на вашу думку, Давидова музика сприяла кращому самопочуттю царя Саула?
- Які музичні інструменти вам найбільше подобаються?

За допомогою пантоміми зображайте відповідні музичні інструменти.

Вправа

Нехай кожна дитина зробить вигляд, що грає на музичному інструменті, наприклад, на піаніно, скрипці, гітарі, флейті або арфі, поки ви будете наспівувати знайому пісню або гімн для Початкового товариства.

Пісня

Поясніть, що спів також допомагає нам почуватися щасливими.

- Які пісні Початкового товариства допомагають вам почуватися щасливими?

Пісня

Нехай діти виберуть улюблену пісню, й заспівайте її разом з ними.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 410, «Вихід з Наву, лютий–травень 1846», й перекажіть наведену далі історію:

Перед тим як піонери залишили свої домівки в Наву й вирушили на захід, вони нагрузили все, що могли, в криті фургони або ручні візки. Вони залишили багато свого майна, бо для нього не вистачало місця. Подорож була важкою, й на кінець дня піонери звичайно стомлювалися.

Увечері піонери збирали своїх тварин і фургони в коло й розводили всередині нього велике вогнище. Бригам Янг, пророк, знав, що людям буде веселіше подорожувати, якщо звучатиме музика. Він заохочував їх співати й танцювати. Піонери діставали свої скрипки, труби й барабани і починали грати. Усі співали й танцювали навколо вогнища. Однією з їхніх улюблених пісень була «Грядіть, святі». Музика додавала піонерам сили й хоробрості. Коли ввечері, після співів і танців, вони лягали спати, то почувалися щасливими.

Пісня

Нехай діти сядуть в коло й удадуть, ніби вони піонери, які сидять навколо вогнища. Заспівайте разом з дітьми «Діти піонерів співали під час подорожі» (*Children's Songbook*) або іншу улюблену пісню Початкового товариства.

Музика допомагає нам пам'ятати Небесного Батька та Ісуса

Поясніть, що музика в Церкві нагадує нам про Небесного Батька та Ісуса. Попросіть дітей зажмури очі й зробити вигляд, що вони слухають музику в каплиці перед причасними зборами.

- Як музика допомагає нам бути благоговійними в Церкві?

Поясніть, що Небесний Батько та Ісус люблять слухати наш спів. Прочитайте вголос перші дві фрази з Учення і Завіти 25:12 (до слів *молитва мені*). Поясніть, що співати церковні пісні—це те саме, що й молитися Небесному Батькові. Ми дякуємо Небесному Батькові за благословення, які він нам дає. Спів пісень про Небесного Батька та Ісуса нагадує нам, що вони люблять нас і хочуть нам допомогати. Поясніть, що пісні, які ми співаємо на причасних зборах, називаються гімнами.

- Чому ми співаємо в Церкві пісні та гімни?

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 1-69, «Яредійські барки», й розкажіть історію прибуття яредійців до обіцяної землі, як це написано в Етер 6:2–12. Поясніть, що яредійці, подорожуючи на своїх барках і кораблях, співали хвалебних пісень Небесному Батькові та Ісусу.

- Чому, на вашу думку, яредійці співали упродовж подорожі?
- Як, на вашу думку, почувалися яредійці, коли вітер і хвилі жбурляли їхні барки?
- Яким чином спів допомагав їм позбавитися страху?
- Ви співали коли-небудь, коли боялися? Як це допомогло вам?

Свідчення

Розкажіть якийсь випадок з власного життя, коли музика зробила вас щасливим. Нагадайте дітям, що Небесний Батько та Ісус люблять, коли діти співають гарні пісні. Під час співу діти почувуються щасливими й згадують про любов до них Небесного Батька та Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Заспівайте «Радісно, приємно нам» (*Children's Songbook*), «Я думаю, що світ чудовий» (*Children's Songbook*).
2. Якщо клас маленький, нехай кожна дитина вибере свою улюблену пісню Початкового товариства, й потім заспівайте ці пісні разом усім класом.
3. Зробіть дітям брязкальця з паперових чашок, щоб використовувати їх як ударні інструменти. Для цього насипте у паперові чашки трохи рису або піску. Одну чашку переверніть догори дном і прикріпіть до другої, щоб рис або пісок не висипалися. Нехай діти використовують ці брязкальця для супроводу пісні Початкового товариства. Можна використовувати як ударні інструменти дзвоники, тупі палички, щоб бити ними одна об одну, або дерев'яні колодки, щоб стукати одна об одну.
4. Відтворіть мелодії з аудіо-касети *Дитячого пісенника*, й нехай діти співають або рухаються під них.
5. Перекажіть історію про перебування пророка Джозефа Сміта та інших провідників Церкви в тюрмі міста Картедж. Злі люди ув'язнили їх, хоч вони не зробили нічого

поганого. Пророк знав, що його життю загрожує небезпека і через те сумував. Він попросив свого друга Джона Тейлора заспівати. Джонови також було не до веселощів і він відмовлявся, але Джозеф підбадьорив його. Коли Джон заспівав пісню про Ісуса, усі в тюрмі стали почуватися краще. Пісня нагадала їм, що Небесний Батько та Ісус люблять їх. Вона надала їм сили й хоробрості.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Заспівайте разом з дітьми якісь з їхніх улюблених пісень. Нехай під час співу діти плещуть у долоні. Поговоріть з ними про те, як музика робить їх щасливими.
2. Підготуйте для дитячого прослухування записи різних стилів музики. Впевніться, що музика відповідає Суботньому дню.
3. Розкажіть дітям, що Небесний Батько дав нам багато різних видів музики. Одну музику написали люди, інша створена об'єктами світу навколо нас. Назвіть кілька об'єктів природи, які видають схожі на музику звуки, наприклад, вітер, дощ, птахи, бджоли та грім. Нехай діти зімітують кожен звук.

Причастя допомагає мені думати про Ісуса

Мета	Заохотити кожну дитину думати під час причастя про Ісуса Христа.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Лука 22:19–20 та 3 Нефій 18:1–11. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 23. 2. За схвалення президента Початкового товариства, попросіть єпископа організувати прихід одного члена кворуму священства до вашого класу на кілька хвилин на початку уроку. Цей член кворуму священства повинен розповісти дітям про свої обов'язки при здійсненні обряду причастя та свої почуття стосовно цього священного обряду. 3. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> а. Біблія та Книга Мормона. б. Ілюстрації подій з життя Ісуса, такі як ілюстрація 201, «Народження» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 205, «Отрок Ісус у храмі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 216, «Христос і діти» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 213, «Ісус зцілює сліпого» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735) і всі інші, що їх захочете використати. в. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 316, «Христос повчає в західній півкулі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 225, «Остання Вечеря» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
<p>Навчальні вправи</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Оповідання</p>	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 1-8, «Рознесення причастя». Скажіть, що недільні збори, де ви звичайно зустрічаєтеся сім'ями, називаються причасними зборами.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому ці збори називаються причасними зборами? <p>Представте дітям члена кворуму священства. Нехай він розповість про обов'язки Ааронового священства при проведенні обряду причастя і висловіть почуття стосовно своєї ролі в цьому священному обряді. Подякуйте йому за прихід, після чого він може повернутися у свій кворум або клас Недільної школи.</p> <p>Ісус дав нам причастя, щоб нагадувати нам про себе</p> <p>Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос». Нагадайте дітям, що Ісус є сином Небесного Батька. Через велику любов до нас Він прийшов на землю, щоб бути нашим Спасителем. Він зцілював хворих, навчав євангелії та вказав правильний шлях життя. А потім він помер за нас.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 225, «Остання Вечеря». Розкажіть історію про Останню Вечерю, як написано в Лука 22:19–20. Прочитайте вголос з Біблії останню фразу вірша 19: «Це чиніть на спомин про Мене!». Поясніть, що Ісус сказав своїм апостолам збиратися разом кожного Суботнього дня й згадувати про Нього, приймаючи причастя.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 316, «Христос повчає в західній півкулі». Поясніть, що Ісус відвідавши нефійців, також сказав їм збиратися разом кожного Суботнього дня й згадувати його, приймаючи причастя (див. 3 Нефій 18:1–11).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Про кого мали думати апостоли, приймаючи причастя? • Про кого мали думати нефійці, приймаючи причастя?

- Про кого маємо думати ми, приймаючи причастя?
  - Коли ми приймаємо причастя?
- Вправа Виконайте разом з дітьми наведену далі віршовану вправу:
Радію, що в Церкву сьогодні прийшов
Радію, що в Церкву сьогодні прийшов (*переплести пальці рук і зобразити шпиль церкви, склавши разом кінчики вказівних пальців*),
Люблю я тут слухати (*скласти долоню чашкою біля вуха*)
Й гарно молитись (*скласти руки та нахилити голову*).
Я вчусь у Христа, який в небо пішов (*показати вгору*),
Я мрію про нього й про його любов (*міцно обійняти себе руками*).
- Оповідання Покажіть по одній ілюстрації про життя Ісуса. Якщо діти впізнали ілюстрацію, нехай розкажуть відповідну історію. Якщо вони не знають її, коротко розкажіть самі. Нехай якомога більша кількість дітей бере участь у розповіді історій.
- Які історії про Ісуса ви можете обдумувати протягом причастя?
- Нехай діти розкажуть інші історії про Ісуса, що їх можна обдумувати протягом причастя. Якщо вони не можуть згадати жодної, розкажіть їм одну або дві історії про Ісуса, які вам подобається обмірковувати протягом причастя.
- Слід бути благоговійними під час причастя**
- Вправа Разом з дітьми продекламуйте наведений далі вірш, супроводжуючи слова визначеними рухами:
Я руки складаю слухняно (*скласти руки*)
І голову тихо схиляю (*схилити голову*),
Спокійно себе почуваю (*прошепотіти цей рядок*).
І поки благословляють причастя,
Я знову Тебе пригадаю.
- Поясніть, що оскільки Ісус дав нам причастя, аби ми пам'ятали про Нього, важливо думати про Ісуса й допомагати іншим також думати про Нього. Ми можемо робити це через благоговіння під час причастя.
- Вправа Прошепотіть на вухо одне з наведених далі тверджень комусь з дітей, і нехай ця дитина повторить його вголос усьому класу. Повторіть це з іншими дітьми, використовуючи інші твердження.
1. Ми готуємось до причастя, співаючи шанобливий гімн, який нагадує нам про Ісуса.
  2. Ми уважно слухаємо молитву благословення хліба.
  3. Коли хліб передають нам, ми беремо тільки один шматочок.
  4. Ми уважно слухаємо молитву благословення води.
  5. Ми з благоговінням випиваємо воду й кладемо чашечку у тацю.
  6. Ми ніколи не граємося з хлібом або чашечками для причастя.
- Поясніть, що така поведінка виявляє наше благоговіння під час прийому причастя.
- Як нам слід поводитися, аби бути благоговійними під час причастя?
- Вправа Нехай діти уважно слухають вашу розповідь. Скажіть їм вставати, якщо ви кажете про те, що вони повинні робити або про що думати під час причастя. Нехай вони сідають, якщо ви говорите про те, що вони не повинні говорити або думати протягом причастя. Використайте наведені далі або власні приклади:
- Уважно слухати, поки промовляються причасні молитви.
  - Пам'ятати, що Небесний Батько та Ісус люблять нас.
  - Думати про поїздку на пікнік.
  - Думати про те, що Ісус виліковував хворих людей.
  - Розмовляти зі своїм братом або сестрою.
  - Крутитися.
  - Думати про благословення Ісусом дітей.

Свідчення

Свідчіть про свою вдячність за причастя, яке допомагає нам згадувати про Ісуса Христа й про те, що він зробив для нас. Поясніть, що ви особливо вдячні іншим, які поводяться благоговійно під час причастя, так що ви можете сконцентруватися на думках про Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Нехай кожна дитина намалює, як вона приймає причастя. Підпишіть кожен малюнок *Я думаю про Ісуса, коли приймаю причастя*.
  2. Принесіть до класу пусті причасні таці для хліба й води. Дозвольте дітям подивитися на таці й потримати їх. Нехай діти опишуть, що відбувається під час обряду причастя на причасних зборах.
  3. Запропонуйте дітям розіграти одну з улюблених історій з життя Ісуса.
-

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Поясніть суть причастя у доступній для дітей формі: Покажіть зображення Ісуса й скажіть дітям, що в неділю є час, коли ми згадуємо його спеціальним способом. Це відбувається, коли ми їмо маленький шматочок хліба й п'ємо невелику чашечку води під час причасних зборів. Поясніть, що протягом причастя ми згадуємо, як сильно Ісус любить нас і думаємо про те, скільки всього він зробив, щоб ми були щасливими.
2. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Розкажи мені про Ісуса» (*Children's Songbook*) або «Я потрібен Ісусу для сонячного променя» (*Children's Songbook*).
3. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова:

Створення

Ісус сказав світити сонцю (*зробити руками велике коло над головою*),
Іти дощу (*витягнути руки перед собою і ворушити пальцями*),
Квіткам зростати (*скласти руки чашками, долонями догори*),
Ісус сказав птахам співати (*розвести та звести пальці як пташиний дзьоб*),
І так було, так мало стати (*скласти руки*).

(Джоні Б. Вуд, у *Sing, Look, Do, Action Songs for Children*, ред. Дороти М. Петерсон [Цинциннаті: Standard Publishing Co., 1965]).

Нагадайте дітям, що Ісус дав багато чого нам для щастя. Під час причастя ми виявляємо вдячність, думаючи про Ісуса.

Небесний Батько та Ісус дали нам Писання

Урок
41

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що в Писаннях вміщено слова Небесного Батька та Ісуса Христа й що ми дізнаємося про Небесного Батька та Ісуса Христа, вивчаючи Писання.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Лука 22:19–20; 3 Нефій 18:21; Учення і Завіти 59:6 та Мойсей 7:11. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 10. 2. Підготуйтеся розповісти одну з ваших улюблених історій з Писань, використовуючи, якщо можливо, ілюстрацію. 3. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Комплект Писань (Біблія, Книга Мормона, Учення і Завіти та Дорогоцінна Перлина). б. Шматок тканини, щоб накрити Писання, або аркуш паперу, щоб загорнути їх. в. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 208, «Іоанн Христитель хрестить Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 316, «Христос повчає в західній півкулі» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 225, «Остання Вечеря» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p>
Вправа на увагу	<p>Перед початком занять накрийте комплект Писань шматком тканини або загорніть їх у папір. Покладіть накрите Писання на стіл або на стілець так, щоб діти бачили їх. Поясніть, що ви накрили щось важливе для вас і для кожного. Нехай діти відгадають, що саме ви накрили.</p> <p>Після того, як кілька дітей спробують відгадати, дозвольте дітям помацати Писання крізь тканину або папір. Якщо якась дитина відгадає, що це книга або книги, скажіть дітям, що вони вгадали правильно й відкрийте книги. Скажіть дітям, що ці книги називають Писаннями. Нехай діти повторять слово <i>Писання</i> кілька разів.</p>
	<p>Писання — це священні книги</p> <p>Поясніть, що Писання є важливими книгами, які відрізняються від інших книг. Це священні книги. Нагадайте дітям, що все священне допомагає нам думати про Небесного Батька та Ісуса. Поясніть, що Писання розповідають нам про Небесного Батька та Ісуса і про їхню велику любов до нас. Вони розповідають нам про те, що саме Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми робили, щоб стати щасливими.</p> <p>Покажіть кожний з чотирьох Головних Трудів і назвіть їх. Якщо деякі з них об'єднано в одну книгу, вкажіть на обкладинку, де написано всі назви, або відкрийте титульні сторінки кожного з Головних Трудів.</p>
Вправа	<p>Скажіть дітям, що ми повинні дбайливо ставитися до Писань й акуратно перегортати сторінки. Нехай діти по черзі виходять перед класом і показують, як вони обережно тримають Писання й перегортають сторінки.</p> <p>Поясніть, що в Писаннях вміщено достовірні історії. Ці історії допомагають нам дізнатися, що саме Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми робили. Ці історії з Писань допомагають нам у житті.</p>
Оповідання	<p>Перекажіть дітям одну з ваших улюблених історій з Писань, використовуючи, якщо можливо, ілюстрацію. Наголосіть, як те, про що навчає ця історія з Писань, допомагає вам. Розкажіть, що ви дуже любите читати історії в Писаннях.</p>

Пісня

Запропонуйте дітям заспівати пісню «Розкажи мені про Ісуса» (*Children's Songbook*) або продекламувати її слова. Нагадайте, що історії з Писань, які діти вивчають у Початковому товаристві, є достовірними історіями.

Розкажі про Ісуса те, що так люблю слухать,
Те, про що розпитав би, якби жив Він в ці дні,
Що було на дорозі, про події на морі.
Розкажі про Ісуса, все цікаво мені.

В Писаннях вміщено учення Ісуса

Поясніть, що деякі з цих Писань написали люди, які знали Ісуса й жили в той час, що й він. Вони бачили Ісуса й чули, як він учив. Ці люди написали Писання так, щоб кожен міг дізнатися про Ісуса та його вчення й знати, що він був сином Небесного Батька.

Покажіть ілюстрацію 225, «Остання Вечеря». Нехай діти розкажуть, що вони знають про ці події. Покажіть Біблію й нехай діти повторять її назву. Відкрийте Біблію на Лука 22. Поясніть, що Ісус вчив у Біблії, що ми повинні приймати причастя, аби пам'ятати його. Ісус взяв хліб, благословив його й дав учням (помічникам). Він узяв чашу й дав їм пити. Прочитайте частину вірша 19, де Ісус сказав: «Це чиніть на спомин про Мене!». Підкресліть, що це слова Ісуса.

Покажіть ілюстрацію 316, «Христос повчає в західній півкулі», й нагадайте дітям про те, що зображено на ній. Покажіть дітям Книгу Мормона й нехай діти повторять її назву. Відкрийте Книгу Мормона на 3 Нефій 18. Поясніть, що Ісус навчив людей багато чому. Прочитайте частину вірша 21, де Ісус сказав: «Моліться в своїх сім'ях».

- Що Ісус каже нам робити разом з нашими сім'ями?

Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос». Покажіть Учення і Завіти й нехай діти повторять їхню назву. Відкрийте Учення і Завіти на розділі 59. Поясніть, що одна з заповідей, якої навчав Ісус, полягає в тому, що ми повинні любити кожного. Прочитайте частину вірша 6, де Ісус сказав возлюбити свого ближнього.

- Що Ісус сказав робити?
- Хто ваш ближній?
- Як ви почуваетесь, коли поведетеся лагідно з іншими й виявляєте до них любов?

Пісня

Запропонуйте дітям заспівати пісню ««Всіх любіть»—казав Ісус» (*Children's Songbook*) або продекламувати її слова, виконуючи вказані нижче рухи:

«Всіх любіть, —казав Ісус (*широко розвести руки*), —
Всім добро несіть (*підняти голову й опустити*).
Якщо в серці є любов (*покласти руки на серце*),
Будуть вас любіть» (*обійняти себе*).

Покажіть ілюстрацію 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса». Нехай діти розкриють зміст цієї ілюстрації. Наголосіть, що Ісуса христили, й що він хоче, аби христили кожного. Покажіть Дорогоцінну Перлину й нехай діти повторять її назву. Відкрийте Дорогоцінну Перлину на Мойсей 7 і розкажіть, як Ісус навчив чоловіка по імені Енох піти до людей і христити їх. Прочитайте частину вірша 11, де Ісус сказав христити в ім'я Батька й Сина, і Святого Духа.

Підніміть чотири Головних Трудів. Наголосіть, що учення Ісуса вміщено в кожному з них.

- Що це за книги?
- Чиї учення вміщено в Писаннях?
- Чому було написано Писання?
- Поясніть, що Небесний Батько та Ісус дали нам Писання, бо люблять нас?

Свідчення

Висловіть свою вдячність і любов за Писання. Свідчіть, що Писання є словами Небесного Батька та Ісуса й що з Писань ми дізнаємося, що саме Небесний Батько та Ісус хочуть, аби ми робили.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Складіть аркуші паперу навпіл, щоб зробити маленькі копії обкладинок чотирьох Головних Трудів, один комплект для кожної дитини. Напишіть на цих обкладинках друкованими літерами назви Головних Трудів. Зробіть отвір на згині кожної обкладинки й з допомогою мотузки або нитки зв'яжіть разом чотири обкладинки Писань для кожної дитини.

Всередині кожної обкладинки напишіть друкованими літерами вірші з Писань, що їх ви вивчили упродовж уроку:

Біблія: *Ісус навчав нас про причастя (Лука 22:19).*

Книга Мормона: *Ісус навчав нас молитися в наших сім'ях (3 Нефій 18:21).*

Учення і Завіти: *Ісус навчав нас любити ближніх (УЗ 59:6).*

Дорогоцінна Перлина: *Ісус навчав нас христитися (Мойсей 7:11).*

Дайте комплект обкладинок кожній дитині, щоб вони взяли їх додому. Роздаючи їх, нагадайте учення Ісуса, що обговорювалися на уроці.

2. Запропонуйте дітям вивчити напам'ять частину восьмого уложення віри: «Ми віримо, що Біблія—це слово Боже» та «Ми також віримо, що Книга Мормона—це слово Боже».
3. Підготуйте ілюстрації деяких історій, вміщених у Книззі Мормона, з набору ілюстрацій, доданих до цього посібника, або з бібліотеки Дому зборів. Покажіть ілюстрацію й коротко обговоріть історію, зображену на ній. Нагадайте дітям, що в Писаннях вміщено достовірні історії. Нехай діти заспівають пісню «Історії Книги Мормона» (*Children's Songbook*).
4. Розкажіть дітям власну історію, коли Писання мали особливе значення у вашому житті. Поясніть, яким чином Писання допомогли вам і як завдяки цьому ви стали почуватися.
5. Підберіть короткі вірші з Писань, в яких вміщено слова Ісуса, наприклад ті, що подано в цьому уроці. Прочитайте кожний вірш з Писань, починаючи словами *Ісус сказав*. Наприклад, Ісус сказав: «Ідіть за Мною». Киньте або подайте торбинку з бобами чи інший м'який предмет якійсь дитині й нехай вона повторить за вами цей уривок з Писань, а потім поверне торбинку з бобами назад. Продовжуйте передавати торбинку з бобами, поки кожна дитина не повторить уривок з Писань.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Заспівайте або продекламуйте слова пісні «Історії Книги Мормона» (*Children's Songbook*), піднявши в руках примірник Книги Мормона, або «Розкажи мені про Ісуса» (*Children's Songbook*), піднявши в руках Біблію.
2. Коротко розкажіть історію про десятьох прокажених (див. Лука 17:11–19), а потім разом з дітьми виконайте наведену далі вправу з пальцями:

Десять людей захворіли (підняти десять пальців);

Христос їх колись зцілив.

Він просто сказав, і страждання пройшли (зробити коливальний рух),

Бо він дуже людей любив!

Хіба це не дивно й не чудно (Прикласти пальця з одного боку голови й дивитися здивовано),

Що хоча їх Христос зцілив,

Тільки один з них (підняти одного пальця)

Був вдячним Йому

Й Бога за це хвалив (підняти обидві руки вгору)?

(Адаптовано з Джин Шенон у *Bible Story Finger Plays and Action Rhymes* [Cincinnati: Standard Publishing Co., 1964], с. 27).

Покажіть дітям, де про цю історію йдеться в Біблії.

3. Нехай діти назвуть свої улюблені історії з Писань. Бажано показати їм відповідні місця в Писаннях.

Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів

Мета Допомогти кожній дитині зрозуміти, що вона належить до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою Марк 1:9–11; Учення і Завіти 115:4 та Джозеф Сміт—Історія 1:5, 10–19. Див. також *Gospel Principles* (31110), розділ 17.
2. Розріжте великий аркуш паперу або тонкого картону на таку кількість частинок (картинка-головоломка із частинок), скільки людей в класі (діти і вчитель). Напишіть ім'я кожного члена класу на окремій частинці головоломки.
3. Необхідні матеріали:
  - а. Комплект Писань.
  - б. Ілюстрація 403, «Перше видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-12, «Конфірмація дівчинки» (62020); ілюстрація 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-39, «Благословення немовляти»; ілюстрація 1-40, «Благословення хворого» (62342); фотографія живого пророка.
4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Навчальні вправи

Вправа на увагу

Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.

Покажіть дітям частинку головоломки з вашим ім'ям. Скажіть їм, що це елемент головоломки. Роздайте дітям інші її елементи й допоможіть їм зібрати головоломку. Вкажіть на кожне ім'я на головоломці й прочитайте його дітям. Поясніть, що так само, як кожен елемент належить до головоломки, так і кожна дитина належить до цього класу. Поясніть, що належати до чогось означає бути його частиною.

- До якої ще групи ви належите?

Поясніть, що ми належимо до інших груп, таких як сім'ї, сусіди. А ще ми належимо до Церкви Ісуса.

Покажіть ілюстрацію 1-39, «Благословення немовляти».

- Що зображено на цій ілюстрації?

Поясніть дітям, що більшість з них отримала ім'я та благословення, коли вони були немовлятами. Завдяки цьому отриманню імені та благословенню їхні імена було включено в записи Церкви, й тепер вони мають право сказати: «Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів».

Запропонуйте дітям кілька разів повторити: «Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів».

Вправа

Виконайте разом з дітьми наведену далі віршовану вправу «Радію, що в Церкву сьогодні прийшов»:

Радію, що в Церкву сьогодні прийшов (*переплести пальці рук і зобразити шпиль церкви, склавши разом кінчики вказівних пальців*),

Люблю я тут слухати (*скласти долоню чашкою біля вуха*)

Й гарно молитись (*скласти руки та нахилити голову*).

Я вчусь у Христа, який в небо пішов (*показати вгору*),

Я мрію про нього й про його любов (*міцно обійняти себе руками*).

Поясніть дітям, що ми приходимо на збори нашої Церкви, щоб більше дізнатися про Ісуса й про те, чого він від нас очікує. Скажіть дітям, що на цьому уроці вони дізнаються про дещо важливе, що є частиною Церкви Ісуса.

Церква Ісуса має священство

Покажіть ілюстрацію 1-8, «Рознесення причастя», ілюстрацію 1-12, «Конфірмація дівчинки», та ілюстрацію 1-40, «Благословення хворого». Нехай діти якомога повніше розкриють зміст кожної ілюстрації. Поясніть, що священство було необхідним для виконання всього цього. Священство є владою, яку мають Небесний Батько та Ісус. Вони надають цю владу праведним чоловікам, отже, ці чоловіки допомагають виконувати на землі роботу Небесного Батька та Ісуса. Вкажіть на провідників священства на кожній ілюстрації. Нехай діти повторять слово *священство* кілька разів.

- Чи знаєте ви, хто володіє священством?

Поясніть дітям, що чоловіки, які мають священство, благословляють і розносять причастя, христять, дарують благословення людям і виконують іншу важливу роботу. Ще раз покажіть ілюстрацію 1-39, «Благословення немовляти», й розкажіть, що немовлят благословляють чоловіки, які мають священство.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 208, «Іоанн Христитель христить Ісуса». Нехай діти розкажуть все, що знають про цей сюжет. Коротко нагадайте цю історію, як написано в Марк 1:9–11.

- Хто христить Ісуса? (Див. Марк 1:9).
- Яка влада потрібна була Іоанну, щоб христити Ісуса? (Священство).

Поясніть, що акт хрищення кимось, хто має священство, є важливим елементом приналежності до Церкви Ісуса. Скажіть дітям, що в повні вісім років вони зможуть бути охрищеними кимось з членів Церкви Ісуса.

Церква Ісуса має пророка

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 403, «Перше Видіння», й розкажіть історію Джозефа Сміта й Першого видіння, як написано у Джозеф Сміт—Історія 1:5, 10–19.

- Хто прийшов у гай розмовляти з Джозефом Смітом? (Див. Джозеф Сміт—Історія 1:17).

Поясніть, що завдяки тому, що Небесний Батько та Ісус розмовляли з Джозефом Смітом, ми називаємо Джозефа Сміта пророком. Пророк розповідає нам те, що Небесний Батько та Ісус хочуть нам відкрити.

- Чим займається пророк? (Чоловік, який має спеціальне покликання розмовляти з Небесним Батьком та Ісусом і розповідає нам те, що вони хочуть нам відкрити).

Покажіть фотографію живого пророка. Розкажіть дітям про нього. Поясніть, що Церква Ісуса завжди має живого пророка для нашого навчання тому, що Небесний Батько та Ісус хочуть нам відкрити.

Пісня

Допоможіть дітям заспівати пісню «Йди за пророком» (*Children's Songbook*) або продекламувати всім разом її слова. Поясніть, що заблукати означає робити погані вчинки. Нехай під час співу діти тримають фотографію живого пророка.

Йди за пророком, йди за пророком, йди за пророком, — не згуби шлях.
Йди за пророком, йди за пророком, йди за пророком. Він знає шлях.

Церква Ісуса має Писання

Покажіть дітям Писання.

- Що я тримаю в руках?

Нехай діти розкажуть, що вони знають про Писання. Нагадайте їм, що в Писаннях вміщено учення Небесного Батька та Ісуса. В Писаннях вміщено багато достовірних історій про Ісуса, пророків та інших людей. Писання є важливою частиною Церкви Ісуса.

Ми належимо до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів

- До якої Церкви ми належимо?
- Як називається Церква, до якої ми належимо?

Прочитайте дітям Учення і Завіти 115:4. Поясніть зміст назви, яка означає Церкву Ісуса в теперішні часи, сучасні нам. Поясніть дітям, що в усьому світі є багато людей, які належать до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

Поясніть також, що тепер на землі існують інші церкви, які вчать про Ісуса й навчають людей жити праведним життям, проте вони не мають священства, живого пророка або усіх Писань.

Вправа

Попросіть кожного, хто належить до Церкви Ісуса, встати. Нагадайте дітям, що всі вони повинні встати. Нехай діти повторять: «Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів».

Використовуючи ілюстрації та Писання, коротко нагадайте, що священство, живий пророк та Писання є важливою частиною Церкви Ісуса.

Свідчення

Свідчіть про істинність євангелії. Допоможіть дітям відчувати, як важливо й чудово належати до істинної Церкви Ісуса.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Зробіть для кожної дитини значок з написом *Я належу до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів*, аби вона носила його вдома. Нехай діти розфарбують свої значки.
2. Виконайте разом з дітьми наведену далі вправу з пальцями:
Ось і Церква
Ось і Церква (*переплести пальці рук, розмістивши їх між долонями*),
Ось дзвіниця (*випрямити вказівні пальці, стуливши їхні кінчики*),
Двері відчини (*розтуліть долоні, тримаючи пальці разом*),
На людей подивися (*похитайте пальцями*),
Двері зачини, щоб молитву почути (*стулити долоні з пальцями всередині; тримати руки біля одного вуха*),
Двері відчини— всі додому йдуть (*розвести долоні, «піти» пальцями звідси*).
3. Розкажіть історію про дитину, яка належить до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів і відвідує Церкву. Застосуйте вправи для дітей вашого класу, наприклад, сидіти на причасних зборах, приймати причастя, благоговійно сидіти під час занять у Початковому товаристві, молитися й співати.
Можна також спонукати дітей до роздумів, поставивши їм запитання, такі як: «Що повинні робити в неділю діти, які належать до Церкви?», «Що вони повинні робити на причасних зборах у Початковому товаристві?», «Що вони повинні робити в неділю вдома?», «Що вони повинні робити під час домашнього сімейного вечора?», «Як вони повинні ставитися до своїх сімей? своїх друзів?» Допоможіть дітям зрозуміти, що повинні робити хлопчики й дівчатка, які належать до Церкви Ісуса.
4. Нехай діти згадають про різні групи, до яких вони належать, такі як сім'я або клас Початкового товариства. Нехай діти розкажуть, що їм подобається в належності до кожної групи. Закінчіть це обговоренням того, що саме їм і вам подобається в належності до Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.
5. Заспівайте пісню «Церква Ісуса Христа» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Перед заняттям намалюйте на чотирьох окремих аркушах паперу око, руку, вухо та рот.

Скажіть дітям, що ми багато чого можемо робити в Церкві. (Вивісіть малюнок ока). В ній можна читати історії з Писань. (Вивісіть малюнок руки). Можна спокійно гратися з нашими друзями. (Вивісіть малюнок вуха). Можна уважно слухати своїх вчителів. (Вивісіть малюнок рота). Поки ми в Церкві, ми можемо тихо розмовляти. Нехай кожна дитина підніметься й вкаже на один з малюнків. Коли малюнок вказано, знову скажіть дітям, що він означає.

2. Запропонуйте дітям заспівати пісню «Історії Книги Мормона» (*Children's Songbook*), імпровізуйте з рухами, як пропонують слова пісні. Або нехай діти під час співу марширують кімнатою.

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що, слідуючи за пророком, ми благословлені.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчити з молитвою 1 Самуїл 3:1–10, 19–20. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 9. Запишіть на окремих аркушах паперу деякі з учень пророка зі звернень на конференціях або з писань у церковних журналах. Приготуйте принаймні стільки записів, скільки є дітей в класі. Складіть аркуші паперу й покладіть їх у чашу або корзину. Учення можуть включати такі настанови: <ul style="list-style-type: none"> Вивчати Писання кожного дня. Зберігати Суботній день у святості. Молитися кожного дня. Відвідувати причасні збори та Початкове товариство. Бути чесним. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Ілюстрація 403, «Перше Видіння» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 102, «Спорудження ковчега» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 111, «Господь закликає отрока Самуїла» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 107, «Мойсей та палаючий куш» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); фотографія живого пророка. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Покажіть по черзі зображення Ноя (ілюстрація 102), Мойсея (ілюстрація 107) та Джозефа Сміта (ілюстрація 403). Запропонуйте дітям розповісти, що саме зображено на кожній ілюстрації.</p> <p>Після такого обговорення коротко поясніть, що Ісус сказав Ною побудувати ковчег, аби врятувати його родину від потопу. Ісус сказав Мойсею звільнити ізраїльтян від рабства. Ісус сказав Джозефу Сміту, що він не повинен приєднуватися до жодної з церков, що існували тоді на землі.</p> <p>Пророки розмовляють з Небесним Батьком та Ісусом Христом</p> <p>Поясніть, що Ной, Мойсей та Джозеф Сміт—усі вони були пророками. Пророк—це людина, яка розмовляє з Небесним Батьком та Ісусом. Оскільки Небесний Батько та Ісус не перебувають на землі, для нашого навчання вони мають пророків, які допомагають їм. Небесний Батько та Ісус навчають пророка, а пророк навчає нас тому, що нам треба робити, аби бути благословленими й щасливими.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 111, «Господь закликає отрока Самуїла», й розкажіть історію покликання Самуїла пророком, як це написано в 1 Самуїл 3:1–10, 19–20. Прочитайте дітям 1 Самуїл 3:10.</p> <ul style="list-style-type: none"> Хто назвав Самуїла по імені уві сні? (Ісус. Див. 1 Самуїл 3:4). На кого Самуїл подумав, що той кличе його? (Див. 1 Самуїл 3:5). Що Ілій сказав робити Самуїлові? (Див. 1 Самуїл 3:9). Що Самуїл сказав Ісусові? (Див. 1 Самуїл 3:10). <p>Поясніть, що Самуїл був молодим хлопцем, коли Ісус розмовляв з ним вперше. Коли він подорослішав, то навчив свій народ, чого Небесний Батько та Ісус хотіли, аби люди</p>

робили.

Вправа

Призначте трьох дітей на ролі Самуїла, Ілія та Ісуса, і розіграйте історію. Якщо хочете, повторіть гру, призначивши на ролі інших дітей.

Тепер у нас на землі є пророк

Покажіть фотографію живого пророка. Розкажіть дітям про пророка.

Нехай діти встануть і скажуть: «(Ім'я живого пророка) є пророком Божим».

- Чому нам потрібен живий пророк? (Аби ми знали, чого саме Небесний Батько та Ісус хочуть, щоб ми робили).

Поясніть, що пророк навчає нас, виступаючи на конференціях. Конференції — це великі збори, які відвідує чимало людей. Ми можемо також бачити пророка по телебаченню, слухати по радіо чи в аудіовізуальних записах. Його слова записано також у Церковних журналах, які нам можуть прочитати батьки або інші дорослі.

Вправа

Нехай кожна дитина візьме аркуш паперу з чаші або корзини, яку ви підготували. Прочитайте послання на кожному аркуші й коротко обговоріть його з дітьми. Скажіть дітям, що в цих посланнях йдеться про все те, що живий пророк просив нас виконувати.

Вправа

Попросіть дітей обдумати шляхи, якими ми можемо слідувати за пророком. Кидайте або передавайте торбинку з бобами чи м'який предмет по черзі кожній дитині й кажіть: «Я йтиму за пророком через _____». Нехай кожна дитина закінчить речення, яким чином вона може слідувати за пророком.

Ми благословлені, коли йдемо за пророком

Знову зверніться до ілюстрацій, на яких зображено Ноя, Мойсея, Джозефа Сміта та живого пророка. Поясніть, що завдяки тому, що сім'я Ноя слідувала за ним, її було врятовано від потопу. Дякуючи тому, що ізраїльтяни слідували за Мойсеєм, їх було виведено з Єгипту в кращу землю. Завдяки тому, що люди слідували за Джозефом Смітом, вони стали членами Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

Поясніть, що ці люди були благословлені, бо слідували за пророком. Ми також благословлені, коли слідуємо за пророком.

Пісня

Допоможіть дітям заспівати пісню «Йди за пророком» (*Children's Songbook*) або продекламувати хором її слова. Нехай під час співу діти тримають портрет живого пророка.

Йди за пророком, йди за пророком, йди за пророком, — не згуби шлях.

Йди за пророком, йди за пророком, йди за пророком. Він знає шлях.

Свідчення

Свідчіть про живого пророка. Скажіть дітям про своє знання того, що, слідуючи за пророком, будете благословленими й щасливими.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Візьміть аудіо- або відеокасети із записами виступів живого пророка для демонстрації дітям, або покажіть фотографії пророка в церковних журналах.
2. Заспівайте пісню «Ми вдячні тобі за пророка» (Гімни і дитячі пісні, с.36) або продекламуйте для дітей її слова.
3. Перекажіть історію президента Лоренцо Сноу про відіння Спасителя (див. урок 26). Поясніть, що Ісус явився президентові Сноу, щоб розказати йому, як вести Церкву. Ісус сказав президентові Сноу, чого саме слід учити членів Церкви.
4. Продумайте деякі ситуації, коли діти могли б слідувати вченням пророка. Опишіть кожну ситуацію класові, й нехай діти розкажуть або зіграють, що вони могли б зробити в цій ситуації, аби слідувати за пророком. Наприклад: «Ви бачите в кухні якісь гроші. Ви хотіли б їх узяти, але знаєте, що то мамині гроші. Як саме ви вчините, якщо знаєте про вчення пророка бути чесним?».

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

1. Демонструйте фотографію живого пророка протягом усього уроку. Виділіть час, щоб розповісти дітям про нього. Поясніть, що він любить їх і хоче допомогти їм повернутися до Небесного Батька та Ісуса. Повторіть це два-три рази упродовж заняття.
2. Зіграйте разом з дітьми в гру «Йди за провідником». Запропонуйте дітям стати в ряд. Нехай перша дитина в ряду біжить, підстрибує, скаче на одній нозі або виконує ще якісь дії. Інші діти повторюють дії першої дитини. Потім перша дитина стає в кінець ряду, а наступна за нею—стає новим провідником. Продовжуйте, доки кожна дитина не побуває провідником.

Після гри поясніть, що пророк є провідником Церкви. Якщо ми слідуємо його словам, то він приведе нас назад до Небесного Батька та Ісуса.

Ми всі допомагаємо в Церкві

Урок
44

Мета Допомогти кожній дитині зрозуміти, що кожен член приходу або філії може допомагати в Церкві.

Підготовка

1. Вивчіть з молитвою 1 Нефій 17:7–15; 18:1–4.
2. Підготуйте картку подяки для кожної дитини, щоб розфарбувати її й подарувати президенту Початкового товариства чи ще комусь, хто допомагає дітям у Церкві. Можна намалювати квітку на передній частині складеного аркушу паперу й написати слово *Дякую* всередині.
3. Необхідні матеріали:
  - а. Книга Мормона.
  - б. Вудка та риба, підготовлені ще для уроку 11. На кожній рибі зробіть підказку про єпископа або президента філії, наприклад, «Він сидить в президії на зборах в Церкві», «Він допомагає людям нашого приходу [або філії]» або «Ми можемо здавати йому десятину».
  - в. Посудина з пастелями або олівцями.
  - г. Ілюстрація 1-8, «Рознесення причастя» (62021); ілюстрація 1-67, «Благоговійний клас»; ілюстрація 1-71, «Спорудження корабля».
4. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.

Навчальні вправи

Вправа на увагу Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву. Поставте посеред кімнати стілець і спробуйте підняти його за одну ніжку. Поясніть, що багато чого ми не можемо виконати поодиночі. Запропонуйте трьом дітям взятися кожному за одну ніжку стільця й допомогти вам підняти його на кілька сантиметрів від підлоги. Поясніть, що коли усі трудяться разом, вони можуть зробити багато з того, що не в змозі виконати кожен окремо.

Небесний Батько та Ісус бажають, аби ми працювали разом

Оповідання Покажіть ілюстрацію 1-71, «Спорудження корабля» й коротко розкажіть історію спорудження корабля Нефієм і його родиною, як це написано в 1 Нефій 17:7–15 та 18:1–4. Наголосіть, що для побудови корабля Нефій потребував допомоги своєї родини та Господа (Ісуса).

- Чому Нефій не міг побудувати корабель без допомоги?
- Як саме Господь допоміг Нефію? (Див. 1 Нефій 17:8–10; 18:1).
- Як родина допомогла Нефію? (Див. 1 Нефій 18:1).
- Що сталося завдяки співпраці всіх? (Див. 1 Нефій 18:4).

Запропонуйте дітям згадати про свій досвід співпраці з іншими людьми.

Вправа Поясніть, що в Церкві ми також працюємо разом. Кожна людина в приході (або філії) допомагає іншим. Покажіть з допомогою слів або рухів, що ви є людиною, яка допомагає членам класу в Церкві кожного тижня, наприклад, керівник хору, піаніст, учитель або президент Початкового товариства. Нехай діти здогадаються, кого ви зображаєте. Кожного разу розповідайте про обов'язки цього покликання. Повторіть цю вправу скільки завгодно разів.

Покажіть ілюстрацію 1-8, «Рознесення причастя» (62021).

- Що робить диякон?
- Чи знаєте ви когось, хто розносить причастя?

Поясніть, що молоді люди, які є носіями Ааронового священства, готують, благословляють і розносять причастя. У такий спосіб молоді люди допомагають у Церкві.

Вправа

Поясніть, що у вашому приході або філії є хтось такий, хто допомагає кожному в Церкві. Небесний Батько доручив цій особі виконувати важливу роботу. Нехай діти по черзі ловлять на вудку підказки на паперових рибах. Прочитайте кожну підказку вголос. Продовжуйте, доки не буде прочитано усі підказки, а потім нехай діти здогадаються, хто є цією особою.

- Як звуть нашого єпископа (або президента філії)?
- Що саме він робить для того, аби допомогти нам?

Розкажіть про роботу, здійснену у вашому приході або філії іншими людьми, такими як домашні вчителі та візитні вчителі. Можна також поговорити про покликання, які мають члени сім'ї кожної дитини.

Ми допомагаємо в Церкві

Вправа

Розсипте олівці або пастелі з посудини по підлозі. Попросіть одну дитину зібрати їх і визначте, скільки саме часу вона на це витратила. Знову розсипте їх. Нехай діти всім класом зберуть їх, й знову визначте, скільки часу це триватиме. Поясніть, що працюючи разом, ми виконуємо роботу швидше і краще.

- Як саме ви можете допомагати в Церкві?

Запропонуйте дітям продумати способи допомоги в Церкві, включаючи підтримання чистоти в Домі зборів, привітне поводження з іншими, втішення сумних і наляканих дітей та благоговійне поводження під час зборів.

- Як саме можна допомогти у підтриманні чистоти в нашому класі та Домі зборів?
- Як можна допомогти іншим людям у Церкві?

Покажіть ілюстрацію 1-67, «Благоговійний клас».

- Як саме ці діти допомагають у Церкві?
- Як наша благоговійність допомагає товаришам у класі?
- Як це допомагає нашому вчителю, якщо кожен є благоговійним?
- Як ми почуваємося, якщо кожен є благоговійним?

Вправа

Поясніть, що ще один шлях нашої допомоги в Церкві—це казати «дякую» людям, які щось зробили для нас. Нехай діти розфарбують картки подяки, які ви підготували, і, якщо можливо, вручать їх під час уроку тим членам Церкви, які допомагають дітям.

Свідчення

Висловіть свою вдячність за всіх людей, які допомагають у вашому приході або філії. Висловіть свої почуття стосовно виконання дорученої вам роботи Небесного Батька—бути вчителем Початкового товариства.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Якщо можливо, відвідайте всі разом каплицю й покажіть дітям, де під час причасних зборів сидить єпископат (або президентство філії). Нехай діти по черзі сядуть на ці стільці. Потім покажіть їм, де міститься офіс єпископа (або президента філії).
2. Киньте або передайте м'який предмет, такий як м'яч або торбинка з бобами, комусь з дітей, попросіть цю дитину назвати кого-небудь у приході (або філії), хто допомагає в Церкві, й поясніть, яким чином ця людина допомагає. Потім нехай дитина поверне предмет вам. Продовжуйте, доки кожна дитина не візьме участь у грі.
3. Після схвалення вашого президента Початкового товариства, запросіть якогось члена єпископату або іншого провідника приходу відвідати клас і розповісти дітям, що він або вона робить, аби допомагати в Церкві.
4. Намалюйте для кожної дитини на паперовій тарілці або на вирізаному з паперу крузі обличчя. Дайте дітям пастелі або олівці й нехай вони домалюють волосся такого самого кольору, як у них. Скажіть дітям, що якщо ви скажете щось правильне про те, як вони можуть допомагати в Церкві, вони мають підняти свої паперові

обличчя. Якщо ж твердження неправильне, вони мають залишати їх у себе на колінах. Використайте такі твердження:

- Я повинен кидати папір на підлогу.
- Я повинен дякувати людям, які допомагають мені в Церкві.
- Я повинен бігти по дорозі до свого класу.
- Я повинен бути в Церкві благоговійним.

**Додаткові
вправи для
молодших дітей**

Зіграйте разом з дітьми в гру «Йди за провідником». Запропонуйте дітям стати в ряд. Нехай перша дитина в ряду біжить, підстрибує, скаче на одній нозі або виконує ще якісь дії. Інші діти повторюють дії першої дитини. Потім перша дитина стає в кінець ряду, а наступна за нею—стає новим провідником. Продовжуйте, доки кожна дитина не побуває провідником.

Після цієї гри нагадайте дітям, що єпископ є провідником приходу. Він хоче, аби ми робили тільки те, що приведе нас назад до Небесного Батька.

Воскресіння Ісуса Христа (Великдень)

Мета	Допомогти кожній дитині зрозуміти, що Ісус Христос воскрес.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> Вивчіть з молитвою Лука 23:33–24:12, 36–40, 51. Див. також <i>Gospel Principles</i> (31110), розділ 12. Необхідні матеріали: <ol style="list-style-type: none"> Біблія. Ілюстрація 240, «Ісус Христос» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 201, «Народження» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 212, «Нагорна Проповідь» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 230, «Розп'яття» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 227, «Ісус молиться в Гефсиманії» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 231, «Похорон Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 234, «Ісус показує свої рани» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	<p>Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.</p> <p>Вправа на увагу</p> <p>Тримайте ілюстрацію 240, «Ісус Христос», на своїх колінах лицевою стороною вниз. Скажіть дітям, що ви збираєтеся поговорити про когось дуже значного. Попросіть дітей вгадати ім'я цієї людини після того, як ви дасте їм такі підказки:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ця людина дуже міцно любить кожного з нас. Він жив на землі багато років тому й заснував свою Церкву. Він навчав нас, як жити й бути щасливими. Він благословив людей і наказав їм бути привітними й люблячими. <p>Коли діти здогадаються (або ви скажете їм), що цією людиною є Ісус, покажіть ілюстрацію.</p> <p>Ісус любить нас</p> <p>Нагадайте дітям, що Ісус є сином Небесного Батька. Небесний Батько послав Ісуса на землю з важливим завданням.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 201, «Народження». Коротко розкажіть про народження Ісуса. Можна запропонувати дітям розповісти цю історію. Нагадайте їм, що Ісус був особливим немовлям.</p> <p>Покажіть ілюстрацію 212, «Нагорна Проповідь». Поясніть, що Ісус, ставши дорослим, заснував свою Церкву й навчав людей, як жити й любити один одного.</p>
Пісня	<p>Нехай діти заспівають пісню «Всіх любіть»—казав Ісус» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламують її слова, використовуючи такі рухи:</p> <p>«Всіх любіть, —казав Ісус (<i>широко розвести руки</i>), — Всім добро несіть (<i>підняти голову й опустити</i>). Якщо в серці є любов (<i>покласти руки на серце</i>), Будуть вас любіть» (<i>обійняти себе</i>).</p> <p>Покажіть ілюстрацію 227, «Ісус молиться в Гефсиманії».</p> <ul style="list-style-type: none"> Що саме робить Ісус на цій ілюстрації? <p>Поясніть, що перед смертю Ісус пішов молитися в місце, яке називалося Гефсиманським садом. Ісус страждав там за наші гріхи так, щоб ми могли покаятися й бути прощеними за все те неправильне, що чинимо. Ісус був</p>

єдиною людиною, яка мала владу зробити це для нас. Він зробив це тому, що любить нас дуже сильно.

Ісус воскрес

Поясніть, що багато людей, які жили на землі тоді, коли й Ісус, любили його. Однак деяким людям Ісус не подобався. Вони не вірили, що він син Небесного Батька.

Оповідання

Покажіть ілюстрацію 230, «Розп'яття». Поясніть якомога простіше термін Розп'яття, як написано в Лука 23:33–46. Поясніть, що люди, які не любили Ісуса, ставилися до нього з жорстокістю. Воїни пробили цвяхами руки й ноги Ісуса і розп'яли його на хресті. Вони залишили Ісуса на хресті, доки він не помер. (Будьте обережними при розповіді історії й виконанні наведеної далі віршованої вправи. Деякі діти можуть виявитися дуже чутливими до думки, що люди завдали шкоди Ісусові).

Поясніть, що після смерті Ісуса його дух залишив тіло й злетів на небеса. Нагадайте дітям, що в кожного з нас є дух. Наших духів не можна побачити, але саме вони роблять нас живими.

Покажіть ілюстрацію 231, «Похорон Ісуса». Поясніть, що люди, які любили Ісуса, взяли його тіло й обережно загорнули в тканину. Вони віднесли тіло Ісуса до місця поховання (схоже на печеру місце, де ховали людей) і обережно поклали Його там (див. Лука 23:50–56).

Покажіть ілюстрацію 234, «Ісус показує свої рани». Поясніть, що через три дні після смерті Ісус воскрес. Він знову став живим. Коли Ісус помер, його дух залишив тіло. Коли він воскрес, його дух повернувся в його тіло. Ісус був першою людиною, яка воскресла.

Поясніть, що багато людей бачило Ісуса після того, як він воскрес (див. Лука 24). Ісус навчав своїх друзів і показував їм своє воскресле тіло (див. Лука 24:36). Друзі торкалися до Нього й могли впевнитися, що його воскресле тіло має плоть і кістки (див. Лука 24:39–40). Після навчання людей Ісус повернувся, щоб знову жити з Небесним Батьком (див. Лука 24:51).

- Чому Ісус хотів, щоб люди торкнулися його? (Див. Лука 24:36–40).
- Куди пішов Ісус після того, як залишив людей? (Див. Лука 24:51).

Поясніть, що день, коли Ісус воскрес, став першим Великоднем. Кожного року ми святкуємо Великодень, щоб пригадати, що Ісус воскрес.

Вправа

Нехай діти встануть і виконають разом з вами рухи до наведеного далі вірша:

Ісус знову прийшов живий до нас,
Через три дні після смерті явився (*підняти три пальці*).
Зі слідами цвяхів на руках і ногах (*показати на долоні та ступні*)
І з раною в боку від списа (*вказати на бік*).
Ісус прийшов і вчив нас всіх (*розвести руки*)
Жити за євангелією чесно (*скласти руки*).
Ми знаємо—тому що Ісус воскрес,
Ми також усі воскреснем (*кивнути головою вгору й вниз*).

Ми воскреснемо

Поясніть дітям, що Ісус знову отримав життя після того, як помер. Тепер Ісус є живим на небесах, і він ніколи більше не помре. Підкресліть, що Ісус зробив воскресіння можливим для нас подібно до того, як це сталося з ним. Це означає, що кожен з нас буде жити знову після того, як помре.

- Чи знали ви когось, хто вже помер?

Поясніть, що після смерті людей їхні душі залишаються живими. Одного дня їх буде воскресено, тобто, їхні тіла та їхні душі знову зйдуться разом, як це сталося з Ісусом. Можна пояснити дітям, що ми воскреснемо не через три дні, як Ісус, проте одного дня це станеться.

Нехай діти повторять слово *воскреслий* кілька разів і розкажуть, що воно означає.

Підкресліть, що це чудово—усвідомлювати, що всі люди, яких ми знаємо й любимо—наші батьки, брати, сестри, дідусі й бабусі, друзі—воскреснуть після смерті. Ми всі будемо жити знову після того, як помремо. Ісус зробив це можливим.

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

1. Коротко обговоріть певний пасхальний досвід і звичаї, знайомі дітям. Визнайте, що мирські пасхальні звичаї є веселими, однак допоможіть дітям виділити справжнє значення Великодня.
2. Покажіть дітям рукавичку. Порівняйте наші земні тіла з рукою, одягнутою в рукавичку. Покажіть, як рука (дух) примушує рукавичку (тіло) рухатися. Зніміть рукавичку й поясніть, що це схоже на фізичну смерть. Дух і тіло розділені, й тіло (рукавичка) не може рухатися. Знову одягніть рукавичку на свою руку й поясніть, що це подібне воскресінню. Тепер дух і тіло об'єднані знову. Нагадайте дітям, що завдяки тому, що Ісус Христос воскрес, одного дня воскреснуть усі люди.
3. Зробіть копії тексту під назвою «Ісус наш улюблений друг», вміщеного в кінці уроку 6. Нехай діти розфарбують їх.
4. Киньте або дайте якійсь дитині торбинку з бобами або інший м'який предмет і нехай вона відповість на одне з наведених далі (або схожих) запитань перед тим, як кидати або передавати торбинку з бобами вам назад. Продовжуйте, доки кожна дитина по черзі не відповість на запитання.
  - Чому ми святкуємо Великдень?
  - Яка людина воскресла першою?
  - Що це означає — воскреснути?
  - Куди було покладено тіло Ісуса після Його смерті?
  - Чи багато людей бачило Ісуса після Його воскресіння?
  - Чому Ісус дав людям помацати своє воскресле тіло?
  - Хто ще воскресне завдяки тому, що воскрес Ісус Христос?
5. Запропонуйте дітям заспівати або продекламувати слова пісні «Чи дійсно знову жив Ісус?» (*Children's Songbook*) або «Ісус піднявся» (*Children's Songbook*).

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеної далі віршованої вправи, поки ви промовлятимете слова:
 Ісус воскрес!
 Дивіться, камінь відкотили!
 Це місце, де лежав Ісус (*вказати*).
 Нагнися, зазирни (*нахилитися й затінити очі долонею*).
 Його немає тут, де поховали (*встати*)!
 Не хвилюйся! Воскрес Ісус (*плеснути в долоні*)!
 (Дена Айнон, в *Bible Story Finger Plays and Action Rhymes* [Cincinnati: Standard Publishing, 1964], с. 29).
2. Поясніть, що Ісус помер і воскрес навесні. Весна — це час нового життя. Дерева й квіти знову починають рости. Навесні народжується багато тварин. Нехай кожна дитина намалює квіти або дитинчат тварин. Покажіть ілюстрацію 240, «Ісус Христос», і поясніть, що завдяки воскресінню Ісуса ми всі будемо жити знову після смерті.
3. Заспівайте пісню «Є Ісус наш вірний друг» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова. Нагадайте дітям, що ми святкуємо Великдень, аби пригадати Ісуса та його воскресіння.

Народження Ісуса Христа (Різдво)

Урок
46

Мета	Допомогти кожній дитині відчувати вдячність за народження Ісуса Христа.
Підготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть з молитвою Матвій 2:1–12 та Лука 1:26–35; 2:1–20. 2. Дізнайтеся про кілька подробиць стосовно народження дітей вашого класу, таких як: де вони народилися, який колір волосся мали й де жили перший тиждень свого життя. Будьте чутливими до усиновлених дітей. 3. Наріжте паперових смужок (завдовжки приблизно 20 см і завширшки 4 см) для різдвяних ланцюгів. Підготуйте достатню кількість їх для кожної дитини, щоб зробити ланцюга довжиною в кілька ланок. 4. Напишіть для батьків кожної дитини записку з поясненням, що слід робити з різдвяним ланцюгом (див. далі текст уроку), аби заохотити їхніх дітей робити добрі діла. 5. Необхідні матеріали:<ol style="list-style-type: none"> а. Біблія. б. Макет сцени Народження. Можна використати дитячу ляльку, загорнуту у вовняну ковдру й покладену у невеликий ящик. Виріжте паперову зірку, щоб прикріпити її над сценою Народження. Якщо складно виконати такий макет, використайте ілюстрацію 200, «Народження Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). в. Пастелі та клей. г. Ілюстрація 200, «Народження Ісуса» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 1-76, «В заїжджому дворі немає місця» (62115); ілюстрація 202, «Благовіщення пастухів про народження Христа» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735); ілюстрація 203, «Мудреці» (Набір ілюстрацій «Мистецтво Євангелії», 34735). 6. Підберіть відповідні вправи для збагачення і підготуйтеся до їх проведення.
Навчальні вправи	Запропонуйте комусь з дітей прочитати вступну молитву.
Вправа на увагу	Розкажіть подробиці про народження якоїсь дитини, поставивши її поруч себе. Зробіть це для кожної дитини в класі.
	Ми святкуємо народження Ісуса Христа в Різдво
	Поясніть, що під час Різдва ми святкуємо народження однієї людини, яку ми всі любимо.
Оповідання	<ul style="list-style-type: none"> • Чиє народження ми святкуємо? Розкажіть про відвідини ангелом Марії, як написано в Лука 1:26–35. Поясніть, що ангел повідомив Марії, що вона стане матір'ю Сина Божого, Ісуса. <ul style="list-style-type: none"> • Як звали матір Ісуса? (Див. Лука 1:27). • Хто був батьком Ісуса? (Небесний Батько. Див. Лука 1:35). Поясніть, що Йосип не був батьком Ісуса. Він був добрим чоловіком, обраним, аби піклуватися про Ісуса. Ангел явився Йосипові уві сні й розповів про важливе немовля, яке народиться в Марії. Ангел сказав Йосипові, що Марія повинна бути його дружиною.
Оповідання	Покажіть ілюстрацію 1-76, «В заїжджому дворі немає місця», й розкажіть про подорож Йосипа та Марії з Назарета до Віфлеєму, як написано в Лука 2:1–7. Прочитайте Лука 2:7 вголос, пояснюючи дітям незнайомі слова.

Вправа	<p>Нехай діти сядуть або стануть на коліна навпроти сцени Народження. Ви можете підготувати для них вовняну ковдру, щоб підстелити їм. Покажіть ілюстрацію 200, «Народження Ісуса», й нехай кожна дитина розповість про щось одне з того, що вона бачить на ілюстрації.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чому Марія та Йосип не зупинилися в заїжджому дворі? (Див. Лука 2:7). • Де Ісус народився? (В хліві). • Яке ліжко мала Марія для немовляти Ісуса? (Див. Лука 2:7).
Пісня	<p>Запропонуйте дітям заспівати пісню «Далеко у яслах» (<i>Children's Songbook</i>) або продекламувати її слова. Імпровізуйте, рухаючи кистями та руками відповідно до слів пісні.</p> <p>Далеко у яслах без ковдр-покривал, Маленький Ісус голівку поклав. Дивились зірки на Ісуса, що спав. На сіні маленький Ісус спочивав. Там спав, там спав, там спав Спаситель у хліву Там спав, там спав, там спав Господь Ісус.</p>
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 202, «Благовіщення пастухів про народження Христа», й розкажіть про прихід пастухів, як написано в Лука 2:8–20.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чого налякалися пастухи? (Див. Лука 2:9). • Що ангел сказав пастухам? (Див. Лука 2:10–12). • Що робили пастухи після того, як відвідали немовля Ісуса? (Див. Лука 2:17, 20).
Оповідання	<p>Покажіть ілюстрацію 203, «Мудреці», й розкажіть про відвідини мудреців, як це написано в Матвії 2:1–12.</p>
Вправа	<p>Нехай діти встануть і зобразять, що вони їдуть верхи на верблюдах кімнатою, слідуючи за зіркою, що вестиме їх до немовляти Ісуса.</p> <p>Нехай діти після кількох кругів кімнатою злізуть зі своїх верблюдів і повернуться до сцени Народження. Поясніть, на той час, коли мудреці знайшли немовля Ісуса, Йосип знайшов для сім'ї краще місце, щоб зупинитися, й вони залишили хлів. Нагадайте дітям, що мудреці принесли дари—золото, ладан і смирну. Нехай кожна дитина скаже, який уявний дар вона несе—золото, ладан чи смирну, й потім подарує його немовляті Ісусові.</p> <p>Наш дар Ісусуові—бути схожими на нього</p> <p>Поясніть, що кожного Різдва, святкуючи народження Ісуса, ми можемо приносити йому дарунки. Ми не маємо можливості дарувати золото, ладан і смирну, як це зробили мудреці, проте можемо робити дарунки іншого гатунку. Ми робимо Ісусу дарунок, коли намагаємося бути схожими на нього. Ми схожі на Ісуса, коли добре ставимося до нашої сім'ї та друзів.</p>
Вправа	<p>Допоможіть кожній дитині зробити різдвяного ланцюга з кількох ланок. Нехай діти розфарбують свої ланки й потім склеють їх разом (див. ілюстрацію, вміщену к кінці уроку). Порадьте дітям покласти свої ланцюги удома так, щоб вони нагадували їм про необхідність робити добрі вчинки для інших в дарунок Ісусу. Закличте дітей упродовж часу, що залишився до Різдва, робити кожного дня принаймні один добрий вчинок.</p> <p>Допоможіть дітям продумати, які саме добрі вчинки вони можуть робити. Нагадайте їм, що роблячи добрі вчинки, вони приносять прекрасний подарунок Ісусу. Дайте кожній дитині записку до батьків, що пояснює значення ланцюга.</p>
Свідчення	<p>Поясніть, що народження Ісуса Христа було однією з найважливіших подій з числа тих, що сталися на землі. Висловіть свою любов до Ісуса й бажання бути схожим на нього не тільки на Різдво, а й протягом усього року.</p>

Вправи для збагачення

Підберіть кілька з наведених далі вправ для використання упродовж уроку.

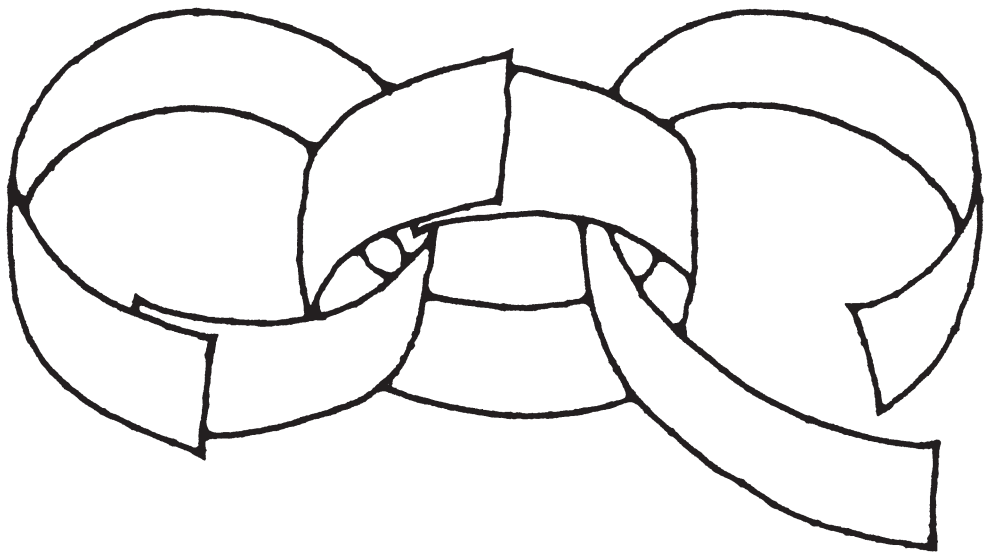
1. Перекажіть історію народження Ісуса, запропонувавши дітям супроводжувати розповідь виконанням ролей Йосипа, Марії, власника заїжджого двору, пастухів і мудреців. Якщо можливо, використовуйте такий реквізит, як дитяча лялька,

маленька ковдра і хустка. Надайте кожній дитині можливість узяти участь у грі. Можна повторити вправу, дозволивши дітям зіграти різні ролі.

2. Допоможіть дітям вирізати або намалювати прості зірки. Нехай діти розфарбують свої зірки й прив'яжуть нитку до кожної так, щоб потім можна було повісити її у себе вдома.
3. Обговоріть, як готуються до Різдва в деяких магазинах та комерційних організаціях. Поясніть дітям, що робити подарунки та організувати вечірки дуже весело, проте насправді Різдво стосується народження Ісуса Христа, і важливо зосереджуватися на ньому та Його житті.
4. Обговоріть місцеві Різдвяні звичаї, пов'язані з Христом, з якими ви знайомі та від яких отримуєте задоволення. Запропонуйте дітям обговорити зосереджені на Христі Різдвяні традиції, від яких їхні сім'ї на Різдво отримують задоволення.

Додаткові вправи для молодших дітей

1. Нехай діти зобразять пастухів, які спочивають у полі. Допоможіть їм зіграти переляк пастухів, коли ті побачили ангела, й щастя, яке вони відчували, коли зрозуміли новину. Допоможіть їм уявити, що вони чують ангельський спів, дивляться на прекрасне нічне небо й бачать зірку. Пройдіть разом кімнатою в пошуках немовляти. Встаньте на коліна перед немовлям Ісусом у яслах і заспівайте пісню хвали.
2. Організуйте дітей на виконання рухів до наведеного далі вірша, поки ви промовлятимете слова:
Немовля лежить у яслах (*гойдати руками, ніби колисаючи немовля*),
Любляча мати поруч співає (*розвести руки*),
Зірка яскрава в небесах (*показати з благоговінням на небо*),
Син Божий тут спочиває (*з радістю плеснути в долоні*)!
3. Заспівайте пісню «Всіх любіть»—казав Ісус» (*Children's Songbook*) або продекламуйте її слова. Нагадайте дітям, що ми святкуємо народження Ісуса на Різдво.
4. Виріжте з паперу фігурку сповитого в тканину Ісуса. Назбирайте сухої трави, сіна або соломи та принесіть їх у клас, щоб наклеїти на «ясла» (паперовий квадрат). Запропонуйте дітям приклеїти паперову фігурку немовляти Ісуса над ліжком із трави або соломи.

Показчик віршованих вправ і пісень з рухами в підручнику Початкове товариство 1

Адам і Єва	43
Бабуся	81
Божі творіння	9, 24, 44
В лісі, серед дерев	6
«Всіх любіть»—казав Ісус	111, 120, 136, 148
Вулик	41
Допомагаючи, я щасливий	68
Дорогий маленький друг	109
Далеко у яслах	13, 152
Два маленьких товариша	100
Дві щасливі ноги	126
Двоє маленьких співучих пташок	40
Десять людей захворіли	137
Дім	102
Дім зборів	126
Діти піонерів	102
Дорогий маленький друг	109
До храму прийшов	14
Золота рибка	32
Ісус воскрес!	150
Ісус знову прийшов живий	149
Ісус любить маленьких дітей	121
Краплинки дощу	26
Коли ми допомагаємо	83, 103
Коли я вчиняю погано	96
Любить Ісус дітей усіх	16
Люблю дивитися на храм	84
Люблю свої руки	54, 94
Маленька черепаха	33
Маленький павучок	41
Малесенькі пальчики 94,	103
Ми з Батьком Небесним раніше жили	9, 87
Мої ніжки люблять бігати	93
Мої почуття	67
Моя сім'я (1)	76
Моя сім'я (2)	77
Моє малесеньке кошеня	116
Насіння кинули у землю	104
Небесний Батько знає мене	2, 17
Небесний мій Батько любить мене	15
Немовля лежить у яслах	153
Немовля Мойсей	3, 80
Ной	36, 116
Один неслухняний маленький метелик	40
Ось і Церква	140
Ось ми й разом	76
Ось що немовлятко робить	80
Пісня подяки	12
Плесни у долоні	55
Попкорн	28
Посмішка передається	114

Посмішки	66
Птахи на дереві	41, 76
П'ять маленьких рибок	33
Радісно, приємно нам	24, 25, 54, 72, 80, 103, 108
Радію, що в Церкву сьогодні прийшов	46, 133, 138
Рахування пальців	54
Роби, як я	119
Руки, ноги, голова	48
Руки складаємо	12
Сніговик колись	був 14, 51, 73
Створення	47, 134
Стиснули їх, випростали	XV, 127
Такий неосяжний світ	24, 37, 40, 44, 117
Ти високий-превисокий	3, 17
Тихий, лагідний голос	21
Тому, що сьогодні неділя	47
Торкнись до очей	59, 62, 65
Усі речі яскраві й чудові	40
У мене є ніс	63
Хлоп'ята, одягніть свої штанці	106
Це мама, що вчить мене	90
Цей хлопчик маленький	23
Що робить мене щасливим	69, 110
Щаслива сім'я	76, 80
Я вдячний Небесному Батьку за очі	8, 12, 61
Я копаю	30
Як довго буде назавжди	86
Якщо щасливі ви	129
Я маю чудове тіло	5, 49, 59
Я молюсь з вірою	11
Я намагаюсь бути як Ісус	120
Я піднімаюся високо	54
Я помічник	86
Я руки складаю слухняно	133
Я трясу кистями	XVI, 128
Я часом великий, а часом маленький	XVI

Пісні для ясельної групи з книги Children's Songbook

Наведені далі пісні з *Children's Songbook* підходять для використання в ясельній групі. Дано деякі поради, щодо пристосування слів пісень. Ви можете в інший спосіб застосувати тих пісень з *Children's Songbook* та, щоб вони відповідали ясельній групі.

Стор

Щаслива сім'я (© 1975 Pioneer Music Press, Inc.) 198

Напишіть вірш про веселі заняття в ясельній групі чи Початковому товаристві. Використайте як привітання:
«Я бачу Світланку, а вона мене . . .»

Для здоров'я та сили 21

Використайте назву того, за що діти хочуть дякувати: «За дерева й квіти, й дощ, який падає, ми вихваляємо твоє ім'я, Господи».

Радісно, приємно нам 253

Руки, ноги, голова 275

Заспівайте про основні рухи : «Підійдіть і йдіть (біжіть, скачіть, підстрибуйте) зі мною . . . усі кімнатою».

. . . . Використайте для висловлення наказів: «Настав час збирати іграшки . . . й скласти їх у коробку (на полицю, в шафу)».

Привіт, пісня 260

Якщо щасливі ви 266

Сніговик колись був (© 1981 Pioneer Music Press, Inc.) 249

Напишіть вірші про природу: «Я бачу зелене дерево . . . високе, високе, високе. В його затінку я відпочивав . . . маленький, маленький, маленький». Або «Ось стоїть гора . . . височенна, височенна, височенна. На неї я забрався . . . ; хмари котилися повз мене».

Навкруги йде дощ 241

Посмішки 267

Дяка нашому Батькові 20

Ми схилиємо голови 25

На додаток до пісень з *Children's Songbook* можна використати українські пісні для дітей. Переконайтеся, що пісні відповідають таким критеріям:

Вони прості й короткі.

Вони охоплюють вузький діапазон нот (від 5 до 8 тонів).

Слова повторюються (одне слово використовується кілька разів) й легко запам'ятовуються.

Слова стосуються того, що діти можуть побачити, почути, торкнутися, понюхати або помацати.

Слова не суперечать ученням євангелії.